

2020 р.

Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» (Звіт про управління)

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ».....	4
АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» СЬОГОДНІ.....	6
Огляд транспортного ринку	8
Найважливіші події в діяльності АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік.....	13
НАШ БІЗНЕС.....	16
Реалізація Стратегії АТ «Укрзалізниця».....	18
Корпоративне управління	29
Ключові операційні результати.....	52
Управління системою закупівель	90
Кредитна політика	97
Інвестиційна діяльність.....	100
Міжнародне співробітництво	108
НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА	114
Управління персоналом	116
Соціальний захист та підтримка співробітників.....	129
Розвиток та навчання працівників.....	136
Взаємодія з навчальними закладами	144
Безпека руху та охорона праці	146
НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	162
Екологічна політика.....	164
Вплив на довкілля.....	168
Внесок Укрзалізниці у боротьбу зі зміною клімату	177
Енергоефективність та ресурсозбереження	179
НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК.....	186
Внесок АТ «Укрзалізниця» у подолання впливу пандемії COVID-19 у 2020 році	200
Збереження та розвиток історичної спадщини.....	206
Взаємодія із зацікавленими сторонами	208

НАШІ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	214
Звіт незалежного аудитора	216
Консолідований звіт про фінансовий стан	221
Консолідований звіт про сукупний дохід.....	222
Консолідований звіт про зміни у власному капіталі.....	223
Консолідований звіт про рух грошових коштів.....	224
Примітки до консолідованої фінансової звітності	225
 ДОДАТКИ	 296
Про Звіт.....	298
Таблиця показників звітності GRI Standards.....	301
Анкета зворотного зв'язку	306
Контактна інформація	308

Шановні колеги та партнери!

2020 рік був вкрай непростим для всіх нас і для Компанії в цілому. Ми стикнулися з викликами, яких не знали раніше. Пандемія COVID-19 сколихнула весь світ. Значно скоротились обсяги виробництва, і, як наслідок, через спад економіки суттєво знизились і обсяги залізничних перевезень. Пасажирські перевезення були тимчасово зупинені. Однак ми продемонстрували, що були готові впоратися зі складними випробуваннями і продовжуємо приймати виважені рішення, щоби гнучко коригувати бізнес-процеси та підтримувати ефективність у нових обставинах.

Події 2020 року підкреслили, наскільки важливу економічну та соціальну роль виконує залізничний транспорт. Укрзалізниця була і залишається основним перевізником вантажів та головною транспортною артерією України. У 2020 році частка залізничного транспорту в обсягах перевезень становила 51 %. Залізницями України транспортували понад 305 млн тонн вантажів. Хорошу динаміку показав сегмент контейнерних перевезень – частка нашої Компанії в цьому сегменті зросла на 11 % проти 2019 року. Зокрема – за рахунок організації трьох нових контейнерних поїздів у сполученні Китай – країни Європи.

Ми продовжували активно покращувати швидкість та своєчасність доставлення вантажів, підвищувати безпеку перевезень, по-

ліпшувати послуги для клієнтів, створювати єдині для всіх учасників ринку перевезень правила гри, посилювати конкурентоспроможність наших послуг як в країні, так і на міжнародному рівні.

Пріоритетом наглядової ради залишається забезпечення безперебійної роботи Компанії, операційна та фінансова стабільність Укрзалізниці при підтримці належного рівня ліквідності, покращення ефективності, створення можливостей для залучення додаткових фінансових ресурсів для інвестицій, боротьба з корупцією, прозорість та доброчесність.

Переконаний, що успішну компанію можна будувати лише за допомогою сучасних бізнес-інструментів. Тому зараз, у рамках впровадження Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки, здійснюється глибоке структурне реформування Компанії.

Триває робота над виділенням окремих бізнес-вертикалей: пасажирської, вантажної, виробничої та інфраструктурної. Такі перетворення сприятимуть поліпшенню сервісу, забезпеченню прозорих і конкурентних цін, залученню фінансів у оновлення рухомого складу. Усі ці реформи здійснюються й на виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію з ЄС. Їх метою є побудова в Україні конкурентного та ліберального ринку залізничних перевезень та поступова інтеграція з європейською системою.

Компанія також продовжувала роботу над лібералізацією тарифів на вантажні перевезення, для чого пропонується запровадити єдиний логістичний тариф. У рамках запровадження урядового пілотного проєкту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування Укрзалізниця уклала перший договір про участь у проєкті. Цей крок є важливим етапом на шляху підготовки до відкриття ринку залізничних перевезень.

Товариство продовжує демонструвати нульову толерантність до корупції. 23 січня 2020 року наглядова рада Укрзалізниці при-

йняла рішення утворити Комітет з питань комплаєнсу та антикорупції. Комітет наглядатиме за тим, яких зусиль докладає Компанія для посилення боротьби з корупцією, для навчання керівництва та працівників етичній поведінці при веденні діяльності. Протидія корупції та комплаєнс є першочерговими завданнями наглядової ради Укрзалізниці. Крім того, з метою посилення співпраці у сфері запобігання та протидії корупції, Укрзалізниця підписала Меморандум про взаєморозуміння та співробітництво з Національним антикорупційним бюро України.

Попри те, що 2020 рік Укрзалізниця закінчила зі значними фінансовими збитками, бізнес-стратегія на 2021 рік передбачає плани щодо отримання прибутку та продовження реформи галузі. Важливим результатом роботи у 2020 році стало й те, що вперше за всі роки незалежності Укрзалізниця отримає фінансову підтримку від держави у розмірі 4 млрд грн, які передбачені держбюджетом на 2021 рік. Виділені кошти підуть на оновлення парку пасажирських вагонів та залізничної інфраструктури. Сподіваємось, це допоможе вивести послуги Компанії на високий рівень якості.

Укрзалізниця продовжує позбавлятися непрофільних активів та функцій. У 2020 році здійснювалась робота зі створення Переліку непрофільних активів, що не стосуються безпосередньо забезпечення перевезень, інфраструктури, диспетчеризації. Це дозволить Компанії ефективно зосередитись на основній діяльності – забезпеченні стабільних і надійних пасажирських та вантажних перевезень.

Хочу подякувати всім працівникам Компанії, без яких були б неможливими жодні досягнення. Пишаюся тим, як швидко завдяки вашим зусиллям та жертвам Товариство відреагувало на кризу. Саме ви, дорогі залізничники, у цей час професійних та економічних викликів продовжували забезпечувати діяльність транспортної системи країни. Ви віддано працювали під час локдауну та посилення карантинних обмежень: достав-

ляли на роботу медиків, правоохоронців та рятувальників. Ви підтримували життєдіяльність колій, ремонтували локомотиви та вагони, перевозили пасажирів та вантажі. Ви були разом з Компанією, коли вона була змушена перейти на скорочений робочий тиждень.

Завдяки вашим професійним зусиллям, відданості професії та Компанії Укрзалізниця змогла уникнути вивільнення персоналу у такі тяжкі часи. І ми докладатимемо всіх зусиль, аби надалі Укрзалізниця залишалася привабливим роботодавцем. Переконалий: тільки разом ми досягнемо успіху у майбутньому!

Нині пропоную вашій увазі вже четвертий поспіль Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця», підготовлений з урахуванням найкращих світових практик у сфері звітності та вимог вітчизняного законодавства. Прозорість ділової поведінки ми розглядаємо як один з ключових елементів сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності.

У звіті всеохоплююче та прозоро висвітлені основні результати діяльності Товариства у 2020 році, розкриті не лише операційні та фінансові показники, а й представлена розгорнута інформація щодо розвитку персоналу, охорони довкілля, безпечних умов праці, здійснення корпоративного управління. Звіт відображає, як Компанія створює цінність для всіх зацікавлених сторін, як її діяльність впливає на досягнення цілей сталого розвитку суспільства. Адже саме сталий розвиток, заснований на принципах економічної ефективності, екологічної цілісності та соціальної захищеності, є загальносвітовою тенденцією.

Попри всі виклики ми продовжуємо будувати успішний, прозорий та сталий бізнес, що працює для розвитку національної економіки та забезпечення добробуту країни.

Шевкі Аджунер
голова наглядової ради
АТ «Укрзалізниця»

АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»
СЬОГОДНІ

Огляд транспортного ринку

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Рівень розвитку транспортної системи є важливою складовою економіки держави та ознакою її технічного прогресу. Стабільне та надійне функціонування транспорту забезпечує ефективне обслуговування внутрішніх, експортних, імпорتنих і транзитних перевезень вантажів і пасажирів. Сучасна та розвинена транспортна система формує необхідне середовище для задоволення потреб користувачів у послугах з перевезення, а також передумови для підвищення конкурентоздатності країни й національної безпеки.

У процесі інтеграції транспортної системи України до загальноєвропейської, зокрема й у рамках імплементації світових стандартів, фундаментальну роль відіграє розгалужена система транспорту, яка на території нашої держави представлена широким переліком видів транспорту. Сьогодні користувачі мають змогу обирати найбільш зручні логістичні варіанти перевезень, до яких належать: залізнична мережа, автомобільні дороги, морські та річкові водні маршрути, шляхи повітряного сполучення. Крім того, існує багато маршрутів громадського пасажирського транспорту, автобусних станцій, вантажних митних терміналів, мереж трубопроводів.

Drive Ukraine 2030

Сучасний стан транспортної галузі не повною мірою відповідає вимогам ефективної реалізації євроінтеграційного курсу України та інтеграції національної транспортної мережі у Транс'європейську.

На шляху до змін 30 травня 2018 року була прийнята Національна транспортна стратегія Drive Ukraine 2030 (далі – Стратегія). Це основний дороговказ, що окреслює розвиток транспортної галузі на найближчі роки. Стратегія визначає основні напрями покращення якості надання транспортних послуг, передбачає наближення їх рівня та розвитку інфраструктури до європейських стандартів.

Для реалізації Стратегії протягом двох років розроблявся «План заходів з реалізації Національної транспортної стратегії України», який був ухвалений Кабінетом Міністрів України 7 квітня 2021 року (далі – План заходів). Документ неодноразово обговорювався з широким колом учасників, а також містить відомості про детальні кроки щодо реалізації усіх завдань, визначені обсяги інвестицій та джерела фінансування.

Зокрема, у Плані заходів окреслені проекти розвитку транспортної інфраструктури як на регіональному, так і на міждержавному рівнях. Їх реалізація спрямована на підвищення безпеки, якості та доступності транспортних послуг; залучення інноваційних технологій та впровадження пільг для підтримки національних виробників, які були запропоновані профільними асоціаціями; підвищення якості надання транспортних послуг, їх екологічність та відповідність світовим стандартам; інтеграцію української транспортної системи до європейської мережі тощо.

За кожним із чотирьох основних напрямів Стратегії визначено перелік завдань, відповідні етапи виконання, виконавців, терміни та індикатори.

Україна - транспортний хаб

Україна має значний транзитний потенціал. Цьому сприяє її географічне розташування на перетині шляхів сполучення між західними європейськими та східними азійськими країнами і наявність відповідної інфраструктури. Територією країни простягаються 169 643 км автомобільних доріг загального користування. Експлуатаційна довжина колій АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік складає 19 811,5 км. У Чорноморському та Азовському басейнах, а також у дельті Дунаю працюють 18 морських портів та 12 портпунктів, територією України простягається 1 562,6 тис. км судноплавних водних шляхів. Функціонує розвинена мережа паромного сполучення, морських контейнерних ліній, що з'єднують Україну з країнами-партнерами в Чорноморському регіоні.

Диференційована мережа авіаційних сполучень також набирає потужності. З року в рік авіаційний транспорт стає все більш популярним, доступнішим як для пасажирів, так і для бізнесу. Справляється з поставленими завданнями й мережа трубопроводів для перевезення нафти та нафтопродуктів.

Залізнична мережа України – одна з найбільших у Європі. Українські залізниці безпосередньо межують і взаємодіють із залізницями Білорусі, Молдови, Польщі, Росії, Румунії, Словаччини, Угорщини й забезпечують взаємодію із 40 міжнародними залізничними переходами, а також обслуговують 13 українських морських портів Чорноморсько-Азовського басейну.

Територією України проходять чотири Пан'європейські транспортні коридори:

- № III Брюссель – Ахен – Кельн – Дрезден/Берлін – Вроцлав – Катовіце – Краків – Львів – Київ;
- № V Венеція – Трієст/Копер – Любляна – Марибор – Будапешт – Ужгород – Львів – Київ;
- № VII Дунайський (водний): (Австрія, Угорщина, Югославія, Болгарія, Румунія, Молдова, Україна);

- № IX Гельсінкі – Санкт-Петербург – Київ – Кишинів – Бухарест – Дімітровград – Александрополіс (має чотири відгалуження, два з яких стосуються України: Одеса – Роздільна – Київ та Київ – Москва).

До кордону з територією України (станція Чоп) доходять два вантажні залізничні коридори ЄС (коридори RFC) – № 6 («Середземноморський»), який закінчується на ст. Захонь, та № 9 («Рейнсько-Дунайський»), який закінчується на станціях Чіерна над Тисою, Матьовце. З 13 коридорів мережі Організації співробітництва залізниць 7 коридорів проходять територією України: № 3, 4, 5, 7, 8, 10 (TRACECA) та № 12.

Укрзалізниця - сильний та надійний партнер

Акціонерне товариство «Українська залізниця» – національний залізничний перевізник вантажів та пасажирів (далі – Товариство, Компанія, АТ «Укрзалізниця», Укрзалізниця). Компанія була утворена відповідно до Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» та постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».

Товариство утворене як акціонерне товариство, 100 % акцій якого закріплюються в державній власності, на базі Укрзалізниці, а також підприємств, установ та організацій залізничного транспорту загального користування, які реорганізовано шляхом злиття. Товариство є правонаступником усіх прав і обов'язків Укрзалізниці та підприємств залізничного транспорту.

Метою діяльності Товариства є задоволення потреб держави, юридичних і фізичних осіб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях у внутрішньому та міжнародному сполученні, ефективне функціонування та розвиток залізничного транспорту, створення умов для підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі

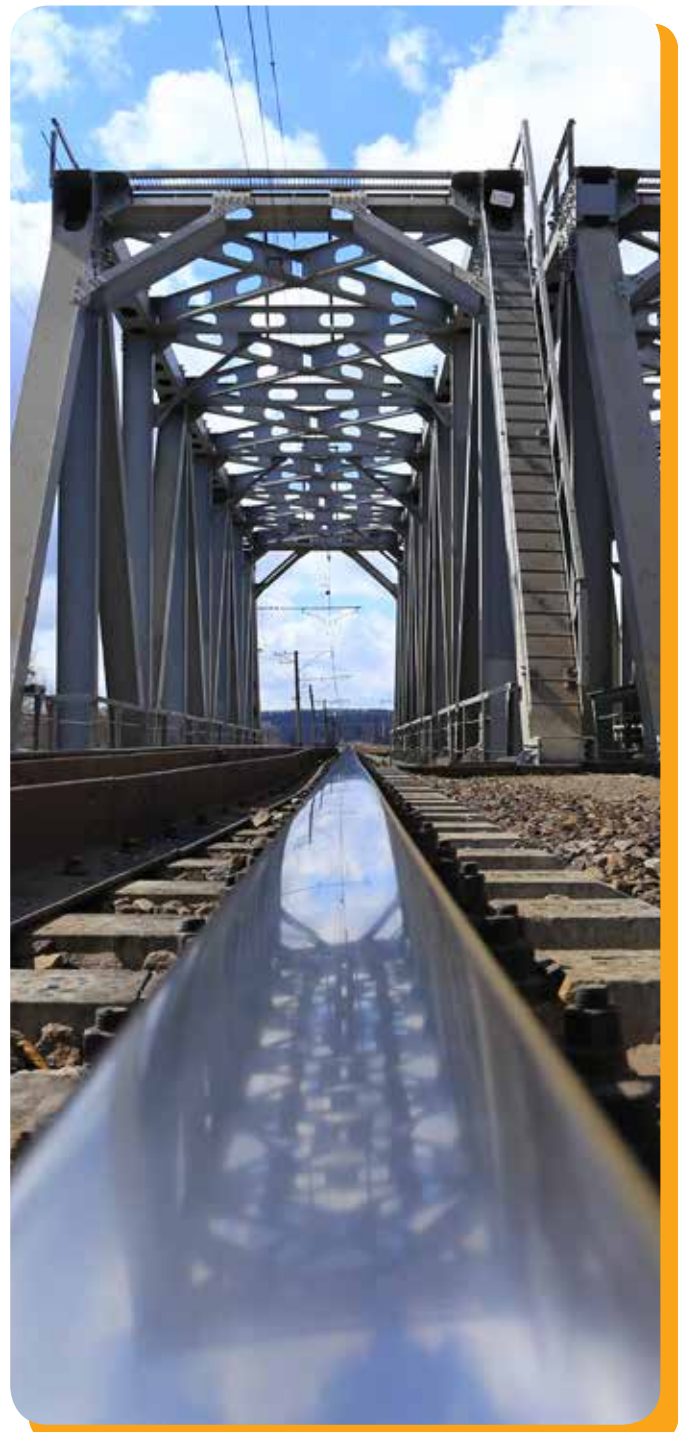
Основними предметами діяльності АТ «Українська залізниця» є:

- надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів, зокрема небезпечних вантажів, багажу, вантажобагажу і пошти залізничним транспортом у внутрішньому та міжнародному сполученні;
- надання послуг з доступу до інфраструктури залізничного транспорту та інших послуг, пов'язаних з використанням об'єктів інфраструктури;
- проектування, будівництво, утримання, експлуатація, реконструкція, ремонт, модернізація, технічне переоснащення та інші види поліпшення об'єктів інфраструктури залізничного транспорту;
- будівельна діяльність, зокрема організація спорудження будівель; спорудження житлових і нежитлових будівель; будівництво комунікацій; будівництво споруд; спеціалізовані будівельні роботи;
- будівництво залізниць і метрополітену та ін.

АТ «Укрзалізниця» є незаперечним лідером на транспортно-логістичному ринку України, де забезпечує основну частку вантажних та пасажирських перевезень, котрі здійснюються усіма видами транспорту.

За обсягами вантажних перевезень українська залізниця посідає четверте місце на Євразійському континенті, поступаючись лише залізницям Китаю, Росії та Індії. Наявність розгалуженої мережі залізничних колій, яка охоплює всі регіони України, дозволяє перевозити значну кількість вантажів та пасажирів.

Важливість залізничного транспорту в системі транспортних комунікацій України посилюється і тим, що через територію держави пролягають основні транспортні транс'європейські коридори: Схід – Захід, Балтика – Чорне море.

Вантажні перевезення

За інформацією Державної служби статистики України¹, вантажообіг за усіма видами транспорту у 2020 році склав 313,2 млрд т·км, або 88,2 % від обсягів 2019 року. Падіння вантажопотоків спостерігається також на водному та трубопровідному видах транспорту. Частка вантажообігу залізничного транспорту у загальному вантажообігу за 2020 рік становила 56 % (72 % без трубопровідного) – порівняно з минулим роком частка збільшилася.

Вантажообіг за видами транспорту, 2018-2020 рр.²

Вид транспорту	Вантажообіг, млн т·км			% до 2019 р.	Частка видів транспорту у загальному вантажообігу, %		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Усіма видами транспорту, зокрема:	361 355	355 009	313 239	88,2	100,0	100,0	100,0
залізничним	186 344,1	181 844,7	175 587,1	96,6	51,6	51,2	56,1
автомобільним ³	72 068,3	64 952,9	65 176,9	100,3	19,9	18,3	20,8
водним	3 363,0	3 387,7	2 877,3	84,9	0,93	0,95	0,92
трубопровідним	99 239,9	104 528,1	69 281,8	66,3	27,5	29,4	22,1
авіаційним	339,7	295,6	316,2	107,0	0,09	0,08	0,1
Довідково: частка залізничного транспорту без врахування трубопровідного					71,1	72,6	72

Детальніше про перевезення вантажів залізничним транспортом – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Вантажні перевезення».

*1 Оновлені дані за 17.05.2021 Державної служби статистики України (розділ Економічна статистика / Економічна діяльність / Транспорт на вебсайті <http://www.ukrstat.gov.ua/>).

*2 Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

*3 З урахуванням обсягів перевезень вантажів для обслуговування потреб власного виробництва, з урахуванням перевезень вантажів, виконаних фізичними особами-підприємцями.

Пасажи́рські перевезення

За даними Державної служби статистики України⁴, за 2020 рік пасажирообіг за усіма видами транспорту склав 49 034,8 млн пас.-км, або 45,8 % від обсягів 2019 року. Частка пасажирських перевезень залізничним транспортом склала 10 696,2 млн пас.-км (з урахуванням перевезень міською електричкою), що становить 21,8 % від загального обсягу транспортних пасажирських перевезень. Порівняно з обсягами пасажирських перевезень залізничним транспортом у 2019 році це становить 37,6 %. Суттєве падіння обсягів пасажирських перевезень у звітному періоді пояснюється карантинними обмеженнями, які було введено з причини спалаху гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Пасажирообіг за видами транспорту, 2018-2020 рр.⁵

Вид транспорту	Пасажирообіг, млн пас.-км			% до 2019 р.	Частка видів транспорту у загальному пасажирообігу, %		
	2018	2019	2020		2018	2019	2020
Усіма видами транспорту, зокрема:	104 446	107 175	49 034,8	45,8	100,0	100,0	100,0
залізничним ⁶	28 685,2	28 413,5	10 696,2	37,6	27,5	26,5	21,8
автомобільним ⁷	34 560,3	33 879,9	19 092,2	56,4	33,1	31,6	38,9
водним	27,6	25,8	4,0	15,5	0,0	0,0	0,0
авіаційним	25 889,3	30 241,8	10 106,9	33,4	24,8	28,2	20,6
трамвайним	3 925,4	3 729,2	2 541,0	68,1	3,8	3,5	5,2
тролейбусним	5 804,8	5 407,0	3 452,9	63,9	5,6	5,0	7,0
метро	5 553,4	5 477,8	3 141,6	57,4	5,3	5,1	6,4

Детальніше про перевезення пасажирів залізничним транспортом – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Пасажирські перевезення».

^{*4} Оновлені дані за 17.05.2021 Державної служби статистики України (розділ Економічна статистика / Економічна діяльність / Транспорт на вебсайті <http://www.ukrstat.gov.ua/>).

^{*5} Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

^{*6} З урахуванням перевезень міською електричкою.

^{*7} З урахуванням перевезень пасажирів підприємцями малого бізнесу – юридичними і фізичними особами

Найважливіші події в діяльності АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік

Січень

- За результатами 2019 року Укрзалізниця стала лідером у сфері корпоративного управління серед українських компаній за версією професійного рейтингу корпоративної стійкості Sustainable Ukraine. Компанія увійшла до топ-10 у загальному рейтингу корпоративної стійкості з достатньо високим показником (BBB).
- АТ «Укрзалізниця» та Всеукраїнська мережа доброчесності і комплаєнсу (UNIC) підписали меморандум про партнерство. Його метою є співпраця, спрямована на просування ідеї етичного та відповідального ведення бізнесу, посилення прозорості, боротьбу з корупцією та зловживаннями.
- АТ «Укрзалізниця» та China Railway Construction Corp. Ltd підписали меморандум про взаєморозуміння. Мета меморандуму - співпраця щодо розбудови залізничної інфраструктури України та розвитку залізничних перевезень між країнами.
- Укрзалізниця спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку та Європейським інвестиційним банком оголосила тендер на закупівлю робіт за проектом «Електрифікація залізничного напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка», що входить до мережі TEN-T.
- Укрзалізниця своєчасно здійснила виплату купону за єврооблігаціями на суму близько 24 млн дол. США з терміном погашення у 2024 році.

Лютий

- Укрзалізниця відкрила зали очікування для військовослужбовців – учасників АТО/ООС на залізничних вокзалах Івано-Франківська та Хмельницького.
- Укрзалізниця підтримала цифровізацію відносин держави й громадянина та запуск проекту «Дія». Користувачі додатку

«Дія» відтепер можуть пред'являти електронне посвідчення у додатку при посадці у поїзд.

- Укрзалізниця розробила оперативний план заходів з метою профілактики поширення захворюваності населення на COVID-19.

Березень

- На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України №288-р Товариство у зв'язку з пандемією COVID-19 з 17 березня тимчасово припинило міжнародне пасажирське сполучення. З 18 березня на виконання постанови Кабінету Міністрів України №215 тимчасово припинено перевезення пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення (приміському, міському, регіональному та далекому).
- У рамках пілотного проекту Укрзалізниця спільно з Національною поліцією України запустила супровід працівниками поліції пасажирських поїздів. Даний проєкт є складовою плану заходів із підвищення безпеки пасажирів у поїздах та на вокзалах.
- Укрзалізниця своєчасно та в повному обсязі погасила наступну частину єврооблігацій у розмірі 10 % початкової непогашеної основної суми боргу – 50 млн дол. США, та виплатила черговий купонний дохід за ними у розмірі близько 10 млн дол. США.
- П'ять поїздів класу «Інтерсіті+» сполученням Перемишль – Київ 20 березня евакуювали громадян України із Польщі та Чехії, котрі внаслідок обмежувальних заходів, у зв'язку з карантинном, не змогли самостійно перетнути кордон. Також Укрзалізниця призначила на 21 березня рейс поїзда № 31/32 Київ – Мінськ – Рига – Вільнюс для повернення громадян України, Білорусі, Литви та Латвії до своїх країн.
- Компанія з березня розпочала безкоштов-

не перевезення медичних співробітників, працівників Національної поліції та Державної служби України з надзвичайних ситуацій до місць роботи своїми службовими поїздами.

Квітень

- АТ «Укрзалізниця» разом з ТОВ «Анлімтек» — однією з найбільших в країні лабораторій швидкого прототипування і R&D, підписали Меморандум про співпрацю.
- Товариство стало лідером за конкурентністю та доходом серед державних компаній, які використовують електронну систему Prozorro.Продажі з моменту початку роботи майданчика.
- Керівництво АТ «Укрзалізниця» провело конференц-дзвінок із провідними інвесторами та аналітиками міжнародного ринку капіталу. Були презентовані результати діяльності Компанії за 2019 рік і основні завдання та пріоритети розвитку на 2020 рік. Загалом у заході взяли участь близько 40 інвесторів.

Травень

- Укрзалізниця відновила роботу залізничних квиткових кас на вокзалах.
- Правління Товариства ухвалило рішення про створення 1 липня 2020 року окремої філії — «Вокзальна компанія». Її головна мета — зробити вокзали ефективними та вивести їх на беззбитковий рівень.

Червень

- Укрзалізниця прийняла перший контейнерний поїзд з Китаю, який 8 червня прибув на станцію Київ-Ліски.
- Компанія опублікувала текст нового договору на перевезення вантажів, який введений в дію з 1 липня 2020 року. Новий договір підготовлений у тісній співпраці з представниками бізнесу та їх об'єднаннями, причетними органами державної влади.
- Товариство завершило реконструкцію зупиночного пункту Видубичі та створило на його базі транспортний хаб.

Липень

- Одне з провідних міжнародних рейтингових агентств Standard & Poor's підвищило довгостроковий кредитний рейтинг АТ «Укрзалізниця» з «ССС» до рівня «В-».
- Компанія відновила рух близько половини пасажирських поїздів, які курсували до карантину.
- Укрзалізниця успішно завершила угоду з репрофілювання боргу на суму близько 200 млн доларів США.
- Товариство підписало меморандум з німецькою компанією HHLA International GmbH, її дочірнім підприємством «Контейнерний термінал «Одеса» і ТОВ «Українська інтермодальна компанія». Його мета - розвиток нових логістичних продуктів для клієнтів. Зокрема, інтермодальні перевезення всередині України та у сполученні з країнами Східної Європи та Балтії.

Серпень

- Укрзалізниця розробила комплексну програму підвищення безпеки перевезень у пасажирських поїздах з метою викорінення криміногенних проявів, протиправних дій та порушень під час перевезення пасажирів.
- Розпочато пілотний проєкт з охорони пасажирських поїздів у русі силами працівників воєнізованої охорони АТ «Укрзалізниця».

Вересень

- Укрзалізниця запустила спеціальний потяг на фестиваль ГОГОЛЬFEST у Херсон. Це унікальний приклад, як залізниця поєднується із сучасним українським мистецтвом.
- Товариство спільно з Transparency International Ukraine запустило проєкт з візуалізації даних щодо закупівель в інтерактивному режимі. Це дозволить усім охочим отримати необхідну інформацію безпосередньо на вебсайті Компанії.
- Укрзалізниця підписала меморандуми про співробітництво з компаніями Visa та Mastercard. У рамках співпраці планується

впровадити низку інноваційних проєктів: мобільний додаток для пасажирів із новітніми сервісами для оплати та безпеки, можливість сплатити за проїзд безконтактною картою та іншими електронними носіями, зокрема й у приміському сполученні, та розширення дії електронних квитків на всі види сполучення.

Жовтень

- Укрзалізниця та провідна міжнародна платіжна система Visa розпочали реалізацію трьох пілотних інфраструктурних проєктів на залізниці.
- Компанія провела конференц-дзвінок з провідними інвесторами та аналітиками міжнародного ринку капіталу. Було презентовано результати діяльності Компанії за 6 місяців 2020 року та повідомлено про основні завдання та пріоритети на майбутнє. Загалом у заході взяли участь понад 30 інвесторів.
- 30 жовтня голова правління АТ «Укрзалізниця» Володимир Жмак і директор Національного антикорупційного бюро України Артем Ситник підписали меморандум про співпрацю та обмін інформацією між сторонами.

Листопад

- Вперше за час існування АТ «Укрзалізниця» Компанія провела дослідження своєї репутації як роботодавця за методологією RepTrak, що відбулось у вигляді анонімного анкетування співробітників. До опитування було залучено близько 4,5 тисячі залізничників, які представляли різні філії та регіональні філії Товариства, усі категорії посад та різні географічні регіони присутності Компанії.
- Юридичний департамент АТ «Укрзалізниця» переміг у номінації «Кращий юридичний департамент компанії у сфері транспорту та логістики» в рамках щорічного незалежного дослідження «50 провідних юридичних департаментів України», що проводиться газетою «Юридична практика».

- До Дня залізничника відкрито фотовиставку «Обличчя Укрзалізниці» на конкорсі станції Київ – Пасажирський. Проєкт покликаний познайомити людей із залізничними героями та розповісти про їх непросту, але надважливу працю.

- Голова правління Товариства Володимир Жмак провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Швейцарії в Україні Клодом Вільдом та представниками швейцарської компанії Schwihaag AG – виробника систем для верхньої будови колії.

- Укрзалізниця відкрила гуртожиток для сімей залізничників Донецчини.

- АТ «Укрзалізниця», Центр транспортної служби «Ліски» та DHL Global Forwarding підписали Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю. Укрзалізниця та DHL Global Forwarding будуть розвивати контейнерні залізничні перевезення Китай – Європа та планують запроваджувати нові міжнародні маршрути.

Грудень

- Укрзалізниця уклала перший договір про участь у проєкті впровадження приватної тяги в рамках запровадження урядового пілотного проєкту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування.

- Товариство створює окрему бізнес-вертикаль вантажних перевезень, використовуючи досвід розвинутих країн світу.

- Компанія розпочала створення сучасних центрів управління рухом. Перший такий центр запрацював у Харкові. Його робота побудована на основі найкращих європейських практик.

- Ухвалено Закон «Про Державний бюджет України на 2021 рік», у якому враховані пропозиції Укрзалізниці та вперше передбачено фінансування важливих проєктів з оновлення пасажирського залізничного рухомого складу та інфраструктури.

ГЕЗЗАС-2013

НАШ
БІЗНЕС

Реалізація Стратегії АТ «Укрзалізниця»

3 МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я

4 ЯКІСНА
ОСВІТА

8 ПІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛІЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Стратегія АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки (далі – Стратегія) визначає стратегічні цілі, пріоритети та напрями діяльності акціонерного товариства «Українська залізниця», а також бачення щодо їх впровадження на п'ятирічний період. Стратегія погоджена розпорядженням Кабінету Міністрів України та затверджена наглядовою радою АТ «Укрзалізниця».

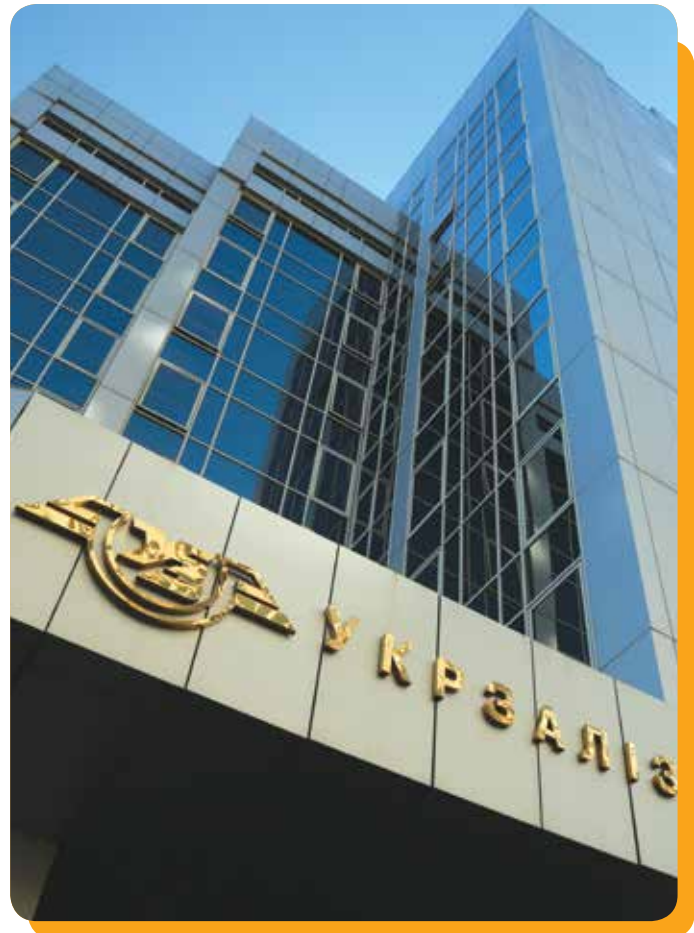
Метою прийняття Стратегії є визначення загальних корпоративних цілей Компанії, які будуть зрозумілі та прийнятні зацікавленими сторонами, для концентрації зусиль щодо їх досягнення шляхом виконання стратегічних ініціатив. Під час розробки Стратегії було використано збалансований та компромісний підхід до визначення цілей для врахування інтересів Товариства та основних зацікавлених сторін: держави, клієнтів, інвесторів та співробітників Компанії, а також врахування стратегічних документів Уряду.

Стратегія Компанії спрямована на досягнення таких основних цілей:

- задоволення потреб України в залізничних перевезеннях та логістиці відповідно до планів економічного розвитку країни та мобільності населення;
- досягнення та утримання міцної фінансової позиції Компанії, зокрема шляхом активізації необхідних інвестицій в основну діяльність Укрзалізниці;
- забезпечення безпеки залізничного транспорту для клієнтів, співробітників і третіх осіб;

- збільшення привабливості Товариства для споживачів та співробітників;
- запровадження сучасних та ефективних практик і принципів управління;
- збільшення прозорості та відповідність законодавству з метою усунення корупції та зловживань.

У 2020 році функції щодо забезпечення реалізації та моніторингу виконання стратегічного плану розвитку Компанії було покладено на Департамент стратегічного розвитку та планування. У зв'язку із необхідністю поєднання функцій стратегічного планування, забезпечення реалізації та моніторингу виконання Стратегії АТ «Укрзалізниця» з функціями з трансформації та управління проектною діяльністю, було прийнято рішення щодо створення Департаменту стратегії та трансформації на базі Департаменту стратегічного розвитку та планування та Проектного офісу Товариства.

Виокремлення бізнес-вертикалей Товариства

Для досягнення стратегічних цілей Товариства необхідно провести низку структурних перетворень. Однією зі стратегічних ініціатив АТ «Укрзалізниця» за цим напрямом є реорганізація Товариства з регіональної структури в бізнес-сегменти (анбандлінг). Виділення окремих бізнес-вертикалей дозволить Компанії залучати фінанси в оновлення рухомого складу та поліпшення сервісу. Організаційне виокремлення бізнес-вертикалей планується завершити у 2022 році.

Вантажні перевезення

Однією з головних ініціатив цієї вертикалі є виокремлення вантажного перевізника відповідно до вимог Директив та Регламентів ЄС, які передбачають розподіл послуг інфраструктури і перевезення та відкриття ринку залізничних перевезень, оскільки на сьогодні такі послуги пов'язані організаційно та фінансово і надаються спільно.

Наразі ведеться робота щодо створення філії «Вантажний перевізник УЗ «Карго». Після створення до філії будуть переміщені необхідні активи Товариства, що забезпечать надійне функціонування вантажного перевізника.

Пасажирські перевезення

На базі філії «Пасажирська компанія» триває формування пасажирського перевізника, що надаватиме послуги з перевезення пасажирів у далекому сполученні.

Правління Товариства у 2020 році прийняло рішення щодо реорганізації структури господарства пасажирських перевезень та оновило організаційну структуру філії «Пасажирська компанія», до складу якої увійдуть виробничі підрозділи:

- «Швидкісне депо»,
- «Локомотивне депо Захід»,
- «Локомотивне депо Південь»,
- «Тепловозне депо».

Прийнято рішення про передачу з балансу регіональних філій АТ «Укрзалізниця» на баланс філії «Пасажирська компанія» двох локомотивних та одного електровозного депо, а також тягового рухомого складу, що використовується в пасажирських перевезеннях.

Виділення вертикалі пасажирських перевезень значною мірою залежить від державної політики, оскільки наразі тарифи на пасажирські перевезення є збитковими та покриваються за рахунок прибутку від вантажних перевезень, що суперечить Директивам та Регламенту ЄС у сфері залізничного транспорту. Відтак пасажирський перевізник у сегменті суспільно важливих перевезень має отримати повну компенсацію збитків від центральних або місцевих органів влади відповідно до угод на надання послуг із суспільно важливих перевезень.

Таким чином, для повноцінного функціонування пасажирського перевізника одним з головних питань є не лише його відокремлення, але й формування системи угод з надання суспільно важливих перевезень.

9 ІННОВАЦІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Наразі впроваджується експериментальний проєкт з модернізації регіональних пасажирських послуг, зокрема, запровадження контрактів на суспільно важливі послуги з перевезення пасажирів у Дніпропетровській та Запорізькій областях. Проєкт здійснюється в рамках технічної допомоги Європейського інвестиційного банку.

У 2020 році виконано перший та другий етапи цього проєкту, що містять:

- техніко-економічне обґрунтування;
- дослідження попиту на послуги;
- опис системи оплати проїзду;
- організаційно-юридичну модель проєкту (оцінку готовності зацікавлених сторін та плану дій щодо реформ, розробку огляду готовності розмежування оператора залізничної інфраструктури та оператора пасажирських приміських перевезень, розробку проєкту договору щодо надання суспільно важливих послуг з перевезення пасажирів залізничним транспортом тощо).

Інфраструктура

З метою централізації функції управління рухом та підвищення ефективності організації перевізного процесу створено Головний центр управління рухом. Етапи реорганізації:

- На першому етапі реорганізації на базі служб перевезень регіональних філій Товариства було створено регіональні центри управління рухом (далі – РЦУП) та їх райони на базі відділів перевезень дирекцій залізничних перевезень шляхом їх укрупнення.
- На другому етапі до складу РЦУП регіональних філій приєднано райони, які перебували у складі дирекцій залізничних перевезень; повноваження служб перевезень регіональних філій та їхніх підрозділів передаються до РЦУП.
- Нині розпочато третій етап реорганізації, що передбачає об'єднання регіональних центрів.

Також продовжується передача активів Товариства до філії «Вокзальна компанія», що в майбутньому увійде до складу бізнес-вертикалі інфраструктури, у зв'язку з необхідністю розмежування послуг інфраструктури і перевезень відповідно до Директив та Регламентів ЄС.

Виробництво та сервіс

Основними реорганізаційними ініціативами у цій вертикалі є трансформаційні перетворення, пов'язані з передачею активів вагонного та локомотивного господарств до вантажного та пасажирських перевізників, а також формування бізнес-вертикалі, що буде спеціалізуватись на капітальних видах ремонту та модернізації рухомого складу.

Для реалізації цих ініціатив завершено поділ ремонтної та експлуатаційної складових вагонного господарства по вагонних депо.

Наглядовою радою АТ «Укрзалізниця» затверджено організаційну структуру, що передбачає створення філії з ремонту та будівництва вагонів, до складу якої будуть передані відповідні активи вагонного господарства.

У рамках реструктуризації локомотивного господарства правлінням Товариства у 2020 році була розроблена та затверджена Концепція реструктуризації локомотивного господарства АТ «Укрзалізниця» на 2020-2023 роки (далі – Концепція), яка передбачає реструктуризацію локомотивних депо.

Корпоративний центр

У 2020 році здійснювались заходи й щодо централізації корпоративних функцій:

- **Юридичні функції.**

Впроваджено нові уніфіковані організаційні структури юридичних служб регіональних філій Компанії, централізовано юридичний супровід на рівні апарату управління та декількох філій, оптимізовано штатну чисельність працівників юридичної вертикалі.

- **HR-функції.**

Здійснено підготовчі та організаційні заходи з централізації функцій та відкриття двох об'єднаних Центрів з управління персоналом, аудит та реінжиніринг бізнес-процесів функції управління персоналом на рівні апарату управління.

- **Казначейські функції.**

Здійснюються заходи з впровадження єдиної автоматизованої казначейської системи, проводиться робота з централізації казначейських функцій (закриті поточні рахунки виробничих підрозділів, окрім підрозділів, які є об'єктами соціальної сфери, до Єдиного платіжного центру передано платежі двох регіональних філій та одинадцяти філій Товариства).

- **Бухгалтерський та податковий облік.**

Здійснюється централізація обліку на рівні галузевих служб регіональних філій та філій, яка, відповідно до графіка, має завершитись до кінця 2021 року.

Непрофільні активи

У 2020 році здійснювалась робота зі створення Переліку непрофільних активів Товариства та його наповнення. Розроблено, затверджено і введено в дію Методику класифікації, вибору способу розпорядження та ранжування непрофільних та надлишкових активів АТ «Укрзалізниця», а також створено постійно діючу Комісію з непрофільних активів АТ «Укрзалізниця» (далі – Комісія).

Для забезпечення роботи Комісії, а також діяльності Товариства в питанні визначення

та розпорядження непрофільними та надлишковими активами створено новий підрозділ «Відділ розпорядження непрофільними активами», що входить до структури Департаменту майнової політики.

Також у 2020 році утворено філію «Центр оздоровлення та відпочинку» (підібрано та погоджено керівний склад, підготовлено пакет документів щодо юридичного статусу, виділено приміщення, здійснено роботу відповідно до затвердженого бізнес-плану).

Впровадження окремих стратегічних ініціатив

Стратегія Компанії передбачає реалізацію низки стратегічних ініціатив, серед яких встановлення обґрунтованих тарифів, клієнтоорієнтованість, запровадження Системи управління безпекою, запровадження Державно-приватного партнерства та програм, які фінансуються з держбюджету, боротьба з корупцією та інші. У 2020 році досягнуто суттєвого поступу у впровадженні наступних стратегічних ініціатив Укрзалізниці.

Встановлення обґрунтованих тарифів

Основні заходи з реалізації цієї ініціативи у 2020 році були спрямовані на перегляд державно регульованих тарифів та вільних цін (тарифів).

- **В сегменті державно регульованих цін** Товариство співпрацювало з Міністерством інфраструктури України щодо:
- Зближення тарифних класів на перевезення вантажів. Перенесення переважної більшості вантажів 1 тарифного класу до 2 тарифного класу (крім заповнювачів пористих, води аміачної, солей безкисневих кислот, газів, крім енергетичних, що є високорентабельними) та приведення до рівня собівартості тарифів на перевезення низьковартісної позакласної групи вантажів.
- Уніфікації тарифів на перевезення порожніх вагонів. Приведення коефіцієнтів з-під вивантаження вантажів різних тарифних класів до єдиного коефіцієнта на рівні діючого коефіцієнта з-під вивантаження вантажів 2 тарифного класу на першому етапі та приведення до рівня собівартості перевезення порожніх вагонів на другому етапі.

На жаль, обидві ініціативи не були реалізовані.

- **В сегменті встановлення вільних цін (тарифів) на послуги Товариства** у 2020 році спостерігалось значне падіння частки ван-

тажних вагонів Компанії у загальних обсягах перевезень. У зв'язку з цим Товариство впровадило ринкові механізми встановлення цін на користування вагонами залежно від частки їх використання. Відповідні заходи дозволили збільшити обсяги перевезень у вагонах Укрзалізниці.

Клієнтоорієнтованість та розвиток переліку послуг в основній діяльності

Традиційно залізничний транспорт в Україні був монополією, яка очікувала, що клієнти (як у вантажних, так і в пасажирських перевезеннях) самі будуть знаходити шляхи взаємодії із залізницею для отримання послуг. Однією з ключових цілей реформи є зміна менталітету Компанії на клієнтоорієнтований. У напрямі пасажирських перевезень у 2020 році було здійснено такі заходи:

- **Пілотний проєкт щодо впровадження єдиного електронного квитка**

У 2020 році АТ «Укрзалізниця» разом з Міністерством інфраструктури України здійснювало роботу щодо впровадження цього проєкту у сфері залізничного, авіаційного та міського транспорту.

- **Створення сучасного чат-бота**

Розпочато роботу над створенням чат-бота, завдяки якому пасажирів можуть замовити квитки на швидкісні поїзди Інтерсіті+ та харчування під час поїздки, дізнатися інформацію про розклад, повернення придбаних квитків, про прибуття, запізнення поїзда, номер колії тощо. Проєкт реалізовано у 2021 році.

- **Покращення комунікацій з пасажирами**

У контакт-центрі АТ «Укрзалізниця» в оновленому форматі запрацювала гаряча лінія «Якість та сервіс», яка дозволяє оперативно реагувати на звернення громадян (дзвінки та через приватні повідомлення в соціальній мережі Facebook).

• Інклюзивність

З метою покращення якості обслуговування осіб із фізичними вадами та з обмеженими можливостями руху здійснюються роботи щодо оснащення залізничних вокзалів, станцій і зупиночних пунктів підймальними платформами (механізмами) для посадки/висадки у/з вагона осіб з інвалідністю, тактильними, візуальними та іншими елементами доступності.

Укрзалізниця планує розвивати нові логістичні продукти для клієнтів. Зокрема, інтермодальні перевезення всередині України та у сполученні з країнами Східної Європи та Балтії. Відповідний меморандум було підписано 30.07.2020 р. з німецькою компанією HHLA International GmbH, її дочірнім підприємством «Контейнерний термінал «Одеса» та новоствореним ТОВ «Українська інтермодальна компанія».

«Наша спільна мета — запропонувати клієнтам нову якісну та швидку модель перевезення вантажів. Для цього Укрзалізниця з партнерами необхідно здійснити інвестиції у розбудову

Впроваджено технологію оформлення пільгових проїзних документів через офіційний сайт Товариства з онлайн-валідацією документів, що дають право на пільгу (при взаємодії інформаційних ресурсів АТ «Укрзалізниця» та Мінсоцполітики).

Розроблено програму навчання з допомоги людям з інвалідністю під час пасажирських перевезень. У грудні 2020 року відбулось навчання внутрішніх тренерів, що забезпечать підготовку сервісного персоналу.

інфраструктури України та запровадити послуги інтермодальних перевезень, які відповідають сучасним вимогам клієнтів», — зазначив в.о. голови правління АТ «Укрзалізниця» Іван Юрик.

Зокрема, мова йде про покращення пропускної спроможності залізничної станції Одеса-Порт та розвиток залізничної інфраструктури Одеського морського порту.

«Крім того, разом ми маємо привести систему тарифоутворення у відповідність до кращої міжнародної практики та забезпечити ефективніший розподіл операційних та комерційних ризиків», - розповів Іван Юрик.

Меморандум також передбачає в разі необхідності налагодження комунікації з органами влади, міжнародними організаціями, зокрема фінансовими, що зацікавлені у розвитку залізничної інфраструктури.

Запровадження Системи управління безпекою

АТ «Укрзалізниця» ставить за мету ліквідувати розрив між своїми досягненнями у залізничній безпеці і HSE (Health, safety and environment – здоров'я, безпека та навколишнє середовище) та досягненнями партнерів у Європейському Союзі відповідно до загальноприйнятих індикаторів безпеки Єв-

ропейського Залізничного Агентства (ERA).

Для встановлення порядку проведення розслідування, оформлення матеріалів службового розслідування транспортних подій у Товаристві введено в дію СТП 07-005:2019 «Порядок службового розслідування транспортних подій».

Відповідне СТП відповідає Положенню про класифікацію транспортних подій на

залізничному транспорті, що розроблене відповідно до норм і стандартів, визначених Директивою 2004/49/ЄС європейського Парламенту та Ради від 29.04.2014 «Про безпеку залізниць у Співтоваристві, яка вносить зміни до Директиви Ради 95/18/ЄС про ліцензування підприємств залізничного транспорту та до Директиви 2001/14/ЄС про розділ потужностей залізничних інфраструктур та стягнення платежів за використання залізничної інфраструктури та про сертифікацію безпеки» (Директива про безпеку на залізницях) від 29 квітня 2004 року⁸.

Запровадження Державно-приватного партнерства та програм, які фінансуються з держбюджету

Більшість капітальних інвестицій АТ «Укрзалізниця» здійснює власними коштами, менша частина фінансується з використанням механізму лізингу або шляхом залучення коштів. При цьому міжнародний досвід показує, що залізниця не може покладатися тільки на власні ресурси.

В рамках Державно-приватного партнерства запроваджується пілотний проєкт з концесії вокзальних комплексів. Так, у вересні 2020 року за ініціативи Товариства та Міністерства інфраструктури України, за підтримки міжнародних фінансових інституцій та відповідно до методології Глобального інфраструктурного фонду, проведено оцінку готовності проєктів концесії залізничних вокзалів у містах Київ, Харків, Дніпро, Миколаїв, Вінниця, Хмельницький та Чоп.

Детальніше – у розділі «Інвестиційна діяльність».

Боротьба з корупцією шляхом збільшення прозорості

Корупція є одним із обмежувальних факторів розвитку Компанії та може стати вагомим ускладненням під час імплементації

стратегічних ініціатив. Тільки жорсткий контроль за процесами та їх прозорістю може позбавити від корупційних ризиків.

Детальніше про заходи, спрямовані на побудову та вдосконалення системи запобігання корупції – у розділі «Корпоративне управління», підрозділ «Антикорупційна політика».

Плани на 2021 рік і середньострокову перспективу щодо виконання Стратегії Товариства

У 2021 році АТ «Укрзалізниця» продовжить структурні реформи та заходи з підготовки Товариства до анбандлінгу (розділення Компанії на 4 функціональні вертикалі) та запуску конкурентного ринку залізничних перевезень, а саме:

- реорганізацію та відокремлення вантажного та пасажирських перевізників;
- передачу функцій та активів локомотивного та вагонних господарств до відповідних вертикалей;
- централізацію функцій інфраструктури;
- реорганізацію вертикалі виробництва та сервісу зі створенням відповідних філій;
- розроблення порядків взаємодії вертикалей у сфері організації перевезень (послуги тяги), ремонту та обслуговування тягового рухомого складу;
- розроблення нормативних документів, зокрема Порядку рівноправного доступу до інфраструктури залізничного транспорту загального користування, відповідно до вимог законодавства України та ЄС;
- інші заходи з реалізації Стратегії.

⁸ Даний документ створено, беручи до уваги Договір про створення Європейського Співтовариства (994_017), та зокрема його ст. 71(1).

Зміни в організаційній структурі Укрзалізниці

Організаційний розвиток АТ «Укрзалізниця» спрямований на забезпечення ефективного функціонування Компанії в умовах реорганізації за рахунок формування збалансованої організаційної структури та оптимальної системи управління. Основні завдання у сфері організаційного розвитку Товариства:

- забезпечення процесу структурних перетворень Укрзалізниці з регіональної структури в бізнес-сегменти;
- удосконалення та уніфікація організаційно-функціональних структур;
- проектування та оптимізація бізнес-процесів Товариства;
- визначення функцій, завдань, повноважень структурних підрозділів апарату управління Компанії, відокремлених підрозділів, директорів функціональних напрямків.

У 2020 році, відповідно до вимог Статуту АТ «Укрзалізниця», рішенням наглядової ради від 7-9.10.2020 затверджено схвалено 23.09.2020 правління Товариства організаційну структуру АТ «Укрзалізниця»

Структура управління акціонерного товариства «Укрзалізниця», станом на 31 грудня 2020 р.

ВИЩИЙ ОРГАН
(Кабінет Міністрів України)

НАГЛЯДОВА РАДА

ПРАВЛІННЯ

АПАРАТ УПРАВЛІННЯ

6 РЕГІОНАЛЬНИХ ФІЛІЙ
(залізниць)

33 ФУНКЦІОНАЛЬНІ ФІЛІЇ

2 ПРЕДСТАВНИЦТВА
(в Республіці Польща, в Російській Федерації та Республіці Білорусь)

7 приватних акціонерних товариств (100 % акцій яких належить АТ «Укрзалізниця»)

3 товариства з обмеженою відповідальністю (єдиним учасником яких є АТ «Укрзалізниця»)

6 господарських товариств (з часткою АТ «Укрзалізниця» в статутному капіталі)

Внаслідок впровадження організаційної структури АТ «Укрзалізниця» очікується зменшення кількості посад функціональних директорів та структурних підрозділів апарату управління Товариства, а також проводиться оптимізація організаційних структур підрозділів апарату управління Компанії на 30 % штатної чисельності. Всі заходи здійснюються на виконання Стратегії розвитку персоналу АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки.

Детальніше про Стратегію розвитку персоналу – у розділі «Наші працівники та країна».

Відокремлені підрозділи, створені у 2020 році

АТ «Укрзалізниця» складається з апарату управління, відокремлених підрозділів (регіональних філій, філій, представництв) та є учасником в інших юридичних особах, а саме: сім приватних акціонерних товариств, 100 % акцій яких належить АТ «Укрзалізниця», три товариства з обмеженою відповідальністю, єдиним учасником яких є АТ «Укрзалізниця», шість господарських товариств з часткою АТ «Укрзалізниця» у статутному капіталі.

Станом на 31 грудня 2020 року в структурі Укрзалізниці налічується 41 відокремлений підрозділ, а саме: 39 філій (на базі майнових комплексів підприємств залізничного транспорту), з яких 6 регіональних філій-залізниць і 33 функціональні філії, а також 2 представництва: в Республіці Польща і в Російській Федерації та Республіці Білорусь.

Протягом 2020 року, відповідно до Стратегії та з метою реалізації Плану заходів з реформування залізничного транспорту, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 року, створено відокремлені підрозділи АТ «Укрзалізниця»:

• Філія «Вокзальна компанія» АТ «Укрзалізниця»

Предметом діяльності філії «Вокзальна компанія» є надання послуг з перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу і пошти залізничним транспортом у внутрішньому та міжнародному сполученні; виконання робіт та надання послуг з обслуговування пасажирів на вокзалах; торгівля продуктами харчування, напоями, тютюновими виробами та товарами господарського призначення і алкогольними напоями; провадження торговельної діяльності, у тому числі комісійної, торговельно-посередницької та торговельно-закупівельної; роздрібна торгівля у неспеціалізованих магазинах.

• Філія «Експертно-технічний центр» АТ «Укрзалізниця»

Предметом діяльності філії є виконання робіт та надання послуг з технічного діагностування (експертного обстеження) і технічного огляду устаткування підвищеної небезпеки (вантажопідіймальних кранів, посудин, що працюють під тиском, котлоагрегатів); експертного обстеження електроустановок, які відпрацювали нормативний строк служби; теплотехнічних випробувань і обстеження котельного обладнання; атестації фахівців, виконання робіт та надання послуг з технічних випробувань та досліджень факторів виробничого середовища.

• Філія «Центр оздоровлення та відпочинку» АТ «Укрзалізниця»

Предметом діяльності філії є задоволення потреб працівників, членів їхніх сімей, пенсіонерів Товариства, юридичних і фізичних осіб в отриманні якісних послуг соціальної спрямованості: спортивних, санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку, роботах та послугах, що виконує та надає філія; забезпечення ефективного функціонування та розвитку закладів.

Важливі проєкти у сфері організаційного розвитку Товариства

Важливими проєктами у сфері організаційного розвитку Товариства є впровадження організаційної структури АТ «Укрзалізниця» та розроблення моделі трансформації HR-функції.

• Розроблення, затвердження та впровадження організаційної структури АТ «Укрзалізниця»

Затверджена організаційна структура АТ «Укрзалізниця» є першим кроком у проведенні реорганізації Товариства з регіональної структури в бізнес-сегменти. Критерії, що покладені в основу розробки організаційної структури, відповідають цільовій моделі ринку залізничних перевезень, а саме:

- побудова холдингової структури Компанії;
- формування конкурентного ринку перевезень та виконання вимог Угоди про асоціацію з ЄС;
- усунення дублюючих функцій;
- відповідність найкращому міжнародному досвіду корпоративного управління;
- розділення фінансових потоків і забезпечення рентабельності ключових видів господарської діяльності.

Впровадження організаційної структури Компанії протягом 2020-2021 років відбувається відповідно до Плану заходів з реформування залізничного транспорту та Стратегії.

• Розроблення моделі трансформації HR-функції

У 2020 році відповідно до Стратегії та побудови вертикально інтегрованої холдингової структури Компанії було здійснено такі заходи:

- сформовано та описано загальний реєстр бізнес-процесів з управління персоналом АТ «Укрзалізниця» із каскадуванням на рівні управління (від апарату управління до виробничого підрозділу);
- розроблено та затверджено Концепцію утворення Центрів управління персоналом

(ЦУПРів) для здійснення централізованого операційного адміністрування основних функцій з управління персоналом;

- розроблено та погоджено уніфіковані бізнес-процеси ЦУПРів;
- відкрито пілотний ЦУПР на базі філії «Вокзальна компанія», чим було досягнуто:
 - збільшення продуктивності праці фахівців з управління персоналом;
 - оптимізації чисельності працівників з управління персоналом;
 - економії фонду оплати праці працівників з управління персоналом;
 - перегляду норм чисельності працівників напрямку бухгалтерського обліку філії «Вокзальна компанія» та приведення їх до рівня міжгалузевих норм.

Детальніше про трансформацію HR-функції – у розділі «Наші працівники та країна».

Плани на 2021 рік і середньострокову перспективу у сфері організаційного розвитку Товариства

1. Забезпечення проведення структурних перетворень в рамках реорганізації АТ «Укрзалізниця» та побудови цільової структури Товариства, яка включатиме:

- корпоративний центр, що формуватиме політики діяльності вертикалей та контролюватиме їх дотримання, а також надаватиме корпоративні послуги;
- вертикаль вантажних перевезень та логістики, що здійснюватиме продаж відповідних послуг;
- вертикаль пасажирських перевезень, що організовуватиме продаж послуг пасажирських перевезень;
- вертикаль інфраструктури, що здійснюватиме утримання та обслуговування залізничної інфраструктури, забезпечуватиме продаж послуг з доступу до залізничної інфраструктури загального користування;
- вертикаль виробництва та сервісу, що забезпечуватиме потреби Товариства у відновленні основних засобів виробництва;
- організаційну структуру з управління непрофільними активами, що забезпечить надання соціальних послуг працівникам Товариства та впорядкування непрофільних активів.

2. Оптимізація організаційних структур підрозділів АТ «Укрзалізниця», яка передбачає:

- приведення структур у відповідність до вимог Порядку проектування та затвердження організаційних структур в АТ «Укрзалізниця» з урахуванням структурних змін, що відбуваються в Компанії;
- розробку та впровадження уніфікованих організаційних структур підрозділів з метою забезпечення їх відповідності вертикально інтегрованій системі управління;
- розмежування зон відповідальності та розподіл повноважень, зменшення рівнів управління та штату.

3. Впровадження процесного підходу до управління Укрзалізницею, який буде впроваджено з метою:

- опису та регламентації наявних бізнес-процесів Товариства для можливості їх подальшої автоматизації та планування організаційних змін;
- оптимізації бізнес-процесів, спрямованої на вдосконалення, виявлення резервів і зниження непродуктивних витрат ресурсів АТ «Укрзалізниця».

Корпоративне управління

Система корпоративного управління Товариства

Якісне корпоративне управління є ключовим фактором успішної реалізації Стратегії Товариства. В АТ «Укрзалізниця» діє сформована система корпоративного управління, спрямована на ефективну діяльність Компанії, досягнення балансу інтересів усіх зацікавлених сторін, управління ризиками та сталий розвиток. У 2020 році Товариство продовжувало вдосконалювати систему корпоративного управління, орієнтуючись на найкращі світові практики.

Корпоративне управління Товариством здійснюється відповідно до Статуту акціонерного товариства «Українська залізниця» (далі – Статут), який розміщено у відкритому доступі за по-

силанням: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/735-2015-%D0%BF#n2>.

У вдосконаленні системи корпоративного управління Компанія керується Планом дій з корпоративного управління (ПДКУ). Цей план було схвалено Урядом з метою створення сучасної ефективної моделі управління Укрзалізницею. У ньому задаються загальновизнані стандарти корпоративного управління, що є одним з основних показників ефективності Компанії для інвесторів. Товариство на постійній основі звітує Кабінету Міністрів України щодо виконання ПДКУ.

У 2019 році було розроблено Проект Кодексу корпоративного управління, що відповідно до ПДКУ був схвалений наглядовою радою АТ «Укрзалізниця». У грудні 2020 року, після отримання та опрацювання зауважень Мінінфраструктури, змінений проект цього

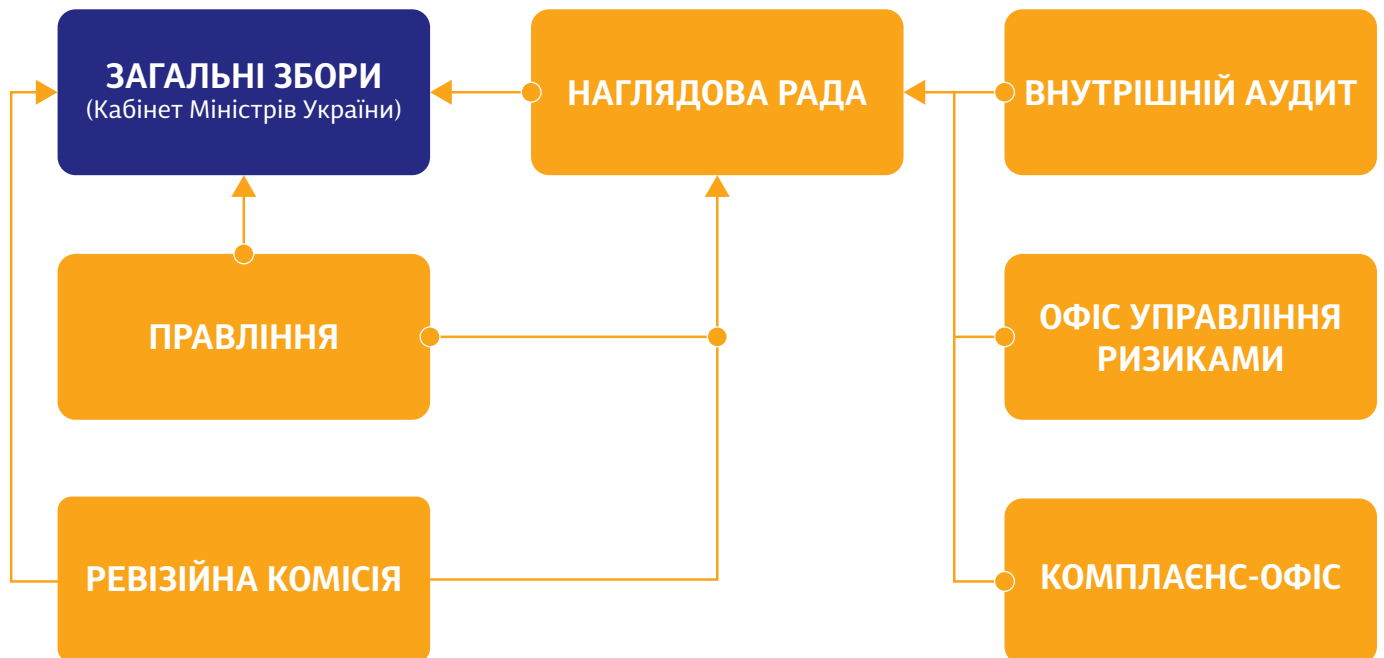
кодексу з відповідними правками повторно схвалено наглядовою радою та направлено на остаточне затвердження Кабінету Міністрів України.

Ключові досягнення Товариства у 2020 році у сфері корпоративного управління:

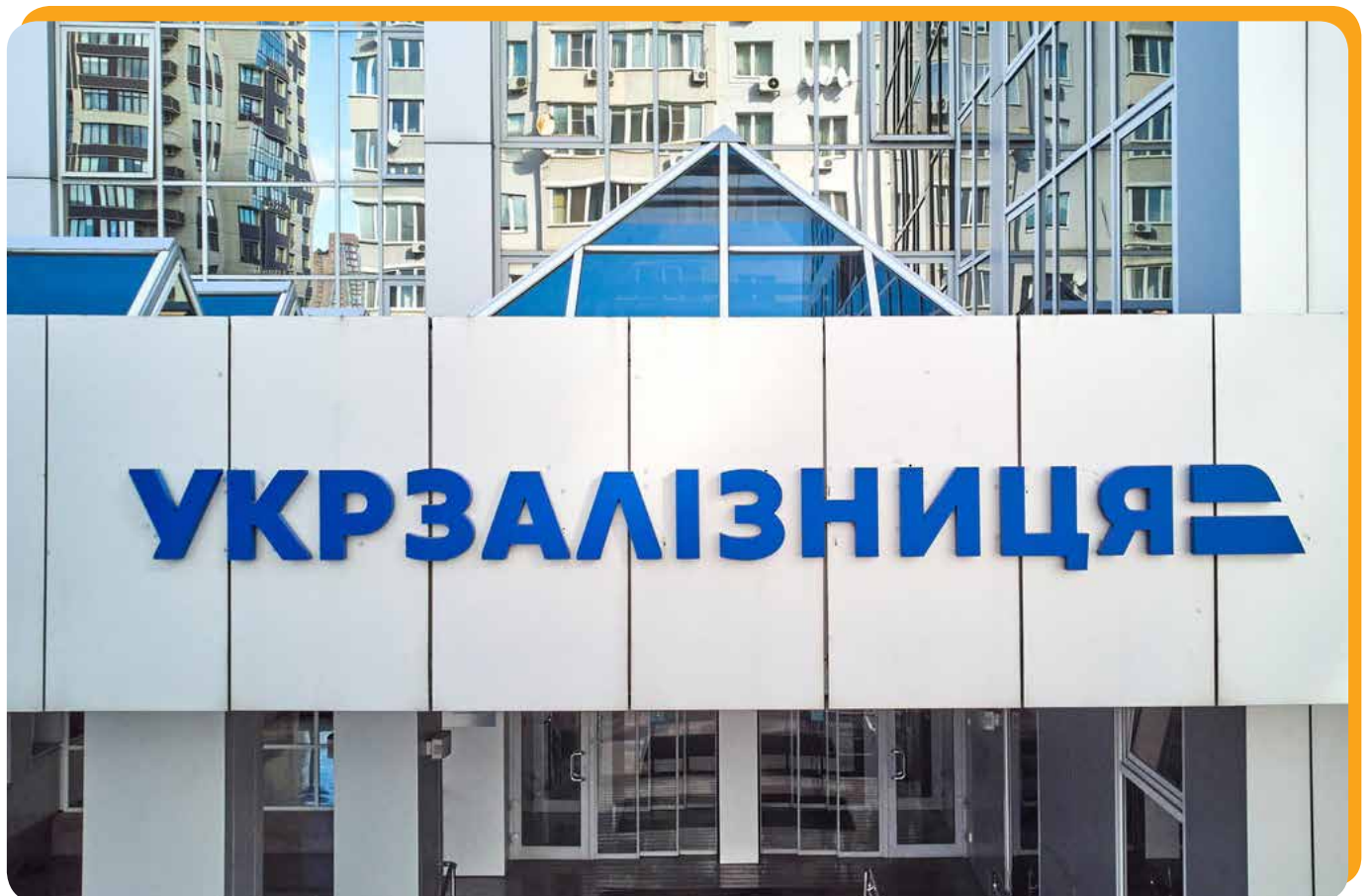
- призначено нового керівника з питань управління ризиками;
- затверджено положення про підрозділ з управління ризиками;
- доопрацьовано проект Кодексу корпоративного управління;
- впроваджено здійснення постійного моніторингу реалізації Стратегії Товариства;
- розроблено і схвалено правлінням пропозиції щодо внесення змін до Статуту Товариства;
- на постійній основі проводиться оцінка Політики запобігання та протидії корупції;
- започатковано функціонування Комітету з розкриття інформації.

Відповідно до Статуту органами Товариства є загальні збори, наглядова рада, правління та ревізійна комісія

Органи Товариства

Звітує ● →

Діяльність органів АТ «Укрзалізниця»

Загальні збори

Вищим органом Товариства є загальні збори. Функції загальних зборів, які передбачені законодавством, Статутом, а також внутрішніми документами Товариства, виконуються Кабінетом Міністрів України одноосібно. Перелік питань, що віднесені до виключної компетенції загальних зборів Товариства, визначено у Статуті.

Вищим органом Товариства у 2020 році прийнято 57 рішень

Рішення Уряду стосувалися таких основних питань:

- про припинення повноважень та призначення (покладання виконання обов'язків) голови та членів правління АТ «Укрзалізниця»;
- зміни кількісного складу правління АТ «Укрзалізниця»;
- затвердження нової редакції Статуту;
- умови і розміри оплати праці керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки;
- внесення змін до Порядку обслуговування громадян залізничним транспортом;
- затвердження базового нормативу відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2019 році господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави;
- розмір оплати праці керівників, членів виконавчих органів та винагороди членів наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки;
- відчуження шляхом передачі нерухомого майна у державну власність;
- затвердження фінансового плану АТ «Укрзалізниця» на 2020 рік;
- реалізація експериментального проєкту щодо впровадження послуги з оформлення єдиного електронного квитка;

- корпоративне управління найбільших державних компаній;
- укладання договору добровільного страхування відповідальності голови правління та членів наглядової ради АТ «Укрзалізниця»;
- внесення змін до Порядку розпорядження майном АТ «Укрзалізниця»;
- списання державного майна тощо.

Наглядова рада

Наглядова рада – колегіальний орган, що здійснює захист прав акціонерів Товариства і в межах компетенції, визначеної законом і Статутом, здійснює управління Компанією, а також контролює та регулює діяльність правління. Наглядова рада діє на підставі законодавства, Статуту та положення про неї.

Наглядова рада складається із семи членів, які призначаються та звільняються у порядку, визначеному законодавством та Статутом, з числа фізичних осіб, які мають повну цивільну дієздатність та відповідають вимогам, передбаченим Статутом та законодавством.

Персональний склад наглядової ради затверджується загальними зборами. До складу наглядової ради включаються незалежні члени наглядової ради (незалежні директори), кількість яких повинна становити більшість членів наглядової ради, а також члени наглядової ради – представники держави. Кандидати на посаду незалежних членів наглядової ради визначаються за результатами конкурсного відбору в порядку, визначеному законодавством.

Детальніше – у Статуті Товариства.

Склад наглядової ради

У 2020 році у складі наглядової ради відбулися зміни. 10 та 11 жовтня 2020 року припинені повноваження двох незалежних членів наглядової ради АТ «Укрзалізниця»: Андерса Пер Ослунда та Крістіана Олівера Куна.

Станом на дату підготовки цього звіту до складу наглядової ради входять п'ять осіб.

Шевкі Аджунер

Голова наглядової ради

Освіта

Університет Конкордія, Монреаль, Канада, М.В.А (1980 – 1982);

Стокгольмський університет, Стокгольм, Швеція, аспірант (1976 – 1977);

Босфорський університет, Стамбул, Туреччина, менеджмент, бакалавр (1971 – 1976).

Трудова діяльність

Має досвід роботи на вищих управлінських ролях міжнародного рівня, спеціалізація – фінансовий/банківський сектор.

Професійні компетенції: стратегія та розвиток бізнесу, міжнародні відносини, операційна ефективність, фінанси та аудит, корпоративне управління, комплаєнс та ризик-менеджмент.

Центральний банк Турецької Республіки

- аналітик з питань фінансів та економіки (1979 – 1980).

Банк Монреаля

- менеджер по роботі з клієнтами (1983 – 1985).

Університет Конкордія

- лектор, факультет торгівлі (1985 – 1986).

Королівський банк Канади (1985 – 1996)

- менеджер по роботі з клієнтами, комерційний банкінг, Монреаль, Канада (1985 – 1987),
- менеджер по спеціальних кредитах, Торонто, Канада (1987 – 1990),
- управляючий директор, Амстердам, Нідерланди (1990 – 1992),
- старший банківський та регіональний менеджер в Італії, Нідерландах та Греції (1992 – 1996).

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Київ, Україна

- старший менеджер, Transaction Approval, менеджер з кредитування (1996 – 2000),
- заступник директора та менеджер з управління портфелем активів, Лондон, Великобританія (2000 – 2009),
- заступник директора, менеджер з управління портфелем активів, Стамбул, Туреччина (2009 – 2013),
- директор Українського офісу (05.2013 – 2018).

АТ «Укрзалізниця»

- член наглядової ради (20.06.2018 – 16.07.2018).
- голова наглядової ради (17.07.2018 – дотепер).

Олег Журавльов

Член наглядової ради

Освіта

МВА програма Університету Нью-Брансвік (Канада) (2011 – 2014);

Інститут світової економіки і міжнародних відносин Національної академії наук України, кандидат економічних наук (1999 – 2004);

Київський державний торгово-економічний університет, факультет банківської справи, економіст з менеджменту ЗЕД, диплом з відзнакою (1993 – 1998).

Трудова діяльність

Має понад 20 років загального досвіду, з них 15 – у сфері корпоративного управління великих українських корпорацій. Основні напрямки експертизи включають корпоративне управління, злиття та поглинання, корпоративне право, комплаєнс та міжнародні відносини.

АТ «Укрінбанк»

- економіст, провідний, головний економіст відділу грошових ринків Казначейства (03.1998 – 02.2001).

ПАТ «Укрсоцбанк»

- головний економіст відділу аналізу зовнішнього середовища департаменту стратегічного маркетингу (03.2001 – 06.2002).

АЕК «Київенерго» (06.2002 – 09.2005)

- радник голови правління,
- заступник генерального директора ЗАТ «Центр корпоративних рішень»,
- член наглядової ради ЗАТ «Страхова компанія «Лад».

Група компаній DCH (08.2005 – 08.2010)

- ТОВ «Девелопмент Констракшн Холдинг» – заступник директора з корпоративного управління,
- ТОВ «Центр-Сіті» (субхолдинг нерухомості) – заступник директора юридичного департаменту ТОВ «Центр-Сіті» (субхолдинг нерухомості).

ПАТ «Кредитпромбанк»

- директор координаційного департаменту наглядової ради – корпоративний секретар (08.2010 – 05.2013).

Група компаній «Донецьксталь» (07.2013 – 07.2017)

- ПрАТ «Донецьксталь» – заступник директора дирекції з управління власністю,
- ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод» – член наглядової ради,
- ТОВ «ІНКОСТІЛ ГРУП» – директор департаменту управління власністю та корпоративними правами.

Компанія «Делойт»

- проєкт покращення корпоративного управління для АТ «Укрзалізниця» (12.2017 – 12.2018); проєкт «Енергоатом – стійкий корпоративний розвиток» – консультант міжнародної команди (12.2017 – 12.2018).

Професійна асоціація корпоративного управління (ПАКУ)

- член асоціації; радник голови правління (2017 – дотепер).

Міністерство інфраструктури України

- радник міністра інфраструктури України на громадських засадах (08.2019 – дотепер).

ПрАТ «СК «КРОНА»

- голова наглядової ради (08.01.2018 – дотепер).

АТ «Укрзалізниця»

- член наглядової ради (18.12.2019 – дотепер).

Сергій Лещенко

Член наглядової ради

Освіта

Стажування:

- Фонд підтримки демократії, Вашингтон, США – стажування за програмою імені президента Рейгана та конгресмена Фассела (2013 – 2014).
- Стенфордський Університет, США – літня програма Draper Hills Fellows Program (2013).
- Стипендіальна програма John Smith Fellowship, Лондон, Велика Британія (2012).

Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спеціальність «Журналістика», магістр (2003).

Трудова діяльність**ПП «Українська правда»**

- заступник головного редактора, відомий своїми антикорупційними розслідуваннями (2002 – 2014).

Громадська організація «Українська правда»

- засновник (2003 – дотепер).

Фізична особа-підприємець (2004 – 2014)**Верховна Рада України VIII скликання**

- народний депутат України, голова підкомітету з питань міжнародного співробітництва та імплементації антикорупційного законодавства Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (2014 – 2019).

АТ «Укрзалізниця»

- член наглядової ради (18.12.2019 – дотепер).

Андреас Матъс

Член наглядової ради

Освіта

Віденський університет економіки та бізнесу, Відень, Австрія, юридичний факультет, PhD (2006 – 2010);

Університет Торонто, факультет управління ім. Ротмана, MBA (2001 – 2002);

Австрійська бізнес-школа LIMAK, загальна програма управління (2000 – 2001).

Трудова діяльність

Виконавчий директор з великим міжнародним досвідом у фондових організаціях.

Професійні компетенції: стратегія і розвиток бізнесу, операційна ефективність, фінанси та аудит, корпоративне управління, комплаєнс та управління ризиками.

Віденський університет економіки та бізнесу

- доцент, Інститут промислового управління (04.1990 – 11.1990).

OTOB Clearingbank AG, Відень

- тренер (12.1990 – 03.1991).

Віденський університет економіки та бізнесу (1990 – 2006)

- доцент, Інститут промислового управління (04.1991 – 08.1995), викладач (1990 – 2006).

OMV AG, Відень

- корпоративне управління (09.1995 – 02.1999).

Polyfelt GmbH (03.1999 – 12.2005)

- віце-президент з фінансів та адміністрації (03.1999 – 03.2003),

- фінансовий директор (04.2003 – 12.2005).
TenCate Geosynthetics Austria GmbH
- головний виконавчий директор (01.2006 – 12.2008).
OMV AG, Відень, Австрія
- старший віце-президент з бухгалтерського обліку (01.2009 – 12.2010),
- старший віце-президент з контролю (12.2010 – 12.2012),
- OMV Petrom SA, Бухарест – фінансовий директор (01.2013 – 06.2017),
- старший радник (07.2017 – 12.2017).
Консалтингові послуги, Австрія (12.2017 – дотепер).
- член наглядової ради (20.06.2018 – дотепер).
АТ «Укрзалізниця»

Адомас Азуолас Аудіцкас

Член наглядової ради

Освіта

INSEAD, MBA (2014), Reading University (університет у місті Редінг, Англія), бакалавр міжнародних цінних паперів, інвестицій та банківської справи (2008);

Вільнюський університет, бакалавр математики (2005).

Трудова діяльність

AB Sampu bank, Литва

- молодший менеджер проєкту (2005 – 2006).
UAB Gild Bankers, Литва, Латвія, Естонія
- старший фінансовий аналітик (2008 – 2010).

AB Giraites ginkluotes gamykla, Литва

- член наглядової ради (2011 – 2012).

Міністерство економіки, Литва

- заступник міністра (02.2012 – 12.2012); радник міністра (2010 – 2012).

Фонд державного майна, Литва

- член наглядової ради (2012 – 2013).

UAB VAE, Литва

- голова наглядової ради (2012 – 2013).

AB Ukio Bankas, Литва

- тимчасовий адміністратор (повноваження наглядової ради та генеральний директор) (01.2013 – 05.2013).

UAB Civitta (провідна консалтингова компанія з управління в Прибалтиці), Литва, Латвія, Естонія, Білорусь, Україна

- партнер (2013 – 2015).

SOE Reload, Україна

- засновник, керуючий директор, старший радник Міністра економіки України (2015 – 2016).

Українська Академія Корпоративного Управління, Україна

- президент, консультація з питань корпоративного управління, навчальних програм, рекомендацій (2017 – дотепер).

Кабінет Міністрів України, Україна

- радник Прем'єр-міністра України з питань корпоративного управління, комунікацій, енергетичної політики (2017 – дотепер).

Магістральні газопроводи України, Україна

- член наглядової ради (2018 – дотепер).

Miratech Group, Україна

- член наглядової ради (2018 – дотепер).

АТ «Укрзалізниця»

- член наглядової ради (20.06.2018- дотепер).

У жовтні 2020 року наглядова рада затвердила організаційну структуру Товариства, що, окрім іншого, передбачає створення окремих філій з вантажних перевезень, пасажирських перевезень, оператора інфраструктури, з ремонту локомотивів, будівництва та ремонтів вагонів

Протягом 2020 року було проведено 33 засідання наглядової ради, де, окрім іншого, розглянуто та, згідно з компетенцією, визначеною законодавством і Статутом, прийнято рішення з таких основних питань:

- обрання оцінювачів майна Товариства, затвердження умов договорів, що укладатимуться з ними, встановлення розміру оплати їх послуг;
- утворення юридичних осіб, філій та структурні зміни у Товаристві;
- реформування корпоративного управління;
- заслуховування регулярних звітів директора з економіки та фінансів, із закупівель, голови та членів правління, а також інших посадових осіб, серед них голів комітетів наглядової ради;
- припинення повноважень та призначення голови та членів правління Товариства тощо;
- затвердження ключових фінансово-економічних показників на 2020 рік;
- погодження розробленого правлінням проєкту консолідованого фінансового плану Товариства на 2020 рік, разом з проєктом інвестиційного плану на 2020-2022 роки;
- затвердження ринкової вартості майна Товариства у випадках, передбачених законодавством;
- обрання членів правління;
- затвердження у новій редакції положення про Службу внутрішнього аудиту, інших внутрішніх положень;
- затвердження ключових показників ефективності роботи голови та членів правління;
- попереднє погодження рішень правління стосовно діяльності господарських товариств, єдиним акціонером яких є Товариство;
- призначення керівника з питань управління ризиками Товариства;
- розроблення та подання загальним зборам для затвердження Кодексу корпоративного управління;
- погодження підготовлених правлінням пропозицій щодо змін до регульованих цін (тарифів) на послуги Товариства;
- графік засідань та робочий план наглядової ради Товариства.

Комітети у складі наглядової ради

Назва комітету	Персональний склад комітету
З аудиту	Андреас Мат'є, Шевкі Аджунер, Адомас Аудіцкас
З винагород і призначень	Шевкі Аджунер, Олег Журавльов, Андреас Мат'є
З корпоративного управління	Олег Журавльов, Сергій Лещенко, Адомас Аудіцкас, Шевкі Аджунер
Зі стратегії та фінансів	Адомас Аудіцкас, Шевкі Аджунер, Андреас Мат'є, Олег Журавльов
З питань комплаєнс та антикорупції	Сергій Лещенко, Адомас Аудіцкас, Андреас Мат'є

У 2020 році відбулось 48 засідань комітетів наглядової ради, серед них: з аудиту - 10; з винагород і призначень - 13; з корпоративного управління - 4; зі стратегії та фінансів - 11; з питань комплаєнсу та антикорупції - 10

Плани на 2021 рік щодо діяльності наглядової ради

Наглядовою радою в грудні 2020 року затверджено розклад і робочий план наглядової ради та її комітетів на перше півріччя 2021 року, у якому, окрім іншого, заплановано розгляд таких питань:

- Розгляд та затвердження річної нефінансової звітності за 2020 рік (для подання акціонеру).
- Затвердження фінпланів дочірніх підприємств на 2021 рік.
- Розгляд Звіту щодо прогресу з впровадження Стратегії.
- Визначення КПЕ для голови та членів правління на 2021 рік.
- Визначення КПЕ для голови та членів правління на 2022 рік.
- Оцінка виконання головою та членами правління КПЕ за 2020 рік. Визначення премій та бонусів (за наявності) за 2020 рік.
- Прогрес з непрофільними активами.
- Прогрес зі скороченням персоналу.
- Закупівля електровозів (обговорення та прийняття рішень за необхідності).
- Регулярні звіти голови та членів правління.
- Регулярний звіт директора з економіки та фінансів.
- Продаж металобрухту та рухомого складу.

Наглядова рада не затверджувала робочого плану на друге півріччя 2021 року, оскільки в червні 2021 року завершується трирічний строк повноважень членів наглядової ради складу, обраного 20 червня 2018 року.

Правління

Правління є колегіальним виконавчим органом Товариства, який здійснює управління його поточною діяльністю. Правління діє на підставі законодавства, Статуту та Положення про правління. Правління підзвітне загальним зборам (Кабінету Міністрів України) та наглядовій раді, організовує виконання їх рішень. Діяльність правління регулюється принципами економічної доцільності та спрямована на одержання прибутку.

Чисельність і персональний склад правління затверджується загальними зборами на підставі пропозицій (подання) наглядової ради Компанії. Очолює правління голова, який призначається на посаду та звільняється з посади загальними зборами на підставі пропозицій (подання) наглядової ради АТ «Укрзалізниця».

Детальніше – у Статуті Товариства.

Правління АТ «Укрзалізниця»

Іван Юрик

В. о. голови правління

Освіта

Навчальний курс з управління державними фінансами, Школа управління імені Джона Ф. Кеннеді; Гарвардський університет, США (2008);

магістерська програма з економіки, консорціум економічних досліджень та освіти, Києво-Могилянська академія (2004);

бакалавр, Національний університет імені Т. Шевченка (механіко-математичний факультет), диплом з відзнакою (2002).

Трудова діяльність

Професійні компетенції: спеціаліст з питань інвестицій та фінансів.

2007 р.

Інститут міжнародної економіки ім. Пітерсона, Вашингтон, США, науковий асистент; проєкт огляду економічних реформ в Україні з початку незалежності (видана книга "How Ukraine became a market economy and democracy").

2010 – 2014 рр.

- Blackstone, голова представництва в Україні; корпоративні транзакції з M&A, реструктуризації боргу та залучення капіталу, створення, структурування та впровадження корпоративних транзакцій.

2014 – 2016 рр.

- Міністерство фінансів України, керівник служби міністра, координація та адміні-

стрування ключових проєктів та робочих процесів міністерства; супроводження основних ініціатив міністерства в Уряді й Парламенті; координація аналітичної функції та роботи зі ЗМІ; напрацювання презентаційних та аналітичних матеріалів для супроводження діяльності міністра.

2017-2019 рр.

- Офіс залучення та підтримки інвестицій Уряду України UkraineInvest, заступник директора, супроводження та впровадження інвестиційних проєктів із залученням прямих іноземних інвестицій у реальний сектор економіки України: альтернативна енергетика, інфраструктура (залізниця, морські порти), агропромисловість, сучасне виробництво та нові технології.

20.06.2018 – 05.06.2019

- член наглядової ради АТ «Укрзалізниця».

14.06.2019 – 15.04.2020

- член правління АТ «Укрзалізниця».

16.04.2020 – 26.08.2020

- в.о. голови правління АТ «Укрзалізниця».

27.08.2020 – 17.03.2021

- член правління АТ «Укрзалізниця».

з 17.03.2021

- в.о. голови правління АТ «Укрзалізниця».

Іван Синяков**В. о. члена правління****Освіта**

Ступінь MBA з ділового адміністрування у Київській школі економіки (2018);

Програма PMD за спеціалізацією «Менеджмент організацій» у Міжнародному інституті менеджменту (2006);

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки за спеціалізацією «Психологія» (1997);

Ківерцівський медичний коледж (1992).

Пройшов ряд спеціалізованих програм з управління персоналом, лідерства, управління змінами, стратегічного та процесного менеджменту, управління та контролю за ризиками у Великобританії, Німеччині, Бельгії, Люксембурзі тощо.

Трудова діяльність**1998 – 2003 рр.**

- керівні посади у ЗАТ «Холдингова компанія «Бліц-Інформ».

2007 – 2012 рр.

- керівні посади у ПАТ «Державний експортно-імпортний банк України».

2004 – 2007 рр. та 2012 – 2014 рр.

- заступник генерального директора груп компаній «Контініум», (WOG, готельний комплекс Rixos, «Західна молочна група», «Клуб сиру», «Банк інвестицій та заощаджень» тощо).

Серпень 2014 р. – січень 2019 р.

- директор HR-департаменту та соціальної політики Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України».

3 травня 2020 року

- директор з управління персоналом та соціальної політики АТ «Укрзалізниця».

3 01.07.2020

- в.о. члена правління АТ «Укрзалізниця».

Франтішек Буреш**Член правління****Освіта**

Закінчив Університет Масарика в Брно (юридичний факультет);

Ecole Supérieure De Commerce Et De Management – Escem Університет Нью-Йорка;

MBA бізнес-школа в Празі;

Університет Західної Богемії в Пльзені, SPŠE Brno (технічна вища школа електротехніки).

Трудова діяльність**2002 – 2004 рр.**

- директор з постачання, регіональний менеджер NKT Cables (Центральна та Східна Європа).

2004 – 2007 рр.

- працював на керівних посадах Skoda Holding Group (Чехія), Skoda Electric (Чехія), Сибелектропривод (Новосибірськ, Росія).

2007 – 2011 рр.

- директор з постачання, регіональний менеджер компанії ALSTOM (Чехія, Словаччина).

2011 – 2015 рр.

- генеральний директор і голова правління групи чеських залізниць DPOV (Прага, Чехія).

2014 – 2016 рр.

- операційний директор з питань технічної та виробничої діяльності, член правління Чеської залізниці. 1992 – 2001 рр. – керуючий директор CBI – Intercom (Чехія).

2016 – 2019 рр.

- генеральний директор і голова правління Центру досліджень і випробувань залізниць «Чеська залізниця» VELIM (Прага, Чехія).

3 14.06.2019

- член правління АТ «Укрзалізниця».

Олександр Перцовський**В. о. члена правління****Освіта**

Закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Економіка і підприємництво»;

Brandeis University (США) за спеціальністю «Міжнародна економіка й фінанси».

Трудова діяльність**Червень 2010 р. – жовтень 2016 р.**

- працював на різних керівних посадах у Deutsche Post DHL Group у США та Сінгапурі.

Жовтень 2016 р. – вересень 2020 р.

- перший заступник генерального директора АТ «Укрпошта».

До команди Укрзалізниці долучився в жовтні 2020 року та працює на посаді директора філії «Пасажирська компанія» АТ «Укрзалізниця».

3 26.10.2020

- в. о. члена правління АТ «Укрзалізниця».

Роман Черніцький**В. о. члена правління****Освіта**

Закінчив Чернівецький технікум залізничного транспорту, Дніпропетровський державний технічний університет і Київський університет економіки і технологій транспорту за спеціальностями «Будівництво залізниць, колія і колійне господарство», «Залізничні споруди та колійне господарство».

Нагороджений Почесною грамотою Державної адміністрації залізничного транспорту України, знаком «Почесний залізничник», Подякою голови Львівської облдержадміністрації.

Трудова діяльність**1992 – 1993 рр.**

- монтер колії, дублер дорожнього майстра дистанції Львівської залізниці на період виробничої та переддипломної практики.

Жовтень 1997 р. – квітень 2002 р.

- шляховий майстер, начальник виробничої

дільниці Підволочиськ-Тернопіль, в.о. головного інженера, а згодом головний інженер Тернопільської дистанції колії Львівської залізниці.

Квітень 2002 р. – квітень 2017 р.

- начальник колійної машинної станції, заступник начальника дирекції із загальних питань Тернопільської дирекції залізничних перевезень Львівської залізниці, начальник Львівського центру механізації колійних робіт, головний інженер відокремленого підрозділу «Служба колії», перший заступник начальника, а згодом начальник служби колії, заступник начальника регіональної філії з інфраструктури Львівської залізниці.

У 2015 р. був учасником АТО.

Квітень 2017 р. – березень 2019 р.

- директор з інфраструктури АТ «Укрзалізниця».

Березень 2019 р. – жовтень 2020 р.

- директор виконавчий регіональної філії «Львівська залізниця».

З жовтня 2020 р.

- директор з інфраструктури АТ «Укрзалізниця».
- **З 26.10.2020 р.**
- в.о. члена правління АТ «Укрзалізниця».

Зміни у складі правління Товариства

- Голова правління Кравцов Євген Павлович призначений на посаду згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.01.2019 № 6-р. Припинено достроково повноваження голови правління згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.01.2020 № 58-р.
- Член правління Марчек Желько введений до складу правління згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 349. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.02.2020 № 64-р на Марчека Желько покладено тимчасово, до призначення в установленому порядку голови правління, виконання обов'яз-

ків голови правління. Постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 280 було припинено повноваження Марчека Желько як члена правління. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 420-р визнано таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.02.2020 № 64-р.

- Член правління Юрик Іван Іванович введений до складу правління згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 488. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 421-р на Юрика Івана Івановича покладено тимчасово, до призначення в установленому порядку голови правління, виконання обов'язків голови правління. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.03.2021 № 185-р на Юрика Івана Івановича покладено тимчасово, до призначення в установленому порядку голови правління, виконання обов'язків голови правління.
- Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 424-р було покладено тимчасово, до призначення в установленому порядку члена правління, виконання обов'язків члена правління на директора з інфраструктури Веприцького Романа Романовича. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1284-р визнано таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 424-р.
- Член правління Кушнір Сергій Іванович введений до складу правління згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 488. Постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.2020 № 556 було припинено повноваження Кушніра Сергія Івановича як члена правління.
- Член правління Пашкевич Ремігіуш Ян введений до складу правління згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 № 349. Постановою Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 597 було припинено повноваження Пашкеви-

ча Ремігіуша Яна як члена правління.

- Член правління Целеєвський Марчін введений до складу правління згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 488. Постановою Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 597 було припинено повноваження Целеєвського Марчіна як члена правління.
- Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.07.2020 № 810-р було покладено тимчасово, до призначення в установленому порядку члена правління, виконання обов'язків члена правління на директора з управління персоналом Синякова Івана Олеговича.
- Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 858-р було покладено тимчасово, до призначення в установленому порядку члена правління, виконання обов'язків члена правління на директора з економіки і фінансів Іванініва Миколу Івановича. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1283-р визнано таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 858-р.
- Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1286-р було покладено тимчасово виконання обов'язків члена правління на директора філії «Пасажирська компанія» АТ «Укрзалізниця» Перцовського Олександра Семеновича строком на три місяці. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 58-р було покладено тимчасово виконання обов'язків члена правління на директора філії «Пасажирська компанія» АТ «Укрзалізниця» Перцовського Олександра Семеновича.
- Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1285-р було покладено тимчасово виконання обов'язків члена правління на директора з інфраструктури Черніцького Романа Романовича строком на три місяці. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 59-р було покладено тимчасово виконання обов'язків члена правління на директора з інфра-

структури Черніцького Романа Романовича.

- Член правління Буреш Франтішек введений до складу правління згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 488.
- Голова правління Жмак Володимир Миколайович призначений на посаду згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 1047-р. Припинено достроково повноваження голови правління згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.03.2021 № 184-р.

• Засідання правління у 2020 році

Протягом 2020 року було проведено 125 засідань правління Товариства, з них 84 – у формі заочного голосування (письмового опитування). Загалом було включено до порядку денних 717 питань, з 680 питань було прийнято рішення.

Голова правління Кравцов Є.П. у січні 2020 року (до припинення повноважень) був присутній на 9 засіданнях правління.

Голова правління Жмак В.М. після набуття повноважень був присутній на 52 засіданнях правління.

Рівень відвідуваності засідань правління членами правління:

Марчек Ж. до припинення повноважень був присутній на 34 засіданнях правління.

Пашкевич Р. до припинення повноважень – на 58 засіданнях правління.

Целеєвський М. до припинення повноважень – на 58 засіданнях правління.

Кушнір С.І. до припинення повноважень – на 57 засіданнях правління.

Веприцький Р.Р. до припинення повноважень – на 17 засіданнях правління.

Буреш Ф. був присутній на 122 засіданнях правління.

Юрик І.І. був присутній на 125 засіданнях правління.

Синяков І.О. після набуття повноважень був присутній на 66 засіданнях правління.

Іванінів М.І. після набуття повноважень – на 31 засіданні правління.

Перцовський О.С. після набуття повноважень – на 35 засіданнях правління.

Черніцький Р.Р. після набуття повноважень – на 34 засіданнях правління.

• **Питання, що розглядались правлінням Товариства протягом 2020 року:**

1. Вирішення питань організації господарської діяльності, фінансування, ведення обліку та звітності.
2. Розроблення проєктів основних напрямів та перспективних планів Товариства, зокрема річних фінансових планів.
3. Затвердження контрольних завдань з централізованого фінансування закупівлі основних засобів (рухомого складу, механізмів, обладнання та інше), обладнання для капітального будівництва, капітального ремонту та модернізації тягового (моторвагонного) рухомого складу, пасажирських вагонів на 2020 рік та контрольних завдань з освоєння капітальних інвестицій по АТ «Укрзалізниця» та приватних акціонерних товариствах на 2020 рік.
4. Питання, що стосуються розпорядження грошовими коштами та майном (списання, передачу (внутрішнє переміщення) між виробничими структурними підрозділами) та грошовими коштами Товариства.
5. Питання, що стосуються діяльності тендерних комітетів Компанії.
6. Питання, що стосуються Тарифної комісії АТ «Укрзалізниця».
7. Затвердження правил, процедур, положень та інших документів Товариства, крім тих, затвердження яких віднесено Статутом до компетенції загальних зборів, наглядової ради.
8. Затвердження положень про філії, представництва, інші відокремлені підрозділи Укрзалізниці, їх організаційної структури та вирішення питань щодо управління їх роботою.

9. Питання про вчинення правочинів - укладання договорів та внесення до них змін шляхом укладання додаткових угод та інше.

10. Вирішення питань управління юридичними особами, акціонером (засновником, учасником) яких є Товариство, а також філіями, представництвами, іншими відокремленими підрозділами.

• **Плани щодо діяльності правління Товариства на 2021 рік**

Відповідно до пункту 110 Статуту у кінці кожного календарного року, але не пізніше ніж 1 грудня поточного року, голова правління подає правлінню для затвердження план проведення засідань на наступний календарний рік.

Ревізійна комісія

Ревізійна комісія Товариства діє на підставі положення про неї. Ревізійна комісія проводить перевірку (контроль) фінансово-господарської діяльності Укрзалізниці. Члени ревізійної комісії призначаються загальними зборами. Ревізійна комісія складається з п'яти осіб. Строк повноважень ревізійної комісії становить три роки. Член ревізійної комісії не може бути членом наглядової ради, правління, корпоративним секретарем, членом інших органів АТ «Укрзалізнця». Одна і та сама особа може обиратися до складу ревізійної комісії неодноразово. У разі дострокового припинення повноважень члена ревізійної комісії загальні збори призначають нового члена ревізійної комісії на період до закінчення строку дії її повноважень.

Права та обов'язки членів ревізійної комісії визначаються законодавством, Статутом, положенням про ревізійну комісію, а також цивільно-правовим договором, що укладається з кожним членом ревізійної комісії. Такий договір від імені Укрзалізниці підписує голова правління чи інша уповноважена загальними зборами особа. Повноваження члена ревізійної комісії державними службовцями чи іншими представниками держави здійснюються у порядку, визначеному

законодавством. Члени ревізійної комісії виконують свої функції без отримання матеріальної винагороди. Ревізійна комісія інформує про результати проведених нею перевірок загальні збори та наглядову раду. У 2020 році в Товаристві не було затверджено склад ревізійної комісії.

Плани на 2021 рік і середньострокову перспективу у сфері корпоративного управління

З метою реформування системи корпоративного управління у 2021 році планується реалізація наступних заходів Плану дій з корпоративного управління (ПДКУ):

- затвердження змін до ПДКУ;
- повноцінне формування функцій комплаєнсу та управління ризиками;
- впровадження Кодексу корпоративного управління;
- реалізація Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2019–2023 роки відповідно до показників діяльності Товариства та управління ризиками;
- впровадження плану наступництва;
- проведення оцінки ключових показників ефективності функціональних вертикалей та регулярне звітування щодо виконання правління і наглядовій раді;
- впровадження комплексного та консолідованого робочого плану.

У середньостроковій перспективі планується визначення цільової системи корпоративного управління філій, дочірніх та залежних товариств АТ «Укрзалізниця».

Управління ризиками

У щоденній діяльності АТ «Укрзалізниця» виникають ризики, спричинені зовнішніми та внутрішніми факторами. Рівень їх впливу може бути як незначний, так і критичний з точки зору фінансових, репутаційних наслідків та забезпечення безперебійності та ефективності діяльності Компанії. Управління ризиками сприяє реалізації

стратегічних цілей Товариства та гарантує сталий розвиток Укрзалізниці у довгостроковій перспективі.

Діяльність Товариства у сфері управління ризиками регламентує Політика управління ризиками та можливостями АТ «Укрзалізниця», що передбачає залученість та розподіл відповідальності між власниками ризиків, Офісом з управління ризиками, Комплаєнс-офісом і Департаментом внутрішнього аудиту та контролю.

З метою мінімізації негативних наслідків можливих ризиків в АТ «Укрзалізниця» запроваджується комплексна система управління ризиками. Ця система передбачає своєчасну ідентифікацію, оцінку ризиків, моніторинг зміни рівня ризиків та своєчасного виконання завдань з мінімізації ризиків всіма підрозділами Товариства

Система управління ризиками Укрзалізниці перебуває на етапі впровадження і потребує приведення у відповідність до найкращих міжнародних практик та стандартів. Компанія планує створити Комітет по управлінню ризиками, який стане платформою для обговорення потенційних ризиків та прийняття рішень щодо їх мінімізації.

У 2021 році розроблено план розвитку системи управління ризиками, що передбачає, зокрема, створення нових інструментів управління ризиками. Оцінку ефективності

функціонування системи управління ризиками в АТ «Укрзалізниця» здійснюють наглядова рада та Департамент внутрішнього аудиту та контролю.

У рамках системи прийняття рішень в Товаристві здійснюється регулярна ідентифікація та оцінка ризиків.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері управління ризиками

У 2021 році заплановано вдосконалити систему управління ризиками шляхом розвитку наступних напрямів:

1. Стратегічне бачення та методологія, що передбачає розробку стратегії управління ризиками, політики та документів щодо методики оцінки ризиків.
2. Підвищення рівня культури управління ризиками шляхом проведення навчальних заходів для працівників АТ «Укрзалізниця» з метою підвищення їх рівня обізнаності щодо важливості та правил функціонування системи управління ризиками Товариства.
3. Регулярна ідентифікація, оцінка та мінімізація ризиків, що передбачають впровадження нових інструментів ідентифікації та оцінки ризиків, розробку планів мінімізації ризиків та проведення регулярної оцінки ризиків в процесі прийняття управлінських рішень в Укрзалізниці.

Антикорупційна політика

Товариство прагне формувати та підтримувати політику нульової терпимості до будь-яких проявів корупції. У своїй діяльності АТ «Укрзалізниця» керується принципами прозорого, чесного та етичного ведення бізнесу, здійснює цілеспрямовану роботу з протидії корупції та шахрайству. Ці питання перебувають у фокусі особливої уваги керівництва Компанії. Одним з основних напрямів у цій сфері є виявлення корупційних ризиків, а також впровадження заходів щодо мінімізації цих ризиків.

Ключові документи, що регламентують діяльність АТ «Укрзалізниця» у сфері попередження та протидії корупції:

- Антикорупційна програма публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»;
- Кодекс етики АТ «Укрзалізниця»;
- План впровадження Кодексу етики АТ «Укрзалізниця»;
- Політика запобігання та протидії корупції АТ «Укрзалізниця» та План впровадження Політики запобігання та протидії корупції та інших заходів, стандартів та процедур, передбачених Антикорупційною програмою в АТ «Укрзалізниця»;
- Положення про порядок оцінки корупційних ризиків у діяльності АТ «Укрзалізниця»;
- Звіт за результатами внутрішньої оцінки корупційних ризиків у діяльності АТ «Укрзалізниця» (2019 рік);
- План впровадження заходів щодо усунення корупційних ризиків у діяльності АТ «Укрзалізниця» з подальшим оновленням.

Протягом 2020 року разом з Міністерством інфраструктури України тривала робота над заходами в рамках урядово-громадської ініціативи «Разом проти корупції» щодо спільного опрацювання проєктів антикорупційних заходів, які планується запровадити, а також проєктів планів виконання антикорупційних заходів, що виконуються центральними органами виконавчої влади.

Головні результати діяльності Товариства у 2020 році у сфері попередження та протидії корупції:

- За результатами проведеної оцінки корупційних ризиків затверджено та реалізовується План впровадження заходів щодо усунення корупційних ризиків у діяльності АТ «Укрзалізниця», здійснюється постійний моніторинг його виконання.
- Розроблено та впроваджено курс дистанційного навчання для співробітників Товариства (пройшло понад 50 % працівників).
- Проведено службові перевірки та внутрішні розслідування, матеріали яких направлені до спеціальних суб'єктів у сфері запобігання та протидії корупції.
- Здійснено запобігання зловживанням під час проведення закупівель, зокрема з метою протидії COVID-19.
- Сформовано успішне партнерство та закріплено у вигляді Меморандумів співпраці зі Всеукраїнською мережею доброчесності та комплаєнсу (UNIC) у січні та Національним антикорупційним бюро України (НАБУ) у жовтні 2020 року.
- Впроваджено антикорупційне застереження як невід'ємну частину угод з діловими партнерами Укрзалізниці.
- Проведено антикорупційні тренінги та інформаційно-роз'яснювальну роботу для співробітників та ділових партнерів Товариства.

За процедурою антикорупційної перевірки ділових партнерів у 2020 році Офіс з безпеки Укрзалізниці здійснив перевірку 7 042 юридичних осіб. По 442 виявлено ознаки негативної ділової репутації та інших ризиків. За всіма цими випадками службам-ініціаторам та головам тендерних комітетів направлялися офіційні листи із зауваженнями. Також здійснено перевірку 5 071 фізичної особи, 104 з яких не погоджено призначення у Товаристві.

У Компанії розроблено Методичні рекомендації щодо підготовки документів у разі

притягнення працівників АТ «Укрзалізниця» до дисциплінарної відповідальності, зокрема за порушення антикорупційного законодавства, антикорупційних політик, стандартів та процедур Товариства.

17 січня 2020 року Товариство уклало Меморандум про партнерство з UNIC, метою якого є співпраця, спрямована на просування ідеї етичного та відповідального ведення бізнесу, посилення прозорості, боротьбу з корупцією та зловживаннями

30 жовтня 2020 року Укрзалізниця та НАБУ уклали Меморандум про співпрацю та обмін інформацією. Його метою є розвиток взаємодії у сфері запобігання та протидії кримінальним корупційним діям; іншим злочинам, підслідним НАБУ; обмін інформацією та інформаційно-аналітична діяльність з метою запобігання та виявлення кримінальних корупційних діянь та інших діянь, пов'язаних з корупцією. Після підписання Меморандуму розпочато спільну з НАБУ роботу над спеціалізованими антикорупційними тренінгами для працівників вертикалі безпеки, запобігання корупції та закупівель Компанії

Навчання та інформаційно-роз'яснювальна робота для співробітників і ділових партнерів Товариства

Згідно з дистанційним навчальним курсом для співробітників Укрзалізниці проводиться навчання з питань принципів і стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у діяльності Товариства.

Станом на 31.12.2020 курс «Політика запобігання та протидії корупції» успішно пройшли 82 тис. співробітників АТ «Укрзалізниця»

Розроблено проєкт дистанційного відеокурсу щодо принципів і стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у діяльності Товариства для ділових партнерів Укрзалізниці.

Співробітники Компанії ознайомлені з Політикою запобігання та протидії корупції АТ «Укрзалізниця» під підпис у реєстрі. Для новоприйнятих співробітників Товариства та тих, хто ще не ознайомився, керівники відповідних підрозділів забезпечують безперервний процес ознайомлення. Регіональним філіям, філіям Укрзалізниці надано методичну допомогу щодо подальшого ознайомлення співробітників із вказаним документом.

Антикорупційні перевірки у 2020 р.

Протягом 2020 року Офісом з антикорупційної діяльності АТ «Укрзалізниця» та Офісом з безпеки (Апаратом директора з економічної та інформаційної безпеки, Департаментом економічної та інформаційної безпеки) організовано та проведено 54 службові перевірки.

Крім того, Офісом з безпеки з метою попередження збитків проведено вибіркові перевірки договорів, роботи та/або послуги за якими повинні були виконані в грудні 2020 року. За результатами таких перевірок встановлено 27 порушень (невиконання, фіктивне виконання договорів) та попереджено збитки на суму 162 млн грн.

Також опрацьовано 276 запитів від правоохоронних органів, 24 – від органів державної влади та органів контролю, організовано виконання 31 ухвали судів та суддів.

У 2020 році здійснено роботу з усунення корупційних ризиків в частині завищення

очікуваної вартості та надмірної деталізації технічних характеристик під час проведення закупівель автопаливозаправників філіями «Центр з будівництва та ремонту колії», «Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд» та регіональною філією «Південно-Західна залізниця» на загальну суму 60 млн грн. У результаті досягнуто підвищення конкуренції між учасниками по філії «Центр з будівництва та ремонту колії» та зменшено очікувану вартість предмету закупівлі, недопущено збитків у розмірі щонайменше 3,6 млн грн.

У Товаристві здійснюється контроль за дотриманням вимог нормативно-правових актів під час проведення закупівель з метою протидії COVID-19 філією «Центр охорони здоров'я» (далі – ЦОЗ), філією «Пасажирська компанія» (далі – ПК) та філією «Центр сервісного забезпечення» (далі – ЦН). В процесі контролю перевірено 97 закупівель на загальну суму близько 132 млн грн, з них:

- ЦОЗ – 39 закупівель на 81,86 млн грн;
- ПК – 28 закупівель на 34,25 млн грн;
- ЦН – 30 закупівель на 17,32 млн грн.

Під час перевірок встановлено можливі порушення та попереджено завдання збитків Товариству в 14 закупівлях на суму близько 25,5 млн грн, з них: ЦОЗ – 7 закупівель на 20 млн грн, ЦН – 6 закупівель на 4,6 млн грн, ПК – 1 закупівля на 936 000 грн.

З метою попередження збитків проведено вибіркові перевірки договорів, роботи та/або послуги за якими повинні були виконані в грудні 2020 року. За результатами таких перевірок встановлено 27 порушень (невиконання, фіктивне виконання договорів) та попереджено збитки на суму 162 млн грн.

Заходи, вжиті за результатами проведених у 2020 році перевірок

Матеріали 14 службових перевірок направлено до правоохоронних органів, 2 – до Державної аудиторської служби України. По двох матеріалах зареєстровано

кримінальні провадження, три – долучені до вже зареєстрованих раніше кримінальних проваджень. Загальна сума виявлених та попереджених збитків склала понад 423 млн грн. У рамках відкритих кримінальних проваджень 16 особам вручені підозри.

Всього за результатами службових перевірок та розборів, проведених протягом 2020 року, до дисциплінарної відповідальності притягнуто 57 порушників (звільнено з роботи – 17 осіб, оголошено догану – 40), переведено на іншу посаду або усунуто від роботи – 12, притягнуто до адміністративної відповідальності – 27 осіб

Розпочато кримінальні провадження за порушення законодавства у сфері залізничного транспорту

Всього у 2020 році правоохоронними органами зареєстровано 503 кримінальні провадження, фігурантами яких є працівники залізничного транспорту. Із загальної кількості проваджень 394 – щодо невстановлених осіб, які вчинили злочини, 150 – стосовно конкретних працівників Компанії, із них 41 кримінальне провадження перебуває на стадії судового розгляду.

Канали повідомлення про порушення та діяльність контакт-центру «Стоп корупція»

У Товаристві функціонують наступні канали повідомлення про порушення:

- Лінія довіри «Стоп корупція»: 0 800 503 222;
- електронні скриньки: anticor@uz.gov.ua та cuado@uz.gov.ua.

Для забезпечення належного функціонування лінії довіри «Стоп корупція» проведено категоризацію повідомлень. Також для контакт-центру розроблено Інструкцію з приймання та реєстрації повідомлень, що

надходять на лінію довіри «Стоп корупція», та голосові повідомлення (IVR-ролики) для забезпечення комунікацій із викривачами.

У 2020 році на лінію довіри «Стоп корупція» надійшло 153 повідомлення та звернення, які були перевірені у встановленому порядку. Заявникам (крім анонімних) надано відповіді, зокрема щодо:

- зловживання посадовим становищем – 26;
- крадіжок – 13;
- кадрових питань та охорони праці – 7;
- вимагання неправомірної вигоди – 4;
- інших питань – 102.

Також протягом 2020 року через інші канали для звернень надійшло 23 повідомлення від викривачів щодо можливих корупційних порушень, за результатами перевірки яких у трьох повідомленнях корупційні порушення підтвердились, на що була відповідна реакція. По решті повідомлень інформація не підтвердилась.

На виконання вимог Закону України «Про запобігання корупції» та Антикорупційної програми Товариства здійснено захист від незаконного звільнення та інших зловживань трьох викривачів, які повідомили про вчинення корупційних правопорушень.

За результатами розгляду повідомлень та звернень до дисциплінарної відповідальності притягнуто 17 порушників.

Також було розглянуто 201 звернення та запит стосовно можливих порушень з боку працівників та посадових осіб Укрзалізниці. За всіма зверненнями та запитами проведено відповідні перевірки, заявників проінформовано про результати.

Внутрішня оцінка корупційних ризиків Товариства

На початку 2020 року завершено внутрішню оцінку корупційних ризиків Компанії та складено Звіт за результатами внутрішньої оцінки корупційних ризиків у діяльності АТ «Укрзалізниця» за 2019 рік.

Основна частина корупційних ризиків ідентифікована по об'єкту «Процес закупівель». Таких ризиків було 28 (25 %). Основні заходи, спрямовані на мінімізацію/усунення ризиків:

- розробка та впровадження стандартизованого, уніфікованого процесу закупівель, нормативного документа, що буде регламентувати процес закупівель відповідно до вимог законодавства;
- розробка та впровадження Положення про порядок визначення очікуваної вартості предмету закупівлі.

Триває постійна оцінка (ідентифікація та аналіз) корупційних ризиків, притаманних процесам, проектам, нормативним документам, договорам, змінам до них, ризиковим транзакціям і операціям, організаційним змінам Товариства (антикорупційна експертиза). Здійснюються заходи, спрямовані на посилення наявного або встановлення нового внутрішнього контролю з метою мінімізації/усунення виявлених корупційних ризиків.

Корпоративна етика та комплаєнс

АТ «Укрзалізниця» послідовно впроваджує систему комплаєнсу та стандарти доброчесності відповідно до найкращих міжнародних практик. Посилення боротьби з корупцією, вдосконалення комплаєнс стандартів та побудова ефективного управління комплаєнс ризиками є одними з найважливіших завдань у діяльності Компанії.

Розвиток і вдосконалення системи управління комплаєнс ризиками дозволить Товариству своєчасно виявляти ці ризики і управляти ними, а отже, швидко та адекватно реагувати на зміни у внутрішньому і зовнішньому середовищі, а також здійснювати діяльність відповідно до вимог вітчизняного і транснаціонального антикорупційного законодавства, міжнародних стандартів та найкращого світового досвіду у сфері доброчесності та комплаєнсу, підтримувати відкритий та прозорий діалог з державними органами, стейкхолдерами та інвесторами.

З квітня 2019 року функцію комплаєнсу в частині запобігання та протидії корупції виконував Офіс з антикорупційної діяльності АТ «Укрзалізниця».

У січні 2021 року на виконання ПДКУ та Стратегії Компанії запровадив Комплаєнс-офіс АТ «Укрзалізниця». Його основними завданнями є побудова в Товаристві та постійне вдосконалення системи комплаєнс менеджменту, зокрема системи запобігання і протидії корупції

У квітні 2021 року з метою створення єдиної комплексної контрольної функції у сфері комплаєнсу та запобігання корупції наглядова рада прийняла рішення про приєднання Офісу з антикорупційної діяльності до Комплаєнс-офісу. В результаті у Компанії з'явився єдиний спеціалізований підрозділ з комплаєнсу та запобігання корупції – Комплаєнс та антикорупційний офіс АТ «Укрзалізниця».

Цей підрозділ є відповідальним за запобігання, протидію та виявлення корупції у діяльності Товариства, впровадження та реалізацію Антикорупційної програми, Кодексу етики, Політики запобігання та протидії корупції, Комплаєнс політики та Комплаєнс програми АТ «Укрзалізниця», здійснення нагляду за дотриманням посадовими особами та працівниками Компанії цих документів.

Створення єдиного спеціалізованого підрозділу з комплаєнсу та запобігання корупції дозволить посилити та розвинути комплаєнс та антикорупційну функцію у Товаристві, а також усунути дублювання функцій.

У своїй діяльності Комплаєнс та антикорупційний офіс керується внутрішніми документами Товариства (Кодексом етики, Політикою запобігання та протидії корупції, Антикорупційною програмою), а також антикорупційним та іншим відповідним законодавством, застосовує міжнародні стандарти та найкращі світові практики у сфері комплаєнсу та протидії корупції.

Найближчим часом буде розроблено та впроваджено основні документи, що регламентуватимуть комплаєнс політику та процеси управління комплаєнс ризиками в Укрзалізниці.

Навчання щодо етичних та антикорупційних вимог

У Товаристві здійснюється навчання співробітників щодо етичних та антикорупційних стандартів та вимог. У 2020 році навчання щодо Політики запобігання та протидії корупції пройшло вище та середнє керівництво Укрзалізниці. Здійснюється постійне ознайомлення нових працівників з Кодексом етики та Політикою запобігання та протидії корупції.

З метою перевірки засвоєння матеріалу для співробітників Компанії через Портал розвитку знань розроблено та впроваджено

Права людини

курс дистанційного навчання та відповідне тестування з антикорупційних стандартів та вимог. У 2020 році навчання пройшла більшість (понад 50 %) працівників.

Навчання Кодексу етики на Порталі розвитку знань у 2020 році пройшли 11 147 працівників

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері комплаєнсу та запобігання корупції

У квітні 2021 року комітету з питань комплаєнсу та антикорупції наглядової ради Товариства було представлено дорожню карту розгортання комплаєнс функції у 2021 році, яка, зокрема, передбачає наступні заходи:

- актуалізацію та оновлення Антикорупційної програми Товариства;
- розробку Комплаєнс політики та Комплаєнс програми Укрзалізниці;
- вдосконалення функціонування лінії довіри та інших внутрішніх каналів повідомлень про порушення, процесів розгляду повідомлень про порушення, зокрема для забезпечення розгляду повідомлень викривачів відповідно до вимог Закону України «Про запобігання корупції»;
- впровадження методології та процесів управління комплаєнс ризиками;
- вдосконалення організації, а також безпосереднє проведення комплаєнс та антикорупційних розслідувань та перевірок;
- впровадження процедур та процесів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у Товаристві;
- управління ризиками третіх осіб та ризиками персоналу;
- вдосконалення процесів проведення комплаєнс та антикорупційних розслідувань;
- проведення навчальних антикорупційних тренінгів для персоналу, керівництва, ділових партнерів Товариства.

Дотримання прав людини є одним з основоположних принципів діяльності АТ «Укрзалізниця». Товариство визнає важливість надання рівних прав кожному працівнику незалежно від статі, національності, раси, релігії, фізичних особливостей тощо. Укрзалізниця як соціально відповідальна компанія не використовує дитячу чи примусову працю та чітко виконує вимоги вітчизняного законодавства, а також міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини. Також Компанія очікує дотримання прав людини від підрядних організацій.

Кожен працівник Укрзалізниці має рівні можливості у реалізації своїх прав та свобод у сфері праці. Взаємодія Товариства з профспілками здійснюється у рамках соціального партнерства. В Укрзалізниці діють колективні договори, де прописані принципи організації оплати праці, надання соціальної підтримки, умов праці, режиму роботи та відпочинку тощо. У 2021 році Компанія планує завершити роботу над проектом єдиного Колективного договору АТ «Укрзалізниця». Випадків дискримінації у звітному періоді не зафіксовано.

Ключові операційні результати

Вантажні перевезення

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЙ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Вантажні перевезення є основним видом діяльності Укрзалізниці. Вони посідають провідне місце у роботі всієї транспортної системи країни. Успішне функціонування залізничного транспорту в сучасних умовах можливе лише на основі постійного вдосконалення управління перевізним процесом, застосування ринкових методів організації вантажної та комерційної роботи, подальшого впровадження безпаперових технологій, оптимізації транспортних потоків і транспортної складової в структурі валового національного продукту, створення ефективної залізничної логістичної системи, а також повного задоволення попиту на транспортні послуги. Координують цю роботу в Товаристві Департамент комерційної роботи та Департамент управління рухом, а самі перевезення забезпечуються регіональними філіями Компанії, а також філіями «Центр транспортної логістики», «Центр транспортного сервісу «Ліски» та «Рефрижераторна

вагонна компанія».

Залізницями України у 2020 році перевезено 305,5 млн тонн вантажів, що порівняно з аналогічним періодом 2019 року менше на 7,5 млн тонн, або на 2,4 %. На обсяги перевезень негативно вплинули спричинені пандемією COVID-19 карантинні обмеження в Україні та в світі, що викликали зупинку або зниження обсягів виробництва значної кількості промислових підприємств.

Падіння вантажопотоків спостерігалось на всіх видах транспорту. При цьому перевезення вантажів залізничним транспортом, порівняно з іншими видами транспорту, скоротилися найменше. Проти 2019 року зменшення обсягів вантажних залізничних перевезень відбулось:

- в імпорті (-6,7 млн тонн, або -15,4 %) - до 36,5 млн тонн,
- в експорті (-2,8 млн тонн, або -2,5 %) - до 113 млн тонн,
- у транзиті (-1,9 млн тонн, або -12,8 %) - до 12,5 млн тонн.

У внутрішньому сполученні перевезення збільшились (+3,9 млн тонн, або +2,8 %) до 143,4 млн тонн.

транзит

імпорт

експорт

внутрішні

Основні показники перевезень вантажів залізничним транспортом, 2019-2020 рр.

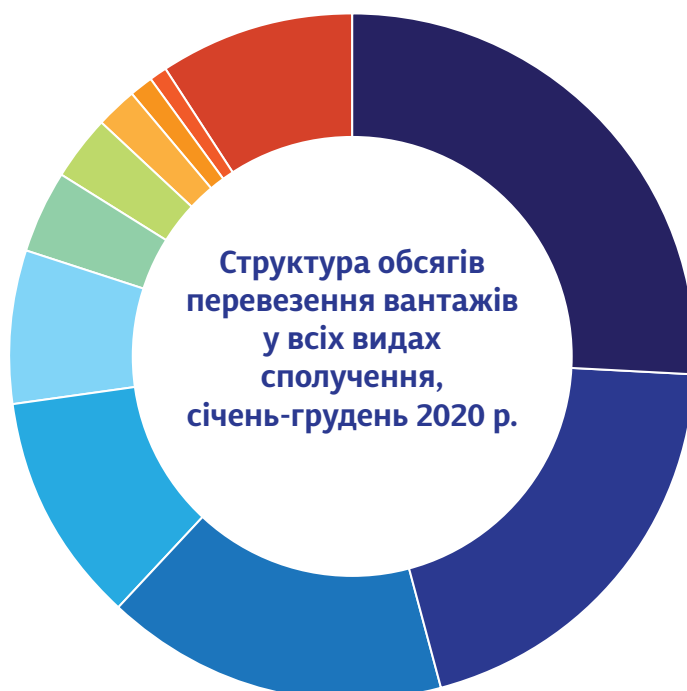
Найменування показників	2019 рік	2020 рік	"+"/-" до 2019	% до 2019
Перевезено, млн т, зокрема	312,94	305,48	-7,46	97,6
транзит	14,39	12,54	-1,85	87,2
імпорт	43,16	36,51	-6,65	84,6
експорт	115,83	112,99	-2,84	97,5
внутрішні	139,55	143,43	3,88	102,8
Вантажообіг, млн т·км, зокрема	181 844,7	175 587,1	-6 257,6	96,6
транзит	15 216,2	14 276,4	-939,8	93,8
імпорт	23 673,5	20 225,5	-3 448,0	85,4
експорт	80 855,8	77 838,8	-3 017,0	96,3
внутрішні	62 099,2	63 246,4	1 147,3	101,8

Порівняно з 2019 роком приріст обсягів відбувся при перевезенні:

- мінбудматеріалів (+8,7 млн тонн) - до 60,4 млн тонн,
- руди залізної і марганцевої (+5,2 млн тонн) - до 79,7 млн тонн,
- руди кольорової (+0,1 млн тонн) - до 4,5 млн тонн.

Зменшення переважно спостерігалось при перевезенні:

- кам'яного вугілля (-10,2 млн тонн) - до 48,6 млн тонн,
- зернових вантажів (-5,3 млн тонн) - до 35,2 млн тонн,
- чорних металів (-0,9 млн тонн) - до 20,5 млн тонн.

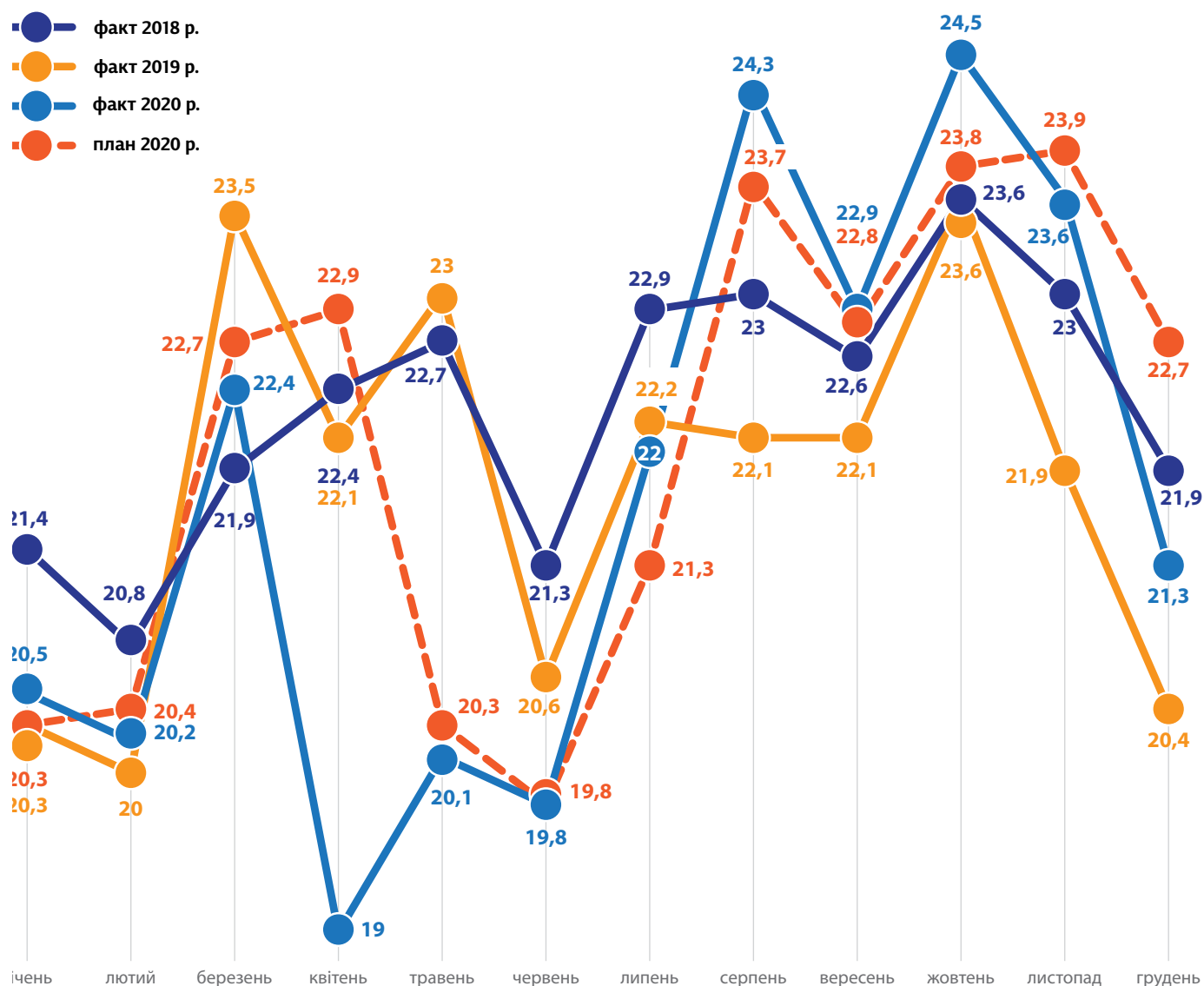
- 26 % руда залізна і марганцева
- 20 % мінбудматеріали
- 16 % кам'яне вугілля
- 11 % зернові вантажі
- 7 % чорні метали
- 4 % нафта та нафтопродукти
- 3 % хімічні і мінеральні добрива
- 2 % цемент
- 1 % руда кольорова
- 1 % кокс
- 9 % інші вантажі

Обсяги навантаження у 2020 році дещо скоротилися через стан української економіки, яка почала гальмувати ще наприкінці 2019 року. З березня 2020 року на промисловість негативно вплинула пандемія COVID-19 та пов'язані з нею карантинні обмеження. Відбувалося падіння зовнішнього попиту на експорт, а також внутрішнього попиту. У другому кварталі 2020 року скорочення економіки склало 11,4 % і, відповідно, знизились показники навантаження. З другого півріччя спостерігалось суттєве поживлення економіки, як і обсягів навантаження.

Обсяги навантаження у 2020 році склали 260,8 млн тонн, що в цілому майже на рівні 2019 року (-0,5 %)

При скороченні ВВП країни на 4 % зменшення навантаження лише на 0,5 % за рік пояснюється тим, що у другій половині 2020 року на залізницю були залучені додаткові вантажопотоки з альтернативних видів транспорту (переважно зернових вантажів, мінбудматеріалів, хімміндобров).

Обсяги навантаження у 2018-2020 рр., млн т

Загальний парк вантажних вагонів АТ «Укрзалізниця» та інших власників, станом на 31 грудня 2019-2020 рр.

Рухомий склад	2019 рік		2020 рік		«+»/«-» у % до 2019 р.	
	Власність АТ «УЗ»	Інші власники	Власність АТ «УЗ»	Інші власники	Власність АТ «УЗ»	Інші власники
Зерновози	11 474	16 958	11 461	18 612	-0,11	+9,75
Напіввагони	33 556	49 613	33 363	49 739	-0,58	+0,25
Цистерни	7 935	9 632	7 933	9 710	-0,03	+0,81
Платформи	4 337	364	4 294	426	-0,99	+17,03
Криті вагони	5 155	1 303	5 113	1 326	-0,81	+1,76
Цементовози	4 446	2 418	4 444	2 608	-0,04	+7,85
Рефрижераторні	448	4	448	4	0,00	0,00

Середньомісячний обіг вантажного вагона АТ «Укрзалізниця» у 2020 році становив 15,9 доби, що на 3,1 доби більше, ніж у 2019 році (12,8 доби). Така динаміка пов'язана із профіцитом вагонного парку і зниженням обсягів перевезень через карантинні обмеження у першій половині 2020 року.

Загальний обіг вантажного вагона у 2020 році становив 7,8 доби, що на 1,9 доби менше, ніж у 2019 році (9,7 доби)

Середній час користування вагонами на під'їзних коліях у 2020 році зменшився на 2,53 год (або на 7,7 %) і склав 30,18 год проти 32,68 год у 2019 році. З урахуванням всіх місць користування середній час зменшився на 2,75 год (або на 8,6 %) і склав 29,10 год проти 31,85 год у 2019 році.

Середня вага вантажного потяга у 2020 році склала 3 224 т, що на 16 т більше за показники 2019 року. Дільнична / технічна швидкість вантажного потяга у звітному періоді зросла порівняно з 2019 роком та склала 36,3 / 42,4 км/год (у 2019 році – 34,2 / 42,1 км/год).

Основні проблемні питання у сфері вантажних перевезень та шляхи їх вирішення

На розвиток вантажних перевезень Товариства впливає низка викликів та проблемних питань, основними з яких є наступні.

• Зменшення потреби ринку у вагонах АТ «Укрзалізниця».

З 2018 року почали зростати ціни на оренду вантажних вагонів. У зв'язку з цим приватні оператори у 2019 році збільшили власний парк (напіввагонів – на 16 %, зерновозів – на 85 %), чим створили профіцит рухомого складу на транспортному ринку України. Це погіршило ринкові позиції Укрзалізниці та призвело до втрати Товариством значної частини обсягу вантажоперевезень у власному рухомому складі.

З метою збільшення конкурентоспроможності вагонів Компанії і залізничних перевезень в цілому правління Укрзалізниці у грудні 2020 року затвердило Порядок визначення та перегляду ставок плати за використання власних вагонів АТ «Укрзалізниця» в процесі надання послуг з перевезення вантажів.

Детальніше – у підрозділі «Ставки плати за використання вантажних вагонів АТ «Укрзалізниця».

• Оптимізація тарифної політики.

Протягом 2020 року Укрзалізниця готувала та направляла до Мінінфраструктури проекти наказів стосовно уніфікації тарифів на перевезення порожніх вагонів та зближення тарифних класів, але жоден з проєктів реалізовано не було, оскільки вони не знайшли підтримки в державних органах влади.

• Необхідність прискорення темпів розвитку мультимодальних перевезень.

На ринку контейнерних перевезень спостерігається гостра конкуренція. Контейнерні термінали АТ «Укрзалізниця» потребують модернізації. Крім того, недостатньо розвинутою є і мережа терміналів. Відтак існує необхідність збільшення їх кількості, передусім у великих транспортних вузлах, а також вкладання інвестицій у технічне і технологічне оснащення контейнерних терміналів.

З цією метою у 2020 році філія «Центр транспортного сервісу «Ліски» виконала роботи з капітального будівництва на суму 490 тис. грн; модернізації основних засобів – 4,33 млн грн; придбання обладнання, машин, механізмів – 5,38 млн грн; капітального ремонту – 4,29 млн грн. Крім того, проведено модернізацію 232 одиниць рухомого складу на загальну суму 10,5 млн грн. На 2021 рік заплановано відкриття нових терміналів.

• Негативна динаміка обсягів транзитних перевезень.

У 2020 році тривала тенденція до зниження обсягів транзиту територією України. Скорочення транзитних вантажів насамперед пов'язано з переорієнтацією російських вантажів. Також негативний вплив мали такі фактори, як загострення епідеміологічної ситуації у світі, профіцит вугілля та залізничної сировини на основних споживчих ринках, переорієнтація перевезень нафтопродуктів казахстанського походження та ін.

З метою залучення додаткових обсягів транзитних перевезень територією України Компанія проводить гнучку та виважену тарифну політику. При формуванні тарифних умов на перевезення транзитних вантажів

залізничним транспортом застосовується диференційований підхід залежно від вантажу та обсягів; встановлюються тарифи на перевезення вантажів за конкретними напрямками під зазначені обсяги перевезень на умовах відкладених тарифів тощо.

Реорганізація вантажних перевезень

Згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованою Верховною Радою України та Європейським парламентом 16.09.2014, Україна зобов'язалась створити правові умови відповідно до європейської моделі залізничного транспорту та імплементувати в законодавчу базу положення директив та регламентів Європейського Союзу у сфері залізничного транспорту.

Відповідно до Плану заходів з реформування залізничного транспорту, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1411-р, здійснюються заходи з реформування в АТ «Укрзалізниця». Товариством розроблено проєкт Деталізованого плану анбандлінгу АТ «Укрзалізниця», який передбачає заходи з виділення функціональних бізнес-вертикалей. Після затвердження правлінням та наглядовою радою Деталізованого плану анбандлінгу АТ «Укрзалізниця» будуть впроваджені заходи щодо створення філії за вертикаллю «вантажні перевезення».

Розрахунки за перевезення

У 2020 році Укрзалізниця уклала договори про надання послуг з організації перевезення вантажів залізничним транспортом із 7 100 клієнтами.

Протягом 2020 року Компанія отримала дохідні надходження (з урахуванням експлуатаційних потреб) від перевезення вантажів у розмірі 69 151,8 млн грн, що менше рівня 2019 року на 13 242,8 млн грн (16,1 %). Планове завдання Товариства щодо отримання дохідних надходжень від перевезення вантажів виконано на рівні 99 %.

За окремими договорами проводилась робота з Міністерством оборони України щодо організації перевезень військових вантажів. У 2020 році Товариство надало Міністерству оборони послуг з перевезення військових вантажів на суму 865 млн грн, що на 3,4 % більше проти 2019 року.

Тарифна політика у сфері вантажних перевезень

Основні тарифи на перевезення вантажів залізницями України регулюються органами державної влади. Розрахунки за роботи й послуги, пов'язані з перевезенням вантажів, щодо яких не здійснюється державне регулювання тарифів, провадяться Товариством за вільними тарифами. Тобто тарифи на перевезення і ставки плати за послуги розподіляються на державні регульовані тарифи та вільні тарифи, плати.

Рівень державних регульованих тарифів на перевезення вантажів у межах України у 2020 році не змінювався. Індексація тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом востаннє здійснювалась у 2019 році відповідно до наказу Мінінфраструктури № 205 «Про внесення змін до Коефіцієнтів, що застосовуються до тарифів Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги». Цим документом було передбачено підвищення з 30.03.2019 тарифів на перевезення вантажів залізничним тран-

спортом у межах України та пов'язані з ними послуги на 14,2 %.

Протягом 2020 року Компанія здійснила коригування цін на роботи та послуги за вільними тарифами з урахуванням індексів цін виробників промислової продукції відповідно до офіційних даних Державної служби статистики України. Відбулося збільшення цін на послуги за вільними тарифами: у липні – на 0,2 %, у жовтні – на 0,9 %.

У 2020 році створено робочу групу з розробки «Методики з визначення вартості робіт та послуг, пов'язаних з перевезенням вантажів, що надаються за вільними (договірними) тарифами, та порядку їх застосування» (далі – Методика). Її мета - запровадження єдиного підходу до визначення ставок плати на роботи та послуги, пов'язані з перевезенням вантажів, які надаються за вільними (договірними) тарифами. У процесі розробки Методики було сформовано оновлений перелік робіт та послуг, пов'язаних з перевезенням вантажів, які надаються за вільним (договірним) тарифом, розроблено технологічний опис до послуг Переліку, сформовано технолого-нормувальні карти на зазначені послуги, а також розраховано калькуляції та проведено аналіз цін.

Ставки плати за використання вантажних вагонів АТ «Укрзалізниця»

З 2018 року Укрзалізниця, як і всі інші власники, має повноваження самостійно формувати за ринковими цінами плату за використання власних вагонів.

У 2020 році Товариство з огляду на загальну економічну ситуацію було змушене гнучко відреагувати на зміни ринку. Виникла необхідність перегляду методики формування ставки плати за використання власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця» (далі – ставки плати). Протягом звітної періоду перегляд ставок плати здійснювався шість разів, переважно у бік зменшення.

Правління АТ «Укрзалізниця» у грудні затвердило Порядок №5 визначення та пере-

гляду ставок плати за використання власних вагонів АТ «Укрзалізниця» в процесі надання послуг з перевезення вантажів, метою якого є збільшення конкурентоспроможності вагонів Компанії і залізничних перевезень в цілому. Порядком передбачено затвердження граничних і фактичних ставок плати, а також автоматичний щомісячний перегляд (аналіз) ставок плати, який здійснюється по кожному типу вагона за підсумками застосування ставок плати за використання власних вагонів АТ «Укрзалізниця» за перші 25 днів відповідного місяця.

З початку 2021 року ставки плати за використання власних вагонів АТ «Укрзалізниця» щомісячно переглядаються та розміщуються на офіційному вебсайті Товариства.

Контейнерні перевезення

У 2020 році територією України Компанія перевезла 425 066 контейнерів у 20-футовому еквіваленті (далі – ДФЕ). Це становить 2,1 % від загальних обсягів перевезених вантажів залізничним транспортом. За результатами звітного періоду обсяг контейнерних перевезень Укрзалізниці зріс на 11 % порівняно з 2019 роком.

Контейнерні перевезення Товариства за видами сполучення, 2019-2020 рр.

Вид сполучення	2019 р., ДФЕ	Частка	2020 р., ДФЕ	Частка	Відношення 2020 до 2019 рр., %
імпорт	128 641	33 %	115 061	27 %	-11 %
експорт	160 826	42 %	171 171	40 %	+6 %
транзит	21 829	6 %	38 181	9 %	+75 %
внутрішнє	72 722	19 %	100 653	24 %	+38 %
Всього	384 018	100 %	425 066	100 %	+11 %

З метою укрупнення вантажопотоків, збільшення обсягів перевезень, скорочення термінів доставки і покращення рівня збереження вантажів Товариство упродовж 2020 року організувало курсування 19 нових контейнерних поїздів, з яких 16 – внутрішнього, а 3 – міжнародного сполучення. На постійній основі курсувало 50 контейнерних поїздів, з них 11 – міжнародні. У складі контейнерних поїздів перевезено 230 784 ДФЕ, що на 41 % більше проти 2019 року (163 309 ДФЕ) та становить 54 % від загального обсягу контейнерів, перевезених територією України.

Спільно з іншими перевізниками у 2020 році організовано 3 нові контейнерні поїзди у сполученні Китай – країни Європи, які курсували за наступними маршрутами:

- Китай – Казахстан – Російська Федерація – Україна – Польща;
- Китай – Монголія – Російська Федерація – Україна;
- Китай – Казахстан – Російська Федерація – Білорусь – Україна – Польща.

Успішно продовжували курсувати поїзди у сполученні Китай – країни Європи і у зворотному напрямку за маршрутами:

- Китай – Казахстан – Російська Федерація – Україна – Словаччина / Угорщина;
- Китай – Монголія – Російська Федерація – Україна – Угорщина.

Територією України перевезено 83 поїзди у напрямку країн ЄС (37 - у напрямку Польщі, 33 - Угорщини та 13 - Словаччини), а також 3 поїзди зі Словаччини до Китаю.

У червні 2020 року був прийнятий перший контейнерний поїзд з Китаю до України. Загалом у 2020 році Укрзалізниця прийняла 22 таких поїзди, у складі яких перевезено 1 928 ДФЕ

Регулярно курсували поїзди і у внутрішньому сполученні, поєднуючи порти Чорного моря з термінальними комплексами, що розташовані в пунктах концентрації вантажопотоків.

З метою збереження поточних, а також залучення додаткових обсягів перевезень контролюється час проходження контейнерних поїздів територією України, відкриваються вантажні станції для виконання комерційних операцій з великотоннажними контейнерами, зокрема на під'їзних коліях. Крім того, для зручності вантажовідправників з 29.12.2020 р. контейнерний поїзд може бути сформованим на будь-якій станції, відкритій для операцій з контейнерами.

Перевезення вантажів через державний кордон

У 2020 році діяло 20 договорів, укладених Товариством, про співробітництво в організації та здійсненні міжнародних вантажних перевезень через державний кордон. У договорах встановлено єдиний рівень ставок плати за користування вантажними вагонами АТ «Укрзалізниця» і за виконані роботи (послуги) як комерційних компаній, так і державних перевізників Польщі, Словаччини, Румунії, Угорщини та Болгарії.

У рамках «Угоди про інформаційне співробітництво між Державною фіскальною службою України та акціонерним товариством «Українська залізниця» протягом 2020 року проводились роботи з реалізації та організації інформаційного обміну з Державною митною службою. Роботи виконувались за такими напрямками:

1) спрощення і скорочення часу обробки на прикордонних передавальних станціях імпорتنих і транзитних вантажів, а саме надання митним органам поїзної передавальної відомості в електронному вигляді до прибуття поїзда;

2) організація електронного документообігу з реалізації функції доставки вантажів в митницю призначення (на станцію при-

значення) з отриманням від митних органів електронного повідомлення про проведення митного оформлення вантажу, що є дозволом його видачі вантажоодержувачу;

3) надання перевізнику інформації про оформлені митні декларації на порожні вагони, що належать нерезидентам України, які ввозяться на територію України як транспортні засоби комерційного призначення;

4) формування та надання митним органам України «Загальної декларації прибуття» для можливості оцінки митними органами ризиків при ввезенні товарів на митну територію України.

Ремонтна кампанія

У 2020 році у вантажні перевезення було спрямовано близько 4 962 млн грн інвестицій. Для забезпечення потреб з оновлення рухомого складу спрямовано близько 2 000 млн грн, проведено модернізацію і ремонт 6 501 вантажного вагона, модернізовано та відремонтовано 39 вантажних електровозів та 2 магістральних тепловозів.

За 2020 рік вагоноремонтними підприємствами Товариства було відремонтовано деповськими і капітальними ремонтами 13 233 вантажні вагони АТ «Укрзалізниця» при плані 12 076 вагонів (+9,58 %)

З метою забезпечення безперебійного виконання перевізного процесу афілійованими підприємствами Укрзалізниці у 2020 році виконано 116 капітальних ремонтів тягового рухомого складу, серед них 94 - з подовженням терміну служби.

Проекти та програми для поліпшення сервісу у сфері вантажних перевезень

З метою підвищення рівня задоволеності послугами Товариства у 2020 році правління АТ «Укрзалізниця» затвердило:

- нову форму Договору про надання послуг з організації перевезення вантажів залізничним транспортом;
- нову форму Договору про надання послуг з організації перевезень військових вантажів Національної гвардії України;
- зміни до Договору про надання послуг з організації перевезення вантажів залізничним транспортом у частині перевезення вантажів маршрутними та контейнерними поїздами;
- форму Договору про допуск приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами;
- проведення електронних аукціонів щодо продажу послуги перевезення з узгодженими строками та обсягами у вагонах АТ «Укрзалізниця» із застосуванням електронної торгової системи «ProZorro. Продажі», що надає право використовувати вагони Компанії довгостроково (1-3 роки). При цьому ставка плати за використання залишається незмінною на весь термін надання послуги. Для Товариства це рішення забезпечить прибуток та збільшення частки залучених вагонів Укрзалізниці на ринку перевезень;
- технологію організації перевезень вантажів з узгодженими строками та обсягами, за результатами електронних торгів (аукціону);
- Порядок №5 визначення та перегляду ставок плати за використання власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця» в процесі надання послуг з перевезення вантажів, який є новою, ринково орієнтованою методикою ціноутворення, що дозволить покращити конкурентоспроможність вагонів АТ «Укрзалізниця».

На підставі моніторингу потреб ринку у 2020 році розроблено та виставлено на тор-

ги через систему ProZorro оптимальні лоти (з різною кількістю вагоновідправлень та строком надання послуги) вагонів АТ «Укрзалізниця», що сприяло збільшенню активності з боку учасників торгів. Гарантовано забезпечення заявок шляхом запровадження системи контролю, яка дозволила відстежувати надання рухомого складу під навантаження безпосередньо для кожного клієнта.

У 2020 році було підготовлено 136 вказівок про перевезення вантажів на особливих умовах (у 2019 році - 102), що дозволило за-

лучити додаткові обсяги перевезень на суму близько 540 млн грн (у 2019 році - 402).

Реалізовано автоматизацію процесу укладення письмових угод та договорів про перевезення вантажів на особливих умовах та договору на курсування вагонів.

Впроваджено оформлення електронних заяв на переадресування вантажу.

У лютому 2020 року Укрзалізниця провела перший «голландський аукціон» при розподілі вантажних вагонів. Ціна за використання вагонів під час аукціону на першому етапі знижується до граничної мінімальної ставки, а на другому етапі

може як збільшитися, так і залишитися на рівні першого етапу. Рішення про проведення таких аукціонів правління АТ «Укрзалізниця» прийняло для того, щоб оперативно реагувати на коливання ринку та попиту. З лютого до 31 грудня 2020 року було розіграно 13 957 лотів (283 630 вагонів).

У червні 2020 року, з метою створення конкурентних умов для учасників транспортно-логістичного ринку, збільшення частки обсягів перевезень у вагонах перевізника та рівномірного розподілу рухомого складу при здійсненні сезонних перевезень, зокрема зернових вантажів, рішенням правління АТ «Укрзалізниця» був запроваджений проєкт щодо організації перевезень з узгодженими строками та обсягами і затверджені ставки плати за використання власних вагонів перевізника та технологія організації перевезень вантажів з узгодженими строками та обсягами, що визначає організаційні особливості надання послуги.

Для проєкту АТ «Укрзалізниця» було виділено 11 946 відправок, у тому числі 9 996 – при перевезеннях у зерновозах та 1 950 – у напіввагонах. Наприкінці 2020 року послуга надавалась 26 клієнтам по 33 замовленнях.

Управління вагонними парками із застосуванням довгострокових контрактів є

світовим стандартом ведення масштабного бізнесу. Враховуючи цей досвід, в грудні 2020 року введено в дію додаток 1-9 до договору про організацію перевезень.

Аукціони на послуги з використання вагонів Укрзалізниці проводились через систему ProZorro. Лоти складались з різної кількості вагоновідправлень (від 25 вагонів на добу) та різним терміном надання послуги (1 або 3 роки). Ставка за використання вагонів перевізника встановлена в ході проведення торгів на аукціоні. 30.12.2020 року було опубліковано 34 лоти на послуги перевезення з узгодженими строками та обсягами у власних напіввагонах АТ «Укрзалізниця».

За підсумками аукціонів було реалізовано 1 260 252 вагоновідправлення терміном на 3 роки та 85 020 – терміном на 1 рік по ставці плати за використанням вагонів перевізника 480 грн/доба. Загальна кількість – 1 383 вагоновідправлень/доба.

Укладання довгострокових контрактів дозволить Товариству отримувати стабільний дохід та позитивно вплине на використання вагонів Компанії. Так, частка напіввагонів АТ «Укрзалізниця» на ринку перевезень підвищилася з 19 % до 30 %.

Заходи, спрямовані на утримання наявних та залучення нових клієнтів у сфері вантажних перевезень

Протягом 2020 року з метою підвищення рівня задоволеності клієнтів послугами Компанії у сфері залізничних перевезень та залучення додаткових обсягів перевезень живились такі основні заходи:

- моніторинг та аналіз ситуації на ринку вантажних перевезень;
- проведення нарад з вантажоутворюючими підприємствами, експедиторами, залізничними адміністраціями, морськими

торговельними портами, елеваторами та іншими організаціями з метою удосконалення перевізного процесу, вирішення проблемних питань та залучення додаткових вантажопотоків;

- проведення роботи з підприємствами, на яких спостерігається тенденція збільшення часу користування вагонами на під'їзних коліях, щодо підвищення ефективності використання вантажних вагонів;
- взаємодія з іншими видами транспорту, зокрема шляхом розвитку мультимодальних перевезень;

- проведення роботи щодо збільшення обсягів контейнерних перевезень контейнерними поїздами та поїздами комбінованого транспорту, розширення полігонів їх курсування;
- проведення роботи щодо організації перевезень графіковими поїздами, маршрутними відправленнями, відправницькими та ступінчастими маршрутами;
- удосконалення нормативно-правового регулювання вантажних перевезень;
- удосконалення тарифної політики Компанії, підвищення її конкурентоспроможності;
- організація роботи в системі електронних державних торгів ProZorro у частині оренди вагонів АТ «Укрзалізниця» та контроль за виконанням умов лотів (договорів);
- розвиток електронного документообігу, інформаційний супровід перевезень вантажів у міжнародному сполученні;
- підвищення рівня якості обслуговування клієнтів. Зокрема, фахівці контакт-центру надавали роз'яснення користувачам транспортних послуг щодо умов перевезень вантажів, оформлення перевізних документів, нарахування плат за перевезення вантажів та допомагали вирішувати проблемні питання, які виникали в процесі організації перевезень. Загалом за 2020 рік опрацьовано 23 053 звернення від клієнтів;
- проведення анкетувань та інтерв'ювань основних вантажоутворюючих підприємств.

Наприкінці 2020 року Департамент комерційної роботи Товариства організував анкетування вантажовідправників з метою дослідити рівень задоволеності клієнтів послугами Укрзалізниці з організації перевезень вантажів. Анкету було надіслано усім контрагентам, з якими Компанія має договірні відносини щодо організації вантажних перевезень. У 2020 році респонденти оцінили відповідність послуг АТ «Укрзалізниця» їх очіку-

ванням на 6,8 бала з 10-ти, тоді як у 2019 році - на 5,4 бала. Найвищу оцінку мала послуга «Швидкість погодження заявок на перевезення» (8,3 із 10). Найнижчу - «Рівень відповідальності за невиконання умов перевезень» (4,8).

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

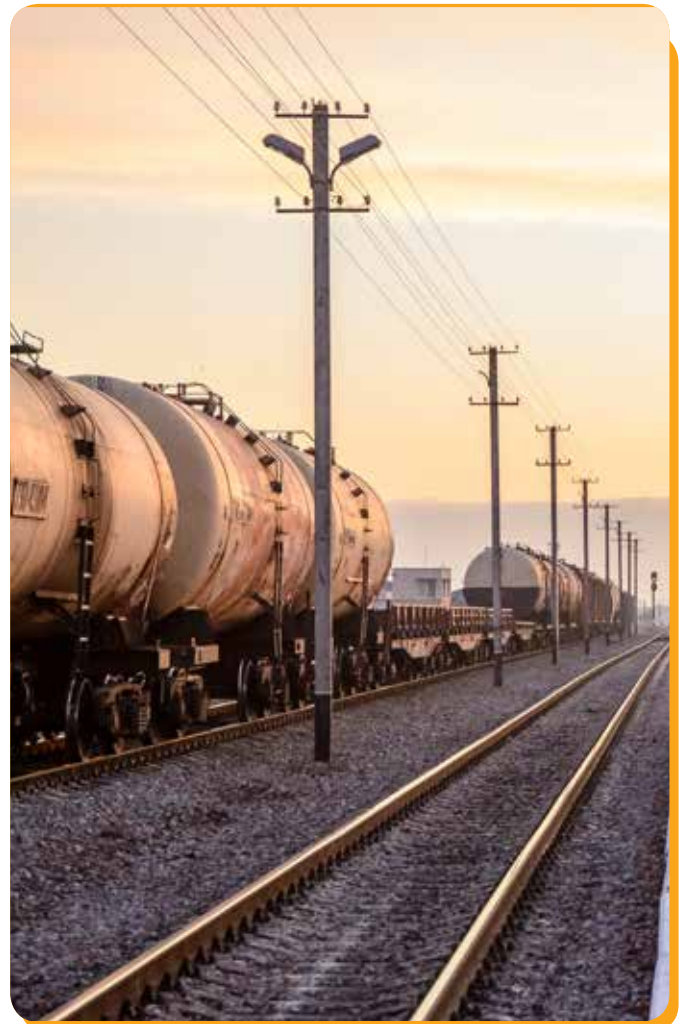
10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

АТ «Укрзалізниця» у тісній співпраці з усіма зацікавленими сторонами доопрацювало новий договір про надання послуг з організації перевезення вантажів, який введено в дію 1 липня 2020 року. Текст договору оприлюднено за посиланням: <http://uz-cargo.com/contractcarriage.html>. Публічне обговорення умов співпраці із замовниками послуг вантажних перевезень було розпочато ще у квітні 2019 року. Кінцевий варіант договору максимально відповідає інтересам учасників перевізного процесу. Станом на 31.12.2020 АТ «Укрзалізниця» укладено 6 504 договори зі споживачами залізничних послуг.

Плани на 2021 рік у сфері вантажних перевезень

1. Продовження роботи з реформування вертикалі вантажних перевезень.
2. Підготовка проєкту наказу щодо встановлення тарифів на рівні вантажів 1-го тарифного класу для вантажів позакласної групи.
3. Підготовка проєкту наказу щодо уніфікації тарифів на перевезення порожніх вагонів та подальше приведення їх до рівня собівартості.
4. Підготовка проєкту наказу щодо встановлення тарифів на рівні 2-го тарифного класу для вантажів 1-го тарифного класу.
5. Проведення аналізу логістики основних вантажоутворюючих підприємств, причин використання ними альтернативних видів

транспорту, передусім автомобільного, та організація роботи щодо збільшення частки залізничного транспорту на транспортному ринку України.

6. Створення нових логістичних схем транспортування вантажів з урахуванням того, що з 29.12.2020 р. для зручності відправників контейнерний поїзд може бути сформованим на будь-якій станції, відкритій для операцій з контейнерами.

7. Розширення мережі терміналів – відкриття терміналів Вінниця та Львів (Скнилів), розширення спектру послуг на терміналах.

8. Використання розпочатого у 2020 році пілотного проєкту з оформлення заяв на переадресування в електронному вигляді через АС «Клієнт», що дозволить суттєво зменшити час подачі заяви, її розгляду та надання наказу на переадресування.

Пасажирські перевезення

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Далеке сполучення

Пасажирські перевезення у далекому сполученні є важливим напрямом діяльності Товариства і відіграють значну роль у забезпеченні пасажирських перевезень у країні. Координує та організовує пасажирські перевезення в Укрзалізниці Департамент з організації внутрішніх та міжнародних пасажирських перевезень, а самі перевезення реалізуються філіями «Пасажирська компанія» (ПК) і «Українська залізнична швидкісна компанія» (УЗШК).

У 2020 році через квиткові каси оформлено 6,7 млн місць (у 2019 році – 22,9 млн місць). Через інтернет було придбано 12,9 млн місць, що складає

66 % від загального продажу (у 2019 році – 30,4 млн місць). Також через інтернет оформлено майже 16,5 тисяч пільгових проїзних документів для осіб з інвалідністю. Крім цього, у 2020 році забезпечено оформлення через інтернет 112 замовлень на включення спеціального вагона для перевезення осіб з інвалідністю та оформлення проїзних документів.

У 2020 році на обсяги пасажирських перевезень Укрзалізниці суттєво вплинула пандемія COVID-19. 18 березня 2020 року перевезення пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення (приміському, міському, регіональному та дальньому) було заборонено. З 1 червня протиепідемічні заходи було послаблено. Це дало змогу частково відновити пасажирські перевезення з оформленням 50 % місць. З 15 липня було відновлено продаж 100 % місць у поїздах, курсування яких поновилося. Поступово до 31.12.2020 було відновлено курсування 70 % пасажирських поїздів від планових обсягів.

Для того, щоб забезпечити можливість для пасажирів оформлювати проїзні документи на обмежену кількість місць у вагонах пасажирських поїздів (крім вагонів СВ) у обсязі 50 % місць у вагоні, що розташовані у шаховому порядку, Компанія доопрацювала програмне забезпечення автоматизованої системи пасажирських перевезень АСК ПП УЗ

Основні показники пасажирських перевезень у далекому сполученні, 2018-2020 рр.

Показник	2018	2019	2020	% 2020 до 2019 року
Пасажилообіг, млн пас.-км				
далеке сполучення, зокрема:	23 628,5	23 343,1	8 319,3	35,6
- швидкісне сполучення	2 652	2 147	1 090	50,8
Відправлено пасажирів, тис. осіб:				
далеке сполучення, зокрема:	47 286,7	46 272,6	16 692,5	36,1
- швидкісне сполучення	5 660	4 783	2 356	49,3

4 ЯКІСНА
ОСВІТА8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ17 ПАРТНЕРСТВО
ЗАРАДИ СТИКОГО
РОЗВИТКУ

З 31 березня Укрзалізниця почала безкоштовні перевезення своїми службовими поїздами медичних співробітників. Усього за період карантину та до відновлення руху пасажирських та приміських поїздів Товариство перевезло до місця роботи та зворотно понад 206 тис. медичних працівників. Також у період карантину залізничники підвозили працівників Національної поліції та Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Таке рішення

було прийнято керівництвом Компанії та погоджено з Міністерством інфраструктури. Усього за період карантину службовими поїздами перевезено 20,2 тис. співробітників Національної поліції України та 4,7 тис. працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Карантинні обмеження негативно вплинули й на інші показники пасажирських перевезень. У 2020 році було перероблено вантажобагажу на суму 2 691 тис. грн. Це склало майже 16 % від показників 2019 року, коли було перероблено вантажобагажу на суму 17,02 млн грн. У вагонах-автомобілевозах у 2020 році перевезено 526 автомобілів на суму 627,6 тис. грн, що на 93 % менше проти 2019 року, коли було перевезено 8 066 автомобілів на суму 12,24 млн грн.

Інвентарний парк вагонів

Інвентарний парк пасажирських вагонів Товариства у 2020 році налічував 3 826 одиниць, що на 206 менше проти 2019 року. Експлуатаційний парк становив у звітному періоді 2 803 одиниці проти 2 814 у 2019 році.

Інвентарний та експлуатаційний парк пасажирських вагонів АТ «Укрзалізниця», 2019-2020 рр., од.

Тип вагона	2019 рік		2020 рік	
	Інвентарний парк	Експлуатаційний парк	Інвентарний парк	Експлуатаційний парк
Разом по УЗ	4 032	2 814	3 826	2 803
Купейні	1 546	1 227	1 476	1 257
Некупейні	1 960	1 276	1 840	1 226
М'які	262	197	270	208
Багажні	20	11	17	13
Вагони-ресторани	40	5	36	9
Поштово-Багажні	6	0	6	0
Міжобласні	145	98	130	90
Інші - спеціальні	53	0	51	0

Інвестиції Товариства у пасажирські перевезення

Попри те, що у 2020 році пандемія COVID-19 завдала Компанії значних фінансових збитків, Укрзалізниця продовжувала інвестувати кошти у придбання вагонів, механізмів та обладнання, виконання ремонтів тощо. Загальний обсяг капітальних інвестицій по вертикалі пасажирських перевезень у далекому сполученні за підсумками 2020 року склав 1,65 млрд грн. Ці кошти було витрачено таким чином:

- придбання пасажирських вагонів – 661,94 млн грн,
- виконання капітально-відновлювального ремонту пасажирських вагонів – 211,61 млн грн,
- виконання капітального ремонту пасажирського рухомого складу, будівель, споруд та обладнання – 642,26 млн грн,
- капітальне будівництво – 8,71 млн грн,
- придбання машин, механізмів та облад-

нання – 12,56 млн грн,

- необоротні матеріальні активи – 108,54 млн грн.

У 2020 році придбано 28 вагонів локомотивної тяги.

Ремонтна кампанія

У 2020 році по пасажирському господарству було проведено ремонт основних засобів на загальну суму 381,48 млн грн. Виконано поточний та деповський ремонт рухомого складу на загальну суму 304,09 млн грн. Крім того, виконано поточний та капітальний ремонт будівель, споруд та обладнання на загальну суму 77,39 млн грн. Відремонтовано 1 406 од. рухомого складу (у 2019 - 2 041 од.), з них:

- 954 од. – деповським ремонтом,
- 439 од. – капітальним ремонтом першого об'єму,
- 13 од. – капітально-відновлювальним ремонтом.

Причина зменшення кількості ремонтів полягає у скороченні обсягів перевезень пасажирів та відсутності потреби в рухомому складі через карантинні обмеження.

Курсування пасажирських поїздів у внутрішньому і міжнародному сполученнях

У період з 01.01.2020 до 18.03.2020 у внутрішньому сполученні курсувало 96 пар пасажирських поїздів формування АТ «Укрзалізниця». Після скасування заборони на перевезення пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення з 01.06.2020 до 31.12.2020 було відновлено курсування 86 пар пасажирських поїздів. Основними напрямками стали Київ – Харків, Київ – Дніпро, Київ – Одеса, Київ – Львів та Львів – Одеса.

У міжнародному сполученні з 01.01.2020 до 17.03.2020 курсувало 37 пар пасажирських поїздів. З них формування АТ «Укрзалізниця» – 14 пар, інших залізниць – 23 пари. Основними напрямками були Київ – Пшемисль, Київ – Варшава, Київ – Відень (Будапешт), Київ – Мінськ, Київ – Рига. З 17.03.2020 Укрзалізниця припинила міжнародне пасажирське сполучення до завершення періоду карантину.

З метою здійснення міжнародної евакуації пасажирів залізничних пасажирських перевезень (з 19.03.2020 по 29.03.2020) філією «ЦОЗ» Товариства було забезпечено медичний супровід 10 міжнародних рейсів Інтерсіті за напрямком Київ – Пшемисль – Київ. До медичного супроводу залучали медичний персонал Київської та Львівської клінічних лікарень.

За підсумками 2020 року у внутрішньому сполученні було перевезено 34,02 млн пас., що складає 36,6 % проти 2019 року (92,81 млн пас.); у міжнародному – 418,9 тис. пас., що складає 11,9 % проти 2019 року (3 514,9 тис. пас.).

Реорганізація пасажирських перевезень

У 2020 році реорганізація пасажирських перевезень у далекому сполученні здійснювалась у кількох напрямках.

Рішенням правління Компанії від 14.05.2020 було реалізовано рішення наглядової ради Товариства від 11.10.2019 щодо створення філії «Вокзальна компанія» АТ «Укрзалізниця». До складу філії увійшли 107 вокзалів (позакласних, першого, другого та третього класу) і зупиночна платформа «Караваєві дачі» у м. Київ.

Рішенням правління АТ «Укрзалізниця» від 02.07.2020 затверджено Концепцію реструктуризації локомотивного господарства АТ «Укрзалізниця» на 2020-2023 роки (далі - Концепція) та План реалізації Концепції (1 етап – 2020 рік) що передбачають:

- створення основних ремонтних локомотивних депо, які будуть спеціалізуватись на проведенні технічного обслуговування та поточних ремонтів, деповському ремонті, капітальному ремонті та експлуатаційних локомотивних депо з наявною вертикаллю управління;
- розподіл експлуатаційних локомотивних депо на вантажні та пасажирські.

Підготовлено проекти документів щодо переведення працівників та передачі кадрової документації до новостворених виробничих підрозділів, здійснено підготовку вертикалі локомотивного господарства до розподілу вертикалей інфраструктури, пасажирських, вантажних перевезень.

На засіданні правління 30.12.2020 прийнято рішення щодо реорганізації структури господарства пасажирських перевезень та затверджено організаційну структуру філії «Пасажирська компанія», до складу якої увійшли виробничі підрозділи «Швидкісне депо», «Локомотивне депо Захід», «Локомотивне депо Південь», «Тепловозне депо».

Крім того, прийнято рішення про передачу з балансу регіональних філій «Львівська залізниця», «Одеська залізниця», «Прид-

ніпровська залізниця», «Південно-Західна залізниця», «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» на баланс філії «Пасажирська компанія» такого майна:

- Локомотивного депо Київ-Пасажирський, Дніпровського локомотивного депо, Електровозного депо Харків – Головне;
- тягового рухомого складу, який використовується в пасажирських перевезеннях;
- Локомотивного депо Львів-Захід, Локомотивного депо Подільськ, Локомотивного депо ім. Т. Шевченка та інших депо регіональних філій.

На засіданні правління від 05.01.2021 прийнято рішення передати до філії «Пасажирська компанія» локомотиви, які задіяні в пасажирських перевезеннях.

Проекти та програми з покращення якості обслуговування пасажирів

Товариство прагне до підвищення якості обслуговування пасажирів. Для обробки скарг в контакт-центрі АТ «Укрзалізниця» в оновленому форматі запрацювала гаряча лінія «Якість та сервіс», яка дозволяє оперативно реагувати на звернення громадян (дзвінки та повідомлення через месенджер в соціальній мережі Facebook). Більша частина питань вирішується протягом декількох годин з моменту звернення пасажирів.

Діяльність контакт-центру «Якість та сервіс» Укрзалізниці, 2019-2020 рр.

Показник	2019	2020
Вхідних дзвінків	168 107	408 815
Прийнятих дзвінків	118 609	225 018
Неприйнятих дзвінків	49 498	183 797
Service level	70 %	55 %
Вихідних дзвінків	72 050	80 347
Кількість зареєстрованих звернень	53 204	42 397

Падіння показника Service level виникло через те, що можливості контакт-центру з прийняття вхідних дзвінків обмежені. Через це не всі дзвінки були прийняті.

З метою покращення якості надання послуг на підставі наказу АТ «Укрзалізниця» «Про розробку та впровадження Інтегрованої системи менеджменту та бережливого виробництва» робочою групою з розробки та впровадження Інтегрованої системи менеджменту (далі – ICM) у філії «УЗШК» в період 01.06.2020 – 03.07.2020 було проведено діагностичний аудит ICM філії на відповідність вимогам міжнародних стандартів ISO 9001:2015, 45001:2018, 14001:2015. Філією

«УЗШК» було актуалізовано реєстри регламентуючих та підтверджуючих документів основних виробничих процесів та оновлено переліки ключових показників ефективності цих процесів. З 01.03.2021 розпочато моніторинг основних виробничих процесів даної філії.

Крім того, у філії «УЗШК» введено в дію Інтегровану систему менеджменту якості, екології, охорони здоров'я та безпеки праці на підставі міжнародних стандартів ISO 9001, 14001, 45001. Триває підготовка до сертифікації ICM спеціалізованими сторонніми організаціями.

9 ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА**11** СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

На виконання постанови Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проєкту щодо впровадження послуги з оформлення єдиного електронного квитка» з 23.09.2020 Укрзалізниця забезпечила оформлення електронного проїзного документа для проїзду залізничним транспортом у складі єдиного електронного квитка на транспортному порталі електронних послуг smartticket.gov.ua. Завдання Компанії полягає в організації під'єднання

електронних ресурсів з продажу та оформлення електронних проїзних документів у внутрішньому сполученні до транспортного порталу електронних послуг ДП «Галуzeвий центр цифровізації та кібербезпеки». У рамках проєкту АТ «Укрзалізниця» забезпечено впровадження програмного забезпечення для продажу та повернення електронних проїзних документів на проїзд залізничним транспортом у складі єдиного електронного квитка. Наразі пасажир має можливість оформити електронний квиток для проїзду залізничним та міським транспортом (метро м. Київ). У 2020 році оформлено 137 електронних смарт-квитків, повернуто - 20.

3 МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я**11** СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Укрзалізниця імплементує план заходів із підвищення безпеки пасажирів у поїздах та на вокзалах. У рамках пілотного проєкту Товариство спільно з Національною поліцією України організувало супровід пасажирських поїздів працівниками поліції. Так, у 2020 році виробничими підрозділами філії «Пасажир-

ська компанія» було укладено договори з Національною поліцією України на супроводження поїздів № 23/24 сполученням Одеса – Москва та № 121/122 сполученням Миколаїв – Київ. При визначенні поїздів враховувалась підвищена криміногенна ситуація в них. Крім того, з 25.08.2020 запроваджено пілотний проєкт з супроводження працівниками воєнізованої охорони десяти пасажирських поїздів.

Заходи, спрямовані на утримання наявних та залучення нових пасажирів

Після відновлення руху пасажирських поїздів у червні 2020 року з метою забезпечення безпечного для здоров'я громадян користування послугами залізничного транспорту було організовано безумовне виконання Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів при наданні послуг з перевезення пасажирів залізничним транспортом. Крім того, впроваджено додаткові заходи:

- температурний скринінг при вході до будівлі вокзалу та посадці у вагон;
- щогодинна обробка протягом рейсу поверхонь, місць контакту рук пасажирів (ручки дверей, місця сидіння, відкидні столики, раковини тощо) спиртовмісними дезінфекційними засобами.

Для підвищення якості обслуговування пасажирів з 29.08.2020 встановлена тривалість продажу проїзних документів у 90 діб до відправлення поїзда для поїздів усіх категорій формування філій «ПК» та «УЗШК» у внутрішньому сполученні.

У 2020 році впроваджено оформлення електронного проїзного документа до прибуття поїзда на кінцеву станцію на всі поїзди далекого сполучення, які курсують у внутрішньому сполученні.

З 1 грудня 2020 року в пасажирських поїздах було відновлено реалізацію пасажиром чаю, кави та кондитерських виробів у щільній герметичній упаковці.

Також з метою підвищення якості обслуговування пасажирів Укрзалізниця підтримала цифровізацію відносин держави й громадянина та запуск проєкту «Дія». Користувачі «Дії» можуть пред'являти електронне посвідчення у додатку при посадці у поїзд.

Укрзалізниця підписала меморандуми про співробітництво з компаніями Visa та Mastercard. У рамках співпраці планується впровадити інноваційні проєкти: мобільний додаток для пасажирів із новітніми сервісами для оплати та безпеки, можливість сплатити за проїзд безконтактною картою та іншими електронними носіями, а також розширення дії електронних квитків на всі види сполучення

Проведено роботу з розробки програмного забезпечення для чат-боту з оформлення електронних проїзних документів та взаємодії з автоматизованою системою пасажирських перевезень. З 12 січня 2021 року Укрзалізниця у співпраці з Visa запустила чат-бот у Viber та Telegram на поїзди Інтерсіті+.

Перевезення пасажирів з інвалідністю

Укрзалізниця пропонує комфортні умови проїзду у поїздах далекого сполучення для пасажирів з інвалідністю. Протягом 2020 року для забезпечення перевезення осіб з інвалідністю в спеціальних вагонах було перевезено 2 900 пасажирів з особливими потребами. Це у 2,5 рази менше проти 2019 року (у 2019 році – 7 161 особа). Такі вагони обладнані підйомним механізмом, спеціальним купе та туалетною кімнатою для осіб з інвалідністю, які за своїми параметрами більші за звичайні та пристосовані для вільного пересування осіб на кріслах колісних. Також Компанія впродовж 2020 року придбала 84 підймальні платформи для людей з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних. Вони допомагають більш зручно піднятися до вагона, а отже, комфортніше подорожувати залізницею.

Офіційний сайт АТ «Укрзалізниця» та віджет із оформлення проїзних документів відповідають вимогам Українського товариства сліпих та мають відповідний сертифікат.

АТ «Укрзалізниця» у 2020 році провело цикл семінарів на тему «Способи переміщення, допомоги та супроводу маломобільних пасажирів на залізничному транспорті». Їх основна мета – засвоєння базових знань та практичних навичок супроводу людей з інвалідністю та етики спілкуван-

У Компанії розроблено програму навчання з допомоги особам з інвалідністю під час пасажирських перевезень. У грудні 2020 року відповідно до цієї програми відбулось навчання внутрішніх тренерів, що забезпечать підготовку сервісного персоналу.

ня з цією групою пасажирів. За результатами навчання учасники тренінгів покращили навички спілкування з людьми з порушенням слуху, зору та опорно-рухового апарату, відпрацювали навички надання першої допомоги при нападі епілепсії. Загалом навчання пройшли 203 працівники, залучені до надання послуг пасажирам. Вони своєю чергою навчатимуть інших працівників

Також у 2020 році впроваджено технологію оформлення пільгових проїзних документів через офіційний сайт Товариства з онлайн-валідацією документів, що дають право на пільгу (при взаємодії інформаційних ресурсів АТ «Укрзалізниця» та Мінсоцполітики). При цьому при оформленні проїзних документів для осіб із глибокими вадами зору реалізована голосова підтримка процесу вибору місць та оплати проїзду.

В Укрзалізниці здійснюються роботи з оснащення залізничних вокзалів, станцій і зупиночних пунктів підймальними платформами (механізмами) для посадки/висадки у/з вагона осіб з інвалідністю, тактильними, візуальними та іншими елементами доступності. Усього протягом 2020 року регіональні філії та філії АТ «Укрзалізниця» виконали 264 заходи на суму 11,04 млн грн

Тарифна політика Товариства

Тарифи на перевезення пасажирів залізничним транспортом затверджуються на підставі постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)», а саме Міністерством інфраструктури за погодженням Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Державної регуляторної служби України. Тарифи набирають чинності після державної реєстрації Міністерством юстиції.

Тарифи на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні (крім вагонів 1-го класу поїздів Інтерсіті+) затверджено наказом Міністерства інфраструктури «Про затвердження Тарифів на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу залізничним транспортом у внутрішньому сполученні».

В наказі визначені коефіцієнти гнучкого тарифного регулювання за тринадцятьма календарними періодами року з коефіцієнтами зниження 0,8-0,97 та підвищення 1,01-1,10. Одночасно здійснено регулювання по днях тижня: зниження у вівторок та середу на 10 %, підвищення у п'ятницю та неділю на 10 % та без змін у понеділок, четвер і суботу.

Тарифи на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні диференційовані залежно від типу вагона (загальний, плацкартний, купейний, люкс, 3-й клас, 2-й клас, 1-й клас), категорії поїзда за швидкістю (Інтерсіті+, Інтерсіті, Регіональний експрес, Регіональний, Нічний експрес, Нічний швидкий, Нічний пасажирський), рівня якості послуг (фірмовий та звичайний поїзд). Тобто вартість проїзду залежить від періоду року, дня тижня, категорії поїзда, типу вагона та рівня якості послуг. Крім того, на різницю вартості проїзду впливає і коефіцієнт фірмовості вагонів.

Програма лояльності «купуй раніше – плати менше» застосовується залежно від терміну придбання проїзних документів до відправлення поїзда тільки у вагонах 1 класу поїздів категорії «Інтерсіті+», формування вартості в яких не підлягає державному регулюванню.

Тарифи на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні у 2020 році залишились на рівні 2019 року

Індексація тарифів у сфері пасажирських перевезень

Протягом 2018 року було проведено двоступінчасту індексацію тарифів на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні: на 12 % з 30 травня та з 1 жовтня. Загалом рівень індексації тарифів на перевезення пасажирів у грудні 2018 року щодо грудня 2017 року склав 25 %. Тарифи на перевезення пасажирів у внутрішньому сполученні з жовтня 2018 року і до кінця 2020 року залишались незмінними.

жирів у внутрішньому сполученні з жовтня 2018 року і до кінця 2020 року залишались незмінними.

Обсяги компенсації за перевезення пільгових категорій

За 2020 рік фактична сума, яка підлягає компенсації Укрзалізниці, склала 537,1 млн грн. Отримано – 102,8 млн грн, сума недоотриманої компенсації склала 434,3 млн грн (покриття становить 19 %).

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері пасажирських перевезень у далекому сполученні

1. Забезпечення контролю електронних квитків засобами терміналів контролю документів з операційною системою Android.

2. Розробка програмного забезпечення для впровадження таких нових онлайн-сервісів для пасажирів:

- організація системи електронного «Листа очікування» та оформлення електронних проїзних документів;
- забезпечення замовлення на групові перевезення пасажирів, зокрема дітей, через інтернет. Оформлення через інтернет електронних проїзних документів для груп на зарезервовані місця;
- оформлення через інтернет перевезення автомобілів автомобільними платформами.

Приміське сполучення

За допомогою приміського залізничного транспорту населення здійснює щоденні поїздки на роботу, навчання, відпочинок, на дачні ділянки. Завдяки щоденному підвозу працівників приміським залізничним транспортом підтримується життєдіяльність великих міст. При цьому у всі пори року забезпечується висока надійність і регулярність сполучення. Загальну координацію роботи Товариства у сфері приміських пасажирських перевезень покладено на Департамент приміських пасажирських перевезень, який розробив «Концепцію організації приміських пасажирських перевезень». Зараз розглядаються можливі варіанти організаційної структури господарства приміських пасажирських перевезень АТ «Укрзалізниця».

Для забезпечення потреб населення у приміському сполученні до встановлення карантинних обмежень щодобово курсувало в середньому 1 380 приміських поїздів. У зв'язку з послабленням карантинних заходів 01.06.2020 року рух приміських поїздів було частково відновлено. Перевезення пасажирів в середньому за добу здійснювало 940 приміських поїздів.

За 2020 рік регіональними філіями АТ «Укрзалізниця» у приміському сполученні відправлено 280 283 поїзди, з них за розкладом – 277 827. Виконання графіку руху на відправлення склало 91,0 %. У приміському сполученні Товариством було перевезено 50,2 млн осіб, що на 54,7 млн, або на 52,2 %, менше проти 2019 року.

Основні показники приміських пасажирських перевезень, 2018-2020 рр.

Показник	2018	2019	2020	% 2020 до 2019 року
Пасажиरोобіг, млн пас.-км				
приміське сполучення	4 986,4	5 013,0	2 354,4	47,0
Відправлено пасажирів, млн				
приміське сполучення	103 876,0	103 343,4	49 602,7	48,0

Останніми роками у приміських пасажирських перевезеннях спостерігається падіння обсягів перевезень, що зумовлено динамікою демографічних показників, підвищенням рівня автомобілізації громадян, розвитком приміського автотранспорту. Зменшення кількості перевезених пасажирів поїздами приміського сполучення у 2020 році проти 2019 року відбулося через зниження кількості:

- «безкоштовно» перевезених пасажирів – на 22 млн осіб, або на 49,2 %, серед них перевезених за формою 4 – на 2,3 млн осіб, або на 27,1 %;
- перевезених «платних» пасажирів –

на 27,5 млн осіб, або на 54,4 %.

Зменшення кількості перевезених пасажирів відбулося також у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19 і запровадженням карантину. Крім того, падіння обсягів у приміських пасажирських перевезеннях залізничним транспортом обумовлено рядом економічних, соціальних та демографічних факторів, розвитком приміського автотранспорту та скороченням кількості приміських поїздів внаслідок зносу моторвагонного рухомого складу. Значна зношеність, відсутність закупівель нового рухомого складу та незадовільний рівень матеріально-технічного забезпечення призводить до вилучення з експлуатації секцій

моторвагонного рухомого складу (МВРС), що негативно впливає на рівень комфортності пасажирів. Таким чином пасажир, який готовий платити за проїзд повну вартість, шукає альтернативу та переходить на більш зручний вид транспорту.

Станом на 31.12.2020 знос МВРС у приміському сполученні становить по електропоїздах – 90,06 % (92,74 % - змінного струму та 87,31 % - постійного струму); дизель-поїздах – 97,40 %, рейкових автобусах – 28,50 %

Усі типи МВРС потребують значних витрат на обслуговування та ремонт. Вони споживають на 15-20 % більше електроенергії та дизельного палива, ніж сучасний рухомий склад нового покоління. Загалом стан наявного моторвагонного рухомого складу, основна частина парку якого розроблялась і постачалась у 1960-1970 роках, наблизився до критичної межі і має бути списаний згідно з вимогами безпеки руху через аварійний стан несучих металевих конструкцій (рам кузовів та візків).

Згідно зі статтею 10 Закону України «Про залізничний транспорт» будівництво і реконструкція (зокрема електрифікація) залізничних ліній, вокзалів, пішохідних мостів, пасажирських платформ і інших об'єктів залізничного транспорту, пов'язаних з обслуговуванням населення регіону, придбання електропоїздів і дизель-поїздів для приміського сполучення, здійснюються за рахунок коштів регіональних філій із залученням коштів місцевих бюджетів, а також інших не заборонених законодавством джерел.

Наразі місцевими органами виконавчої влади положення цієї статті не виконується, тобто кошти на рухомий склад не виділяються. В умовах дефіциту рухомого складу та неможливості виконання планових видів ремонту вагонів регіональні філії Компанії вимушені проводити оптимізацію графіка руху приміських поїздів шляхом скорочення їх кількості та складності.

Рухомий склад для здійснення приміських перевезень

Станом на 31.12.2020 МВРС по господарству приміських пасажирських перевезень нараховує 1 294 секції, або 281 состав електропоїздів (з них 656 секцій, або 135 составів - змінного струму, та 638 секцій, або 146 составів - постійного струму), 120 дизель-поїздів, 4 рейкові автобуси (3 од. - 620М, 1од. - 630М). Проти 2019 року інвентарний парк зменшився на 3 секції у зв'язку з закінченням терміну експлуатації рухомого складу.

Експлуатується 927 секцій, або 238 составів, електропоїздів (з них 472 секції, або 115 составів - змінного струму, та 455 секцій, або 123 состави - постійного струму), 75 дизель-поїздів, 2 рейкові автобуси. Через недостатнє фінансування на закупівлю запчастин в господарстві експлуатується на 25 секцій менше проти 2019 року.

Повністю амортизовано 1 023 секції електропоїздів (79,06 %). З них 540 секцій, або 108 составів (82,32 %) - змінного струму, та 483 секції, або 104 состави (75,71 %) - постійного струму. Також повністю амортизовано 222 секції, або 113 од. (96,52 %) дизель-поїздів, проти 2019 року повністю амортизовано 30 секцій.

Понад подовженого терміну служби (більше 50 років) експлуатується 262 секції, або 54 состави (43,9 %), електропоїздів постійного струму; 28 секцій, або 7 составів (6,1 %), електропоїздів змінного струму та (понад 40 років) 47 секцій, або 24 состави (32,0 %), дизель-поїздів.

Перевезення пільгових категорій громадян

Пасажирські перевезення у приміському залізничному сполученні виконують важливу соціальну функцію. Цим видом транспорту відповідно до чинного законодавства перевозиться 17 пільгових категорій громадян. Пільговики складають 45,2 % пасажирів при-

міського сполучення.

У 2020 році АТ «Укрзалізниця» в приміському сполученні перевезено 16,4 млн осіб, що належать до пільгових категорій громадян. Це на 19,5 млн осіб менше, ніж у 2019 році (35,9 млн осіб). Збитки від перевезення таких категорій пасажирів повинні відшкодовувати місцеві органи виконавчої влади. Сума наданих послуг у 2020 році склала 285,3 млн грн, що на 230,4 млн грн менше, ніж у 2019 році (515,7 млн грн). Від місцевих органів виконавчої влади у 2020 році Товариство отримало компенсації 79,9 млн грн,

що на 32,4 млн грн менше, ніж у 2019 році (112,3 млн грн).

Відповідно до Бюджетного кодексу України видатки на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян належать до видатків місцевих бюджетів, які можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів. Тобто виділяти кошти на відшкодування збитків за пільговий проїзд окремих категорій громадян повинні місцеві органи влади.

За підсумками 2020 року регіональними філіями АТ «Укрзалізниця» укладено 460 договорів із запланованих 508.

Відсоток компенсації за перевезення пільгових категорій громадян у 2020 році склав 28,0 %, у 2019 році – 21,8 %

Компенсація за пільгові перевезення у 2018-2020 рр., млн грн, з ПДВ

Рік	Сума наданих послуг	Отримано компенсації	Заборгованість
2018	389,4	88,6	300,8
2019	515,7	112,3	403,4
2020	285,3	79,9	205,4

Категорії громадян, яким надається пільга у приміському сполученні, 2020 р.

Категорії громадян, яким надається пільга	Кількість перевезених пасажирів пільгових категорій осіб
Інваліди Великої Вітчизняної війни I, II групи; супровідник інваліда Великої Вітчизняної війни I групи; інваліди Великої Вітчизняної війни III групи та прирівняні до них особи	1 352
Учасники Великої Вітчизняної війни, бойових операцій щодо захисту колишнього Союзу РСР з числа військовослужбовців, які проходили службу у військових частинах, штабах та установах, що входили до складу діючої армії та колишні партизани, колишні учасники антифашистського Руху Опору	4 187
Батьки військовослужбовців, які загинули чи померли, або пропали безвісти під час проходження військової служби	1 390
Інваліди Великої Вітчизняної війни та особи, прирівняні до них; інваліди війни I, II, III груп та особи, які супроводжують в поїздах інваліда I групи (не більше однієї), супровідник інваліда війни II, III групи з числа учасників бойових дій у період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років, яким виповнилося 85 років і більше (не більше одного)	2 495
Учасники бойових дій	168 005
Інваліди та особи, які супроводжують інвалідів I групи (або дітей-інвалідів)	1 079 390
Жертви нацистських переслідувань	43
Постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи I, II категорії; неповнолітні діти, яким встановлена інвалідність, пов'язана з Чорнобильською катастрофою	38 004
Пенсіонери за віком	14 971 401
Ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ, ветерани податкової міліції, ветерани державної пожежної охорони, ветерани Державної кримінально-виконавчої служби України, ветерани служби цивільного захисту, ветерани Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	43 916
Діти з багатодітних сімей	112 405
Діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, що виховуються або навчаються у навчально-виховних закладах або інтернатних закладах	10 599
Діти – інваліди всіх категорій	4 978
Всього по місцевих державних адміністраціях	16 438 165
Студенти вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації та учні професійно-технічних навчальних закладів незалежно від форм власності	2 157 510
Діти віком від 6 до 14 років	635 727

Оптимальним варіантом для АТ «Укрзалізниця» є запровадження державою адресних грошових виплат пільговим категоріям пасажирів, що дасть перевізнику можливість отримувати повну вартість проїзду незалежно від соціального статусу громадян.

Тарифна політика Товариства

Тарифи на перевезення пасажирів залізничним транспортом у приміському сполученні встановлюються відповідно до Закону України «Про залізничний транспорт» та постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» регіональними філіями АТ «Укрзалізниця» за погодженням з обласними державними адміністраціями.

Нині тарифи на проїзд у приміському сполученні суттєво нижчі економічно обґрунтованого рівня

У 2020 році за погодженням з відповідними облдержадміністраціями відбулося підвищення тарифів на перевезення пасажирів: по всій регіональній філії «Донецька залізниця» в середньому на 2,8 %; регіональною філією «Південна залізниця» по Харківській області – в 2,3 раза; регіональною філією «Південно-Західна залізниця» по Київській та Чернігівській областях – на 13,6 %.

Відповідно до Закону України «Про залізничний транспорт» при рівні тарифів, що не забезпечують рентабельності приміських перевезень, збитки повинні компенсуватися з місцевих бюджетів. На практиці зазначена норма чинного законодавства не виконується.

Проблемними питаннями в тарифній політиці є відсутність механізму компенсації різниці між фактичною вартістю перевезень і доходами від перевезень, отриманих

на підставі затверджених тарифів, а також негативне ставлення керівництва обласних державних адміністрацій до пропозицій регіональних філій АТ «Укрзалізниця» щодо підвищення тарифів на перевезення пасажирів у приміському сполученні.

Попри це Товариство здійснює роботу з місцевими органами виконавчої влади щодо погодження подальшого підвищення тарифів на приміські пасажирські перевезення.

Інвестиції Товариства у приміські пасажирські перевезення

За 2020 рік по господарству приміських пасажирських перевезень при плані 564,6 млн грн освоєно 479,55 млн грн капітальних інвестицій, або 84,9 %. Освоєння відбувалось по розділах:

- «Капітальне будівництво» - при плані 9,99 млн грн освоєно 10,97 млн грн, або 109,9 %;
- «Модернізація основних засобів» - при плані 390,36 млн грн освоєно 329,65 млн грн, або 84,4 %;
- «Машини, механізми та обладнання» - при плані 21,52 млн грн освоєно 20,44 млн грн, або 95,0 %;
- «Необоротні, матеріальні активи» - при плані 6,63 млн грн освоєно 6,37 млн грн, або 96,1 %;
- «Капітальний ремонт» - при плані 136,11 млн грн освоєно 112,12 млн грн, або 82,4 %.

Ремонтна кампанія

Належний технічний стан МВРС забезпечується шляхом здійснення його ремонту і модернізації з подовженням встановленого терміну служби. Під час модернізації особлива увага приділяється встановленню сучасного енергозберігаючого обладнання, зокрема систем освітлення на базі світлодіодів. Встановлюються сучасні системи контролю температури в салонах вагонів, нові

віконні блоки для зменшення втрат тепла, а також комплекс обладнання, спрямований на покращення безпеки руху та умов перевезень пасажирів.

У 2020 році витрати на ремонт основних засобів АТ «Укрзалізниця» при плані 492,9 млн грн склали 439,9 млн грн. Недоосвоєння коштів становить 53 млн грн, або 10,8 %.

Поточний ремонт МВРС при плані 464,7 млн грн виконано на суму 416,9 млн грн. Недоосвоєння коштів становить 47,8 млн грн, або 10,3 %.

При цьому відремонтовано тепловозів – 14 од. (127,3 % від плану 11 од.), електросекцій – 4 273,8 секцій (98,2 % від плану 4 350 секцій), дизель-поїздів – 282 од. (98 % від плану 287,9 од.), рейкових автобусів – 2 од. (100 % плану), іншого рухомого складу – 5 од. (100 % плану).

Ремонт обладнання: при плані 10,6 млн грн фактичне виконання склало 4,8 млн грн. Недоосвоєння коштів становить 5,8 млн грн, або 45,2 %.

Інші види ремонтів: при плані 17,5 млн грн фактично спрямовано 18,2 млн грн. Перевитрати становлять 0,6 млн грн, або 103,5 %.

Основні досягнення у сфері приміських пасажирських перевезень

У 2020 році ПрАТ «Київський електровагоноремонтний завод» під час капітальних ремонтів та модернізації з подовженням терміну служби виконало комплекс робіт з покращення інтер'єру, екстер'єру електропоїздів та інші роботи, що суттєво поліпшують експлуатацію моторвагонного рухомого складу та умови перевезень пасажирів, на 8 складах (33 секції) електропоїздів, а також окрему модернізацію одного складу (3 секції) електропоїзда. Вартість виконаних робіт становить 367,5 млн грн.

У регіональних філіях «Одеська залізниця» та «Донецька залізниця» придбано 75 мобільних та стаціонарних реєстраторів

розрахункових операцій для продажу квитків в приміському сполученні.

У 2020 році було завершено облаштування зони очікування пасажирів на Приміському вокзалі ст. Київ-Пасажирський регіональної філії «Південно-Західна залізниця». При цьому виконано реконструкцію площі Приміського вокзалу Фастівського напрямку ст. Київ-Пасажирський.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері приміського сполучення

З метою покращення умов перевезення пасажирів у приміському сполученні планом капітальних вкладень АТ «Укрзалізниця» передбачається:

- придбання рухомого складу на суму 294,95 млн грн;
- виконання капітальних ремонтів та модернізації 51 секції електропоїздів в умовах заводу (близько 11 составів) на загальну суму 572,588 млн грн;
- виконання 4,7 тис. поточних ремонтів рухомого складу в умовах моторвагонних депо для попередження несправностей в експлуатації, підтримання його в працездатному і належному санітарно-гігієнічному стані.

З метою підвищення дохідності від перевезення пасажирів у приміському русі планується впровадження нової, більш сучасної автоматизованої системи обслуговування пасажирів приміського залізничного транспорту, яка дозволить суттєво покращити та перевести обслуговування пасажирів на вищий рівень.

Інфраструктура

Залізниця є одним із найпопулярніших в Україні засобів пересування і транспортування вантажів. Особливе значення в перевезеннях має інфраструктурний комплекс. Від технічного стану залізничної інфраструктури залежать безпека, безперервність та обсяги перевезень, швидкість і надійність доставлення пасажирів і вантажів, ефективність використання рухомого складу. Залізничні шляхи – це цілий комплекс інженерних споруд та приладів, а також виробничих підрозділів та господарських підприємств, що забезпечують безперебійну роботу колій та їх ремонт. До складової інфраструктурного комплексу АТ «Укрзалізниця» входять:

- колійне господарство,
- господарство перевезень,
- господарство сигналізації та зв'язку,
- господарство електропостачання.

Основними проблемними питаннями у

Розгорнута довжина залізничних колій складає 41 429,7 км (загального користування – 39 232,7 км), серед них головних колій – 27 062,3 км.

Розгорнута довжина електрифікованих колій складає 25 223,4 км (у тому числі змінного струму 27,5 кВ – 14 384,8 км)

сфері управління інфраструктурою Укрзалізниці залишаються:

- зростання протяжності головних колій з простроченими термінами виконання ремонтно-колійних робіт;
- збільшення протяжності ділянок колій з обмеженням швидкості руху поїздів та попереджень про це;
- збільшення кількості станційних та перегінних пристроїв автоматики та зв'язку для забезпечення управління рухом поїздів та безпеки, що відпрацювали встановлений ресурс і потребують повної заміни на сучасні.

Ремонтна кампанія і технічне переоснащення

З метою забезпечення безперебійної експлуатації залізничних колій у 2020 році відремонтовано 1 345,4 км залізничних колій, що на 24 км більше проти 2019 року (1 321,4 км), зокрема:

- реконструкція колії – 112,6 км (2019 рік – 133,8 км);
- капітальний ремонт колії – 48,1 км (2019 рік – 115,9 км);
- середній ремонт колії – 1 184,7 км (2019 рік – 1 071,7 км);
- замінено нових стрілочних переводів – 309 комплектів (2019 рік – 109 комплектів);
- замінено старопридатних стрілочних переводів – 165 комплектів (2019 рік – 185 комплектів);
- середній ремонт стрілочних переводів – 880 комплектів (2019 рік – 866 комплектів).

Також у 2020 році виконано комплекс робіт в господарстві енергопостачання. Зокрема, на контактній мережі було проведено перевірку і поточний ремонт на головних коліях станцій і перегонів загальною довжиною 10 465 км; замінено 48,1 км зношеного контактного проводу, 39,0 км корозованого несучого троса та 110,7 км сталевих тросів пристроїв вантажокомпенсації; замінено

1 414 гостродефектних, дефектних та старотипних опор контактної мережі; замінено 6 149 ізоляторів контактної підвіски застарілих типів на полімерні; замінено 76 секційних ізоляторів та модернізовано 611 повітряних стрілок.

На тягових підстанціях було замінено 7 багатооб'ємних маслонаповнених вимикачів 110 кВ, 3 високовольтні паперово-масляні вводи трансформаторів та 7 акумуляторних батарей. Крім цього, встановлено 74 сучасні обмежувачі перенапруги; виконано капітальний ремонт 5 трансформаторів тягових підстанцій; замінено 227 трансформаторів струму та напруги, а також 53 вимикачі застарілих типів в РП-10 кВ.

У пристроях енергетики було замінено 136,3 км сталевих проводів, 1 938 опор, 13 499 ізоляторів повітряних ліній живлення пристроїв СЦБ, ПЕ та ДПР. Також встановлено 730 сучасних обмежувачів перенапруги; відремонтовано 378 прожекторних щогл; виконано роботи із винесення 12 км повітряних ліній зі смуги лісонасаджень на опори контактної мережі.

Протягом 2020 року в господарствах електропостачання регіональних філій Товариства виконувалися роботи з технічного переоснащення, реконструкції контактної мережі тягових та трансформаторних підстанцій.

• **Регіональна філія «Донецька залізниця»:**

- реконструкція акумуляторної батареї ПС Зелений Клин та лінії ПЛ-35кВ ЕЧЕ Слов'янськ – РЕМС;
- технічне переоснащення ВРП-110 кВ, ЗРП-10 кВ тягової підстанції Курдюмівка та тягової підстанції Дружківка із заміною акумуляторної батареї та переносом обліку на МБН ВРП-110 кВ.

• **Регіональна філія «Львівська залізниця»:**

- реконструкція контактної мережі ст. Ходорів;
- реконструкція ЛЕП-10 кВ «Ковель – Ягодин» та ПЛ-10 кВ на дільниці Ковель – Володимир-Волинський – Ізов;

- реконструкція тягових підстанцій «Дубно» та «Свалява»;

- реконструкція освітлення вузла «Клепарів».

• **Регіональна філія «Одеська залізниця»:**

- технічне переоснащення контактної мережі на пер. Фундукліївка – Цибулева та на дільниці Знам'янка – Пантаївка.
- технічне переоснащення ПЛ-10 кВ на дільниці Ізмаїл-Ташбунар, ВРП-35 кВ ЦРП Знам'янка, ПС Можарове, ТП-41 ст. Цвіткове.

• **Регіональна філія «Південна залізниця»:**

- реконструкція контактної мережі на дільниці Нова Баварія – Люботин;
- реконструкція постів секціонування контактної мережі на ст. Харків – Балашовський та ст. Люботин;
- технічне переоснащення с заміною АКБ та ЗПУ на ПС Гракове, ПС Слатине, ПС ГПП-1, ПС Біляївка, ПС Ромодан, ПС Тополі, ПС Булацелівка;
- технічне переоснащення ЛЕП-10 ТП-6 – ТП-60 та ЛЕП-10 ТП-70 – ТП-69 у м. Кременчук.

• **Регіональна філія «Південно-Західна залізниця»:**

- реконструкція тягових підстанцій Сухоліси, Крути та Рахни;
- реконструкція трансформаторних підстанцій ТП-696 ст. Київ – Товарний та ТП-15 ст. Фастів 2;
- реконструкція контактної мережі на дільниці Коростень – Житомирський – Пост Південний, на пер. Кожанка – Попільня, Мотовилівка – Сорочий Брід та на станціях Тетерів та Рокитне; реконструкція ПЛ-ПЕ -10 кВ на дільниці Г. Кірпи – Барішівка, Дарниця - Г. Кірпи та ПЛ-АБ 10 кВ на перегоні Чорнорудка – Сестренівка;
- реконструкція обладнання телемеханіки Вапнярського диспетчерського кола.

- **Регіональна філія «Придніпровська залізниця»:**
- модернізація контактної мережі на ділянці Сухачівка – Горяйнове та ст. Апостолове;
- технічне переоснащення тягових підстанцій Канцерівка, Рядова, 1132 км, Запоріжжя – Кам'янське, Варварівка (заміна акумуляторної батареї з підзарядним пристроєм).

Інвестиції Товариства в інфраструктуру

• Господарство колії

У 2020 році на капітальні інвестиції Компанія спрямувала 2,192 млрд грн. Це становить 62,4 % плану (план – 3,512 млрд грн).

У червні 2020 року між АТ «Укрзалізниця» та Європейським банком реконструкції і розвитку (ЄБРР) укладено угоди на постачання матеріалів верхньої будови для виконання робіт з реконструкції колії та стрілочних переводів на загальну суму 70 млн дол. США. За рахунок коштів, виділених ЄБРР, Товариство виконало роботи з реконструкції колії та стрілочних переводів на загальну суму 739,85 млн грн, питома вага яких у загальних витратах становить 58,6 %.

Починаючи з липня активно здійснювалось постачання рейкових скріплень, рейок типу Р65 та стрілочних переводів марки 1/11 та 1/9. Завдяки цьому виробничими підрозділами господарства колії виконано робіт з реконструкції колії у обсязі 126 км на за-

гальну суму 831,65 млн грн і технічного переоснащення (реконструкції) стрілочних переводів у кількості 284 комплектів на суму 428,48 млн грн.

Переважна частка робіт капітального характеру полягала у капітальному ремонті колії, стрілочних переводів, штучних споруд і земляного полотна, а також машин, механізмів, обладнання тощо. Водночас було придбано і виготовлено основних засобів на суму 59,58 млн грн, серед них колійного інструменту – на 20,86 млн грн, обладнання для інженерних споруд – на 3,78 млн грн, іншого обладнання на 14,73 млн грн.

У 2020 році усіма видами ремонтів капітально відремонтовано основних засобів на суму 803,85 млн грн при плані 620,69 млн грн, що становить 129,5 %

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

17 ПАРТНЕРСТВО
ЗАРАДИ СТІЙКОГО
РОЗВИТКУ

У листопаді 2020 року голова правління АТ «Укрзалізниця» Володимир Жмак провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Швейцарії в Україні Клодом Вільдом та представниками швейцарської компанії SchwihaG AG – виробником систем для верхньої будови колії.

Залізнична галузь – одна з найбільш важливих сфер співпраці між двома країнами. Зокрема, Укрзалізниця вже успішно взаємодіє зі швейцарськими партнерами в рамках співпраці з ЄБРР щодо реконструкції залізничної інфраструктури Транс'європейської транспортної мережі.

За результатами зустрічі було досягнуто домовленості про укладання в дослідну експлуатацію роликів пристроїв SchwihaG (SRC), призначених для полегшення переведення гостряків стрілочних переводів та укладання в дослідну експлуатацію залізобетонних шпал попередньо напружених типів SH та SH.1 з пружним рейковим скріпленням типу SBS W SL-1-900-R65 виробництва компанії «SCHWIHAG AG». Це дозволяє регулювати ширину колії. Матеріали надаються компанією на безоплатній основі.

• Господарство сигналізації та зв'язку

Планом капітального ремонту на 2020 рік було передбачено фінансування у розмірі 235,14 млн грн. Виконання за рік склало 230,14 млн грн (97,9 % від плану). Переважна більшість робіт полягала у капітальному ремонті 81 гіркового вагонного уповільнювача сортувальних гірок на загальну суму 47,61 млн грн. У 2020 році також було замінено 1 159 фізично зношених стрілочних електроприводів на загальну суму 51,68 млн грн.

Придбано та встановлено в експлуатацію мережеве обладнання по об'єкту «Реконструкція повітряної лінії зв'язку на дільниці електрифікації Ковель – Ізов – Держкордон».

Виконано роботи із заміни 47,8 км фізично зношеної повітряної лінії зв'язку на волоконно-оптичну з організацією цифрових каналів зв'язку на дільниці Кострино – Кам'яниця

регіональної філії «Львівська залізниця».

На заміну фізично зношених пристроїв для забезпечення безпеки руху здійснено будівництво нових польових пристроїв мікропроцесорної централізації стрілок та сигналів району управління ЕЦ-1 станції Козятин І регіональної філії «Південно-Західна залізниця».

• Господарство електропостачання

Планом освоєння капітальних інвестицій на 2020 рік по господарству електропостачання було передбачено кошти в сумі 1 121,20 млн грн (без урахування ПДВ) для виконання робіт з технічного переоснащення, реконструкції контактної мережі тягових та трансформаторних підстанцій, а також придбання машин, механізмів, обладнання та інших необоротних матеріальних активів. Станом на 01.01.2021 виконання плану осво-

ення капітальних інвестицій по господарству електропостачання складало 40,6 % (454,87 млн грн).

Заходи, спрямовані на виконання Галузевої програми забезпечення безпеки руху на залізничних переїздах

З метою покращення стану аварійності на транспорті в АТ «Укрзалізниця» затверджено Галузеву програму забезпечення безпеки руху на залізничних переїздах на 2016-2020 роки. У рамках цієї програми у 2020 році було виконано:

- капітальний ремонт 15 залізничних переїздів;
- укладання 64 переїзних настилів зі збірного залізобетону;
- покращення видимості на 2 залізничних переїздах;
- закриття 4 залізничних переїздів;
- впровадження 394 світлодіодних головок на переїзних світлофорах;
- впровадження попереднього включення загороджувальної сигналізації при аварійному відкритті основних шлягбаумів на 7 залізничних переїздах;
- впровадження на 2 дільницях з автоматичним блокуванням схеми включення кодування та перекриття найближчого поїзного світлофора в разі знеструмлення вогневих реле залізничних світлофорів;
- впровадження 6 схем включення ламп переїзних світлофорів на постійне горіння в разі несправності комплекту реле мигання;
- модернізацію 29 пристроїв переїзної автоматики, де був відсутній контроль цілісності ламп переїзних світлофорів або контроль виконаний з застосуванням одного реле;
- встановлення на 128 переїздах соціальної реклами «Щодо недопущення порушень правил проїзду залізничного переїзду» (інформаційних щитів, бордів), макетів відео-

камер з інформацією на щитах «Ведеться відеофіксація»;

- виготовлення та розповсюдження 105 942 тематичних буклетів з пропагандою правил безпечного проїзду через залізничні переїзди.

Створення регіональних центрів управління рухом

У 2019 році Укрзалізниця розпочала створення сучасних укрупнених регіональних центрів управління рухом (далі - РЦУП) на основі найкращих європейських практик. Централізація функцій управління перевізним процесом здійснюється відповідно до Плану заходів з реформування залізничного транспорту. Робота з реформування вертикалі управління рухом поїздів полягає в удосконаленні системи диспетчерського управління.

Мета концентрації функцій управління перевезеннями у РЦУПах:

- комплексна оптимізація роботи господарства перевезень;
- ліквідація дублювання функцій між підрозділами;
- підвищення ефективності організації перевізного процесу;
- оперативне усунення системних недоліків, що виникають у процесі управління перевезеннями;
- забезпечення своєчасного виконання основних управлінських завдань;
- оптимізація чисельності штату.

У складі регіональних філій «Придніпровська залізниця», «Південна залізниця», «Південно-Західна залізниця», «Одеська залізниця» та «Львівська залізниця» Товариства створено регіональні центри управління рухом, до складу яких приєднано райони, що перебували у складі дирекцій залізничних перевезень.

Нині район РЦУП Донецької залізниці приєднано до РЦУП Південної залізниці. Триває

робота щодо формування об'єднаного РЦУП Південної залізниці.

Протягом першого півріччя 2021 року передбачається приєднати райони РЦУП Придніпровської залізниці до РЦУП Південної залізниці. Надалі планується райони РЦУП Одеської залізниці та Львівської залізниці приєднати до РЦУП Південно-Західної залізниці.

На кінцевому етапі реформування передбачається залишити два об'єднані РЦУП в м. Харків та м. Київ.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері управління інфраструктурою

1. У 2021 році заплановано виконати наступний обсяг ремонтно-колійних робіт:

- реконструкція колії – 316,25 км;
- капітальний ремонт колії – 82,25 км;
- технічне переоснащення (реконструкція) стрілочних переводів – 297 комплектів;
- капітальний ремонт стрілочних переводів – 146 комплектів.

2. По господарству сигналізації та зв'язку визначені такі основні пріоритетні напрями розвитку на 2021 рік:

- реконструкція пристроїв залізничної автоматики і телекомунікацій на дільниці електрифікації Ковель – Ізов – Держжордон регіональної філії «Львівська залізниця»;
- заміна фізично зношених повітряних ліній зв'язку на кабельні на дільницях Теремовля – Чортків та Кам'яниця – Сянки регіональної філії «Львівська залізниця»;
- реконструкція лінії зв'язку з прокладанням волоконно-оптичного кабелю на дільниці Полтава-Південна – Кременчук – Бурти регіональної філії «Південна залізниця»;
- реалізація проекту «Централізація функцій управління перевізним процесом» шляхом приєднання районів 1 та 2 РЦУП регіональної філії «Придніпровська залізниця» до РЦУП регіональної філії «Півден-

на залізниця»;

- реалізація інвестиційних проєктів, які фінансуються ЄБРР, протягом 2021 – 2022 рр.

3. У напрямі автоматизації управління та контролю за режимами роботи електричних мереж Товариства на робочих місцях оперативного персоналу планується впровадити автоматизовані робочі місця енергодиспетчерів різних рівнів з набором функцій, що забезпечують супроводження всіх організаційних та технічних заходів і технологічних процесів енергодиспетчерського управління в автоматизованому режимі.

4. У межах контрольних завдань з освоєння капітальних інвестицій на 2021 рік по господарству електропостачання заплановано виконання робіт з електрифікації, реконструкції, технічного переоснащення пристроїв електроенергетики, зокрема по регіональних філіях:

• Донецька залізниця

- Реконструкція контактної мережі станції Сартана, а також тягових підстанцій Сіверськ та Слов'янський Курорт.

• Львівська залізниця

- Реконструкція споруд залізниці з електрифікацією дільниці Ковель – Ізов – Держжордон, а також контактної мережі дільниці Тернопіль – Підволочиськ.
- Будівництво стаціонарної тягової підстанції Ковель.
- Реконструкція ЛЕП-10 кВ Л-38/Держжордон, ЛЕП-6 кВ Л-4 Клепарів – Брюховичі та ЛЕП-0,4 кВ Соколики – Сянки.

• Одеська залізниця

- Технічне переоснащення контактної мережі, парної та непарної колії перегону Фундукліївка – Цибулеве, а також ВРП-35 кВ ПС Завадівка, ВРП-35кВ ПС Знам'янка та ВРП-110 кВ ПС Яструбинове.

• Південна залізниця

- Реконструкція контактної мережі на дільниці Нова Баварія – Люботин, парної та непарної колії з підсиленням електропостачання дільниці Харків – Люботин – Сов-

наркомівська.

- Технічне переоснащення трансформаторних підстанцій ТП-66 станції Кременчук та ТП-279 на ст. Супрунівка.
- Технічне переоснащення тягової підстанції Шпаківка та тягової підстанції Козача Лопань, а також ПЛ-10 кВ ФПЕ на перегоні Куземівка – Сватове.
- **Південно-Західна залізниця**
- Реконструкція контактної мережі на перегоні Мотовилівка – Сорочий Брід та Роток – Сухоліси.
- Реконструкція трансформаторної підстанції ТП-510 10/0,4 кВ ст. Київ-Пасажирський.
- **Придніпровська залізниця**
- Технічне переоснащення контактної мережі на ст. Сухачівка та на дільниці Сухачівка – Горяйнове, а також тягових підстанцій Мінеральна, Варварівка, Нижньодніпровськ-Вузол, Утішна та Підстепна.

Управління локомотивами

7 ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГІЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Належний стан локомотивного парку – запорука стабільної та безпечної діяльності залізничного транспорту. Локомотивне господарство Товариства забезпечує потребу в тяговому рухомому складі та локомотивних бригадах для здійснення перевезень АТ «Укрзалізниця». До складу локомотивного господарства входить тяговий рухомий склад, основні та оборотні локомотивні депо, пункти технічного обслуговування та екіпірування локомотивів, бази запасу локомотивів, бази палива, будинки відпочинку локомотивних бригад та спеціалізовані ремонтні підприємства.

Контроль та координацію діяльності регіональних філій та філій Товариства з питань експлуатації, ремонту, технічного обслуговування, модернізації та оновлення тягово-

го рухомого складу, балансоутримувачем якого є локомотивне господарство, забезпечує Департамент локомотивного господарства АТ «Укрзалізниця» (далі – Департамент). Він також впроваджує та раціонально використовує в Укрзалізниці прогресивні види тяги, визначає потреби Товариства у закупівлі нового тягового рухомого складу і обладнання для нього, розподіляє їх між регіональними філіями. Департамент безпосередньо залучений до планування, організації, здійснення контролю, обліку та оцінки заходів щодо утримання тягового рухомого складу відповідно до нормативно-правової документації Компанії. Одним з важливих аспектів роботи Департаменту також є реалізація заходів у сфері енергозбереження та ресурсозбереження, контроль за ефективним використанням паливно-енергетичних ресурсів виробничими та структурними підрозділами локомотивного господарства.

Реорганізація локомотивного господарства

Перетворення у локомотивному господарстві, а саме процес його підготовки до розподілу бізнес-вертикалей, розпочато у 2020 році відповідно до Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки та Плану заходів з реформування залізничного транспорту.

У березні 2020 року Департамент розробив Концепцію реструктуризації локомотивного господарства АТ «Укрзалізниця» на 2020-2023 роки та План реалізації Концепції реструктуризації локомотивного господарства АТ «Укрзалізниця» на 2020-2023 роки (перший етап - 2020 рік). Концепція реструктуризації передбачає організаційний і технічний поділ вертикалей ремонтних і експлуатаційних депо, адже реструктуризація локомотивного господарства є необхідним підготовчим етапом для подальшого реформування Компанії. Процес виокремлення локомотиворемонтного бізнесу в окрему філію розпочато у 2021 році.

Основні показники діяльності

Загальний інвентарний парк тягового рухомого складу Товариства за 2020 рік склав 3 577,5 локомотивів (2019 р. – 3 614 локомотивів). Активний парк локомотивів складає:

- для вантажного руху – 1 216 од.,
- для пасажирського руху – 346 од.,
- маневрові локомотиви – 944 од.,
- МВРС – 10 од.

Коефіцієнт доступності:

- вантажних локомотивів – 0,7;
- пасажирських локомотивів – 0,68.

Інвестиції Товариства в локомотивне господарство

У 2020 році загальний обсяг капітальних інвестицій АТ «Укрзалізниця» у локомотивне господарство склав 1 587,24 млн грн (без ПДВ). Фінансування було спрямоване на:

- Модернізацію – 1 238,38 млн грн, або 68,2 % до плану (з них на модернізацію локомотивів – 1 236,76 млн грн).
- Капітальний ремонт – 276,13 млн грн, або 111,54 % до плану (з них на капітальний ремонт локомотивів спрямовано 246,41 млн грн).
- Механізми та обладнання – 48,65 млн грн, або 118,3 % до плану.
- Капітальне будівництво – 6,83 млн грн, або 77 % до плану.
- Інші необоротні матеріальні активи – 17,25 млн грн, або 157,5 % до плану.

Протягом звітнього року Товариство на виконання поточних та капітальних ремонтів локомотивів (електровози, тепловози, паровози) спрямувало 1 926,41 млн грн. Зокрема на модернізацію локомотивів – 1 236,76 млн грн

Ремонтна кампанія

В умовах ремонтних заводів АТ «Укрзалізниця» у 2020 році виконано ремонт 116 локомотивів: 59 електровозів та 57 тепловозів. Протягом звітнього періоду по локомотивному господарству на ремонти основних фондів в умовах депо спрямовано 1 597 млн грн, або 101,45 % плану. За видами робіт витрати розподілені наступним чином:

1. Витрати на поточний ремонт рухомого складу склали 1 486,7 млн грн (105,63 % до плану), зокрема виконано:

- 3 876 ремонтів електровозів (115 % до плану);
- 1 350 ремонтів тепловозів (115,93 % до плану);
- відремонтовано 6 рейкових автобусів (54,5 % від плану 11 од.);
- відремонтовано 2 паровози (50 % від плану 4 од.);
- відремонтовано 1 дизель-поїзд (33,33 % від плану 3 од.);
- відремонтовано 11 кранів на залізничному ходу (68,75 % від плану 16 од.);
- відремонтовано 1 од. іншого рухомого складу (100 % від плану).

2. Витрати на ремонт обладнання склали 31,71 млн грн, або 50,2 % до плану.

3. Витрати на інші ремонти (будівлі, споруди) склали 78,54 млн грн, або 75,8 % до плану.

Крім того, за 2020 рік в умовах депо Товариство виконало поточний ремонт в обсязі ПР-3 9 електровозів та 10,5 тепловозів з капіталізацією витрат на суму 51,74 млн грн.

З метою забезпечення перевізного процесу справним тяговим рухомим складом у 2020 році розроблено, затверджено та організовано виконання щоквартальних Програм відновлення експлуатаційного парку локомотивів. Відповідно до Програм відновлено працездатність 135 локомотивів, що тривалий час простоювали через очікування необхідних запасних частин та лінійного обладнання

В умовах відділень по ремонту колісних пар виробничих та структурних підрозділів локомотивного господарства протягом 2020 року відремонтовано 2 670 колісних пар, зокрема 2 350 од. для локомотивів.

У 2020 році на базі локомотиворемонтних заводів та підприємств, які не підпорядковані АТ «Укрзалізниця», виконано капітальний ремонт 2 372 од. лінійного обладнання тягового рухомого складу, в тому числі: колісні пари – 1 032 од., тягові електродвигуни – 266 од., допоміжні електричні машини – 295 од., якорі тягових електродвигунів – 82 од., інше обладнання – 697 од.

Основні результати роботи локомотивного господарства у 2020 році

Протягом 2020 року згідно з планом капітальних інвестицій Товариство виконало заходи за такими напрямками як енергозбереження, оновлення локомотивного парку, підвищення рівня пожежної безпеки, охорони праці, безпеки руху, впровадження інноваційних технологій в рамках програм та дорожніх карт. Серед конкретних заходів за 2020 рік:

- Придбання колесо-токарного верстата КЖ20МФЗ з числовим програмним управлінням для обточування колісних пар без викатки з-під локомотива в локомотивному депо «Львів-Захід».
- Виготовлення нестандартного обладнан-

ня силами структурних підрозділів Компанії. Зокрема: верстат для подрібнення металевої стружки, а також стенд для притирки розпилювачів форсунок; тельфер, стенд для опресування шайб валу ЕКГ, візок для транспортування КМБ та ін.; мийна машина для миття дрібних деталей, універсальні стелажі для колінчастих валів дизеля 10Д100, технологічні підставки для головного генератора ГС-501 та ін.; кантувач остова ТЕД електровозів, стенд для випробування КМБ, дистильатор та ін.

- Придбання кондиціонерів, пральних машин, холодильників та іншого приладдя для створення належних умов у будинках відпочинку локомотивних бригад.
- Проведення робіт з реконструкції паливного складу, дорожнього покриття, систем опалення будівель в локомотивних депо Товариства.
- Розвиток процесу формування електронного маршруту машиніста через системи супутникової навігації, з використанням даних систем контролю витрат дизельного палива, електричних лічильників електроенергії, систем ідентифікації локомотивних бригад (з використанням електронних магнітних RFID карток) та інші.

Протягом звітнього року Укрзалізниця також модернізувала локомотиви для підвищення їх енерго- та ресурсоефективності:

- модернізовано 17 електровозів серії ВЛ11м та оснащено їх системою автоматичного управління рекуперативними гальмами;
- проведено модернізацію системи охолодження 5 тепловозів серії ТЕП70 шляхом заміни аксіально-поршневих насосів типу МН-250/100 на електричні мотор-вентилятори;
- встановлено новітню систему пожежної сигналізації на 9 електровозах серій ЧС8 та ВЛ11;
- оснащено сучасними електронними лічильниками електроенергії 16 електровозів постійного струму та 5 електровозів подвійного живлення;

- модернізовано понад 250 кабін машиніста локомотивів шляхом впровадження світлодіодної техніки на заміну штатного застарілого освітлювального обладнання, систем кондиціонування повітря, сушок-холодильників, нових крісел для сидіння та ін.;
- модернізовано 2 тепловози серії ЧМЕЗ: оснащено системою підігріву охолоджуючої рідини дизеля;
- встановлено бортову систему відеореєстрації на 2 локомотиви;
- з метою зменшення інтенсивності зносу гребенів колісних пар в умовах локомотиворемонтних заводів проведено модернізацію 32 локомотивів із встановленням лубрикаторів.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері управління локомотивами

1. Впровадження енергозберігаючих режимів ведення поїздів, скорочення операційних витрат Компанії за рахунок підвищення коефіцієнта технічної готовності та надійності локомотивів, зменшення питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів, зростання продуктивності локомотивів та локомотивних бригад.
2. Проведення технічного переоснащення і розвиток локомотивного господарства.
3. Проведення робіт з реалізації Концепції реструктуризації локомотивного господарства.
4. Проведення робіт з локомотивобудівними компаніями щодо оновлення локомотивного парку АТ «Укрзалізниця».
5. Продовження робіт щодо впровадження сервісного (технічного) обслуговування тепловозів серії ТЕ3ЗАС.
6. Встановлення на локомотивах сучасних бортових систем відеореєстрації, підігріву охолоджуючої рідини, реостатного гальмування, автоматичного управління рекуперативним гальмуванням, контролю ви-

трат палива тощо.

7. Модернізація кабін машиніста локомотивів з метою поліпшення умов праці локомотивних бригад.

8. Впровадження сучасних систем пожежної сигналізації і пожежогасіння та компресорного обладнання на локомотивах.

9. Придбання технологічного та діагностичного обладнання, компресорів, зварювального обладнання, локомотивних радіостанцій, оргтехніки для локомотивних депо регіональних філій.

10. Виконання планів капітального та поточного ремонту локомотивів.

11. Початок будівництва цеху екіпіровки та ТО-2 електровозів ТЧ Козятин.

Управління системою закупівель

Система матеріально-технічного забезпечення діяльності АТ «Укрзалізниця» є однією із центральних ланок всієї системи управління роботою Компанії. Своєчасне формування замовлень, закупівля матеріалів, запчастин та інших матеріально-технічних ресурсів, їх розподіл між підрозділами Товариства – все це створює передумови для безперебійної та ефективної роботи залізниці. Ефективна закупівельна діяльність також сприяє підвищенню конкурентоспроможності залізничного транспорту та зростанню якості перевезень, впливає на безпеку руху, рівень надійності та стійкість експлуатації рухомого складу.

АТ «Укрзалізниця» здійснює закупівлі на електронних майданчиках системи ProZorro згідно з регламентом роботи електронної торгової системи та відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

Реалізацію стратегічних ініціатив щодо матеріально-технічного забезпечення в Компанії забезпечують директор з питань закупівель, Департамент категорійного управління, Офіс директора з постачання та управління поставками з трансформації, Департамент тендерних процедур, Департамент з планування та очікуваної вартості у сфері закупівель, а також регіональні філії та філії АТ «Укрзалізниця».

Результати впровадження Стратегії закупівель

Протягом звітного періоду Укрзалізниця продовжила працювати над удосконаленням системи управління закупівельною діяльністю. На основі Стратегії закупівель на 2019-2021 роки Компанія у 2020 році визначила та реалізувала пріоритетні завдання, серед яких:

- запроваджено інститут уповноважених осіб по регіональних філіях та філіях АТ «Укрзалізниця»;
- розроблено проєкт Методики визначення очікуваної вартості закупівель;
- розроблено проєкт Політики управління закупівлями, що покликана привести закупівельну функцію АТ «Укрзалізниця» у відповідність до світових практик та міжнародних стандартів;
- підтверджено виконання 78 % вимог Британського дипломованого інституту постачання та управління поставками (CIPS)

для успішного проходження сертифікації за його стандартами;

- впроваджено алгоритм погодження закупівель товарів, робіт і послуг, що спрямовані на запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19).

Протягом звітного періоду закупівельна діяльність Товариства пройшла з таким акцентом:

- проведено 242 закупівлі, що пов'язані із COVID-19;
- підвищено ефективність закупівель;
- досягнуто стратегічних цілей щодо економії коштів під час проведення аукціонів на закупівлю товарів, послуг та робіт.

Стратегічна мета управління закупівлями та матеріально-технічним забезпеченням Укрзалізниці сконцентрована на забезпеченні зростання конкуренції з боку потен-

ційних контрагентів. А відповідно, й на отриманні позитивного фінансового результату для Компанії у вигляді економії, отриманої в ході проведення тендерних процедур.

Довгострокові договори

Укладання довгострокових договорів на стратегічну номенклатуру є важливим напрямом роботи Товариства, який розпочався ще у 2019 році. До стратегічної номенклатури входять такі товари, як колодки гальмівні, рейки залізничні, бандажі чорнові, колеса суцільнокатані та ін. Закупівля за довгостроковими договорами вимагає від Компанії введення відповідного довгострокового планування та аналізу можливого економічного результату укладання таких договорів.

У 2020 році для реалізації закупівель за довгостроковими договорами відбулися консультації з операторами ринку щодо:

- можливості впровадження формульного ціноутворення для довгострокових договорів;
- уніфікованих правил погодження технічних умов (технічного завдання), що забезпечить зростання конкуренції.

Впровадження автоматизації процесів

Протягом 2020 року Товариство продовжило працювати над впровадженням автоматизації процесів у сфері матеріально-технічного забезпечення та забезпечення послугами (без ремонтів), що закуповуються за елементом «Інші» у сторонніх організацій. Протягом звітної періоду в Компанії було розроблено та узгоджено технічне завдання на розробку процесів формування розрахункової потреби та проведення моніторингу закупівлі, а також розпочато роботи щодо автоматизації даних процесів. Ця робота носить довгостроковий характер.

Представники закупівельної вертикалі Укрзалізниці взяли участь у проєкті трансформації, автоматизації і опису бізнес-про-

цесів, що віднесені до закупівель. Результатом такої роботи стала розробка технічного завдання для відповідного модуля закупівель ERP-системи та його подальше впровадження в Товаристві.

Закупівля дизельного палива по рамковій угоді

Укрзалізниця закуповує дизельне паливо максимально вигідно й прозоро. Зокрема, у 2020 році Компанія здійснила закупівлю дизельного палива по рамковій угоді.

Механізм рамкової угоди передбачає, що спочатку усі зацікавлені постачальники проходять кваліфікацію, потім з ними підписується рамкова угода, після чого проводяться аукціони. На відміну від стандартного аукціону із фіксованою ціною, аукціони за рамковою угодою із формульною прив'язкою до котирувань Platts дають можливість перегляду ціни відповідно до змін котирувань. Постачальник не матиме можливості відмовитися від поставки, оскільки втратить забезпечення договору на постачання.

22 квітня 2020 року Укрзалізниця уклала рамкову угоду з 12 постачальниками дизельного пального, які долучилися до тендерного процесу – такий показник кількості учасників процедури є одним з найбільших для закупівлі дизельного палива в АТ «Укрзалізниця». При цьому третина постачальників за рамковою угодою є новими та раніше не брали участь у тендерах Товариства, що свідчить про підвищення інтересу учасників ринку до співпраці з Компанією.

В межах рамкової угоди були визначені основні елементи співпраці учасників процесу закупівлі та інноваційні підходи стосовно перегляду ціни за одиницю товару. При цьому широке коло постачальників унеможливує встановлення монополії на поставку дизельного палива.

Загалом, протягом 2020 року було оголошено 57 конкурентних відборів, загальний обсяг пального склав 200 000 т. Кількість фактично придбаного палива за рамковою

угодою протягом 2020 року склала 146 914 т.

Економія коштів при закупівлі пального за рамковою угодою порівняно з середньоринковими цінами на 1 т дизельного палива у звітному періоді становила 3,7 %. Середнє значення показника маржинальності протягом дії рамкової угоди у 2020 році склало 869 грн без ПДВ на 1 т дизельного палива. У 2019 році цей показник становив 1 837 грн без ПДВ на 1 т дизельного палива.

Взаємодія з постачальниками

Укрзалізниця відкрита до співпраці. Відтак усі постачальники, що відповідають встановленим вимогам, можуть взяти участь в процедурах закупівлі, що проводяться регіональними філіями та філіями Товариства.

Вся необхідна інформація, зокрема й плани закупівлі, оголошення про проведення торгів, знаходиться в системі ProZorro, яка є загальнодоступною, гарантує відсутність дискримінації, вільний доступ до інформації всім зацікавленим особам та дає можливість здійснювати перегляд проходження аукціону в режимі реального часу.

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», основною вимогою Товариства до учасників процедури закупівлі є подання документально підтвердженої інформації про відповідність кваліфікаційним критеріям, а також технічним та якісним характеристикам предмету закупівлі, що визначені в тендерній документації.

У взаємодії з постачальниками Укрзалізниця гарантує дотримання таких основних принципів:

- добросовісна конкуренція серед учасників;
- максимальна економія, ефективність та пропорційність;
- відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;
- недискримінація та рівне ставлення до всіх учасників;
- об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі;
- запобігання корупційним діям і зловживанням;
- контроль якості продукції.

ТОП-5 категорій за обсягами витрат, за якими здійснювалися закупівлі Товариства (за даними ProZorro), 2020 р.

Назва	Сума поставки, млн грн	Частка в загальному обсязі поставок, %
09130000-9 Нафта і дистиляти	4 475	34
34630000-2 Частини залізничних або трамвайних локомотивів чи рейкового рухомого складу; обладнання для контролю залізничного руху	2 016	15
34940000-8 Залізничне обладнання	919	7
50220000-3 Послуги з ремонту, технічного обслуговування залізничного транспорту і пов'язаного обладнання та супутні послуги	816	6
44530000-4 Кріпильні деталі	408	3

Основні види закупленої продукції

Загальна кількість постачальників, з якими Товариство взаємодіяло у 2020 році, склала 2 022. З них щодо товарів – 1 065, послуг – 925, щодо виконання робіт – 123 постачальники.

Кількість проведених тендерів АТ «Укрзалізниця» по товарах, роботах та послугах у 2020 році становить:

- відбулися – 6 707;
- не відбулися – 6 497, у т.ч. зупинені оскарженням – 333.

Серед основних причин, з яких не відбулися тендери, варто виділити відхилення всіх тендерних пропозицій, подання для участі менше 2-х тендерних пропозицій, а також неможливість усунення порушень, що виникли через виявлені порушення законодавства з питань закупівель.

Без застосування електронної системи ProZorro відбулося 268 закупівель. Такі закупівлі передбачені частиною 5 статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі», де визначено випадки, коли Товариство може проводити закупівлі поза системою ProZorro.

Виконання плану закупівель

На виконання плану забезпечення матеріально-технічними ресурсами (далі - МТР) у 2020 році було заплановано 24,81 млрд грн з ПДВ, однак фактично Товариство витратило 13,08 млрд грн з ПДВ (обсяг виконання плану склав 53 %). За аналогічний період 2019 року обсяг виконання плану склав 67 %. Фінансування було спрямовано на: запасні частини, матеріали, продукти харчування, обладнання, матеріали ВБК, масла та мастильні матеріали, паливо. На послуги (без ремонтів), що

закуповуються за елементом «Інші», в 2020 році планували витратити 3,6 млрд грн з ПДВ, а фактично витратили 1,3 млрд грн з ПДВ (36 %).

Протягом 2020 року Укрзалізниця досягнула економії коштів під час проведення аукціонів на закупівлю товарів, робіт та послуг у розмірі 1 167,8 млн грн

Виконання плану матеріально-технічного забезпечення АТ «Укрзалізниця», 2018-2020 рр., млн грн з ПДВ

Найменування МТР	2018 рік			2019 рік			2020 рік		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Матеріали, зокрема:	13 002	11 419	88	12 539	6 646	53	15 350	6 891	45
запасні частини	3 150	2 600	83	3 231	1 791	55	2 851	1 746	61
матеріали	3 860	3 310	86	3 144	1 595	51	4 042	1 744	43
продукти харчування	110	74	67	219	128	59	165	43	26
обладнання	1 218	1 034	85	1 227	699	57	1 267	682	54
матеріали ВБК	4 233	3 857	91	4 099	1 909	46	6 497	2 431	37
масла та мастильні матеріали	431	544	126	619	524	85	528	245	46
Паливо	10 222	11 064	108	12 159	9 918	82	9 459	6 188	65 ⁹
Разом МТР	23 224	22 467	97	24 698	16 564	67	24 809	13 079	53
Послуги (без ремонтів), що закуповуються за елементом «Інші»	2 570	1 570	61	3 214	1 459	45	3 640	1 314	36

⁹ З огляду на зменшення обсягу перевезень, що пов'язані з епідеміологічною ситуацією в Україні і світі, та зниженням рівня закупівельних цін.

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Проект візуалізації даних щодо закупівель

У 2020 році АТ «Укрзалізниця» розпочало співпрацю з Transparency International Ukraine — акредитованим представником глобального руху Transparency International, одним з проєктів якого є моніторинговий портал публічних закупівель Dozorro та публічний модуль

аналітики BI ProZorro.

У взаємодії з Transparency International Ukraine Товариство запустило проєкт з візуалізації даних щодо закупівель Компанії в інтерактивному режимі. Ця ініціатива дозволяє усім охочим отримувати аналітичні дані безпосередньо на вебсайті Укрзалізниці за посиланням:

https://www.uz.gov.ua/about/procurement/pokaznyky_zakupivel_ukrzaliznytsi/.

Так, на стартовій сторінці демонструються всі закупівлі Компанії, за якими відбувалися ті чи інші процедурні дії в поточному році. Більшість показників є інтерактивними й дають можливість легко переходити до конкретних підрозділів та деталей закупівельного процесу. Наприклад, для перегляду економії та інших зведених даних лише по завершених процедурах достатньо обрати узагальнений статус «Завершені».

Проект з візуалізації даних щодо закупівель Товариства реалізований Компанією задля забезпечення прозорості та неупередженої звітності Укрзалізниці у сфері закупівель. Зокрема, всі дані передаються безпосередньо з публічного модуля аналітики BI ProZorro без будь-якого впливу Компанії.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері закупівель

З метою своєчасного формування замовлень, закупівлі матеріалів, запчастин та інших матеріально-технічних ресурсів, а також їх розподілу між філіями Товариства на 2021 рік в Компанії передбачені заходи щодо:

- проведення первинної сертифікації системи закупівель Товариства за вимогами CIPS;
- впровадження нового формату закупівель дизельного палива, природного газу та електроенергії;
- скорочення строків та спрощення процесу підготовки і проведення процедури закупівель за рахунок зменшення термінів внутрішніх узгоджень планів закупівель та тендерної документації і впровадження стандартизованих вимог при проведенні закупівель;
- розробки та впровадження ефективних інструментів закупівель: рамкові угоди, формульне ціноутворення, довгострокові договори для критичних категорій номенклатури МТР для досягнення кращих цінових умов та гарантування стабільності здійснення закупівель;
- стандартизації та уніфікації тендерних документів;
- повного переходу від тендерних комітетів до уповноважених осіб;
- впровадження інструментів, що дозволять забезпечити постійне навчання та підвищення кваліфікації уповноважених осіб та осіб, задіяних у підготовці тендерної документації;
- впровадження Положення про порядок визначення очікуваної вартості предмету закупівлі;
- запровадження можливості застосування

факторингу в тендерах публічних закупівель для підвищення рівня конкуренції серед постачальників та відповідного збільшення економії при закупівлях;

- впровадження типового договору на закупівлю МТР;
- перегляду вимог до постачальників оливи та мастильних матеріалів: спрощення процедур постановки на виробництво та розширення конкуренції серед постачальників;
- підготовки та проведення реорганізації роботи закупівельної вертикалі Компанії в рамках проєкту анбандлінгу з метою впровадження ефективної моделі взаємодії з усіма бізнес-вертикалями;
- впровадження критеріїв обрання ділових партнерів, у т.ч. вимог до постачальників АТ «Укрзалізниця», щодо запобігання корупції;
- впровадження категорійних стратегій для критичних категорій номенклатури МТР, в яких, серед інших, буде визначено методологію та порядок пошуку джерел постачальників для категорії, а також вимоги до специфікацій закупівельних МТР;
- впровадження стандартизованого, уніфікованого процесу закупівель, нормативного документу, що буде регламентувати процес закупівель відповідно до вимог законодавства;
- впровадження Положення про порядок застосування оперативно-господарських санкцій в АТ «Укрзалізниця» щодо порушення договірних зобов'язань з боку ділового партнера Товариства.

Кредитна політика

АТ «Укрзалізниця» є відповідальним позичальником, який вчасно та у повному обсязі виконує взяті на себе зобов'язання. Одним із пріоритетів стабільної роботи Товариства є прозорі й стійкі відносини з вітчизняними та міжнародними партнерами, зокрема стабільне виконання кредитних зобов'язань.

Основними джерелами забезпечення ліквідності Компанії є надходження від основної та неосновної операційної діяльності, а також кошти, залучені на українському та міжнародному фінансовому ринку.

Робота з оптимізації кредитної політики проводиться Укрзалізницею шляхом вибору оптимальних фінансових інструментів, зниження вартості запозичень, збільшення термінів фінансування та підвищення кредитних якостей Товариства, дотримання передбачених чинними договорами зобов'язань та ковенантів, підвищення рівня кредитного рейтингу Компанії. Реалізацію кредитної політики Укрзалізниця здійснюють Департамент казначейства та Департамент інвестиційної діяльності. Основні цілі та завдання кредитної політики АТ «Укрзалізниця»:

- Забезпечення збалансованого обсягу та вартості фінансування запозичень для реалізації стратегічних ініціатив вертикалей Товариства.
- Посилення фінансової стійкості АТ «Укрзалізниця» через зміну строковості фінансових зобов'язань та акцент на довгостроковому фінансуванні.
- Зниження фінансових витрат на обслуговування наявного кредитного портфеля.
- Підвищення кредитного рейтингу Товариства до рівня суверена.

У 2020 році Компанія здійснила такі основні досягнення у кредитній політиці:

1) Підвищила рівень ліквідності за рахунок збільшення джерел поповнення обігових коштів на найбільш прийнятних умовах.

2) Здійснювала ефективне управління зобов'язаннями задля забезпечення дотримання фінансових ковенантів по зовнішніх запозиченнях попри вплив пандемії COVID-19.

3) Відтермінувала значне фінансове навантаження в кризовий період.

4) Кредитний рейтинг залишився на рівні до COVID-19.

5) Знизила фінансові витрати з обслуговування залученого фінансування за рахунок розширення кола кредиторів Товариства та зниження вартості позикового капіталу.

Управління ковенантами

Укрзалізниця здійснила заходи щодо комплексного управління фінансовими ковенантами. По наявних відновлювальних кредитних лініях було розширено перелік валют кредитування, збільшено ліміти кредитування та покращено умови кредитування в частині зниження відсоткових ставок, завдяки чому підвищено ефективність управління кредитним портфелем Товариства.

Через значний вплив пандемії COVID-19, недоотримання надходжень від перевезень та падіння показника EBITDA за результатами 2020 року очікувалось недотримання деяких фінансових коефіцієнтів (ковенантів), які Товариство має виконувати згідно з більшістю чинних фінансових угод, що укладені з міжнародними фінансовими організаціями, державними банками та з емітентами облігацій участі в позиції, надходженнями від розміщення яких профінансовані позики Товариству. З метою упередження порушення договірних умов, Укрзалізниця своєчасно здійснила комплексне управління ковенантами, під час якого було внесено відповідні зміни до умов фінансової документації та отримано відмови кредиторів від прав вимагати дострокове погашення боргу, що можуть виникнути у них через потенційне недотримання фінансових ковенантів.

**Показники кредитного портфеля АТ «Укрзалізниця»,
2019-2020 рр., млрд грн**

Показник	Станом на 31.12.2019	Станом на 31.12.2020 ¹⁰
Кредитний портфель¹¹ АТ «Укрзалізниця» в гривневому еквіваленті, зокрема:	33,2	34,2
зовнішні кредити	2,7	2,2
місцевий борг	9,4	10,4
єврооблігації	18,8	19,7
фінансовий лізинг	2,3	1,9

У 2020 році Товариство повернуло 4,9 млрд грн основного боргу, зокрема:

- виплата за єврооблігаціями – 2,7 млрд грн;
- зовнішні кредити – 1,2 млрд грн;
- місцевий борг – 0,6 млрд грн;
- фінансовий лізинг – 0,4 млрд грн.

Основними проблемними складовими кредитного портфеля є залежність від державної політики щодо доступу до міжнародних фінансових ринків, а також низький рівень наповненості українського фінансового ринку доступним фінансуванням, зокрема відсутність корпоративного фондового ринку в Україні, ризик девальвації національної грошової одиниці.

Важливі події та угоди у сфері реалізації кредитної політики у 2020 році

- Укрзалізниця успішно завершила угоду з репрофілювання боргу, що підлягав погашенню до кінця липня 2020 року. Вказаний борг був залучений залізницями України у 2010-2012 роках, а Укрзалізниця здійснювала обслуговування боргу як правонаступник. Враховуючи негативний вплив пандемії COVID-19 на фінансові рин-

ки, Товариство реалізувало необхідні кроки та досягнуло згоди з банком щодо відтермінування погашення боргу на термін до трьох років з можливістю дострокового погашення боргу. Завдяки цьому Укрзалізниця не допустила значного навантаження на ліквідність у третьому кварталі 2020 року.

- У 2020 році було здійснено чергове погашення частини основного боргу у загальному розмірі 100 млн дол. США за єврооблігаціями Shortline plc («Шортлайн Пі-Ел-Сі») з терміном остаточного погашення у 2021 році та виплачено купон у сумі 17,3 млн дол. США. Також у 2020 році було здійснено виплату купону в сумі 47,6 млн дол. США за єврооблігаціями Rail Capital Markets plc («Рейл Кепітал Маркетс Пі-Ел-Сі») з терміном погашення у 2024 році. Зазначені платежі були здійснені відповідно до встановленого графіку обслуговування боргу, що є підтвердженням відповідального ставлення Компанії до виконання своїх зобов'язань, попри негативний вплив пандемії COVID-19 на стан ліквідності Товариства.
- У 2020 році своєчасно та у повному обсязі було виконано зобов'язання Товари-

¹⁰ Інформація щодо основного боргу, що не включає нараховані та несплачені відсотки, приріст боргу за єврооблігаціями за рахунок курсової різниці.

¹¹ Без врахування заборгованості неконтрольованих територій, в тому числі ДП «Донецька залізниця», що знаходиться під мораторієм згідно Закону України «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України щодо підприємств залізничного транспорту, майно яких знаходиться на території проведення антитерористичної операції» від 20.12.2016 № 1787-VIII.

ства перед Експортно-імпортним банком Кореї (кредит від якого був залучений під гарантію Уряду України на фінансування закупівлі електропоїздів виробництва компанії Hyundai Rotem Company) погашенням залишкової суми кредиту в розмірі 33 млн дол. США.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері кредитної політики

1. Продовження співпраці з українськими банками по відновлювальних кредитних лі-

ніях та залучення коштів по проєктах з міжнародними фінансовими організаціями. Зокрема активна стадія реалізації проєкту «Електрифікація напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка» та проєкту підтримки ліквідності.

2. Повне погашення основного боргу за єврооблігаціями, випущеними у 2013 році, у сумі 100 млн дол. США.

3. Взаємодія з фінансовими організаціями щодо реалізації додаткових інструментів підвищення ліквідності та рефінансування кредитних зобов'язань.

Інвестиційна діяльність

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

17 ПАРТНЕРСТВО
ЗАРАДКИ СТИЙКОГО
РОЗВИТКУ

Триває робота над формалізацією інвестиційної політики – розбудовуються єдині систематизовані підходи до впровадження інвестиційної діяльності, яка тісно пов'язана з фінансово-економічною, кредитною, технічною політиками. Велику увагу Товариство приділяє розширенню механізмів залучення інвестицій, підвищенню ефективності інвестицій та організації системи моніторингу інвестиційної діяльності.

Важливим напрямом роботи Товариства є інвестиційна діяльність, яку Компанія проводить як за рахунок власних ресурсів, так і шляхом залучення зовнішніх коштів. Ефективна інвестиційна політика має вагоме значення для реалізації Стратегії Укрзалізниці.

Триває робота над формалізацією інвестиційної політики – розбудовуються єдині систематизовані підходи до впровадження інвестиційної діяльності, яка тісно пов'язана з фінансово-економічною, кредитною, технічною політиками. Велику увагу Товариство приділяє розширенню механізмів залучення інвестицій, підвищенню ефективності інвестицій та організації системи моніторингу інвестиційної діяльності.

У 2020 році пріоритетними напрямками капітальних вкладень Компанії залишалися капітальне будівництво та придбання основних засобів, зокрема рухомого складу. На ці напрями було спрямовано понад 35 % всіх капітальних інвестицій АТ «Укрзалізниця». Також значна частина капітальних інвестицій була спрямована на модернізацію та модифікацію основних засобів (майже 29,5 %) та на капітальні ремонти (понад 31 %).

Загальна сума капітальних інвестицій Товариства у 2020 році склала 8 442,3 млн грн (у 2019 році - 10 697,1 млн грн). Через пандемію COVID-19 та запроваджені карантинні обмеження план з капітальних інвестицій на 2020 рік за результатами року виконано на 66,8 %. З цих же причин, порівняно з 2019 роком, виконання плану з капітальних інвестицій у 2020 році становить 78,9 %.

Фінансування капітальних вкладень здійснювалося Компанією виключно згідно із фінансовим планом АТ «Укрзалізниця» на 2020 рік, який затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.07.2020 №927-р та пооб'єктними планами капітальних інвестицій.

Капітальні інвестиції Товариства за основними напрямками, 2018-2020 рр.

Напрями капітальних інвестицій	2018 р. факт	2019 р. факт	2020 р.			Вико- нання до 2009 р.
			план	факт	виконан- ня плану	
	млн грн					%
Капітальне будівництво, зокрема:	4 282,7	1 912,8	4 397,1	1 816,5	41,3	95,0
реконструкція колії	2 006,4	1 024,0	2 200,5	846,6	38,5	82,7
Придбання основних за- собів, зокрема:	6 302,0	3 016,2	1 677,9	1 164,8	69,4	38,6
рухомий склад	5 571,5	2 447,0	1 031,9	797,0	77,2	32,6
інші основі засоби	730,5	569,2	646,0	367,8	56,9	64,6
Придбання необорот- них матеріалів активів	330,3	366,2	333,0	306,8	92,1	83,8
Придбання нематері- альних активів	164,1	60,0	112,4	44,1	38,7	72,5
Модернізація, модифі- кація основних засобів, зокрема:	3 390,6	3 297,0	3 862,5	2 488,0	64,4	75,5
модернізація рухомого складу	2 887,6	2 902,2	2 987,0	2 266,8	75,9	78,1
модернізація інших ос- новних засобів	503,0	394,8	875,5	221,2	25,3	56,0
Капітальний ремонт, зо- крема:	2 443,1	2 044,9	2 252,2	2 622,1	116,4	128,2
капітальний ремонт рухомого складу	962,6	1 116,5	1 501,8	1 718,9	114,5	154,0
капітальний ремонт будівель та споруд	1 400,0	845,5	658,2	859,3	130,6	101,6
капітальний ремонт ін- ших основних засобів	80,5	82,9	92,2	43,9	47,6	53,0
Усього	16 912,8	10 697,1	12 635,1	8 442,3	66,8	78,9

Ключові міжнародні партнери, з якими АТ «Укрзалізниця» співпрацює за інвестиційними проектами - Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський Інвестиційний Банк, Світовий Банк, Міжнародна фінансова корпорація (IFC), Фонд глобальної інфраструктури (GIF), Rail Capital Markets PLC

Оновлення рухомого складу АТ «Укрзалізниця» у 2020 році

Протягом 2020 року Компанія інвестувала 794,1 млн грн у закупівлю, 2,9 млн грн у виготовлення, 2 266,8 млн грн у модернізацію та 1 718,9 млн грн у капітальні ремонти рухомого складу. Загальна сума інвестицій в оновлення рухомого складу Товариства у 2020 році склала 4 782,7 млн грн.

Інвестиції у оновлення рухомого складу АТ «Укрзалізниця», 2020 р.

Назва рухомого складу	Придбано		Виготовлено		Модернізовано		Проведено капітальний ремонт	
	К-ть	Сума, млн грн	К-ть	Сума, млн грн	К-ть	Сума, млн грн	К-ть	Сума, млн грн
Вантажні вагони	-	-	-	2,9	2 755	438,9	3 746	576,5
Пасажирські вагони	28	661,9	-	-	13	215,5	439	545,4
Тяговий рухомий склад	-	-	-	-	94	1 236,7	22	272,3
Моторвагонний рухомий склад (дизель-поїзд)	-	-	-	-	29 секцій	372,4	25 секцій 4 од. дизель-поїздів	112,1
Швидкісні електропоїзди (регіональні перевезення)	-	-	-	-	-	-	2	114,7
Колійний та інший рухомий склад	4	132,2	-	-	3	3,3	190	97,9
Всього		794,1		2,9		2 266,8		1 718,9

З метою реалізації заходів, передбачених Указом Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави», 28 квітня 2020 року розпочався відкритий відбір виробника електровозів для реалізації проєкту з оновлення парку електровозів АТ «Укрзалізниця». Свою зацікавленість у даному проєкті виявили міжнародні компанії і вітчизняні промислові підприємства.

У 2020 році проведено кваліфікаційний етап відбору, під час якого зацікавлені виробники тягового рухомого складу мали підтвердити свою відповідність визначеним критеріям. За результатами кваліфікаційного етапу Товариство визначило «короткий список» виробників для участі у наступному етапі відбору. Подальша реалізація комплексу заходів, пов'язаних з відбором, запланована на 2021 рік.

Окрім здійснення капітальних інвестицій, у 2020 році в рамках підготовки до виконання будівельних робіт за проєктом «Електрифікація залізничного напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка» Укрзалізниця за власні кошти частково здійснила відведення земельних ділянок, необхідних для будівництва. За результатами тендеру обрано компанію, яка буде виконувати обов'язки FIDIC-інженера та здійснюватиме технічний нагляд за виконанням будівельних та інженерних робіт, гарантуватиме, що всі роботи відповідатимуть ухваленим інженерним рішенням та технічним умовам, забезпечуватиме контроль дотримання сторонами умов укладених договорів.

У 2020 році Товариство не здійснювало інвестиції у діяльність за напрямками досліджень та розробок.

Найважливіші інвестиційні проєкти Товариства у 2020 році

Електрифікація напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка

Опис проєкту: масштабний довгостроковий проєкт з розвитку залізничної інфраструктури та електрифікації, що складається з двох фаз та реалізується спільно з ЄБРР та ЄІБ: Долинська – Миколаїв (Фаза I, 148 км) та Миколаїв – Колосівка (Фаза II, 105 км) загальною довжиною 253 км разом з модернізацією систем сигналізації та зв'язку на станціях і перегонах. Це найбільший інфраструктурний інвестиційний проєкт за часи незалежності України, який АТ «Укрзалізниця» реалізує спільно з міжнародними фінансовими організаціями.

Обсяг інвестицій:

367 млн євро, зокрема 300 млн євро – кредитні кошти банків, 60 млн євро – влас-

ні кошти АТ «Укрзалізниця», 7 млн євро – грантові кошти.

Термін реалізації проєкту: 36 місяців від фактичного початку будівництва.

Задачі проєкту: будівництво та реконструкція колій, електрифікація ділянок, установка нової системи сигналізації та зв'язку, підключення до високовольтної лінії.

Очікуваний ефект: покращення рівня безпеки руху, збільшення пропускної спроможності в напрямку чорноморських портів України, забезпечення енергозбереження при перевезеннях залізничним транспортом та зменшення експлуатаційних витрат, підвищення швидкості руху поїздів, зменшення обсягів шкідливих викидів.

Реалізовано у 2020 році: Розпочато тендер з відбору підрядника для Фази I.

Цілі на 2021 рік: укладання контракту з підрядником та початок будівництва.

Модернізація пріоритетних залізничних ліній АТ «Укрзалізниця»

Опис проєкту: спільний з ЄБРР проєкт з модернізації залізничних ліній переважно на коридорах Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T).

Обсяг інвестицій:

98,5 млн дол. США.

Термін реалізації проєкту: 2019–2021 рр.

Задачі проєкту: реконструкція 316,3 км колії, перекриття

ділянки ланкової колії безстиковою колією, технічне переоснащення стрілочних переводів. Впровадження мікропроцесорних систем диспетчерської централізації на пріоритетних напрямках (загальною протяжністю 1 148 км). Впровадження цифрового технологічного радіозв'язку стандарту DMR на пріоритетних залізничних напрямках загальною протяжністю 2 135 км, заміна фізично зношених пристроїв станційної централізації стрілок та сигналів.

Очікуваний ефект: реконструкція колій, підвищення швидкості та безпеки руху поїздів.

Реалізовано у 2020 році: придбано залізничні рейки, комплекти скріплень та стрілочних переводів, а також системи мікропроцесорної централізації стрілок та сигналів.

Цілі на 2021 рік: здійснення подальших закупівель верхньої будови колії і засобів автоматики та телекомунікації для реалізації завдань проекту.

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Експериментальний проект з модернізації регіональних пасажирських послуг

Опис проекту: запровадження контрактів на суспільно важливі послуги (PSO) з перевезення пасажирів (у Дніпропетровській та Запорізькій областях) в рамках технічної допомоги Європейського інвестиційного банку.

Обсяг інвестицій: близько 150 млн євро.

Термін реалізації проекту: 2018–2023 рр.

Задачі проекту: розробка та впровадження нової моделі організації приміських перевезень із використанням PSO, яка дозволить суттєво покращити

рівень сервісу з подальшим впровадженням даної моделі в інших регіонах України.

Очікуваний ефект: розробка моделі, яка максимально враховуватиме потреби та інтереси всіх учасників процесу приміських перевезень: для пасажирів – якісний сервіс, для місцевих органів влади та АТ «Укрзалізниця» – погоджені взаємовигідні умови співпраці, які дозволять своєчасно надавати якісні послуги пасажирам.

Реалізовано у 2020 році: успішно реалізовано другий підготовчий етап проекту – підготовлено пакет організаційно-юридичних документів, необхідних для подальшої його імплементації.

Цілі на 2021 рік: завершення підготовки проекту. Зокрема, розробка та прийняття постанови Кабінету Міністрів України щодо порядку реалізації експериментального проекту, погодження програми державної допомоги в АМКУ, розробка та прийняття регіональних бюджетних програм фінансування Дніпропетровською та Запорізькою ОДА. Підготовка до укладання договорів надання послуг суспільно важливих перевезень на базі наявного рухомого складу між АТ «Укрзалізниця» та Дніпропетровською та Запорізькою ОДА.

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ
СПОЖИВАННЯ

13 БОРОТЬБА
ЗІ ЗМІНОЮ
КЛІМАТУ

Оновлення парку електровозів

Опис проекту: поповнення тягового рухомого складу новими сучасними вантажними електровозами, що відповідають останнім тенденціям світового локомотивобудування.

Обсяг інвестицій: близько 300 млн євро.

Термін реалізації проекту: 2020–2025 рр.

Задачі проекту: оновлення парку тягового рухомого складу 50 новими вантажними електровозами.

Очікуваний ефект: збереження пропозиції тягового рухомого складу АТ «Укрзалізниця» для задоволення потреби у вантажних перевезеннях залізничним транспортом та підвищення економічної ефективності вантажних перевезень на електричній тязі.

Реалізовано у 2020 році: розпочато відкритий відбір виробника електровозів для реалізації проекту з оновлення парку електровозів АТ «Укрзалізниця».

Цілі на 2021 рік: відбір виробника та подальша реалізація комплексу заходів, пов'язаних з реалізацією проекту.

Додаткова інформація: Існує ініціатива Уряду України та Уряду Франції щодо укладення міжурядової угоди з метою сприяння оновленню парку електровозів АТ «Укрзалізниця». У разі укладення такої угоди АТ «Укрзалізниця» може отримати електровози, придбані акціонером – Кабінетом Міністрів України.

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Покращення управління вокзальними комплексами (концесія вокзалів)

Опис проєкту: передача в концесію вокзальних комплексів, визначених спільно з Міністерством інфраструктури України. Співпраця з приватним сектором за допомогою механізму державно-приватного партнерства сприятиме розвитку вокзалів та прилеглих до них територій і дозволить створити сучасні громадські простори. Пасажирам та місцевим мешканцям буде запропоновано більше комерційних послуг та сервісів.

Обсяг інвестицій: буде визначено згідно з техніко-економічним обґрунтуванням (ТЕО).

Терміни реалізації проєкту: 2019-2024 рр.

Задачі проєкту: модернізація існуючих станційних будівель з урахуванням сучасних вимог до енергоефективності.

Будівництво нової інфраструктури – офісні приміщення, готелі, ресторани, магазини. Реконструкція прилеглих територій – облаштування паркувальних майданчиків, переходів, зон відпочинку. Інтеграція з іншими видами транспорту – міським транспортом, авіа- та автобусним сполученням. Реалізація проєктів з використанням механізму державно-приватного партнерства дозволить залучити міжнародний досвід щодо управління вокзальними

комплексами, скоротити витрати АТ «Укрзалізниця» на їх утримання, підвищити рівень якості послуг для пасажирів та користувачів, залучити інвесторів, передати в концесію визначені вокзальні комплекси, покращити їх стан та умови використання.

Очікуваний ефект: для держави в цілому та місцевих органів влади – додаткові робочі місця та податки, концесійні платежі. Для Укрзалізниці – зменшення збитків, оновлення та розвиток інфраструктури. Для інвесторів – прибуток. Для споживачів (пасажирів і місцевих мешканців) – якісно новий публічний простір, а також нові послуги та додатковий комфорт.

Реалізовано у 2020 році: за ініціативи Товариства та Міністерства інфраструктури України, за підтримки міжнародних фінансових інституцій та відповідно з методологією Глобального інфраструктурного фонду проведено оцінку готовності проєктів концесії залізничних вокзалів у Києві, Харкові, Дніпрі, Миколаєві, Вінниці, Хмельницькому та Чопі.

Цілі на 2021 рік: підготувати оцінку готовності проєктів щодо вокзалів станцій Львів Головний, Львів Приміський та Одеса-Головна. Подальша підготовка концесійних проєктів до реалізації, передусім на базі тих вокзалів, щодо яких проведені попередні оцінки готовності проєктів. Подальша підготовка проєкту відповідно до вимог Закону України «Про концесію» на базі вокзалів Київ-Пасажирський та Вінниця, з перспективою включення вокзалу Київ-Приміський та кількох вокзалів в Київській області, які будуть визначені за результатами розробки ТЕО.

Інші напрями інвестиційної діяльності АТ «Укрзалізниця»

Окрім реалізації вищезазначених проєктів, Укрзалізниця за рахунок власних коштів продовжує реалізацію проєкту «Електрифікація дільниці Ковель – Ізов – Держкордон». В 2020 році правлінням АТ «Укрзалізниця» затверджено проєкт «Реконструкція споруд залізниці з електрифікацією дільниці «Ковель – Ізов – Держкордон у Волинській області. 1 черга», проведено тендерну процедуру із залучення технічного нагляду та розпочато процес отримання дозволу на виконання будівельних робіт.

Спільно з Європейським інвестиційним банком Товариство продовжує роботу з підготовки ТЕО за проєктом «Модернізація та подальша електрифікація залізничної лінії Ковель – Ягодин – Державний кордон». Техніко-економічне обґрунтування розроблятиметься за грантові кошти ЄІБ. В результаті розробки ТЕО буде визначено оптимальний інвестиційний варіант реалізації проєкту.

Законом «Про Державний бюджет України на 2021 рік» вперше передбачено фінансування частини капітальних інвестицій в залізничний транспорт за рахунок коштів державного бюджету, зокрема:

- 4 025,9 млн грн – на оновлення рухомого складу для перевезення пасажирів та модернізацію залізничної інфраструктури для розвитку пасажирських перевезень.
- 5 млн грн – на проєктування та виконання робіт з відновлення залізничної колії європейського зразка шириною 1 435 мм від станції Чоп до станції Ужгород з доведенням до перону залізничного вокзалу Ужгород

В результаті реалізації вищезазначених проєктів очікується зростання обсягів вантажних перевезень, забезпечення безпересадкового пасажирського сполучення між Україною та державами Європейського Союзу, зниження експлуатаційних витрат, збільшення дільничної швидкості руху поїздів, поліпшення екологічної ситуації.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері інвестиційної діяльності

- Початок будівництва за проєктом «Електрифікація залізничного напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка».
- Початок будівництва за проєктом «Ковель – Ізов – Держкордон».
- Оновлення рухомого складу для перевезення пасажирів та модернізація залізничної інфраструктури для розвитку пасажирських перевезень за рахунок бюджетних коштів.
- Обрання партнера-виробника електровоїв для оновлення тягового рухомого складу Товариства.
- Укладення договорів надання послуг суспільно важливих перевезень (PSO) в рамках експериментального проєкту з модернізації регіональних пасажирських послуг.
- Розробка ТЕО для вокзалів першої черги проєкту «Покращення управління вокзальними комплексами (концесія вокзалів)».
- Розробка ТЕО за проєктом «Модернізація та подальша електрифікація залізничної лінії Ковель – Ягодин – Державний кордон».
- Капітальне будівництво в межах затверджених планів.
- Модернізація та капітальний ремонт рухомого складу.
- Впровадження сталої практики державного фінансування залізничного транспорту.
- Впровадження інструментів державно-приватного партнерства для розвитку об'єктів залізничного транспорту та залучення широкого кола інвесторів.
- Реалізація передбаченого Національною транспортною стратегією 2030 проєкту високошвидкісного залізничного руху на території України у разі визначення державою потенційних джерел фінансування проєкту.

Міжнародне співробітництво

Одним з пріоритетів взаємодії АТ «Укрзалізниця» із міжнародними організаціями є інтеграція залізничної мережі України у загальноєвропейську транспортну систему. З цією метою Компанія активно співпрацює з міжнародними партнерами у сфері залізничних перевезень та відіграє важливу роль у перевезенні вантажів та пасажирів у міжнародному сполученні.

Координацію діяльності Товариства у сфері міжнародного співробітництва здійснює Департамент міжнародного співробітництва. У 2020 році Департамент організував понад 100 зустрічей представників Укрзалізниці з іноземними делегаціями.

З метою максимального використання транзитного потенціалу та здійснення пасажирських і вантажних перевезень у міжнародному сполученні Компанія бере активну участь у роботі міжнародних організацій залізничного транспорту. Товариство є учасником таких міжнародних організацій, асоціацій та

об'єднань:

1. Рада із залізничного транспорту держав-учасниць Співдружності (ЦСЗ).
2. Організація співробітництва залізниць (ОСЗ).
3. Міжнародний комітет залізничного транспорту (ЦІТ).
4. Міжнародний союз залізниць (МСЗ).
5. Форум залізниць Європи (ФТЕ).
6. Співтовариство Європейських залізниць та компаній з інфраструктури (CER).
7. Міжнародна Координаційна Рада з Транс'євразійських перевезень (КСТП).

8. Координаційний комітет маршруту Південь-Захід.

9. Об'єднання юридичних осіб «Міжнародна асоціація «Транскаспійський міжнародний транспортний маршрут» (ТМТМ).

Також представники Компанії у складі делегацій Міністерства інфраструктури України беруть участь в роботі Міжурядової організації з міжнародних залізничних перевезень (ОТІФ), Комітету з внутрішнього транспорту Європейської Економічної Комісії ООН (КВТ ЕЕК ООН), Організації за демократію та економічний розвиток (ГУАМ) та Міжурядової Комісії по Транспортному коридору Європа-Кавказ-Азія (ТРАСЕКА).

У 2020 році представники Укрзалізниці взяли участь у 145 засіданнях експертних та робочих груп, керівних та робочих органів вищезазначених організацій, з яких понад 120, з огляду на пандемію COVID-19, відбулися в режимі відеоконференцій. Зустрічі переважно стосувалися актуалізації, затвердження та погодження нормативних документів, які визначають основні умови діяльності, технічні та експлуатаційні характеристики, а також правову основу здійснення залізничних перевезень у міжнародному сполученні.

З урахуванням необхідності інтеграції у європейський залізничний простір, у 2020 році Укрзалізниця уклала угоду з організацією RailNetEurope на користування системою координації маршрутів (PCS) в частині пасажирських перевезень. PCS є уніфікованою системою інтернет-зв'язку, яка використовується для координації розкладу руху міжнародних пасажирських та вантажних залізничних перевезень у країнах ЄС. Ця система надає можливість автоматизованого узгодження запитів і пропозицій маршрутів та обміну даними між ІТ-системами європейських менеджерів інфраструктури.

Співпраця з міжнародними організаціями дозволяє Товариству не лише актуалізувати наявну нормативну базу, а й обмінюватися напрацюваннями та здійснювати пошук нових рішень і можливостей для спільних виликів та проблем

У 2020 році представники Укрзалізниці розпочали роботу в нових робочих групах у рамках міжнародних організацій, зокрема:

- У групі експертів CIT із захисту даних. Основним завданням групи є підготовка та постійна актуалізація Керівництва із захисту даних для транспортних підприємств (MDP), яке містить рекомендації та зразки типових договорів про захист даних. Крім цього, зазначена група відіграє роль платформи для обміну досвідом та генерації ідей експертів залізничних компаній у галузі IT та безпеки.
- У тимчасовій робочій групі Комісії ОСЗ з транспортного права з питань товаророзпорядчого документа. Основним завданням групи є підготовка змін та доповнень до СМГС для вирішення питання надання накладній СМГС функцій товаророзпорядчого документа. До складу тимчасової робочої групи увійшли представники Азербайджану, Республіки Білорусь, Угорщини, Грузії, Казахстану, Китаю, Монголії, Польщі, Росії та України.
- У спільній робочій групі ОСЗ/МСЗ з актуалізації спільних пам'яток ОСЗ/МСЗ та переведення їх у проекти міжнародних залізничних рішень МЖП/IRS. Основним завданням групи є організація та координація роботи в рамках співробітництва ОСЗ та МСЗ з розробки МЖП/IRS, що застосовуються в різних залізничних системах для забезпечення інтероперабельності та покращення якості залізничних послуг.

Участь у прикордонних залізничних комісіях та нарадах щодо узгодження орієнтовних обсягів і умов перевезень експортних, імпорتنних і транзитних вантажів

Укрзалізниця активно бере участь у підготовці та проведенні нарад прикордонних залізничних комісій та нарад щодо узгодження орієнтовних обсягів і умов перевезень експортних, імпорتنних і транзитних вантажів.

Такі наради проводяться один раз на рік залізничними компаніями-учасниками по черзі. Під час нарад узгоджуються обсяги та умови перевезень експортних, імпорتنних і транзитних вантажів, обговорюються проблемні питання у сфері перевезень вантажів та пасажирів, а також способи їх вирішення. Сторони взаємно інформують одна одну про зміни, які відбулися на залізницях та у законодавстві країн, що стосуються умов здійснення міжнародних перевезень вантажів залізничним транспортом.

Протягом 2020 року, внаслідок введення в ряді країн санітарно-карантинного режиму, що пов'язаний з пандемією COVID-19, закриття кордонів та неможливості вільного пересування осіб, деякі із запланованих нарад не проводились. Формат відеоконференцій певними іноземними залізницями підтриманий не був.

З огляду на таку ситуацію було досягнуто домовленостей продовжити дію протоколів нарад до наступного чергового проведення заходів у 2021 році:

- між залізницями України, Російської Федерації, Сербії та Угорщини;
- між залізницями України, Словаччини, Російської Федерації;
- між залізницями України, Республіки Білорусь, Литовської Республіки, Російської Федерації, Німеччини та Польщі;
- між залізницями України, Російської Федерації, Молдови та Румунії.

Двостороннє співробітництво

Протягом 2020 року Укрзалізниця продовжувала розбудовувати двостороннє співробітництво. Активно проводились переговори з керівництвом залізничних компаній з актуальних питань двостороннього співробітництва, проводились також відеоконференції з представниками міжнародних компаній-перевізників з питань розвитку вантажних перевезень, а також щодо можливої участі підприємств Товариства в модернізації інфраструктури на території інших країн. Представники Компанії брали участь у підготовці проєкту меморандуму з італійською компанією, яка входить до складу FS Group, щодо участі в проєкті організації в Україні швидкісного руху. Готувалися матеріали до зустрічі з представниками компаній-виробників рухомого складу ALSTOM та CRRC.

Враховуючи складні епідемічні обставини та з метою продовження співпраці з міжнародними партнерами Компанії в режимі відеоконференції відбулася низка прикордонних залізничних комісій. На них розглядалися такі основні питання:

1. Підведення підсумків виконання перевезень вантажів в напрямках Схід-Захід, Захід-Схід за 2019 рік і за перше півріччя 2020 року.
2. Аналіз виконання прийнятих рішень і зобов'язань з проблемних питань з протоколу попередніх нарад Прикордонної комісії.
3. Врегулювання актуальних поточних питань.
4. Питання пасажирського сполучення.

Наприклад, під час наради з залізницями Польщі обговорили проєкт нової Угоди між залізницями Польщі (АТ «ПКП») і Укрзалізницею про залізничне сполучення через польсько-український державний кордон. За результатами наради спільно із залізницями Польщі розпочалася робота щодо підготовки проєкту нової Угоди між АТ ПКП і Товариством про співробітництво під час організації міжнародних перевезень залізничним транспортом.

Представництво інтересів АТ «Укрзалізниця» за кордоном

З метою залучення додаткових обсягів вантажних та пасажирських залізничних перевезень, оперативного зв'язку та проведення переговорів з іноземними представниками щодо залучення додаткових вантажопотоків, інформування провідних вантажовласників про технічні та технологічні можливості транспортування вантажів, а також для встановлення і розвитку ділових контактів зі всіма учасниками перевезень та в рамках представлення інтересів акціонерного товариства «Українська залізниця» в 2020 році продовжили свою діяльність Представництво АТ «Укрзалізниця» в Республіці Польща, Представництво АТ «Укрзалізниця» в Російській Федерації та Республіці Білорусь, а також постійний представник у Республіці Молдова та Румунії.

Робота у міжнародній Контактній групі ERA та ОСЗ

У 2020 році Укрзалізниця продовжила роботу над тим, щоб зробити український залізничний транспорт більш технічно сумісним із залізничним транспортом країн ЄС. Таким чином залізниці України стануть більш конкурентоспроможними та збільшать частку перевезень на ринку. При цьому важливим аспектом інтероперабельності на залізничному транспорті є гармонізація технічних вимог і нормативно-правової бази для створення організаційно-правових, економічних і техніко-технологічних передумов для запровадження принципів європейської транспортної політики, яка визначена Концепцією Державної програми реформування залізничного транспорту (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 року №651-р).

У березні та у жовтні 2020 року відбулися чергові засідання Контактної групи ОСЗ/ERA (ОСЗ – Організація співробітництва залізниць, ERA – Європейське Агентство із залізничного транспорту) у режимі відеокон-

ференції, де розглядалися поточні версії робочого документу «Аналіз параметрів, що є визначальними для збереження технічної та операційної сумісності залізничної системи колії 1 520 мм і 1 435 мм на кордоні СНД-ЄС. Підсистема: вантажні вагони». Цей документ був підготовлений ERA з урахуванням інформації, наданої делегаціями Російської Федерації, Республіки Білорусь, Республіки Латвія, Словацької Республіки та України. Аналіз проводився за такими основними параметрами, як конструкція і механічне обладнання; габарит і вплив на колію; гальмівна система; навколишнє середовище та безпека на залізничному транспорті.

Під час аналізу кожен параметр вантажного вагона відповідно до структури TCI розглядався з позиції:

- основоположних вимог до кожної підсистеми та можливості її взаємодії з іншими підсистемами;
- характеристик підсистеми (функціональні і технічні специфікації, правила експлуатації, правила з утримання, кваліфікація персоналу, вимоги щодо безпечності та охорони праці тощо);
- складників інтегрованості (перелік, допустимі характеристики і специфікації складників);
- оцінки сумісності складників і підсистем, процедури оцінки відповідності або придатності для використання елементів системи;
- вказівки щодо впровадження специфікації, зокрема особливі випадки технічних рішень.

Станом на кінець 2020 року Контактною групою проведено аналіз параметрів, що є визначальними для збереження технічної та операційної сумісності залізничної системи колії 1 520 мм і 1 435 мм, для підсистем:

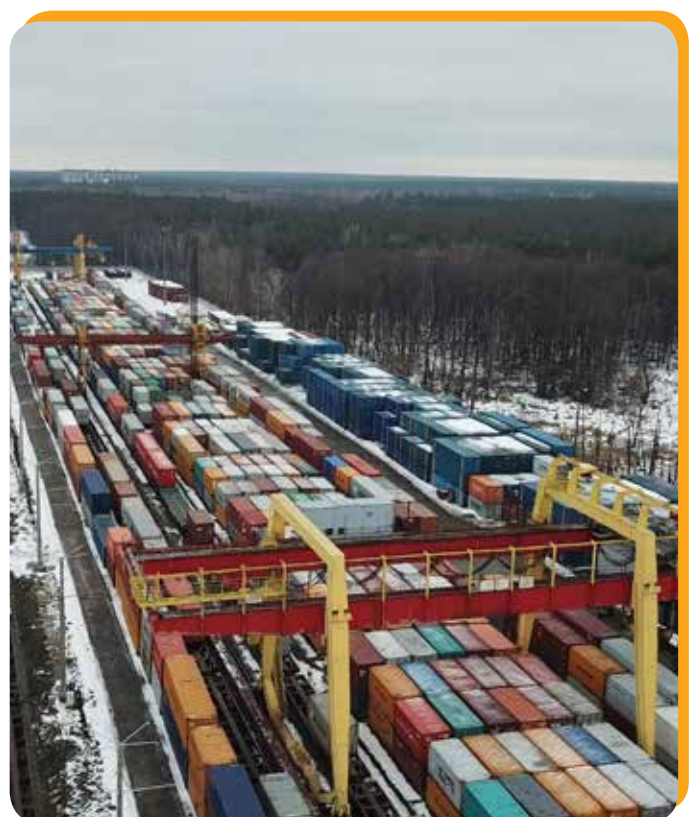
- Інфраструктура. Колія і колійне господарство.
- Енергозабезпечення.
- Сигналізація, централізація, блокування і зв'язок.

- Пасажирські вагони.
- Локомотиви та моторвагонний рухомий склад.
- Експлуатаційна діяльність і управління рухом.

У процесі розробки знаходяться підсистеми «Вантажні вагони» та «Доступність для людей з обмеженими можливостями і людей з обмеженою рухомістю».

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері міжнародного співробітництва:

1. Продовження співробітництва з міжнародними організаціями, членом яких є АТ «Укрзалізниця».
2. Удосконалення нормативно-правової бази двостороннього співробітництва.
3. Активізація участі у роботі міжнародних нарад та засідань експертів з метою обміну досвідом з питань розвитку перевезень залізничним транспортом.

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛІЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Проект будівництва залізничної колії шириною 1 520 мм Кошице – Братислава – Відень

Мета проекту: розвиток і підвищення ефективності транспортних та економічних зв'язків між Центральною Європою та Азійськими країнами.

Головне призначення: зниження витрат з транспортування вантажів за рахунок ліквідації перевантажувальних операцій на прикордонних станціях, де відбувається

зміна візків вагонів, виключення застосування більш дорогих вагонів з розсувними колісними парами, а також удосконалення логістичних схем транспортування вантажів між державами Європи та країнами Азії, організація євразійських перевезень вантажів транспортними комунікаціями країн-учасниць.

Очікуваний ефект: очікується, що нові робочі місця, пов'язані з будівництвом проекту, забезпечать додану вартість у 28,6 млрд євро у чотирьох країнах-учасниках. Очікуваний обсяг податкового доходу попередньо оцінюється у 9,6 млрд євро. Прогнозований обсяг перевезень у 2030 році становитиме 18,2 млн тонн вантажу. До 2050 року ця цифра повинна зрости до 22,9 млн тонн.

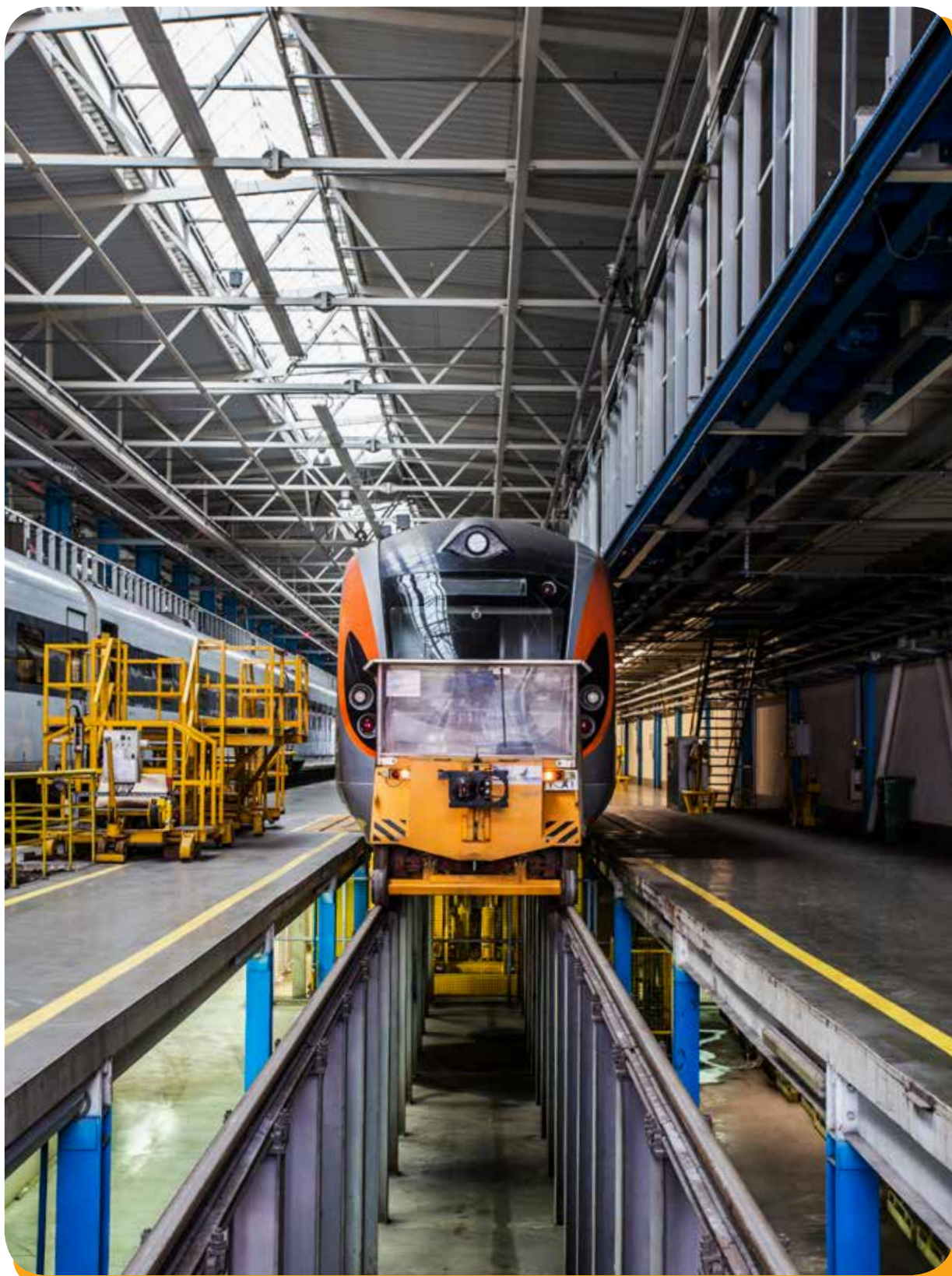
Початок робіт: залізничні компанії чотирьох країн (України, Словаччини, Австрії, Ро-

сії) виступили з ініціативою у 2007 році організувати пряме залізничне сполучення між державами Західної Європи, країнами СНД та Китаєм з використанням залізничної колії шириною 1 520 мм, за маршрутом Ужгород – Кошице – Братислава – Відень. У 2008 році спільним рішенням керівників залізничних компаній України, Словаччини, Австрії та Росії створено компанію Брайтшпур Планунгс-гезельшафт (Breitspur Planungsgesellschaft mbH), з реєстрацією у м. Відень, Австрія. Для реалізації проекту у 2010 році створено робочу групу, яка складається з фахівців залізниць-учасниць проекту.

Поточний стан справ:

Країнами, через які буде проходити нова колія 1 520 мм, у рамках проекту (Австрія, Словаччина) здійснюється «Техніко-економічне обґрунтування (технічна та екологічна частини) Євразійського залізничного проекту», проводиться оцінка впливу проекту на навколишнє середовище. Протягом 2020 року в регуляторних органах Австрії та Словаччини одночасно проводилася робота з отримання позитивних висновків відносно впливу проекту на навколишнє середовище. Фахівці Укрзалізниці активно брали участь в роботі технічного, вантажного та фінансового комітетів Брайтшпур Планунгсгезельшафт, що сприяло активізації погодження документів в органах державної влади Австрії та Словаччини.

Детальніше про проект – у Інтегрованому звіті АТ «Укрзалізниця» за 2019 рік.

НАШІ ПРАЦІВНИКИ
ТА КРАЇНА

Управління персоналом

Провідну роль у досягненні стратегічних цілей Товариства відіграють працівники АТ «Укрзалізниця». Майже 250 тисяч залізничників своїми професійними діями щодня забезпечують надійні перевезення пасажирів та вантажів. АТ «Укрзалізниця» дбає про створення позитивного, привабливого іміджу Компанії як роботодавця та здійснює системну роботу із залучення та утримання персоналу. Товариство поважає трудові права своїх працівників, активно взаємодіє з профспілками, вітає та підтримує професійний розвиток співробітників. Укрзалізниця гарантує та забезпечує рівність трудових прав працівників.

Дбаючи про створення гідних умов праці та підвищення якості життя залізничників, Товариство забезпечує свій сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Управління персоналом є одним з ключових факторів, що впливають на розвиток Укрзалізниці. Метою політики Товариства у сфері управління персоналом є забезпечення оптимального балансу оновлення та збереження компетентних фахівців відповідно до потреб Компанії, вимог чинного законодавства, стану ринку праці та Стратегії розвитку персоналу АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки.

Основними аспектами управління персоналом у Компанії є забезпечення достатньою кількістю кваліфікованого персоналу для задоволення потреб країни в перевезеннях залізничним транспортом пасажирів та вантажів, зростання продуктивності праці персоналу для покращення фінансово-економічної стабільності АТ «Укрзалізниця», підвищення привабливості Товариства як роботодавця.

Товариство здійснює істотний економічний вплив на території своєї присутності шляхом створення значної кількості кваліфікованих робочих місць, чим не лише забезпечує зайнятість населення, але й надає людям соціальні гарантії та поступово підвищує рівень оплати праці. Протягом 2020 року в Компанії впроваджувались сучасні процеси у сфері управління персоналом, створювались умови для підвищення продуктивності праці співробітників, залучення і закріплення перспективної молоді на залізниці, удосконалювалась автоматизована система управління «Кадри» (АСУ «Кадри»).

Ключові документи, що регламентують діяльність АТ «Укрзалізниця» у сфері управління персоналом:

- Стратегія розвитку персоналу АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки;
- Положення про оплату праці працівників акціонерного товариства «Українська залізниця»;
- Модель корпоративних компетенцій АТ «Укрзалізниця».

Система управління

За напрям управління персоналом в АТ «Укрзалізниця» відповідають Департамент розвитку персоналу та кадрової політики, Департамент оплати праці та мотивації персоналу та Управління соціальної політики.

Основні функції Департаменту розвитку персоналу та кадрової політики полягають у здійсненні координації та контролю роботи служб кадрової та соціальної політики регіональних філій, кадрових підрозділів філій та філії «Центр професійного розвитку персоналу» Товариства з питань професійного добору, кадрової роботи, професійного розвитку та навчання персоналу усіх категорій.

Основні функції Департаменту оплати праці та мотивації персоналу:

- Формування засад та єдиних організаційно-нормативних підходів до оплати праці та мотивації персоналу Компанії;
- Визначення основних напрямів розвитку діяльності Укрзалізниці у сфері оплати праці та мотивації персоналу, координація їх реалізації;
- Контроль діяльності з питань нормування праці, режимів праці та відпочинку, організаційно-штатної структури;
- Планування та аналіз витрат на оплату праці.

Основні функції Управління соціальної політики:

- Впровадження ефективної системи нагород, визнаних досягнень працівників та проведення корпоративних заходів;
- Розробка, впровадження та підтримка єдиної ефективної та прозорої системи соціальних відносин для працівників та пенсіонерів (ветеранів) Товариства;
- Впровадження ефективних систем розвитку та підтримки молоді та ветеранів Укрзалізниці;
- Забезпечення ефективного функціонування соціальної сфери Товариства.

Станом на 31.12.2020 року у кадрові процеси було залучено 669 структурних підрозділів Компанії.

Впровадження Стратегії розвитку персоналу на 2019-2023 роки

Рішенням правління від 12.09.2019 р. та наглядової ради від 05.11.2019 р. затверджено Стратегію розвитку персоналу АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки, якою передбачено реалізацію 24 стратегічних ініціатив за чотирма цілями:

1. Забезпечення наявності достатньої кількості кваліфікованого персоналу для задоволення потреб країни в перевезеннях залізничним транспортом пасажирів та вантажів.

2. Забезпечення зростання продуктивності праці персоналу для покращення фінансово-економічної стабільності АТ «Укрзалізниця».

3. Підвищення привабливості АТ «Укрзалізниця» як роботодавця.

4. Підвищення якості управління в АТ «Укрзалізниця».

У 2020 році було затверджено організаційну структуру АТ «Укрзалізниця». Здійснювались заходи для впровадження оргструктури із терміном виконання до кінця лютого 2021 року. За розрахунками, впровадження організаційної структури дозволить досягти наступних результатів:

- ліквідація дублюючих функцій;
- оптимізація штатної чисельності та витрат на фонд оплати праці апарату управління на 25 %;
- формування оптимального розподілу функціональних обов'язків, спрямованих на підвищення оперативності прийняття управлінських рішень;
- підготовка організаційної структури до проведення анбандлінгу.

Зміни в організаційній структурі Компанії здійснюються з метою підвищення ефективності управління та успішної трансформації АТ «Укрзалізниця».

Створення Об'єднаних центрів управління персоналом

У 2020 році у Компанії розпочалось створення об'єднаних центрів управління персоналом (ЦУПРів), що здійснюється згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реформування залізничного транспорту»; Стратегічними цілями Товариства на 2019–2023 роки та відповідає Стратегії розвитку персоналу АТ «Укрзалізниця» на 2019–2023 роки. ЦУПРи – це укрупнені центри, які будуть надавати працівникам Компанії основні послуги у сфері управління персоналом.

У листопаді 2020 року відбулось офіційне відкриття ЦУПРа філії «Вокзальна компанія»

ЦУПРи створюються задля централізації HR-функції Компанії, мета якої:

- запровадити та контролювати виконання єдиних стандартів нормування праці, зокрема розрахунку чисельності персоналу;
- оптимізувати процеси з управління персоналом на місцях та підвищити продуктивність праці залучених до них працівників;
- запровадити принцип «єдиного вікна» у наданні кадрового сервісу, поліпшити його якість за рахунок підсилення контролю;
- консолідувати дані кадрового обліку, обліку робочого часу та фонду оплати праці, витрат на проведення професійного навчання тощо та запровадити аналітику цих даних на рівні як окремих регіональних філій, так і всього Товариства;
- поширювати інформацію про відкриті вакансії для працівників, створити єдину базу внутрішніх і зовнішніх кандидатів та надавати до неї доступ для підрозділів – замовників;
- забезпечити консультування та профорієнтацію для працівників, які вивільняються через скорочення;

- запровадити та розвивати інститут HR-дженералістів (універсальних менеджерів з персоналу) як джерело розвитку бізнес-орієнтованої HR-функції;
- сприяти трансформації та розвитку Компанії в цілому.

Аналітична інформація з управління персоналом, яку збиратимуть та акумулюватимуть ЦУПРи, буде використовуватися для розробки прозорих критеріїв оцінки операційної діяльності виробничих підрозділів Товариства, запровадження показників ефективності, та, як результат, для прийняття управлінських рішень.

Основні функції ЦУПРів:

- Добір персоналу: пошук, відбір, первинна адаптація, переведення працівника в інший структурний підрозділ, повторне працевлаштування.
- Кадровий та військовий облік.
- Формування загальних штатних розкладів, ведення штатних розкладів у АСУ «Кадри».
- Аналіз використання робочого часу та фонду оплати праці.
- Формування робочих графіків, контроль ведення табелювання.
- Нормування чисельності персоналу, здійснення «фотографій» робочого дня.
- Проведення профорієнтаційних заходів та просування бренду роботодавця.

Реформа щодо створення ЦУПРів у Товаристві має повністю завершитись до кінця 2023 року. Її результатом повинно стати створення 23 ЦУПРів із подальшим укрупненням до 5-6

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ**10** СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ**16** МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

У листопаді-грудні 2020 року вперше за час існування АТ «Укрзалізниця» провело дослідження своєї репутації як роботодавця, що відбувалось у вигляді анонімного анкетування співробітників. Для проведення дослідження було обрано методологію RepTrak, яка вже понад 20 років успішно використовується для вивчення репутації компаній у понад 60 країнах світу. Ініціатором та організатором дослідження став Департамент сталого розвитку та внутрішніх комунікацій.

До опитування було залучено близько 4,5 тисячі співробітників АТ «Укрзалізниця», які представляли різні філії та регіональні філії Товариства, усі категорії посад та різні географічні регіони присутності Компанії. У результаті опитування було визначено рівень лояльності працівників до Товариства, рівень задоволеності факторами роботи в АТ «Укрзалізниця», зокрема, умовами праці, якістю управління, інноваційністю та результативністю, а також сильні та слабкі сторони Компанії як роботодавця.

Результати дослідження показали високий рівень задоволеності працівників соціальними гарантіями та пільгами, а також здоровою робочою атмосферою в колекти-

вах, що є сприятливою для командної роботи. Учасники опитування продемонстрували низький рівень задоволеності рівнем та прозорістю матеріального винагородження, а також відсутністю рівних можливостей для навчання та побудови кар'єри в Товаристві.

Рівень лояльності вимірювався через відповіді на питання щодо готовності працівників працювати в Компанії та підтримувати її. Згідно з дослідженням, близько половини працівників АТ «Укрзалізниця» планують продовжувати свою роботу у Товаристві. Кількість тих, хто готовий відкрито висловлювати свою прихильність до АТ «Укрзалізниця», складає близько третини працівників. І всього чверть респондентів готові рекомендувати Товариство як гідне місце роботи.

Результати дослідження лягли в основу управлінських рішень, які спрямовані на розвиток бренду роботодавця Компанії, зокрема, на формування привабливості АТ «Укрзалізниця» для молодих працівників та пошукачів, підвищення обізнаності про професії та роботу залізничників, популяризацію цих професій в суспільстві, запровадження прозорих рівних можливостей для усіх працівників.

Дослідження репутації Товариства як роботодавця надалі буде проводитися щороку, а показники задоволеності та лояльності працівників вимірюватимуться як одні з важливих бізнес-показників.

Молодіжна політика

Для того, щоб активізувати молодих працівників, розвивати молодіжний рух, залучати та закріпити перспективну молодь у Товаристві, в Компанії було розроблено Молодіжну політику акціонерного товариства «Українська залізниця» на 2019-2023 роки (далі – Молодіжна політика). Проекти та іні-

ціативи в рамках цієї політики сприятимуть появі у Товаристві унікальних конкурентних переваг, що полягають у формуванні активної команди молодих професіоналів, які поділяють корпоративні цінності АТ «Укрзалізниця», а також готові зробити свій внесок у його розвиток.

4 ЯКІСНА
ОСВІТА

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

17 ПАРТНЕРСТВО
ЗАРАДИ СТІЙКОГО
РОЗВИТКУ

З метою формування команди молодих лідерів, які готові розвиватися та сприяти розвитку АТ «Укрзалізниця» і в майбутньому бути професійними управлінцями, у Компанії запроваджено новий формат роботи з молоддю – Директорат молоді. До його складу входять активні молоді працівники віком до 35 років.

Через карантинні обмеження у 2020 році Товариство, на жаль, було змушено призупинити реалізацію Молодіжної політики, що внесло серйозні корективи у роботу Директорату молоді. Лише наприкінці серпня відбулась стратегічна сесія за участю молодого активу працівників

Укрзалізниці, які входять до складу Директорату молоді (60 лідерів), для напрацювання плану роботи з урахуванням ситуації, що сталася в Україні та світі.

На стратегічній сесії було створено карту проблем та обговорено позитивний досвід роботи, з якими стикнулась молодь на робочих місцях. За результатами зустрічі сформовано основні цілі та розроблено подальший план роботи Директорату молоді.

Результати було презентовано в.о. члена правління Івану Синякову та прийнято рішення впровадити найбільш пріоритетні напрями, що турбують молодь, а саме:

- створення можливостей для молодих працівників вивчати міжнародний та професійний досвід;
- запобігання втраті молодих працівників через дискримінацію на робочому місці;
- створення умов для кар'єрного росту молодих працівників.

Вплив пандемії COVID-19 на діяльність Товариства у сфері управління персоналом

У 2020 році на діяльності Компанії у сфері управління та розвитку персоналу позначилась пандемія COVID-19. У квітні, в період карантинних обмежень, близько 90 тис. працівників було відправлено у вимушений простій, що складає майже 40 % від чисельності всіх співробітників АТ «Укрзалізниця». Товариство прийняло рішення продовжити виплачувати їм 100 % посадового окладу (тарифної ставки), попри те, що співробітникам на простої законом передбачена лише виплата 2/3 тарифної ставки (ст. 113 КЗпП).

Такий підхід є свідченням відповідального ставлення Укрзалізниці до своїх працівників. Стабільно недоотримуючи доходи від перевезень, Компанія забезпечувала соціальні гарантії та підтримку залізничників. З відновленням пасажирських та вантажних перевезень кількість працівників на простої суттєво зменшилась. У грудні 2020 року вона склала близько 13 тис. осіб.

Протягом 2020 року працівникам Товариства, які перебували в режимі простою, було сплачено 1 092 млн грн

Щоб зберегти фінансову стабільність та колектив, керівництво Компанії розробило план виходу з фінансової кризи — Антикризовий план заходів АТ «Укрзалізниця». Він передбачав запровадження неповного робочого тижня, відтермінування соціальних виплат, підвищення енергоефективності, продаж металобрухту та непрофільних активів, а також багато інших заходів з економії витрат та зі збільшення доходів. Окремим блоком було передбачено низку заходів державної підтримки, серед яких скасування земельного податку та пряма фінансова допомога.

У березні 2020 року, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» (зі змінами), у Товаристві було тимчасово призупинено окремі навчальні проєкти.

З метою забезпечення ефективної діяльності кадрової вертикалі АТ «Укрзалізниця» під час карантинних обмежень та для зменшення витрат, пов'язаних з відрядженнями, на потужностях філії «Головний інформаційно-обчислювальний центр» Товариства було розгорнуто програмне забезпечення (з безкоштовним програмним кодом) для проведення WEB-нарад, конференцій, навчань, що дало можливість проводити наради без обмежень.

Склад та плинність персоналу

У 2020 році внаслідок природної плинності кадрів, а також впровадження заходів з оптимізації персоналу відповідно до обсягів виконуваних робіт відбулось зменшення загальної чисельності працівників Укрза-

лізниці. Середньооблікова кількість співробітників склала 247 954 особи, з них понад 39,8 % – жінки (у 2019 році – 255 013 осіб, з них – 39,7 % жінки).

Розподіл працівників АТ «Укрзалізниця» за категоріями персоналу, 2019-2020 рр., %

Категорія персоналу	2019	2020
Керівники	8	8
Професіонали	7	7
Робітники	65	65
Фахівці	14	14
Технічні службовці	6	6

Розподіл працівників АТ «Укрзалізниця» за віком та категорією персоналу, 2019-2020 рр., %

Категорія персоналу	2019			2020		
	працівників до 30 років	працівників від 30 до 50 років	працівників від 50 років	працівників до 30 років	працівників від 30 до 50 років	працівників від 50 років
Керівники	5,6	62,5	31,9	4,8	62,9	32,3
Професіонали	11,2	63,9	24,9	9,9	63,8	26,3
Робітники	13,1	53,2	33,7	11,8	52,5	35,7
Службовці	8,8	50,0	41,2	12,7	47,6	39,7
Фахівці	14,1	55,2	30,7	12,5	55,3	32,1
Поза категорією	10,2	53,2	36,7	8,8	52,2	39,0
Всього	12,4	55,0	32,7	11,0	54,6	34,4

У 2020 році понад 100 жінок у Товаристві обіймали керівні посади рівня директорів та заступників директорів різних рівнів,

що складає 35,5 % від керівного складу (у 2019 році 78 жінок обіймали керівні посади, що склало 36,6 % від керівного складу Компанії).

Розподіл працівників АТ «Укрзалізниця» за статтю та категорією персоналу, 2019-2020 рр., %

Категорія персоналу	2019		2020	
	жінок	чоловіків	жінок	чоловіків
Керівники	27,8	72,2	28,7	71,3
Професіонали	72,5	27,5	73,2	26,8
Робітники	28,2	71,8	28,3	71,7
Службовці	98,5	1,5	100,0	0
Фахівці	57,6	42,4	57,6	42,4
Поза категорією	93,4	6,6	93,7	6,3
Всього	39,7	60,3	39,8	60,2

У 2020 році плинність кадрів АТ «Укрзалізниця» суттєво знизилась – з 16,3 % до 4,4 %. Така динаміка спричинена призупиненням

набору персоналу в державі в цілому, що своєю чергою вплинуло на природну плинність кадрів в Компанії.

Плинність кадрів Товариства, 2019-2020 рр., %

Підрозділи	2019	2020
	Коефіцієнт плинності кадрів	Коефіцієнт плинності кадрів
Всього по регіональних філіях	7,7	1,9
Всього по філіях	8,6	2,5
Всього по регіональних філіях та філіях Товариства	16,3	4,4

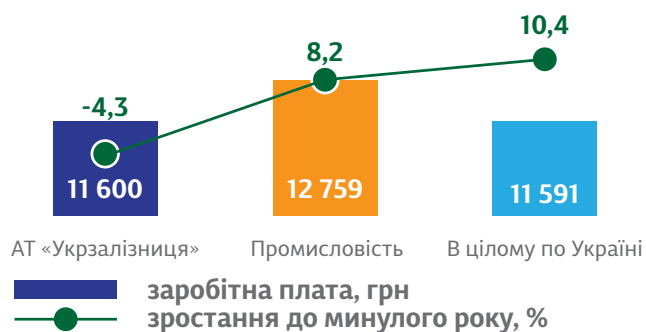
Оплата праці та мотивація працівників

Фонд оплати праці Товариства складається з фонду основної і додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат. У 2020 році фонд основної заробітної плати (оплата за годинними тарифними ставками та посадовими окладами) склав 47 %. Фонд додаткової заробітної плати включає щомісячну премію, систему доплат і надбавок, передбачених законодавством та Галузевою угодою (за роботу із важкими та шкідливими умовами праці, за роботу у вечірній та нічний час, за суміщення професій, за виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника, розширення зон обслуговування, професійну майстерність і т. ін.). У 2020 році фонд додаткової заробітної плати склав 48 %. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати у фонді оплати праці Компанії – 5 %.

Фонд оплати праці АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік склав 34,51 млрд грн

Середньомісячна заробітна плата працівників Товариства у 2020 році склала 11 600 грн, що на 4,3 % менше проти 2019 року (12 126 грн). Така динаміка пов'язана із введенням в дію Антикризового плану заходів АТ «Укрзалізниця» на 2020 рік внаслідок погіршення фінансового стану Товариства, яке було спричинено пандемією COVID-19 та карантинними обмеженнями, що були запроваджені на усій території України. Це на 0,1 % вище середньої заробітної плати в державі та на 9 % нижче середньої заробітної плати у промисловості. За рівнем середньої заробітної плати серед галузей економіки залізничники у звітному періоді посіли шістнадцяте місце.

Середньомісячна заробітна плата, 2020 р., грн

Оплата праці в Компанії регулюється Положенням про оплату праці працівників акціонерного товариства «Українська залізниця», яке є невід'ємною частиною Галузевої угоди (далі – Положення). Положення побудоване на єдиному методологічному підході до формування тарифних сіток і схем посадових окладів у межах всієї організаційно-штатної структури Товариства. Положенням визначені умови та розміри встановлення посадових окладів, годинних тарифних ставок, доплат, надбавок, разових заохочувальних виплат, винагород працівникам Укрзалізниці, а також умови преміювання за результатами діяльності. Розміри годинних тарифних ставок та посадових (місячних) окладів працівників Товариства у 2020 році не переглядались через складну фінансово-економічну ситуацію.

Найбільша частка працівників Укрзалізниці – 38 % (понад 86 тис. працівників) отримали у 2020 році заробітну плату у сумі від 10 000 до 15 000 грн.

Розмір заробітної плати, що сплачувалась працівникам Товариства, 2020 р.

Розмір заробітної плати	Кількість працівників, осіб	%
До однієї мінімальної заробітної плати (робітники найпростіших професій та працівники неосновної діяльності)	5 924	3 %
Від 5 000 до 7 000 грн	26 846	12 %
Від 7 000 до 10 000 грн	59 283	26 %
Від 10 000 до 15 000 грн	86 687	38 %
Від 15 000 до 20 000 грн	30 714	13 %
Понад 20 000 грн	19 089	8 %

Укрзалізниця безумовно виконує законодавство України в частині індексації заробітної плати працівників. Пунктом 4.16 Положення про оплату праці працівників акціонерного товариства «Українська залізниця» передбачено, що індексація грошових доходів проводиться відповідно до Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078. За 2020 рік сума індексації заробітної плати працівників АТ «Укрзалізниця» склала 17,78 млн грн.

Мотиваційні механізми та підтримка співробітників

Важливою складовою дієвої кадрової політики Укрзалізниці є оптимальне управління витратами на персонал та формування маркетингової діяльності у сфері оплати праці та мотивації персоналу. Компанія приділяє значну увагу мотиваційним механізмам, впровадження яких сприяє підвищенню зацікавленості і задоволеності роботою у працівників. На жаль, погіршення фінансового стану Товариства у 2020 році спричинило скорочення можливостей Компанії до

виплати ряду заохочень.

Водночас працівникам АТ «Укрзалізниця», які в умовах карантинних обмежень продовжували працювати у звичному, а інколи й у більш інтенсивному режимі, стабільно виплачувалась премія за результатами виконання виробничих показників.

З метою збереження кваліфікованого персоналу та недопущення скорочення чисельності працівників у період погіршення фінансово-економічної ситуації Товариства з 01.07.2020 р. для працівників з п'ятиденним робочим тижнем було запроваджено режим неповного робочого тижня. При цьому збережено усі доплати, надбавки та премії. Рішенням правління від 15.10.2020 р. з метою забезпечення запланованих обсягів перевезень та робіт для окремих категорій робітничого персоналу та їх безпосереднього керівництва (майстрів, електромеханіків) режим неповного робочого часу було скасовано та поновлено повний робочий тиждень.

На виконання Закону «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання по-

ширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», Товариство підготувало та подало до центрів зайнятості України усі необхідні документи для виплати працівникам Компанії, для яких було запроваджено режим неповного робочого часу, державної одноразової грошової допомоги у розмірі до 8 тис. грн.

У 2020 році Товариство здійснило роботу для отримання фінансування з державного бюджету у розмірі 102,7 млн грн на соціальну підтримку працівників Компанії, яким через запровадження на державному рівні карантинних заходів було зменшено тривалість роботи. Матеріальну допомогу було надано 30 961 співробітнику

Запровадження карантинних заходів та пов'язаних з ними простоїв зумовило Компанію розробити та затвердити Інструкцію щодо порядку оформлення та оплати часу простою в акціонерному товаристві «Українська залізниця». Рішенням правління від 17.09.2020 р. було також затверджено Порядок обліку використання робочого часу працівників АТ «Укрзалізниця».

Впровадження системи оцінки роботи персоналу

У 2020 році з метою оцінки персоналу Компанії здійснювались такі заходи:

- введено в дію Бібліотеку ключових показників результативності (ефективності) діяльності (KPIs) АТ «Укрзалізниця»;
- актуалізовано та затверджено корпоративні KPIs на III, VI квартали та II півріччя 2020 року;
- утворено робочу групу з розробки та впровадження автоматизованої системи обліку KPIs в інформаційній системі АТ «Укрзалізниця»;
- розроблено та затверджено технічні ви-

моги до «Автоматизованої системи обліку ключових показників результативності (ефективності) АТ «Укрзалізниця»;

- розроблено автоматизовану систему обліку KPIs в інформаційній системі АТ «Укрзалізниця», проводиться її дослідна експлуатація;
- здійснювалась робота щодо підготовки карт оцінки результатів діяльності працівників апарату управління Укрзалізниці, керівників регіональних філій та філій.

У рамках проєкту «Розробка та впровадження грейдингової системи оплати праці за методологією Hay Group в апараті управління АТ «Укрзалізниця» робочою групою, яка відповідає за розробку та затвердження описів посад, з метою їх подальшого оцінювання було сформовано та затверджено:

- 10 профілів посад функціональних директорів;
- 47 профілів посад директорів департаментів/управлінь/офісів, посад безпосереднього підпорядкування голові правління або наглядовій раді в апараті управління;
- 91 профіль посад заступників директорів департаментів/управлінь/офісів в апараті управління;
- 15 профілів посад директорів філій.

Рівні можливості для працевлаштування

АТ «Укрзалізниця» усвідомлює важливість залучення висококваліфікованих кадрів для досягнення високих результатів своєї діяльності. Для всіх охочих Компанія постійно забезпечує доступ до актуальних вакансій - відповідну інформацію розміщено на офіційному сайті Товариства у розділі «Робота на залізниці». З метою комплектування апарату управління Компанії та регіональних філій, філій кваліфікованими працівниками також використовуються сайти з пошуку роботи Work.ua та Robota.ua. На офіційних сайтах регіональних філій створено розділи «Запрошуємо на роботу», де оприлюднюються вакансії в розрізі виробничих підрозділів, категорій персоналу, географії. Розміщено посилання на ці вакансії й на офіційному сайті Товариства. Також у 2020 році було продовжено системну роботу з планування добору персоналу у регіональних філіях, філіях та з удосконалення звітності.

Товариство забезпечує рівність трудових прав усіх працівників. У Компанії забороняється будь-яка дискримінація у сфері праці,

зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей, пряме або непряме обмеження прав працівників залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я, інвалідності, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД, сімейного та майнового стану, сімейних обов'язків, місця проживання, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, участі у страйку, звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим працівникам у захисті їх прав, за мовними або іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання.

Зокрема, Товариство визнає право на працю людей з інвалідністю нарівні з іншими співробітниками. За даними АСУ «Кадри», станом на кінець 2020 року в АТ «Укрзалізниця» працювало 9 489 осіб з інвалідністю.

Прийнято працівників до Товариства за категоріями персоналу та за віком¹², 2020 р.

Категорія персоналу	Прийнято працівників віком до 30 років	Прийнято працівників віком від 30 до 50 років	Прийнято працівників віком від 50 років
Керівники	117	1 096	439
Професіонали	455	1 497	440
Робітники	3 080	5 877	2 910
Службовці	1	1	0
Технічні службовці	303	1 751	1 275
Фахівці	719	1 399	452
Всього	4 675	11 621	5 516

*12 За даними АСУ «Кадри»

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері управління персоналом

1. Затвердити та впровадити Порядок пошуку та підбору персоналу АТ «Укрзалізниця».

2. Розробити та затвердити Положення про систему адаптації персоналу акціонерного товариства «Українська залізниця».

3. Сприяти розвитку проєкту «Трансформація та автоматизація бізнес-процесів на базі ERP блок «Управління персоналом».

4. Передбачити підвищення тарифних ставок (посадових окладів) на 8 %.

5. Ввести в експлуатацію автоматизовану систему бюджетування АТ «Укрзалізниця» в частині формування бюджетів витрат на персонал.

6. Внести зміни та доповнення до Бібліотеки ключових показників результативності (ефективності) діяльності (KPIs) АТ «Укрзалізниця», охопити системою оцінки результатів діяльності керівників апарату управління Товариства, регіональних філій та філій.

7. У рамках проєкту «Розробка та впровадження грейдингової системи оплати праці за методологією Hay Group в апараті управління АТ «Укрзалізниця» до кінця 2021 року завершити другий та третій етапи проєкту.

8. У рамках проєкту створення Об'єднаних центрів управління персоналом у першому півріччі 2021 року заплановано відкриття пілотних ЦУПРів:

- Регіональна філія «Південна залізниця» в м. Харків;
- Регіональна філія «Південно-Західна залізниця» в м. Коростень;
- Філія «Пасажирська компанія» в м. Київ.

На друге півріччя 2021 року заплановано розпочати тиражування ЦУПРів.

Соціальний захист та підтримка співробітників

1 ПОДОЛАННЯ
БІДНОСТІ

3 МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

АТ «Укрзалізниця» забезпечує своїх працівників одним з найкращих у країні соціальних пакетів. Компанія пропонує широкий набір компенсацій та пільг, серед яких матеріальна допомога на оздоровлення, у зв'язку з одруженням, народженням дитини, виплати при виході на пенсію, лікування та оздоровлення у санаторіях та будинках відпочинку, організація спортивних і культурних заходів та інші.

Система соціальної підтримки працівників АТ «Укрзалізниця» спрямована на підвищення рівня життя співробітників та членів їх родин, а також рівня мотивації та задоволеності залізничників. У складних фінансово-економічних умовах 2020 року надважливим завданням для Компанії було максимально зберегти передбачені для працівників пільги та гарантії та подбати про їх соціальний захист.

Політика Товариства у сфері соціального захисту та соціального забезпечення визначена нормами Галузевої угоди, укладеної між Державною адміністрацією залізничного транспорту України та профспілками, а також нормами, передбаченими чинними колективними договорами підрозділів АТ «Укрзалізниця». Компанія також керується законами України, указами Президента та постановами Кабінету Міністрів України. Галузева угода та колективні договори структурних підрозділів Товариства регулюють виробничі, трудові, соціально-економічні відносини та узгоджують інтереси працівників та керівництва.

100 % працівників АТ «Укрзалізниця» охоплені колективними договорами

Загальний обсяг витрат Товариства на реалізацію заходів у сфері соціальної політики у 2020 році складав близько 13 млрд грн

Розподіл витрат Компанії на виконання Галузевої угоди:

- надбавка за вислугу років – 3 362,12 млн грн та 26 %;
- доплати та надбавки – 2 724,21 млн грн та 21 %;
- матеріальна допомога – 1 937,38 млн грн та 15 % (у т.ч. на оздоровлення 1 411,38 млн грн та 11 %);
- охорона праці – 740,53 млн грн та 6 %;
- додаткова відпустка – 630,29 млн грн та 5 %;
- утримання об'єктів оздоровлення, здешевлення путівок – 311,33 млн грн та 2 %;
- допомога при звільненні у зв'язку з виходом на пенсію – 397,11 млн грн та 3 %;
- виплати за роз'їзний характер роботи – 385,34 млн грн та 3 %;
- медичні обстеження та медичні огляди – 188,64 млн грн та 1,5 %;
- інше – 2 272,44 млн грн та 17,5 %.

У 2020 році у сфері соціального захисту та соціального забезпечення працівників Товариством було здійснено такі заходи:

- Створено філію «Центр оздоровлення та відпочинку» (підібрано та погоджено керівний склад, підготовлено пакет документів щодо юридичного статусу, виділено приміщення, здійснено роботу відповідно до затвердженого бізнес-плану).
- Врегульовано конфлікт з профспілками (вжито заходи щодо зниження соціального напруження для припинення пікетування Міністерства інфраструктури України (МІУ) вільними профспілками).

- Врегульовано конфлікт, пов'язаний з реформуванням медичних закладів філії «Центр охорони здоров'я» (здійснено заходи щодо зниження соціального напруження в питанні реформування відомчих медзакладів: відбулось 12 зустрічей в Мінінфраструктури, наради за участю представників профспілок та народних депутатів України).
- З метою постійної комунікації та відкритого діалогу започатковано проведення системних зустрічей за участю голови правління із лідерами профспілкових організацій: роз'яснення нагальних проблем, погодження шляхів виходу із кризової ситуації та залучення профспілок для вирішення проблем Товариства на національному рівні.
- Створено реєстр профспілкових організацій структурних (виробничих) підрозділів, членами яких є працівники Компанії.
- Розроблено програмне забезпечення АСУ «Матеріальна допомога», проведено дослідну експлуатацію, запущено роботу щодо ведення єдиної бази обліку матеріальної допомоги.
- Створено Директорат молоді, розроблено план залучення молоді до питань реформування в Компанії.
- Сформовано новий стандарт забезпечення працівників форменим одягом, затверджено нові ескізи, комплектність форменого одягу, протестовано експериментальні зразки.

Взаємодія з профспілками

Співпраця з профспілками, що діють у Товаристві, відбувається в рамках колективно-договірних відносин, відповідно до яких сторони наділені взаємними зобов'язаннями.

Згідно з законодавством та умовами чинних колективних договорів, у 2020 році АТ «Укрзалізниця» відрاهувало профспілковим організаціям коштів на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу у сумі 179,4 млн грн.

Профспілкам, що діють у Товаристві, у 2020 році на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу було перераховано понад 179 млн грн

Програма забезпечення житлом

У 2020 році завершено будівництво 110 квартир у житловому будинку в м. Харків. Нині здійснюються роботи з оформлення правовстановлюючих документів.

Також у 2020 році співробітники, що перебувають на обліку на отримання житла, отримали ордери на 53 квартири II черги 100-квартирного житлового комплексу у м. Синельниковому.

Після реконструкції введено в експлуатацію 8-квартирний житловий будинок у м. Здолбунів Рівненської області.

Тривають роботи з будівництва (реконструкції) 4-квартирного житлового будинку в с. Козятин Вінницької області, а також реконструкції нежитлової будівлі під багатоквартирний житловий будинок в м. Ніжин Чернігівської області.

На балансі АТ «Укрзалізниця» знаходиться 75 гуртожитків, розрахованих на понад 6,3 тисячі ліжко-місць. Зараз у гуртожитках мешкає понад 4,5 тисячі осіб. На утримання гуртожитків спрямовано понад 60,1 млн грн, зокрема на поточне утримання – 49 млн грн, на ремонтні роботи – понад 11,1 млн грн.

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

17 листопада у місті Слов'янськ було відкрито новий гуртожиток для залізничників на 30 квартир. Триповерхова будівля має два крила. Загальна площа однокімнатних помешкань — від 32 до 38 кв. м, а двокімнатних — від 53 до 56 кв. м. Кімнати обладнані усім необхідним для проживання людей: меблями, сантехнікою та побутовою технікою. Гуртожиток розташований поблизу залізничного вокзалу, поряд є школа, дитячий садок та торговельний центр.

Соціальна підтримка військово-службовців

З нагоди Дня захисника України та з метою підтримки працівників АТ «Укрзалізниця», які проходили та/або проходять військову службу та/або постраждали під час бойових дій в зоні проведення антитерористичної операції/операції Об'єднаних сил, правління Компанії було прийнято рішення від 12.10.2020 р. щодо виплати 3 023 працівникам Товариства грошового заохочення у сумі 1 500 грн, на загальну суму 6 853 169,12 грн (з урахуванням податків).

Підтримка пенсіонерів

Одним з пріоритетів соціальної політики Товариства є підвищення якості життя залізничників, зокрема й непрацюючих пенсіонерів. Щороку в АТ «Укрзалізниця» організовується оздоровлення непрацюючих пенсіонерів залізничного транспорту в оздоровчих закладах Компанії. У 2020 році у зв'язку з впровадження карантинних заходів оздоровлення тривало лише один місяць.

Окремим категоріям пенсіонерів також надавалась транспортна допомога, квит-

ки для безоплатного проїзду залізничним транспортом у внутрішньодержавному та приміському сполученнях.

У 2020 році було надано фінансову допомогу близько 27,6 тис. пенсіонерів Товариства на загальну суму близько 58,5 млн грн

Компанія також забезпечує страхування непрацюючих пенсіонерів-залізничників. Відповідні договори АТ «Укрзалізниця» уклало зі страховими компаніями «Нафтогазстрах», «Інтерполіс», «Раритет» та «Інтерекспрес». Програмами страхування передбачено забезпечення застрахованих осіб лікарськими засобами, виробами медичного призначення, діагностичним обстеженням, харчуванням, відшкодування витрат на придбання лікарських засобів, виробів медичного призначення, а також оплати діагностичного обстеження.

У 2020 році правління АТ «Укрзалізниця» прийняло рішення надати фінансування Профспілці залізничників і транспортних будівельників України у сумі 3,64 млн грн для допомоги організаціям ветеранів війни та праці залізничного транспорту України

Підтримка здорового способу життя

Оздоровлення працівників

Здоров'я та ресурсний стан працівників є важливим фактором сталого та ефективного розвитку Товариства. На жаль, запровадження карантинних заходів, спричинених пандемією COVID-19, внесло серйозні корективи в роботу системи оздоровлення та відпочинку АТ «Укрзалізниця». На деякий період в Україні була заборонена діяльність санаторіїв, пансіонатів, баз відпочинку та закладів дитячого оздоровлення всіх форм власності, зокрема й тих, що належать Компанії. Зважаючи на епідеміологічну небезпеку, заклади дитячого оздоровлення АТ «Укрзалізниця» влітку 2020 року взагалі не відчиняли своїх дверей.

Оздоровлення відбувалося у 3 санаторіях – «Медичний центр реабілітації залізничників», «Світязька» та санаторії ім. М. Гоголя. У 2020 році, в умовах карантинних обмежень, у галузевих закладах Товариства оздоровлено 4 097 залізничників та членів їхніх сімей.

Щороку Товариство організовує та проводить численні культурно-мистецькі та спортивно-оздоровчі заходи, однак у 2020 році у зв'язку з карантинними обмеженнями по всій території України такі у Компанії не відбувалися.

Для забезпечення соціального захисту та матеріальної підтримки працівників АТ «Укрзалізниця», які захворіли на коронавірусну інфекцію, Товариство прийняло рішення надавати співробітникам матеріальну допомогу у розмірі до 10 тис. грн

Матеріальна допомога на лікування коронавірусної інфекції надається відповідно до Порядку надання матеріальної допомоги на медичні та інші цілі працівникам, пенсіонерам акціонерного товариства «Українська залізниця» та членам їхніх сімей (далі – Порядок). Граничний розмір допомоги становить від 6 до 10 тис. грн за наявності оригіналів чеків та повного пакета документів відповідно до Порядку.

Медичні послуги для працівників

Важливим елементом корпоративної культури АТ «Укрзалізниця» є турбота про здоров'я працівників. У Товаристві діє спеціалізована філія «Центр охорони здоров'я» (ЦОЗ), до складу якої входять 8 клінічних лікарень (в яких працівники можуть отримати стаціонарне лікування), а амбулаторну допомогу надають:

- 6 лінійних амбулаторій,
- 142 здоровпункти,
- 48 медпунктів на залізничних вокзалах.

Залізничники та члени їх сімей, а також пенсіонери-залізничники мають доступ до безоплатної якісної медичної допомоги в усіх медичних закладах Компанії, де вони можуть пройти обстеження, профілактичні огляди та лікування.

Основні медичні послуги, що надавалися працівникам Товариства та членам їх сімей

Протягом 2020 року працівникам Компанії, членам їх сімей, а також пенсіонерам-залізничникам закладами охорони здоров'я Укрзалізниці надавалися такі основні медичні послуги:

- надання первинної медико-санітарної допомоги в умовах поліклініки і пунктів охорони здоров'я на підприємствах;
- надання вторинної спеціалізованої медичної допомоги в амбулаторних умовах з різних спеціальностей;
- ведення вагітності в амбулаторних умовах;
- надання вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги в умовах денного стаціонару;
- надання спеціалізованої медичної допомоги у відділеннях стаціонару по різних спеціальностях;
- надання медичної допомоги дітям;
- надання послуг з медичної реабілітації;
- надання стоматологічної допомоги дорослим та дітям;
- надання медичної допомоги хворим з за-

хворюваннями внутрішніх органів, ендокринної системи, неврологічними захворюваннями;

- проведення інструментальних методів обстеження (рентгенологічних, ендоскопічних, ультразвукових, електрофізіологічних);
- проведення загальноклінічних та біохімічних лабораторних обстежень, а також лабораторних досліджень з метаболічного скринінгу;
- проведення хірургічних операцій;
- проведення анестезії та анестезіологічного моніторингу під час хірургічних операцій та обстежень;
- забезпечення післяопераційного моніторингу, знеболення та подальшої медикamentозної терапії;
- надання медичної допомоги вагітним в пологах, з ускладненим перебігом вагітності та з екстрагенітальною патологією;
- забезпечення цілодобового лікарського та медсестринського догляду за пацієнтами;
- надання допомоги при гострому інсульті;
- надання медичної допомоги при інфаркті;
- проведення патоморфологічних досліджень;
- психологічні лікувальні втручання;
- паліативна допомога.

Протягом 2020 року у поліклініках філії «ЦОЗ» було зареєстровано 1 017 199 відвідувань залізничників та 87 612 – членів їх сімей. Звернень до стаціонарів залізничних лікарень у звітному періоді від працівників Товариства було 836 521, від членів їх родин – 89 042, від пенсіонерів-залізничників – 116 764.

У лікарнях Компанії проведено 2 902 290 обстежень, з них 361 158 – діагностичних. Здійснено 4 483 ендоскопічні операції, 91 904 рентгенодіагностичні обстеження. Протягом року в лікарнях та поліклініках Укрзалізниці отримали медичну допомогу 94 084 діти залізничників. Кількість прооперованих хворих – 11 997 осіб, з яких 6 209 – прооперовано ургентно. Оздоровлено в умовах денного стаціонару 1 965 осіб.

Медзаклади Товариства долучилися до впровадження ефективних інструментів менеджменту. Усі залізничні лікарні мають акредитацію та отримали сертифікат якості міжнародного стандарту ISO ДСТУ ISO 9001: 2015 «Системи управління якістю. Вимоги». Впровадження системи управління якістю в закладах охорони здоров'я дозволяє організувати роботу лікувальних закладів відповідно до сучасних вимог із використанням найкращого світового досвіду в сфері управління

Філія «ЦОЗ» також здійснює перед- та післярейсові медичні огляди, оздоровчі заходи. З метою раннього виявлення захворювань та різних патологічних станів у працівників Укрзалізниці в медичних закладах не рідше одного разу на два роки проводяться періодичні та попередні профілактичні огляди.

Протягом 2020 року проведено 4 429 154 огляди залізничників. Під час проведення попередніх та періодичних оглядів за станом здоров'я було відсторонено від роботи 140 осіб. Під час проведення перед- та післярейсових оглядів – 687 осіб, які потребували проведення лікувальних та оздоровчих заходів

Медичні заклади Компанії активно співпрацюють зі страховими компаніями за програмами добровільного медичного страхування, що дозволяє покращити фінансування та забезпечувати на належному рівні надання медичних послуг застрахованим залізничникам.

За страховими полісами всіх страхових компаній у 2020 році було проліковано 22 598 залізничників. З них працюючих – 13 537. Загальна кількість надходжень від страхових компаній до філії «ЦОЗ» у 2020 році становила 51,32 млн грн

У залізничних лікарнях діє механізм відшкодування державою пацієнтам вартості лікарських засобів (реімбурсація) за програмою «Доступні ліки». До списку ліків, які можна отримати за програмою, включено понад 250 лікарських засобів для лікування хворих з серцево-судинними, ендокринними, легенежими та іншими захворюваннями. Лікарями залізничних лікарень виписано понад 5 000 безоплатних рецептів для пацієнтів, які хворіють на серцево-судинні захворювання, бронхіальну астму, цукровий діабет II типу.

Близько 100 лікарів філії «ЦОЗ» зареєстровано у системі e-Health, серед них сімейні лікарі, терапевти та педіатри. Кількість підписаних з пацієнтами декларацій за програмою медичних гарантій перевищила 38 тис.

У 2020 році за надані медичні послуги, пов'язані з первинною медичною допомогою, філія «ЦОЗ» від Національної служби здоров'я України отримала кошти у сумі 16,58 млн грн.

Діяльність медичних закладів в умовах пандемії COVID-19

Робота медичних закладів Товариства у 2020 році була спрямована передусім на надання допомоги пацієнтам з захворюваннями на COVID-19 або з підозрою на таке захворювання. Протягом звітного періоду неодноразово обмежувалися планові госпіталізації до стаціонарів, скасовувалися планові прийоми в поліклініках. Зменшилася кількість звернень громадян, кількість планових госпіталізацій та оперативних втручань. Лікарні продовжували працювати в особливому режимі. Вживалися заходи щодо недопущення поширення захворюваності в медзакладах.

З огляду на епідемічну ситуацію було переглянуто матеріально-технічне оснащення медзакладів. АТ «Укрзалізниця» здійснювало закупівлі медикаментів для забезпечення потреб пацієнтів з COVID-19. Було закуплено 24 апарати ШВЛ, розхідні матеріали

для операційних, поставлено 10 тис. швидких експрес-тестів для діагностики коронавірусної хвороби, пульсоксиметри, 8 кисневих концентраторів. Майже на 2 млн грн закуплено лікарських засобів для лікування дерматологічних хворих та захворювань опорно-рухового апарату. Все це дозволило покращити якість надання медичної допомоги пацієнтам, які зверталися до залізничних лікарень.

Проведення Дня донора

Залізничники беруть участь у щорічних Днях донора. У зв'язку з пандемією COVID-19 «День донора» у 2020 році не вдалося провести відповідно до запланованого масштабу. Попри це вдалося зібрати понад 123 л крові, тоді як у 2019 році – близько 52 л.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері соціальної політики

1. Завершити роботу над проектом Колективного договору АТ «Укрзалізниця».
2. Сформуувати, затвердити та виконати корпоративне замовлення на оздоровлення залізничників та членів їх сімей в умовах карантинних обмежень.
3. Розширити спектр надання медичних послуг за договорами з НСЗУ.
4. Сприяти наданню послуг працівникам Укрзалізниці в частині оздоровлення.
5. Проводити профілактичні заходи для працівників Компанії з метою підтримки їх здоров'я.

Результати проведення «Дня донора» у Товаристві, 2020 р.

Пункт прийому крові у Товаристві	Кількість осіб, які взяли участь у заході	Кількість зібраної крові
Київська клінічна лікарня на залізничному транспорті № 1	-	-
Київська клінічна лікарня на залізничному транспорті № 2	-	-
Київська клінічна лікарня на залізничному транспорті № 3	-	-
Одеська клінічна лікарня на залізничному транспорті	-	-
Харківська клінічна лікарня на залізничному транспорті № 1	-	-
Харківська клінічна лікарня на залізничному транспорті № 2	154	79 л
Дніпровська клінічна лікарня на залізничному транспорті	-	-
Львівська клінічна лікарня на залізничному транспорті	89	44 л 452 мл
Всього	243	123 л 452 мл

Розвиток та навчання працівників

4

8

9

Укрзалізниця розуміє важливість забезпечення високої професійної підготовки, постійного підвищення кваліфікації, а також реалізації працівниками своїх прав на навчання. Навчання співробітників Товариства спрямоване на розвиток персоналу Компанії з урахуванням її стратегічних цілей та кадрових потреб. У Товаристві розробляються та реалізуються програми фахового вдосконалення: кадрового резерву, наставництва, розвитку кар'єри, підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників. Компанія прагне створювати сприятливі умови, необхідні для навчання та підвищення кваліфікації працівників. В АТ «Укрзалізниця» створена розгалужена мережа центрів професійного розвитку персоналу, діють центри професійної освіти, здійснюється виробнича практика, постійне навчання на виробництві.

У 2020 році на навчання, розвиток та підвищення кваліфікації персоналу Товариство спрямувало 40 806 725 грн (з них на регіональні філії – 28 612 318 грн, філії – 9 379 782 грн, апарат управління – 2 814 625 грн), що на 5,6 % більше, ніж у 2019 році (38 649 395 грн)

У 2020 році Товариство організовувало та здійснювало різноманітні заходи з розвитку та навчання працівників, що відбувались як всередині Компанії, так і за її межами, з використанням очної та дистанційної форм навчання.

В апараті управління АТ «Укрзалізниця» до навчання у 2020 році найбільше залучалися працівники Департаменту розвитку персоналу та кадрової політики, Департаменту внутрішнього аудиту і контролю, Головного управління воєнізованої охорони, Департаменту управління корпоративними

правами та забезпечення діяльності правління, а також працівники інших підрозділів.

Після проведення процедури закупівлі освітніх послуг згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» та укладання відповідних договорів 366 працівників пройшли зовнішнє навчання. Основні теми навчання:

- «Будівництво 2020. Законодавче та нормативне забезпечення будівельної діяльності. Нові процедури та правила. Новий порядок»;
- «Публічні закупівлі – 2020. Закупівлі товарів, робіт і послуг за новими правилами. Як проводити тендери у 2020 році»;
- «Охоронник»;
- «Внутрішній аудит на підприємстві»;
- «Детальний аналіз аудиту бізнес-процесів»;
- «Проектний менеджмент»;
- «Менеджер із закупівель»;
- «Корпоративний секретар»;
- «Навчання зі стрільби» та інші.

Також 40 працівників пройшли внутрішнє навчання за темами «Ліміти фінансових зобов'язань» та «Посадова інструкція: від підготовки до затвердження».

У 2020 році в АТ «Укрзалізниця» проведено заходи з навчання та розвитку персоналу, у яких взяли участь 399 588 працівників (деякі працівники пройшли кілька видів навчань). Основні види навчання:

- професійне навчання робітників – 27 983 особи (у центрах професійного розвитку персоналу, центрах професійної освіти – 4 972 особи, на виробництві – 22 575 осіб, 436 осіб – в інших навчальних закладах);
- навчання «першозимників» – 8 767 осіб;
- спеціальне навчання з питань перевезення небезпечних вантажів – 8 161 особа;
- технічне навчання працівників АТ «Укрзалізниця» – 221 022 особи;
- навчання лінійно-управлінського персоналу регіональних філій, філій – 3 674 особи;
- навчання працівників апарату управління АТ «Укрзалізниця» – 406 осіб (серед них 164 – керівники, 94 – фахівці, 12 – професіонали, 136 – робітники);
- дистанційне навчання працівників на Порталі розвитку знань АТ «Укрзалізниця» – 129 324 особи

Оцінка рівня знань працівників Товариства

Відповідно до Положення про професійне тестування працівників залізничного транспорту, у регіональних філіях та філіях Компанії здійснюється оцінка рівня знань працівників з використанням системи багатопрофільного тестування. Протягом 2020 року професійне тестування було проведено для 30 485 осіб, з яких 30 314 осіб показали задовільний рівень знань.

Тестування проводяться:

- перед атестацією керівників та фахівців;
- перед зарахуванням до кадрового резерву;

- у процесі підвищення кваліфікації;
- після підготовки та перепідготовки персоналу;
- під час періодичної перевірки знань;
- перед та після проведення стажування.

В апараті управління Укрзалізниці проводиться оцінка рівня знань працівників з використанням системи багатопрофільного тестування до та після стажування. За результатами зазначеної оцінки після проведення стажування, рівень знань працівників Товариства за 2020 рік у середньому виріс на 10 %.

Вплив пандемії COVID-19 на розвиток та навчання персоналу

Пандемія COVID-19 та спричинені нею карантинні заходи мали негативний вплив на розвиток та навчання персоналу у 2020 році:

- тимчасово призупинено реалізацію стратегічної ініціативи «Формування та розвиток кадрового резерву»;
- розпочато, але відтерміновано проведення відбору кандидатів до внутрішніх тренерів АТ «Укрзалізниця»;
- перенесено строки або скасовано стажування у підрозділах апарату управління АТ «Укрзалізниця» працівників з інших міст України;
- скасовано ряд заходів, включених до Плану проведення науково-практичних конференцій, семінарів, семінарів-нарад, шкіл передового досвіду АТ «Укрзалізниця» на 2020 рік;
- тимчасово призупинено впровадження Положення про технічне навчання працівників акціонерного товариства «Українська залізниця»;
- внесено коригування до періодів проведення професійного навчання та обсягів навчання, з внесенням відповідних змін до графіків проведення навчання та наказів щодо професійного навчання у структурних підрозділах Товариства. У центрах професійного розвитку персоналу та професійної освіти регіональних філій та філій

«Центр професійного розвитку персоналу» було зменшено кількість осіб у навчальних групах (обмеження становило не більше 10 осіб в групі);

- укладено 12 договорів про підвищення кваліфікації 2 734 керівників та фахівців АТ «Укрзалізниця» із шістьма закладами фахової передвищої освіти (коледжі), але заплановане навчання не розпочалось через карантинні обмеження;
- призупинено проєкт «Спеціалізована школа провідника» з підвищення рівня сервісного обслуговування для провідників пасажирських вагонів філії «Пасажирська компанія».

Стратегічні ініціативи у сфері розвитку та навчання персоналу

У 2020 році у Товаристві було впроваджено низку стратегічних ініціатив у сфері розвитку та навчання персоналу.

• Розробка та впровадження Моделі компетенцій

Відповідно до етапів ініціативи наприкінці березня 2020 року рішенням правління Компанії було затверджено Модель корпоративних компетенцій АТ «Укрзалізниця» та розпочато її впровадження у процеси управління персоналом. Мета впровадження єдиної корпоративної моделі компетенцій в Товаристві:

- підвищення якості управління персоналом та процесами для досягнення очікуваних результатів і успішної реалізації стратегічних цілей Компанії;
- створення індивідуальних планів розвитку працівників для підвищення рівня експертизи та ключових компетенцій задля успішної реалізації цілей та задач посад;
- підвищення внутрішнього іміджу Укрзалізниці, підтримка розвитку корпоратив-

ної культури через надання працівникам прозорих можливостей для послідовного розвитку та кар'єрного зростання.

На Порталі розвитку знань АТ «Укрзалізниця» створено розділ «Модель компетенцій», де розміщені пам'ятка «Модель корпоративних компетенцій АТ «Укрзалізниця» та дистанційний навчальний курс «Модель корпоративних компетенцій».

• Формування та розвиток кадрового резерву

Згідно з етапами цієї ініціативи 03.03.2020 затверджено умови реалізації першочергового формування кадрового резерву в Компанії, визначено пілотні підрозділи та рівні для проведення першочергового формування кадрового резерву. Затверджено перелік визначених посад регіональних філій, філій для першочергового формування кадрового резерву АТ «Укрзалізниця» (69 посад). Розпочато процес реалізації другого етапу ініціативи, спрямованого на проведення відбору кандидатів та затвердження списку резервістів. Від регіональних філій та філій отримано пропозиції щодо кандидатів до кадрового резерву (125 кандидатів).

У зв'язку з кадровими та організаційно-структурними змінами в Товаристві, а також через несприятливу епідемічну ситуацію та карантинні заходи, формування кадрового резерву у пілотних підрозділах тимчасово призупинено. Пілотним підрозділам підготовлено та доведено до відома перелік дистанційних навчальних курсів, спрямованих на покращення рівня компетенцій.

• Впровадження дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) та фахівців у закладах вищої освіти для залізничної галузі

Дуальну форму навчання було впроваджено у 16 ЗП(ПТ)О за участю 6 регіональних філій Товариства та філії «Пасажирська компанія». У 2020 році ЗП(ПТ)О випустили 300 кваліфікованих робітників, які навча-

лися за дуальною формою, з них 96 випускників було працевлаштовано до підрозділів Укрзалізниці, що становить 32 % від загального випуску. У закладах вищої освіти у 2020 році за дуальною формою освіти навчалось 22 особи, 20 з яких було працевлаштовано до підрозділів Компанії.

• **Розроблення професійних стандартів на модульно-компетентній основі з визначених професій**

У 2020 році Товариство розробило 19 професійних стандартів за залізничними професіями, що були затверджені Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: «Черговий по залізничній станції», «Приймальник поїздів», «Машиніст компресорних установок», «Машиніст мотовоза», «Машиніст незнімної дрезини», «Агент комерційний», «Машиніст дизель-поїзда», «Касир багажний», «Начальник локомотивного депо», «Поїзний електромеханік», «Регулювальник швидкості руху вагонів», «Оператор поста централізації», «Електромеханік дільниці (з ремонту та обслуговування пристроїв сигналізації, централізації та блокування)», «Прийомо-здавальник вантажу та багажу», «Оператор сортувальної гірки», «Черговий стрілочного поста», «Машиніст залізнично-будівельних машин», «Машиніст колійних машин», «Накладжувальник колійних машин та механізмів».

Професійні стандарти створені з метою визначення вимог до кваліфікаційних і спеціальних знань працівників, їх завдань, обов'язків та спеціалізації; створення умов для професійного розвитку працівників; нормування праці; визначення посадових (робочих) завдань та обов'язків працівників, планування їх професійного зростання, розроблення посадових (робочих) інструкцій (за потреби); організації навчання працівників, підбору, укомплектування штату працівниками; обґрунтування рішень, що ухвалюються за результатами атестації, сертифікації працівників; розроблення стандартів підприємства, організації, установи; формуван-

ня систем щодо мотивації та стимулювання персоналу; встановлення єдиних вимог до змісту та якості професійної діяльності; узгодження назв професій (професійних назв робіт, посад); упорядкування видів трудової діяльності тощо.

• **Забезпечення можливості залучення робітників основних професій до виконання робіт за гостродефіцитними суміжними професіями**

Ініціатива спрямована на зниження ризиків зриву виконання робіт, пов'язаних з відсутністю працівника, швидке заміщення відсутнього працівника для виконання робіт, уніфікацію планів перепідготовки працівників на виробництві, стимулювання працівників до опанування інших видів робіт, створення контролю за якістю отримання працівником відповідних знань та навичок для забезпечення належного рівня виконаної ним роботи.

З метою підвищення ефективності використання робітничих кадрів, створення умов для їх професійної мобільності у Товаристві розроблено та затверджено 41 рекомендований навчальний план і програми перепідготовки робітників за суміжними професіями для залучення робітників гостродефіцитних професій залізничного транспорту до роботи за суміжними професіями, частковими кваліфікаціями. Також підготовлено на розгляд правління проєкт Положення про залучення робітничих кадрів АТ «Укрзалізниця» до роботи за суміжними професіями, частковими кваліфікаціями.

Професійне навчання

70 % працівників Товариства – кваліфіковані робітники. Компанія забезпечує безперервне навчання і підвищення кваліфікаційного рівня робітників упродовж їх трудової діяльності. Професійне навчання робітничих кадрів здійснюється на виробництві, в центрах професійного розвитку персоналу та центрах професійної освіти регіональних філій, філії «Центр професійного розвитку персоналу». Найпоширенішими видами навчання робітничих кадрів у 2020 році були перепідготовка та підвищення кваліфікації.

У 2020 році професійне навчання (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації) пройшли 27 983 робітники, виконання річного плану навчання склало 96,1 %. Навчання на виробництві пройшли 22 575 робітників (підготовлено – 874, перепідготовлено – 2 174, підвищено кваліфікацію – 19 527). 436 працівників пройшли навчання в інших навчальних закладах.

У 2020 році професійним навчанням було охоплено понад 27 тис. робітників, які пройшли навчання безпосередньо на виробництві, в центрах професійного розвитку персоналу та центрах професійної освіти АТ «Укрзалізниця»

Окрім того, у 2020 році 4 972 працівники пройшли навчання в центрах професійного розвитку персоналу та центрах професійної освіти (з підготовки – 23, перепідготовки – 2 176, підвищення кваліфікації – 2 773 особи).

На базі центрів професійного розвитку персоналу та центрів професійної освіти організовуються та проводяться курси цільового призначення з надання першої домедичної допомоги та здійснюється спеціальне навчання робітників з питань перевезення небезпечних вантажів. У 2020 році навчання з надання першої домедичної допомоги пройшли 749 осіб, спеціальне навчання із питань перевезення небезпечних вантажів – 8 161 працівник Товариства.

Навчання «першозимників»

Навчання персоналу, який вперше в осінньо-зимових умовах приступає до роботи за професіями, що пов'язані з безпекою руху і особистою безпекою, здійснюється на курсах цільового призначення за програмою «першозимники». Здобута під час навчання інформація та практика є важливою для виконання «першозимниками» своїх професійних обов'язків в ускладнених погодних умовах. У 2020 році таким навчанням у структурних (виробничих) підрозділах регіональних філій та філій АТ «Укрзалізниця» було охоплено 8 767 осіб. Тривалість курсів становила не менше 8 навчальних годин.

Інструктажі, навчання з охорони праці, закріплення за досвідченими кадрами, залік – усе це дало змогу «першозимникам» бути готовими до непередбачуваних зимових умов та впевненіше почуватися на робочому місці

Навчання працівників структурних підрозділів Товариства

З метою підвищення професійних та управлінських компетенцій у 2020 році тривало навчання працівників структурних підрозділів Товариства. У звітному періоді пройшли навчання 3 674 працівники лінійно-управлінського персоналу регіональних філій, філій АТ «Укрзалізниця»: керівники, професіонали, фахівці та технічні службовці. Співробітники проходили такі навчання:

- виробничо-технічні курси;
- курси цільового призначення;
- перепідготовку;
- підвищення кваліфікації;
- функціональний розвиток;
- школи передових прийомів та методів праці тощо.

Додатково, безпосередньо на виробництві, технічне навчання пройшли понад 221 тис. працівників. Також у 2020 році пройшли навчання 406 працівників апарату управління Товариства.

Стажування

З метою підвищення кваліфікації працівників, вивчення специфіки діяльності підрозділів, набуття практичного досвіду, перевірки професійного рівня претендентів на посаду в Компанії здійснюється стажування працівників. Система стажування у Товаристві регламентується Положенням про стажування спеціалістів на підприємствах, в установах та організаціях залізничного транспорту.

У 2020 році стажування пройшов 251 працівник Компанії

Стажування працівників Товариства, 2020 р., осіб

Регіональна філія/ філія/апарат управління	Мета стажування			Загальна кількість
	Зарахування до кадрового резерву	Підвищення рівня знань та навичок	Ротація (переведення на посаду)	
Апарат управління	7	6	9	22
Пасажирська компанія	13	-	2	15
Українська залізнична швидкісна компанія	-	5	-	5
Центр з ремонту та експлуатації колійних машин	1	-	-	1
Львівська залізниця	-	2	-	2
Одеська залізниця	13	-	12	25
Південно-Західна залізниця	6	64	34	104
Південна залізниця	-	29	-	29
Придніпровська залізниця	1	-	1	2
Донецька залізниця	1	22	23	46
Всього	42	128	81	251

Дистанційне навчання

Дистанційне навчання працівників Компанії спрямоване на реалізацію професійних освітніх програм, професійну підготовку, підвищення кваліфікації та розвиток особистісних якостей співробітників із використанням технологій дистанційної освіти та можливостей інформаційно-телекомунікаційних систем АТ «Укрзалізниця». Дистанційне навчання регламентовано Положенням про дистанційне навчання в акціонерному товаристві «Українська залізниця». У Товаристві впроваджено Систему дистанційного навчання працівників – Портал розвитку знань АТ «Укрзалізниця» (далі – Портал), що містить електронні навчальні курси, до якого надано безкоштовний доступ усім працівникам Укрзалізниці (<https://elearning.uz.gov.ua>).

У 2020 році загальна кількість авторизованих на Порталі працівників Товариства досягла рекордного значення в 145 тис. користувачів, а дистанційними освітніми послугами скористалися майже 130 тис. осіб. Дистанційним навчанням у Компанії охоплено усі категорії працівників

Доступ до Порталу надається як із внутрішньої корпоративної мережі АТ «Укрзалізниця», так і з мережі Інтернет. Портал дозволяє керувати віртуальним навчальним середовищем, створювати електронні освітні ресурси, забезпечувати віддалений доступ до освітніх ресурсів, здійснювати контроль навчального процесу, надавати електронний майданчик для курсів дистанційного навчання, накопичувати, структурувати, керувати доступом, поповнювати освітню базу, а також надавати засоби комунікації та інформування учасників навчального процесу.

Кожен працівник Укрзалізниці, увійшовши на Портал, знайде в особистому віртуальному кабінеті перелік електронних навчальних курсів, які були йому рекомендовані для про-

ходження навчання або на які він зареєструвався самостійно. Крім того, в особистому кабінеті є зручний календар запланованих подій та заходів, а також форма для зворотного зв'язку з викладачами.

Кожен із курсів, представлених на Порталі, відповідає високим вимогам до організації навчального матеріалу, що визначені міжнародним набором стандартів та специфікацій SCORM 2004. Активно розробляються електронні курси, що реалізують технології ігрової механіки (Game Mechanics) та віртуальної реальності (VR).

Також на Порталі працівники Товариства мають можливість ознайомитися з порядком стажування в АТ «Укрзалізниця», моделлю корпоративних компетенцій, принципами запобігання та протидії корупції. Серед інших можливостей Порталу:

- електронна бібліотека;
- залізнична Вікіпедія;
- відповіді на поширені запитання;
- добірка нормативно-правових документів;
- фото- та відеогалерея;
- відзнаки та сертифікати за проходження навчання;
- актуальні події та анонси майбутніх навчальних заходів.

Школа внутрішніх тренерів

Відповідно до Положення про внутрішніх тренерів в акціонерному товаристві «Українська залізниця», триває робота з підготовки внутрішніх тренерів, що була розпочата у 2019 році. Проєкт спрямований на поширення, збереження, уніфікацію експертних знань та набутого досвіду всередині Товариства, оптимізацію витрат, організацію масового навчання, підвищення загального рівня компетентності персоналу.

У 2020 році сформовано список пропозицій до кандидатів у внутрішні тренери АТ «Укрзалізниця» та тем програм для розробки, до якого були включені працівники підрозділів апарату управління, регіональ-

них філій та філій. Також у 2020 році було створено постійну експертну комісію щодо прийняття рішень з питань роботи з внутрішніми тренерами в Укрзалізниці та затверджено її склад.

Розпочато відбір кандидатів до внутрішніх тренерів Компанії, але через несприятливу епідемічну ситуацію та карантинні заходи процес відбору було призупинено та відтерміновано.

У грудні 2020 року 201 працівник пасажирського господарства філій «Пасажирська компанія», «Українська залізнична швидкісна компанія» та «Вокзальна компанія» пройшли навчання за циклом тренінгів на тему «Способи переміщення, допомоги та супроводу маломобільних пасажирів на залізничному транспорті». Метою курсу є забезпечення керівників та фахівців, які надають послуги з перевезення, навичкам не-дискримінаційної, толерантної комунікації

та безпечного супроводу пасажирів з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. За результатами пройденого навчання у слухачів було сформовано навички щодо надання безпечних послуг із супроводу маломобільних груп населення, спілкування з особами з порушеннями слуху елементами жестової мови, а також коректного спілкування з особами з іншими порушеннями, щодо дій у кризових та конфліктних ситуаціях, застосування «розумного пристосування» при наданні транспортних послуг, коректної першої допомоги при нападі епілепсії тощо.

HR-школи

Для працівників HR-вертикалі на регіональних філіях та філіях АТ «Укрзалізниця» запроваджені курси цільового призначення. Їх метою є розвиток професійних та лідерських компетенцій HR-керівників, актуалізація знань та навичок з урахуванням сучасних тенденцій та вимог до кваліфікації HR-керівників, створення конструктивної комунікації між колегами різних структурних підрозділів за рахунок командної взаємодії під час виконання спільних проєктів та завдань в рамках HR-школи, покращення інформованості щодо процесів та змін, які відбуваються в Товаристві, поглиблене ознайомлення із діяльністю суміжних департаментів HR-вертикалі Товариства тощо.

У вересні 2019 року для 32 працівників кадрових підрозділів філій було запроваджено

HR-школу, затверджено для розробки 6 проєктів:

- Система наставництва у виробничому підрозділі;
- Школа молодого лідера;
- Створення універсального електронного курсу «Welcome-тренінг для новачка»;
- Гейміфікація як вид нематеріальної мотивації;
- Формування матриці розвитку компетенцій;
- Навчально-дистанційний курс для фахівців з пошуку та відбору персоналу.

У 2020 році для працівників кадрових підрозділів філій було проведено 5 навчальних модулів, 2 з яких – у дистанційному форматі. Завершення HR-школи планується у 2021 році.

Плани Товариства на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері розвитку та навчання персоналу

- Здійснити професійне навчання понад 24 тис. співробітників робітничих професій.
- Подати заявку в Науково-дослідний інсти-

тут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики на розробку десяти професійних стандартів.

- Здійснити відбір у кандидати у внутрішні тренери АТ «Укрзалізниця» та продовжити впровадження внутрішнього тренерства у Товаристві.

Взаємодія з навчальними закладами

З метою забезпечення кваліфікованим персоналом Укрзалізниця активно взаємодіє із закладами професійної (професійно-технічної) та вищої освіти для організації і проведення практики у виробничих підрозділах.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) залізничного напрямку є соціальними партнерами Товариства. Вони здійснюють підготовку кваліфікованих робітників для підрозділів регіональних філій, філій АТ «Укрзалізниця». У 2020 році

у Товаристві практику пройшли 1 662 учнів ЗП(ПТ)О. З них до Компанії працевлаштовано 275 осіб.

Також у 2020 році Укрзалізниця співпрацювала з 16 закладами вищої та фахової передвищої освіти. Виробничу практику пройшли 1 732 студенти ЗВО та закладів фахової передвищої освіти. До підрозділів Товариства було працевлаштовано 211 випускників. Компанія співпрацює з ЗВО в рамках впровадження дуальної форми навчання, організовує проходження переддипломної, виробничої практики для студентів у структурних підрозділах регіональних філій та філій, департаментах апарату управління АТ «Укрзалізниця».

Виробнича практика здобувачів освіти на виробництві здійснюється відповідно до

завдань, визначених у програмах практики, складених та затверджених закладами освіти, з урахуванням специфіки професії та спеціальності.

Профорієнтаційна робота на дитячих залізницях

З метою підвищення престижності залізничних професій на дитячих залізницях Товариства постійно проводиться профорієнтаційна робота серед дітей шкільного віку. Зараз функціонує 7 дитячих залізниць, на яких у 2019–2020 навчальному році пройшли навчання 4 683 юних залізничники I–III років навчання. У 298 гуртках школярі набувають знань й умінь для роботи за основними залізничними професіями: помічник машиніста тепловоза, черговий по станції, оператор, ревізор, провідник пасажирського вагона, черговий стрілочного поста, складач поїздів.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері взаємодії з навчальними закладами

Товариство і надалі має намір активно співпрацювати з навчальними закладами в рамках дуальної форми навчання. Наразі активно здійснюються заходи щодо формування потреби у підготовці кваліфікованих робітників за дуальною формою навчання, а також розширення кількості навчальних закладів, готових співпрацювати з Укрзалізницею.

**Проходження практики в Товаристві здобувачами освіти
(заклади вищої та фахової передвищої освіти), 2020 р.**

Структурний підрозділ	Студенти, які проходять практику	Випускники 2020 року	Оплачувана практика
Південно-Західна залізниця	81	-	-
Донецька залізниця	263	-	-
Львівська залізниця	349	167	124
Одеська залізниця	386	151	31
Південна залізниця	233	63	4
Придніпровська залізниця	257	187	35
Українська залізнична швидкісна компанія	9	-	-
Пасажирська компанія	125	21	10
Дарницький вагоно-ремонтний завод	29	6	2
Інші філії / підрозділи Товариства	-	-	-
Всього	1 732	595	206

Безпека руху та охорона праці

Безпека руху

Забезпечення безпеки руху під час перевезення пасажирів та вантажів є одним із ключових пріоритетів роботи АТ «Укрзалізниця». Безпека руху поїздів в Товаристві функціонує як комплекс організаційних і технічних заходів, спрямованих на забезпечення безаварійної роботи та утримання в постійній справності залізничних споруд, колій, рухомого складу, обладнання, механізмів і пристроїв.

Укрзалізниця здійснює регулярний контроль потенційних ризиків діяльності, затверджує та впроваджує заходи, що спрямовані на забезпечення безпеки руху та зменшення рівня травматизму. Зниження стандартів безпеки руху для Компанії є неприпустимим.

Ключові документи, що регламентують діяльність Укрзалізниці у сфері управління безпекою руху:

- Правила технічної експлуатації залізниць України.
- Положення про Систему управління безпекою руху у Державній адміністрації залізничного транспорту України.
- Положення про Класифікацію транспортних подій на залізничному транспорті.
- Стандарт підприємства «Порядок службового розслідування транспортних подій».
- Порядок інформаційно-аналітичного забезпечення в АТ «Укрзалізниця» у разі виникнення надзвичайних ситуацій на залізничному транспорті.
- Європейські стандарти.

Стратегічна мета впровадження в Товаристві документів, що регламентують управління безпекою руху, полягає у зведенні кількості надзвичайних ситуацій на залізничному транспорті до мінімуму.

Система управління

Державний нагляд за безпекою руху поїздів на залізниці здійснює Міністерство інфраструктури України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Контроль за додержанням вимог нормативно-правових актів щодо забезпечення безпеки руху в Компанії здійснює Департамент безпеки руху. Він також надає оперативну інформацію про транспортні події та дорожньо-транспортні пригоди, інформує про нещасні випадки, пожежі, екологічні лиха, акти незаконного втручання в діяльність Товариства та інше. Департамент безпеки руху АТ «Укрзалізниця» безпосередньо залучений до планування, організації, здійснення контролю, обліку та оцінки заходів і ризиків у підрозділах Компанії.

На Департамент безпеки руху покладено такі основні функції:

- Організація та координація робіт, а саме: визначення органів управління безпекою руху поїздів та встановлення функціональних зв'язків між структурними підрозділами і порядку їх взаємодії.
- Інформаційно-аналітичне забезпечення, що передбачає отримання оперативної та остаточної інформації, облік та аналіз даних. Зокрема розрахунків та оцінка показників аварійності та стану безпеки руху.
- Оперативне реагування на транспортні події та їх розслідування, що включає проведення аварійно-відновлювальних робіт, розслідування та оцінку стану безпеки руху на підприємствах тощо.
- Планування та виконання робіт із безпеки руху: розробка та реалізація заходів, забезпечення виконання та супровід прийнятих рішень на всіх етапах.
- Контрольні функції, які забезпечують здійснення планових та позапланових заходів зі здійснення нагляду за безпекою руху поїздів.
- Пропаганда безпеки руху, яка проводиться

шляхом роз'яснювальної роботи, організації та проведення конференцій, виставок, семінарів, нарад, шкіл передового досвіду.

Інвестиції Товариства у безпеку руху

Укрзалізниця щороку інвестує кошти у посилення безпеки руху та пов'язані з нею заходи. Загальний обсяг інвестицій Товариства на забезпечення безпеки руху у 2020 році склав 2,23 млн грн (проти 2,05 млн грн у 2019 році). Інвестиції були спрямовані на:

- оновлення відновлювальної техніки, призначеної для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на залізничному транспорті;
- реструктуризацію відновних поїздів, що значно економить кошти на їх утримання;
- виконання ремонтів основних засобів;
- проведення планових видів ремонтів, технічних засобів відновних поїздів та виробничих дільниць.

Протягом звітнього року передбачений бюджет на виконання ремонтів у 2019–2020 роках був освоєний повною мірою. Заплановане фінансування ремонтів основних засобів у 2020 році склало 27,28 млн грн (19,95 млн грн у 2019 році).

Показники безпеки руху

Щороку на виробничих підрозділах та на об'єктах станційної інфраструктури Товариства за участю залізничників та сторонніх осіб стаються транспортні події різно-

го ступеня важкості. Серед основних типів подій виділяють: катастрофи, аварії з вини АТ «Укрзалізниця», аварії (травмування сторонніх осіб) та інциденти.

У 2020 році найбільша кількість транспортних подій припала на:

- травмування (загибель) сторонніх осіб рухомим складом - 47,09 %, або 324 випадки;
- затримку вантажних поїздів на 2 год і більше - 20,78 %, або 143 випадки;
- затримку пасажирських поїздів на 1 год і більше - 15,84 %, або 109 випадків;
- сходження рухомого складу на перегоні чи станції - 7,41 %, або 51 випадок.

Також протягом 2020 року були допущені такі випадки транспортних подій:

- зіткнення рухомого складу з іншим рухомим складом;
- пожежі на рухомому складі та саморозчеплення у вантажних і пасажирських поїздах;
- проїзд заборонного сигналу, розріз стрілки, відмови в роботі пристроїв СЦБ, зв'язку та електропостачання, падіння деталей на колію.

Показники безпеки руху АТ «Укрзалізниця» з року в рік демонструють поступове поліпшення. Сприяють цьому заходи, реалізовані Товариством задля підвищення стандартів у сфері безпеки руху та запобігання травматизму на залізниці. Так, наприклад, порівняно з даними за 2019 рік кількість транспортних подій на більшості регіональних філій Компанії скоротилась майже вдвічі.

Транспортні події залежно від класифікації, 2018-2020 рр., од.

	2018	2019	2020
Катастрофи	1	0	0
Аварії з вини АТ «Укрзалізниця»	92	73	67
Аварії (травмування сторонніх осіб)	534	488	324
Інциденти	655	520	297
Всього	1 282	1 081	688

Розподіл транспортних подій за регіональними філіями Товариства, 2019-2020 рр., од.

Регіональна філія	Придніпровська залізниця	Одеська залізниця	Південно-Західна залізниця	Львівська залізниця	Південна залізниця	Донецька залізниця
2019 рік	152 ¹³	181 ¹⁴	343	182	142	54
2020 рік	115	152	187	85	76	50

Аналіз даних щодо випадків ДТП на коліях та залізничних переїздах станом на 2020 рік порівняно з 2019 роком також демонструє динаміку до зменшення кількості транспортних подій. Так, загальна кількість ДТП скоротилась на 11 випадків (з 70 до 59).

Середня кількість випадків ДТП на добу у 2020 році склала 0,16. На жаль, найбільша кількість ДТП щороку трапляється на переїздах, переважно через недотримання водіями правил безпеки руху.

ДТП на залізничних переїздах і коліях, 2019-2020 рр., од.

Назва події	ДТП	На переїздах	Поза переїздами	Загинуло	Травмовано
2019 рік	70	60	10	15 ¹⁵	25 ¹⁶
2020 рік	59	49	10	8	31

Економічний ефект транспортних подій

Після проведення розслідування, встановлення причетних та розробки плану реагування кінцевим результатом будь-якого порушення руху на залізниці зазвичай є здійснення Компанією фінансових витрат,

що пов'язані з ліквідацією наслідків транспортних подій, усуненням можливих загроз та іншими заходами. Матеріальні збитки від транспортних подій, допущених у 2020 році, становили 14,63 млн грн, що є найбільшим показником за останні три роки.

*13 Дані переглянуто за результатами розслідування транспортних подій.

*14 Дані переглянуто за результатами розслідування транспортних подій.

*15 Дані переглянуто.

*16 Дані переглянуто.

Незаконні втручання

Тема несанкціонованих втручань у роботу залізничного транспорту з кожним роком набуває все більшої актуальності. Це, зокрема, крадіжки, пошкодження елементів рухомого складу та інфраструктури, накладання на колію сторонніх предметів, перекриття руху сторонніми особами, виявлення вибухових пристроїв, повідомлення про встановлення вибухових пристроїв, насильство щодо персоналу та інші. Такі випадки стаються з вини недобросовісних громадян та внаслідок їх недбайливого ставлення до персоналу та майна Компанії. Подібного роду втручання створюють пряму загрозу безпеці залізничного руху, пасажирів та співробітників Укрзалізниці, тож тягнуть за собою кримінальну й адміністративну відповідальність для зловмисників.

Протягом 2020 року на регіональних філіях Товариства сталося 338 випадків незаконних втручань. Внаслідок цього було затримано 635 поїздів на 547 годин та завдано збитків Компанії на суму 12,1 млн грн. У 2019 році було допущено 579 таких випадків, унаслідок чого затримано 1 369 поїздів на 896 годин та завдано збитків на суму 7,6 млн грн.

Збитки АТ «Укрзаліниця» від транспортних подій, 2018-2020 рр., тис. грн

Незаконні втручання на залізницю та їх наслідки, 2018-2020 рр.

Рік	Незаконні втручання, од.	Затримано поїздів, од.	Збитки, тис. грн
2018	481	1 062	7 722
2019	579	1 369	7 588
2020	338	635	12 112

У звітному періоді сталося 111 випадків крадіжок і пошкодження елементів рухомого складу та інфраструктури Компанії (майже вдвічі менше порівняно з 2019 роком). Працівники Товариства і правоохоронних органів отримали 79 повідомлень щодо випадків мінування вокзалів та рухомого складу, які не підтвердилися (проти 189 у 2019 році). Водночас почастишали випадки накладання сторонніх предметів на колію – у 2020 році сталося 48 таких випадків проти 29 у 2019 році.

Упродовж 2020 року до правоохоронних органів направлено матеріали про 152 випадки незаконних втручань. За скоєні втручання занесено до єдиного реєстру досудових розслідувань 16 випадків.

За порушення вимог нормативних документів з питань безпеки руху було притягнуто до відповідальності 771 працівника, зокрема 458 керівників. З них звільнено з

роботи 20 працівників, у т. ч. 7 керівників. Оголошено догани 751 працівнику, зокрема 451 керівнику.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері безпеки руху

1. В рамках реалізації «Програми впровадження технічних засобів безпеки руху на 2021 – 2025 роки» в Товаристві на 2021 рік передбачено:

- провести оновлення, модернізацію та впровадження нових засобів і систем на об'єктах інфраструктури Компанії;
- виконати ремонти та оновлення рухомого складу.

2. Введення в дію «Системи управління безпекою руху АТ «Укрзалізниця», приведеної до норм Європейського Союзу з питань забезпечення безпеки руху.

Основні типи незаконних втручань у діяльність Укрзалізниці, 2019-2020 рр., од.

Незаконні втручання	2019	2020
Крадіжки, пошкодження елементів рухомого складу та інфраструктури	214	111
Повідомлення про встановлення вибухових пристроїв	189	79
Перекриття руху сторонніми особами	53	31
Виявлення вибухових пристроїв	49	26
Накладання на колію сторонніх предметів	29	48
Розкрадання вантажів із вагонів	19	23

Охорона праці

Питання охорони праці та промислової безпеки постійно перебуває в центрі уваги АТ «Укрзалізниця». Товариство регулярно проводить заходи з охорони праці та реалізовує проекти з метою зменшення показників виробничого та невиробничого травматизму в підрозділах та на об'єктах станційної інфраструктури.

В Укрзалізниці охорона праці функціонує як комплекс заходів, спрямованих на забезпечення безпеки трудового процесу, профілактику захворювань, запобігання нещасним випадкам.

Від ефективності роботи Товариства у сфері охорони праці залежать життя та здоров'я залізничників, пасажирів та

пересічних громадян, яких в той чи інший спосіб стосується діяльність Компанії. Дотримання норм охорони праці дозволяє працівникам відчувати себе захищеними. В результаті цього підвищується їх залученість, зацікавленість в роботі і зменшується плинність кадрів.

Ключові документи, що регламентують діяльність Укрзалізниці з охорони праці:

- СТП «Система управління охороною праці АТ «Укрзалізниця». Загальні положення».
- СТП «Система управління охороною праці АТ «Укрзалізниця». Служба охорони праці».
- СТП «Система управління охороною праці АТ «Укрзалізниця». Порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці».
- СТП «Система управління охороною праці АТ «Укрзалізниця». Система талонів-попереджень з охорони праці».
- СТП «Система управління охороною праці АТ «Укрзалізниця». Порядок організації та функціонування кабінетів, куточків та вагонів з охорони праці та промислової безпеки».

Система управління охороною праці в АТ «Укрзалізниця» розроблена з урахуванням вимог міжнародних стандартів. У 2020 році тривала робота щодо її адаптації до вимог ДСТУ OHSAS 18001 (ISO 45001:2018)

Стратегічна мета впровадження в Товаристві документів, що регламентують управління охороною праці та промисловою безпекою, полягає у забезпеченні максимально безпечних умов праці та зведенні кількості випадків виробничого та невиробничого травматизму до мінімуму.

Система управління

Державний нагляд за станом охорони праці та промислової безпеки на залізничному транспорті України здійснює Міністерство інфраструктури України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Контроль за додержанням вимог нормативно-правових актів, а також виконання заходів щодо їх впровадження та дотримання в Укрзалізниці забезпечує Департамент охорони праці та промислової безпеки. Контроль на місцях здійснюють спеціалісти з охорони праці регіональних філій та філій Товариства, а також їх виробничих (структурних) підрозділів.

Управління охороною праці та промисловою безпекою Компанії включає:

- проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів;
- проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та фахівців Товариства;
- проведення комплексних та цільових перевірок;
- ведення обліку випадків виробничого травматизму, професійних захворювань і аварій на виробництві та аналіз їх причин;
- запобігання нещасним випадкам на ви-

робництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози життю або здоров'ю працівників;

- розгляд листів, заяв, скарг працівників Укрзалізниці, що стосуються питань охорони праці та ін.

Нагляд за охороною праці та промисловою безпекою в підрозділах Компанії здійснюється шляхом проведення перевірок та інспекцій працівниками відповідних структур (департаментів, служб).

Витрати Товариства на охорону праці

Витрати Укрзалізниці на заходи у сфері охорони праці постійно зростають. У 2020 році вони склали 740,53 млн грн, тобто 2 % від фонду оплати праці (ФОП) за попередній рік, хоча за вимогами законодавства вони мають становити не менше 0,5 % від ФОП за попередній рік.

Динаміка збільшення витрат Компанії на заходи з охорони праці та промислової безпеки у 2020 році демонструє наміри Укрзалізниці щодо досягнення найвищих норм безпеки в підрозділах.

З метою створення у кожному виробничому (структурному) підрозділі Товариства безпечних умов праці, а також забезпечення додержання вимог законодавства щодо прав працівників у сфері охорони праці, в АТ «Укрзалізниця» щорічно розробляються Комплексні заходи з досягнення встановлених нормативів безпеки з гігієни праці, виробничого середовища, підвищення наявного рівня охорони праці та запобігання випадкам виробничого травматизму, профзахворювань та аварій (далі – Комплексні заходи).

Протягом 2020 року на виконання Комплексних заходів було спрямовано 740,53 млн грн. Фінансувалися зокрема заходи щодо:

- попередження нещасних випадків внаслідок наїзду рухомого складу;
- попередження нещасних випадків внаслідок

Витрати АТ «Укрзалізниця» на охорону праці, 2018-2020 рр., млн грн

	2018	2019	2020
Витрати на охорону праці	613,49	675,83	740,53

док падіння з висоти та ураження електрострумом;

- усунення впливу на працівників небезпечних і шкідливих виробничих факторів на робочих місцях;
- поліпшення стану санітарно-побутових приміщень і підвищення якості побутового обслуговування працівників на виробництві;
- проведення технічних оглядів та діагностування устаткування підвищеної небезпеки;
- навчання з питань охорони праці та нормативного забезпечення охорони праці;
- проведення атестації робочих місць за умовами праці та лабораторні дослідження факторів виробничого середовища;
- проведення обов'язкових медичних оглядів;
- забезпечення працівників молоком, рівноцінним харчовими продуктами, мийними засобами;
- забезпечення працівників спеціальним одягом, взуттям та іншими засобами індивідуального захисту тощо.

Основні статті витрат АТ «Укрзалізниця» на виконання заходів з охорони праці, 2018-2020 рр., млн грн

	2018	2019	2020
Забезпечення працівників спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту	220,68	238,07	230,05
Проведення обов'язкових медичних оглядів працівників	134,88	135,22	141,22
Забезпечення працівників молоком, рівноцінними харчовими продуктами та спецхарчуванням	22,88	24,09	20,64
Забезпечення працівників мийними засобами	8,94	7,89	8,43
Проведення атестації робочих місць за умовами праці	3,76	3,99	5,27
Інше	222,35	266,57	334,92
Разом	613,49	675,83	740,53

Навчання, перевірка знань та атестація робочих місць

Стан охорони праці в Товаристві регулярно оцінюють за допомогою оперативного та ступеневого контролю, а також вибірових та комплексних перевірок стану охорони праці. Для підтримання рівня знань працівників з охорони праці на високому рівні в Компанії проводиться регулярне навчання та перевірка знань.

Так, у 2020 році навчально-методологічним центром охорони праці та промислової безпеки Департаменту охорони праці та промислової безпеки АТ «Укрзалізниця» проведено навчання 7 135 працівників, а за його результатами здійснено перевірку знань. Підсумки перевірок знань оформлені протоколами, працівникам видано посвідчення з відповідних питань.

Також протягом 2020 року в підрозділах Компанії було заплановано проведення атестації 5 468 робочих місць за умовами праці. З огляду на введені по всій країні карантинні обмеження та переведення деяких працівників у режим простою, атестація була проведена на 4 871 робочому місці, на що витрачено 5,27 млн грн. За результата-

ми проведених атестацій робочих місць за умовами праці співробітникам було підтверджено (встановлено) пільги та компенсації за роботу у несприятливих умовах, які передбачені законодавством. Залишилися неатестованими 597 робочих місць. Їх атестація перенесена на 2021 рік.

Медичні огляди працівників

У 2020 році спеціалізована філія Товариства «Центр охорони здоров'я» (ЦОЗ) продовжила надавати медичні послуги залізничникам, членам їх родин та пасажиром. На базі філії «ЦОЗ» відбуваються попередні та профілактичні медичні огляди, а також перед- та післярейсові медогляди. Крім того, співробітники клінічних лікарень беруть участь у наданні медичної допомоги людям, що постраждали внаслідок вибуху, аварії чи надзвичайної ситуації. До складу філії входять 8 клінічних лікарень у Києві, Одесі, Харкові, Дніпрі та Львові.

Протягом 2020 року було проведено 4 429 154 медичні огляди. З них 39 618 – попередніх та періодичних, а також 4 389 536 – перед- та післярейсових.

Медичні огляди для співробітників АТ «Укрзалізниця», 2018-2020 рр., од.

Кількість проведених медичних оглядів	2018	2019	2020	% у 2020 до 2019
Попередніх та періодичних:	56 866	53 570	39 618	74 %
- з них відсторонено	303	318	140	44 %
- % відсторонених	0,533	0,594	0,353	
Перед- та післярейсових:	4 503 455	4 608 607	4 389 536	95,2 %
- з них відсторонено	880	797	687	86 %
- % відсторонених	0,020	0,017	0,015	
Всього	4 560 321	4 662 177	4 429 154	95 %

В період пандемії COVID-19 філія «ЦОЗ» реалізувала ряд заходів з протидії поширенню коронавірусної хвороби у залізничних підрозділах, на вокзалах, станціях, перонах. Зокрема, у 2020 році були сформовані цілодобові медичні бригади екстреного реагування, а у всіх медичних закладах Товариства посилені протиепідемічні заходи. Здійснювалась регулярна дезінфекція приміщень та вологе прибирання.

Робота з підрядними організаціями

У 2020 році Укрзалізниця продовжила роботу з підрядними організаціями, що виконували роботи на об'єктах Компанії, у сфері охорони праці.

Під час виконання робіт у смузі відводу, в охоронній зоні виробничих об'єктів, будівель і споруд, у зоні дії технічного обладнання залізничного транспорту було передбачено заходи для дотримання вимог охорони праці. Заходи безпеки, не врегульовані договорами, відповідали вимогам законодавства України з питань охорони праці.

Робота зі скаргами

У Товаристві регулярно розглядають звернення співробітників з питань охорони праці, за результатами яких проводять відповідну роботу. Так, протягом звітного періоду Укрзалізниця одержала та розглянула 21 звернення щодо:

- поліпшення умов праці працівників;
- розслідування нещасних випадків на виробництві;
- соціального захисту працівників, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві.

18 таких звернень Компанія розглянула та задовольнила, а по трьох були надані роз'яснення відповідно до чинного законодавства.

Виробничий травматизм

Протягом звітного періоду Укрзалізниця продовжила докладати зусиль для попередження виробничого травматизму. Зокрема, було встановлено постійний контроль за виконанням заходів щодо поліпшення профілактичної роботи із запобігання вироб-

ничому травматизму в Товаристві, атестації робочих місць. Посилено контроль за проведенням та організацією інструктажу для всіх працівників.

На жаль, незважаючи на заходи, здійснені протягом 2020 року, в Компанії сталося 56 випадків виробничого травматизму, внаслідок яких було травмовано 59 осіб. Важких нещасних випадків – 11, нещасних випадків зі смертельним наслідком – 10.

Важкі нещасні випадки сталися внаслідок порушення вимог інструкцій з охорони праці, технологічного процесу, незадовільного технічного стану виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, недосконалості технологічного процесу, особистої необережності потерпілих, а випадки зі смертельним наслідком – у результаті пору-

шення вимог інструкцій з охорони праці та технологічного процесу потерпілими працівниками.

За усіма випадками виробничого травматизму в Товаристві було проведено відповідні службові розслідування і детально проаналізовано причини таких подій. На основі одержаної інформації були розроблені заходи щодо попередження виробничого травматизму та направлені в усі підрозділи Укрзалізниці для ознайомлення та використання в роботі. Також було проведено профілактичні роботи з працівниками на підприємствах, де сталися нещасні випадки, щоб не допустити їх повторення.

Коефіцієнт тяжкості травматизму у 2020 році зменшився – з 18,19 у 2019 році до 14,61 у 2020 році.

Виробничий травматизм у Товаристві, 2018-2020 рр.

	2018	2019	2020
Загальна к-сть потерпілих у результаті виробничого травматизму, осіб, зокрема:	65	59	59
<i>К-сть важких нещасних випадків¹⁷</i>	16	17	11
<i>К-сть нещасних випадків зі смертельним наслідком</i>	13	9	10
У розбивці за гендерною ознакою:			
<i>Постраждало жінок</i>	14	8	12
<i>Постраждало чоловіків</i>	51	51	47
Коефіцієнт частоти травматизму ¹⁸	0,241	0,236	0,243
Коефіцієнт тяжкості травматизму ¹⁹	17,00	18,19 ²⁰	14,61
К-сть днів непрацездатності в результаті нещасних випадків	4 595	4 539	3 546

¹⁷ В к-ті важких нещасних випадків зазначено кількість травмованих працівників з інвалідним наслідком.

¹⁸ Коефіцієнт частоти травматизму розраховується на 1000 працюючих.

¹⁹ Коефіцієнт тяжкості травматизму розраховується на 1000 працюючих.

²⁰ Коефіцієнт тяжкості травматизму за 2019 рік змінений в зв'язку зі збільшенням кількості днів непрацездатності.

Серед основних причин виробничого травматизму у 2020 році виділяють:

- Організаційні – недосконалість системи управління охороною праці, порушення вимог безпеки під час експлуатації техніки, порушення трудової і виробничої дисципліни. За звітний період внаслідок організаційних причин було травмовано 45 осіб.
- Психофізіологічні – алкогольне та наркотичне сп'яніння, травмування (смерть) внаслідок протиправних дій інших осіб та ін. Внаслідок психофізіологічних причин травмовано 10 осіб.
- Технічні – конструктивні недоліки, недосконалість технологічного процесу, інші технічні причини. Внаслідок технічних причин у 2020 році було травмовано 4 особи.

Основні причини виробничого травматизму в Товаристві, 2020 р.

Причини	Кількість травмованих, осіб	% від загальної кількості
Організаційні	45	76,3
Незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці	1	1,7
Порушення технологічного процесу	5	8,5
Порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо	1	1,7
Порушення вимог безпеки під час експлуатації транспорту загального користування (автомобільного, водного, залізничного, повітряного)	4	6,8
Незастосування засобів індивідуального захисту у разі їх наявності	2	3,4
Порушення трудової і виробничої дисципліни, у т.ч:		
невиконання посадових обов'язків	2	3,4
невиконання вимог інструкцій з охорони праці	29	49,1
Інші організаційні причини	1	1,7
Психофізіологічні	10	16,9
Алкогольне сп'яніння	1	1,7
Травмування (смерть) внаслідок протиправних дій інших осіб	1	1,7
Особиста необережність потерпілого	8	13,5
Технічні	4	6,8
Конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва	1	1,7
Недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки	1	1,7
Незадовільний технічний стан, зокрема:		
виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, території	1	1,7
Інші технічні причини	1	1,7
Усього	59	100

Аналіз причин виробничого травматизму за 2020 рік свідчить, що травмувань внаслідок нещасних випадків найчастіше зазнають робітники зі стажем роботи понад 15 років – 45 потерпілих (76,3 %) і найрідше – зі стажем роботи до 1 року – 0 потерпілих. Найбільше працівників у 2020 році було травмовано за професіями: машиніст, помічник машиніста тягового рухомого складу, складач поїздів, слюсар з ремонту рухомого складу та електромонтер.

Розподіл потерпілих від виробничого травматизму за загальним стажем роботи, 2020 р.

Стаж	Кількість потерпілих, осіб	%
До 1 року	0	0,0
1-5 років	2	3,4
6-10 років	6	10,2
11-15 років	6	10,2
Понад 15 років	45	76,3
Усього	59	100

Невиробничий травматизм

У 2020 році в підрозділах АТ «Укрзалізниця» (на станціях, перегонах, територіях підрозділів) внаслідок наїзду залізничного рухомого складу, падіння з нього або інших видів впливу отримали травми різного ступеню важкості 366 осіб (527 осіб – 2019 рік), зокрема 219 осіб – зі смертельним наслідком (334 смертей – 2019 рік).

Основною причиною невиробничого травматизму у звітному періоді залишалося порушення громадянами правил безпеки на залізниці, а саме:

- перехід колії у невстановлених місцях – 130 травмованих (35,5 %).
- ходіння по коліях – 106 травмованих (29 %).
- знаходження в негабаритних місцях (край платформи, ходіння вздовж колій, перехід перед рухомим складом у безпосередній близькості) – 55 травмованих (15,1 %).
- ураження електричним струмом – 40 травмованих (10,9 %).
- перехід колії під вагоном – 3 травмованих (0,8 %).
- посадка/висадка на ходу поїзда – 3 травмованих (0,8 %).
- інші – 29 травмованих (7,9 %).

Динаміка невиробничого травматизму в Товаристві, 2018-2020 рр.

	2018	2019	2020
Загальна к-сть потерпілих у результаті невиробничого травматизму, осіб, зокрема:			
<i>К-сть важких нещасних випадків²¹</i>	242	193	147
<i>К-сть нещасних випадків зі смертельним наслідком</i>	338	334	219

²¹ Інформація про кількість важких нещасних випадків – це кількість травмованих не смертельно.

Загальна картина невинробничого травматизму порівняно з аналогічним періодом 2019 року характеризується меншою кількістю важких нещасних випадків та нижчими показниками смертності сторонніх осіб на колії.

З метою підвищення рівня безпеки громадян на об'єктах залізничної інфраструктури щорічно розробляється, вводиться в дію та виконується Програма з попередження нещасних випадків невинробничого характеру на залізничному транспорті. На реалізацію профільних заходів та програм Укрзалізниця у звітному періоді виділила фінансування у розмірі 54,3 млн грн.

Методи і шляхи профілактики невинробничого травматизму

Протягом 2020 року працівниками АТ «Укрзалізниця» проведена систематична робота щодо попередження травматизму невинробничого характеру на залізниці.

Серед населення територій, прилеглих до залізничних колій, проведено роз'яснення щодо правил безпеки громадян на залізничному транспорті України, зокрема:

Витрати Товариства на попередження невинробничого травматизму, 2018-2020 рр.

	2018	2019	2020
Витрати на попередження невинробничого травматизму, млн грн	76,5	100,1	54,3

- на 1 435 станціях та вокзалах здійснювалось періодичне оголошення інформації стосовно правил безпеки перебування на об'єктах станційної інфраструктури;
- проведено 3 485 бесід (лекцій) щодо вимог безпеки на об'єктах залізничного транспорту;
- у засобах масової інформації надруковано 28 статей із роз'ясненнями окремих положень законодавчих актів;
- організовано 11 радіовиступів та 3 телевізійні програми з метою привернути увагу населення до цієї актуальної проблеми.

Силами працівників воєнізованої охорони Товариства за ходіння по коліях та проїзд у вантажних поїздах затримано 4 738 сторонніх осіб, із яких 3 685 притягнуто до адміністративної відповідальності. Також було вжито наступних технічних заходів:

- 6 809 перевірок рівня освітлення територій станцій та маршрутів проходу пасажирів;
- капітально відремонтовано 28 залізничних переїздів;
- відремонтовано 260 під'їздів та підходів до залізничних переїздів;
- відремонтовано 84 пасажирські платформи, перони та перехідні настили;
- відремонтовано і замінено 472 од. сходів, настилів пішохідних мостів, тунелів;
- встановлено 2 957 додаткових інформаційних стендів попереджувального змісту та показників безпечного проходу, а також здійснено інші заходи.

Промислова безпека

У регіональних філіях та філіях АТ «Укрзалізниця» перебуває в експлуатації 13 622 одиниці устаткування підвищеної небезпеки, серед яких:

- вантажопідіймальних кранів – 7 935 од.;
- посудин, що працюють під тиском – 3 654 од.;
- парових і водогрійних котлів – 1 195 од.;
- підйомників – 591 од.;

- ліфтів – 208 од.;
- ескалаторів – 39 од.

Також станом на кінець 2020 року у Товаристві експлуатувалося 11 об'єктів підвищеної небезпеки, які зареєстровано у Державному реєстрі об'єктів підвищеної небезпеки.

Протягом звітної періоду Компанія проводила постійний контроль за обслуговуванням устаткування підвищеної небезпеки, а також за його оновленням, модернізацією та захистом співробітників. Під час комплексних і цільових перевірок стану охорони праці здійснювався моніторинг технічного стану устаткування. Залучалась «Автоматизована система обліку устаткування підвищеної небезпеки на залізничному транспорті України», котра дозволяє вести постійний оперативний облік та діагностування устаткування у виробничих підрозділах, галузевих службах регіональних філій, у філіях, департаментах та інших підрозділах Компанії.

Протягом 2020 року випадків виробничого травматизму з причини незадовільного технічного стану устаткування підвищеної небезпеки в Товаристві не допущено.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері охорони праці

З метою поліпшення умов роботи співробітників Товариства на 2021 рік Укрзалізниця розробила Комплексні заходи з досягнення встановлених нормативів безпеки. Передбачено реалізувати заходи щодо запобігання випадкам виробничого травматизму, профзахворюванням та аваріям, покращення виробничого середовища, підвищення наявного рівня охорони праці. Серед запланованих заходів:

- попередження нещасних випадків внаслідок наїзду рухомого складу, падіння з висоти та ураження електрострумом;
- усунення впливу на працівників небезпечних і шкідливих виробничих факторів на робочих місцях;

- поліпшення стану санітарно-побутових приміщень і підвищення якості побутового обслуговування працівників на виробництві;
- проведення технічних оглядів, опосвідчень, діагностування устаткування підвищеної небезпеки;
- навчання та нормативне забезпечення охорони праці;
- атестації робочих місць за умовами праці та лабораторні дослідження факторів виробничого середовища;
- обов'язкові медичні огляди;
- забезпечення працівників спеціальним одягом, взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, а також їх ремонт і випробування тощо.

Пріоритетним напрямом роботи у 2021 році є подальше впровадження Системи управління охороною праці АТ «Укрзалізниця» з метою ефективного управління гігієною та безпекою праці. Також важливою для Компанії є розробка та впровадження автоматизованого робочого місця спеціаліста з охорони праці, що дозволить:

- зменшити витрати часу та ресурсів на планування заходів й організацію поточної роботи з охорони праці;
- пришвидшити отримання звітів щодо стану охорони праці;
- підвищити ефективність функціонування Системи управління охороною праці;
- покращити процес організації та контролю за проведенням навчання з питань охорони праці;
- встановити постійний контроль за атестацією умов праці на робочих місцях тощо.

Окремий акцент у 2021 році буде зроблено на реалізації заходів щодо оновлення та модернізації фізично та морально застарілого устаткування підвищеної небезпеки.

НАША ЕКОЛОГІЧНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Екологічна політика

АТ «Укрзалізниця» усвідомлює всю міру відповідальності перед нинішнім і майбутніми поколіннями за вплив своєї діяльності на навколишнє середовище. Серед головних пріоритетів Товариства у цьому напрямі – гармонізація економічних інтересів Компанії з екологічними інтересами суспільства.

У сфері охорони навколишнього природного середовища Укрзалізниця вживає заходів для зменшення впливу на атмосферне повітря, гідросферу та земельні ресурси, дбає про охорону та раціональне використання водних ресурсів, здійснює екологічний контроль за виробничими процесами та станом промислових зон. Крім того, Компанія раціонально використовує і зберігає відходи виробництва.

Стратегічна мета у впровадженні екологічних ініціатив Товариства полягає в дотриманні норм екологічної безпеки та мінімізації негативного впливу діяльності Компанії на навколишнє природне середовище.

Ключові документи, що регламентують діяльність АТ «Укрзалізниця» у сфері охорони навколишнього середовища:

- Конституція України;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд»;

- Стратегія АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 рр.

Система управління

Функцію оперативного вирішення завдань у сфері охорони навколишнього середовища, запобігання порушень природоохоронного законодавства, належної координації природоохоронної роботи в АТ «Укрзалізниця» здійснює Управління екологічного менеджменту (далі – Управління). В регіональних філіях впровадженням загальної екологічної політики займаються самостійні відділи екологічної безпеки.

На Управління покладено такі функції:

- аналіз природоохоронної діяльності структурних підрозділів Товариства;
- розробка та впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища, їх раціонального використання та екологічної безпеки;
- створення та впровадження сталої системи організаційно-правових і технічних механізмів забезпечення дотримання вимог природоохоронного законодавства, міжнародних актів;
- попередження та мінімізація екологічних наслідків надзвичайних ситуацій у межах повноважень Управління;
- координація роботи структурних підрозділів Товариства з питань отримання ліцензій, дозволів, лімітів та інших документів дозвільного характеру з питань екологічної безпеки та інші.

З метою впровадження єдиної політики та стратегії з охорони довкілля і техногенної безпеки у Товаристві, 12.08.2020 наглядова рада АТ «Укрзалізниця» підтримала рішення про утворення Департаменту екологічної та техногенної безпеки (далі – Департамент).

У структурі Департаменту буде створено шість регіональних відділів. Департамент виконуватиме більш розширений спектр функцій, зокрема:

- оцінку техногенних ризиків діяльності То-

вариства;

- контроль за дотриманням регіональними філіями, філіями та їх структурними підрозділами вимог техногенної безпеки;
- оперативне вирішення завдань у сфері охорони навколишнього середовища;
- координацію природоохоронної роботи в АТ «Укрзалізниця».

Екологічну оцінку своєї діяльності Укрзалізниця проводить на етапах від розробки та планування проєктів, підготовки техніко-економічних обґрунтувань до реалізації проєктів з урахуванням принципів європейського екологічного права.

У 2020 році Укрзалізниця розпочала роботу щодо впровадження Інтегрованої системи менеджменту та бережливого виробництва згідно з вимогами стандартів ISO 9001:2015; 14001:20015; 45001:2018

Виконання Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 рр. у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки

З метою впровадження системного підходу до охорони довкілля й забезпечення техногенної безпеки протягом звітного періоду Товариство продовжило реалізацію Стратегії розвитку АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 рр. (далі – Стратегія). В Стратегії закладена основа екологічної політики Компанії, планування та здійснення її природоохоронної діяльності, раціонального використання природних ресурсів та підвищення рівня екологічної безпеки виробничих об'єктів Товариства.

Основні принципи системи екологічного менеджменту АТ «Укрзалізниця»:

- лідерство та відповідальність;
- гармонізація економічних інтересів Товариства з екологічними та соціальними інтересами суспільства;
- застосування найкращих доступних технологій;

- пріоритет превентивного підходу;
- застосування ризик-орієнтованого підходу під час діяльності та мінімізація ризиків негативного впливу на довкілля;
- екологічна освіта та культура;
- відкритість інформації та прозорість діяльності.

До основних завдань у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки, передбачених у рамках реалізації Стратегії, належить зменшення негативного впливу залізничного транспорту на атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, надра, а також відповідальне поводження з відходами.

За 12 місяців 2020 року в рамках виконання Стратегії було реалізовано ряд заходів у сфері природоохоронної діяльності. Серед ключових можна виділити такі:

- створено та введено в експлуатацію вітчизняні пасажирські вагони та дизель-поїзди із замкнутою, екологічно чистою системою збору господарсько-побутових стоків без прямого їх скидання в навколишнє середовище;
- розроблено та впроваджено заходи щодо раціонального використання природних ресурсів Товариства;
- підвищено рівень екологічної безпеки виробничих об'єктів Компанії;
- відбулась підготовка Укрзалізниці до впровадження Інтегрованої системи менеджменту та бережливого виробництва згідно з вимогами стандартів ISO 9001:2015; 14001:20015; 45001:2018;
- проведено екологічну оцінку діяльності Товариства на етапах розробки, планування проєктів, підготовки техніко-економічних обґрунтувань та реалізації проєктів з урахуванням принципів європейського екологічного права.

Вплив пандемії COVID-19 на діяльність Товариства у сфері охорони навколишнього середовища

Протягом звітного періоду на діяльність Укрзалізниці в цілому та на організацію і проведення заходів у сфері охорони навколишнього середовища мали вплив пандемія COVID-19 та карантинні обмеження, що пов'язані з її поширенням.

Компанія вжила усіх необхідних профілактичних дій, аби убезпечити своїх працівників та пасажирів від можливого зараження COVID-19. Зокрема, ряд запланованих заходів у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки не були реалізовані у повному обсязі в 2020 році та перенесені на наступний рік. Серед таких ініціатив:

- День довкілля;
- щорічна акція «За чисте довкілля»;
- День благоустрою територій населених пунктів;
- семінари, конференції, навчання;
- курси підвищення кваліфікації тощо.

19 вересня 2020 року працівники АТ «Укрзалізниця» приєдналися до масштабної всесвітньої акції «World Cleanup Day». Головна її мета полягає в об'єднанні учасників заради порятунку планети від сміття. Захід було проведено у запропонованих Всеукраїнським молодіжним рухом «Let's do it Ukraine» форматах, а саме:

- Групове очищення. Учасники могли збиратися в групи за умови дотримання обмежень щодо кількості осіб на достатньо великій площі для дотримання соціальної дистанції.

- Індивідуальні чистки. Прибирання із друзями або родиною стало оригінальною формою дозвілля, а для мотивації організатори перетворили його на змагання. Учасники обрали забруднені місця на карті й вирушили вперед.
- Цифрове очищення. Нову форму прибирання можна було здійснювати в будь-якому зручному місці та в будь-який час. Видалення зайвої інформації зі своїх гаджетів дозволяє розвантажити центри бази даних, на підтримку яких витрачається величезна кількість енергії.

Акція відбувалася із дотриманням карантинних обмежень та правил техніки безпеки. Обов'язковою вимогою була наявність захисних масок, рукавичок та дотримання соціальної дистанції.

Інвестиції в охорону навколишнього середовища

Загальні витрати Товариства на охорону навколишнього природного середовища складаються з поточних та капітальних витрат. У 2020 році поточні та капітальні витрати на охорону навколишнього природного середовища становили 488,2 млн грн (у 2019 році було витрачено 540,3 млн грн). Зменшення обсягів витрат у звітному періоді спричинене зменшенням обсягів робіт, що пов'язані з основною діяльністю Компанії, через карантинні обмеження, викликані пандемією COVID-19.

Капітальні інвестиції Укрзалізниці в створення, переоснащення та реконструкцію об'єктів залізничного транспорту, заміну та вдосконалення технологічних процесів, які віднесені до природоохоронних заходів, у 2020 році склали 42,6 млн грн. Основні напрями капітальних інвестицій:

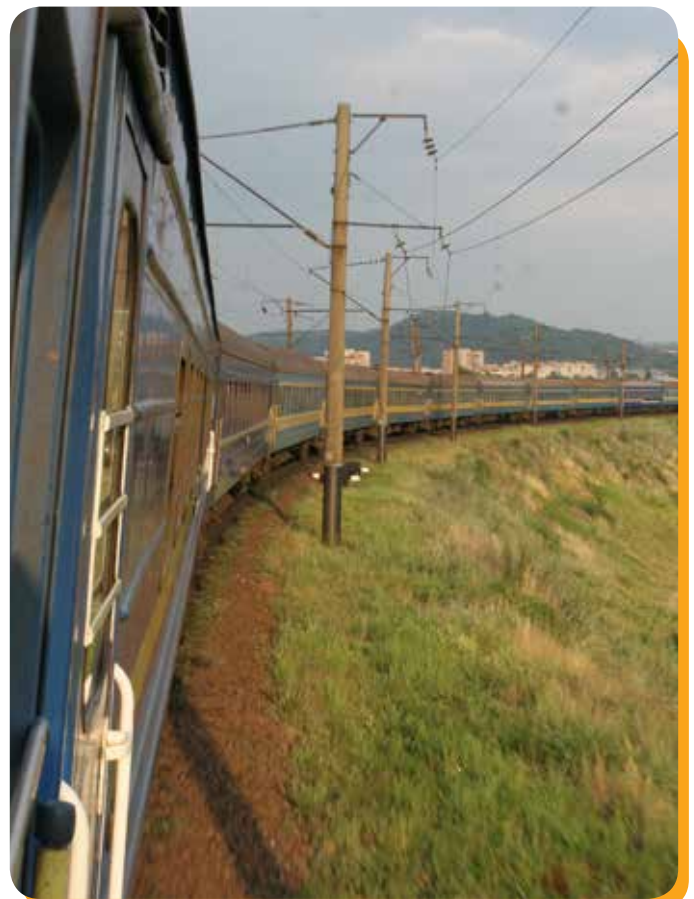
- 14,6 млн грн – виконання протизсувних робіт;
- 11,8 млн грн – модернізація і капремонт тепловозів серії ЧМЕЗ;
- 9,5 млн грн – реконструкція інфраструктури дільниці Коростень-Подільський – Пост Південний;
- 4,2 млн грн – придбання та ремонт кушорів, мотокіс, бензопил;
- 616,8 тис. грн – ремонт каналізаційного дюкеру;
- 312,5 тис. грн – запобігання забрудненню стічними водами шляхом модифікації виробничих процесів;
- 177,2 тис. грн – проєктні роботи з розробки розділу «Оцінка впливу на довкілля»;
- 124 тис. грн – отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами викидів;
- 123,6 тис. грн – технічне переоснащення систем опалення вокзалів (установка електроконвекторів);

- 89,2 тис. грн – капітальний ремонт обладнання очисних споруд;
- 31 тис. грн – будівництво каналізаційної мережі;
- 13,6 тис. грн – інвентаризація джерел викидів та ін.

Штрафи, санкції та перевірки

За 12 місяців 2020 року Державною екологічною інспекцією України та її територіальними органами проведено 8 позапланових перевірок виробничих підрозділів Товариства.

За результатами перевірок представниками Державної екологічної інспекції винесено 12 постанов про накладення адміністративного стягнення з посадових осіб виробничих підрозділів на суму 2,84 тис. грн, які сплачені Компанією у повному обсязі. Претензії від Державної екологічної інспекції України та її територіальних органів до Укрзалізниці не надходили.

Вплив на довкілля

6 ЧИСТА ВОДА
ТА НАЛЕЖНІ
САНІТАРНІ УМОВИ

7 ВІДНОВЛЮВАНА
ЕНЕРГІЯ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ
СПОЖИВАННЯ

13 БОРОТЬБА
ЗІ ЗМІНОЮ
КЛІМАТУ

15 ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЕКОСИСТЕМ
СУШІ

Укрзалізниця приділяє велику увагу заходам щодо зменшення свого впливу на довкілля. Для контролю за екологічними ризиками Товариство удосконалює систему управління охороною навколишнього середовища, вживає заходів для зменшення впливу залізниці на довкілля, забезпечення екологічної безпеки на транспорті та раціонального використання природних ресурсів. Зокрема, підрозділи Компанії щорічно розробляють та здійснюють низку заходів, що мають природоохоронний ефект.

Порівняно з іншими видами транспорту залізниця має найнижчі показники впливу на навколишнє середовище. Основними складовими впливу Товариства є діяльність, що пов'язана із:

- використанням земель, поверхневих і підземних вод та скид у водні об'єкти виробничих, господарсько-побутових та дощових вод;
- викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- утворенням відходів різних класів небезпеки;
- використанням надр для видобутку щебеню, піску тощо;
- акустичним впливом (шум) від рухомого складу;
- електромагнітним випромінюванням;
- іонізуючим впливом та можливим радіаційним забрудненням при перевезенні вантажів;
- впливом на довкілля при перевезенні небезпечних речовин, зокрема і при аварійних забрудненнях.

Вплив на земельні ресурси

15 ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЕКОСИСТЕМ
СУШІ

Станом на 31.12.2020 р. підрозділи АТ «Укрзалізниця» займають площу в 209,8 тис. га, зокрема серед зайнятих захисними лісонасадженнями територій – 80,1 тис. га.

В регіонах присутності Товариства утримання земляного полотна здійснюється в колійному господарстві бригадами з поточного утримання колії. Утримання земляного полотна на гірських, зсувних, розмивних, обвальних, карстових та інших складних ділянках здійснюється зазвичай спеціалізованими бригадами з ремонту земляного полотна із залученням спеціальних засобів механізації.

Структура негативного впливу залізниці на земельні ресурси пов'язана із порушенням стійкості природних ландшафтів, що сприяє розвитку ерозій і зсувів, забрудненню землі нафтою, свинцем, продуктами видобування й опадання сипучих вантажів (вугілля, руда, цемент).

З метою протидії такому негативному впливу та у рамках охорони й раціонального використання земель Компанія у 2020 році здійснила ряд заходів щодо захисту земель від:

- водної та вітрової ерозії, підтоплення, заболочування, забруднення відходами виробництва;
- розливів паливно-мастильних матеріалів та інших небезпечних речовин, від інших процесів руйнування.

Здійснювалась також рекультивація порушених земель, знімання, використання і збереження родючого шару ґрунту при проведенні робіт, що пов'язані з порушенням земель. Протягом звітнього року особливу увагу Товариство приділяло:

- охороні земель та ґрунтів під час будівництва та модернізації транспортної інфраструктури, при погодженні технічної документації (технічні умови, технічні

завдання, СТП, ДСТУ тощо);

- налагодженню системи управління охороною земельних ресурсів, зокрема щодо запобігань нафтовому забрудненню територій, у тому числі залізничних колій;
- введенню в експлуатацію рухомого складу із замкнутою, екологічно чистою системою збору господарсько-побутових стоків, без прямого їх скидання в навколишнє середовище;
- на територіях усіх регіональних філій та філій Компанії була проведена боротьба із бур'янами, зокрема алергенними рослинами шляхом обкошування території та із застосуванням гербіцидів.

У 2020 році на заходи щодо охорони та раціонального використання земель Компанія спрямувала 147,4 млн грн. Випадки підтоплення, заболочування та засмічування земель підрозділами Товариства відсутні. Адміністративні та економічні санкції за порушення правил використання землі не застосовувались

Поводження з відходами

На жаль, стан поводження з відходами в Україні знаходиться на незадовільному рівні. Основні проблеми полягають у відсутності інфраструктури з переробки та утилізації відходів, ефективної системи обліку та звітності, у неефективних регуляційних та законодавчих нормах, у незаконній утилізації відходів та створенні стихійних звалищ, у браку фінансів, що призводить до втрати ресурсного потенціалу і водночас до погіршення екологічної ситуації.

Протягом 2020 року у Товаристві утворилося 108,791 тис. т відходів проти 92,544 тис. т у 2019 році (на 18 % більше). Збільшення обсягів відходів у 2020 році відбулось за рахунок збільшення обсягів брухту чорних металів, оскільки протягом звітного року АТ «Укрзалізниця» списало понад 17 тис. одиниць рухомого складу.

Основними видами відходів у Товаристві у 2020 році стали:

- брухт чорних металів (3 – 4 клас небезпеки) – 68,749 тис. т, або 63 % від загального обсягу утворених відходів;
- відходи комунальні (міські) змішані, у т. ч. сміття з урн – 30,941 тис. т, або 28 %.

Обсяги утворених відходів у АТ «Укрзалізниця», 2018-2020 рр., тис. т²²

Підрозділи	2018	2019	2020
Регіональні філії	53,440	35,972	-
Філії	47,941	56,572	-
Всього	101,382	92,544	108,791

Значна частка відходів Компанії (понад 56 %) належить до 4 класу небезпеки, тобто до категорії малонебезпечних. З них тверді побутові відходи складають 50 % (або 28,5 %

від загальної кількості відходів). Частка відходів 1 класу небезпеки (надзвичайно небезпечних) на підрозділах Укрзалізниці складає менше 0,1 %.

Обсяги утворених в АТ «Укрзалізниця» відходів 1-4 класу небезпеки, 2018-2020 рр.

Клас небезпеки	2018		2019		2020	
	тис. т	%	тис. т	%	тис. т	%
4 клас небезпеки	77,854	76,8 %	85,120	91,98 %	61,581	56,6 %
3 клас небезпеки	22,450	22,1 %	6,385	6,9 %	46,445	42 %
2 клас небезпеки	0,930	0,9 %	0,906	0,98 %	0,675	0,6 %
1 клас небезпеки	0,148	0,1 %	0,133	0,14 %	0,089	0,1 %
Всього	101,382	100 %	92,544	100 %	108,791	100 %

²² На виконання пункту 2 наказу Державної служби статистики України № 190 від 19.06.2020 «Про затвердження форми державної статистичного спостереження № 1-відходи (річна) «Утворення та поводження з відходами», затвердженого та веденого в дію зі звіту за 2020 рік, - в 2021 році звіт здавався від юридичної особи (а саме АТ «Укрзалізниця»). В минулих роках форма державного статистичного спостереження № 1-відходи (річна) надавалась до місцевих територіальних органів державної статистики безпосередньо виробничими підрозділам

Поводження з відходами

З метою скорочення обсягів утворення небезпечних відходів внаслідок діяльності Товариства та зменшення негативного впливу відходів на навколишнє середовище Укрзалізниця щорічно виконує комплекс заходів у сфері поводження з відходами. Протягом 2020 року продовжувались такі роботи:

- заміна ртутьвмісних ламп на світлодіодні, що дозволяє в майбутньому зменшити утворення відходів 1 класу небезпеки та витрати на їх утилізацію, а також досягти економії електроенергії;
- заміна акумуляторних батарей (свинцево-кислотні), у комплекті з підзарядними агрегатами, на нові сучасні вакуумні з покращеними електротехнічними характеристиками та підвищеною надійністю у роботі на тягових підстанціях господарства електропостачання;
- ліквідація місць самовільного складування відходів місцевим населенням у смугах відведення залізниць, що негативно впливають на стан довкілля;
- впорядкування та облаштування місць для тимчасового зберігання відходів, в тому числі виготовлення, ремонт, придбання контейнерів для збирання відходів.

На виконання заходів у сфері раціонального використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів у 2020 році Компанія спрямувала 31,729 млн грн (проти 33,182 млн грн у 2019 році). З них на передачу відходів спеціалізованим підприємствам – 30,766 млн грн (проти 29,102 млн грн у 2019 році). Зростання обсягів витрат пов'язано із проведенням робіт щодо очищення тракційних колій та укладанням договорів зі спеціалізованими організаціями на передачу відпрацьованого (забрудненого) щебеню (піску) тощо.

Утилізація відходів Товариства

Компанія вживає усіх необхідних заходів щодо зменшення утворення відходів та мінімізації впливу відходів на довкілля. Головним пріоритетом, з урахуванням специфіки кожного з визначених видів відходів – твердих, рідких і промислових, є професійний підхід до поводження та раціонального використання відходів.

Укладаючи договори на утилізацію небезпечних відходів, Компанія оцінює постачальників послуг щодо наявності в них ліцензій та відповідної матеріально-технічної бази для транспортування, переробки та утилізації небезпечних відходів.

Раціональне використання та охорона водних ресурсів

Компанія розуміє цінність водних ресурсів для України та намагається раціонально використовувати їх у своїй господарській діяльності.

У 2020 році Товариством всього забрано 21,607 млн м³ води. З них із власних джерел – 12,288 млн м³, із систем АТ «Укрзалізниця» – 4,458 млн м³, із систем інших підприємств – 4,861 млн м³. Це на 1,91 млн м³, або на 8,1 %, менше проти 2019 року.

Загальні витрати води в системах оборотного та повторного водопостачання Укрзалізниці у 2020 році склали 3,325 млн м³

Виробничі підрозділи Компанії є балансоутримувачами 733 артезіанських свердловин. З них 516 свердловин експлуатується, 488 – обладнані засобами вимірювання об'єму видобутих підземних вод. Також відповідно до проєктної документації поверхневі водозабори обладнані спеціальними рибозахисними пристроями.

У 2020 році обсяги використання води підрозділами Компанії становили 8,531 млн м³, що на 5,2 % менше, ніж у 2019 році. Зокрема, на виробничі потреби припало 4,872 млн м³ (57,1 %) всієї використаної води, на питні та санітарно-гігієнічні потреби – 3,659 млн м³ (42,9 %).

Важливим аспектом діяльності Товариства у сфері раціонального поводження з водними ресурсами є управління стічними водами та їх первинна очистка. Зокрема, стічні води виробничих об'єктів підприємств Компанії для очистки скидають на очисні споруди, де вони проходять очистку механічними, хімічними та біологічними методами.

На балансі Укрзалізниці перебуває 117 споруд попередньої очистки стічних вод з подальшим скидом цих стоків у системи каналізації або для повторного чи послідовного використання та 43 каналізаційні очисні споруди із самостійним випуском у водойми.

Загальні обсяги відведення зворотних вод у водойми у 2020 році склали 6 113,577 тис. м³, що на 0,838 млн м³, або на 12,1 %, менше 2019 року. З них:

- без очистки – 274,801 тис. м³;
- недостатньо очищених – 455,04 тис. м³;
- нормативно чистих – 1 522,65 тис. м³;
- нормативно очищених – 3 861,086 тис. м³.

Використання води АТ «Укрзалізниця», 2019-2020 рр., тис. м³

2019	2020
8 996,01	8 531,05

Відведення зворотних вод у водойми АТ «Укрзалізниця», 2018-2020 рр., тис. м³

2018	2019	2020
6 974,40	6 951,65	6 133,577

Найбільший об'єм скидів зворотних вод у водні об'єкти припадає на такі підрозділи Товариства:

- філія «Центр управління промисловістю» - 3 038,17 тис. м³,
- філія «Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель та споруд» - 2 889,27 тис. м³,
- філія «Панютинський вагоноремонтний завод» - 113,9 тис. м³,
- регіональна філія «Південно-Західна залізниця» - 48,296 тис. м³.

Обсяги відведення зворотних вод структурними підрозділами АТ «Укрзалізниця», 2020 р., тис. м³

Структурний підрозділ	тис. м ³
«Донецька залізниця»	0
«Львівська залізниця»	4,5
«Одеська залізниця»	5,0
«Південна залізниця»	0,200
«Південно-Західна залізниця»	48,296
«Придніпровська залізниця»	1,30
«Панютинський вагоноремонтний завод»	113,9
«Центр управління промисловістю»	3 038,17
«Центр забезпечення виробництва»	0,540
«Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд»	2 889,27
«Пасажирська компанія»	2,3
«Центр з будівництва та ремонту колії»	10,10

Заходи профілактики та протидії забрудненню водних ресурсів

На виконання заходів з охорони і раціонального використання водних ресурсів у 2020 році Товариство спрямувало 5,715 млн грн. Для зменшення забрудненості стічних вод та запобігання забрудненню водних ресурсів упродовж 2020 року Компанія здійснювала наступні заходи:

- ремонт, очищення та обслуговування систем водовідведення;
- придбання обладнання, ремонт та утримання очисних споруд;
- отримання документів дозвільного характеру відповідно до вимог законодавства;
- проведення інструментально-лабораторного контролю параметрів скидів забруднюючих речовин зі стічними і зворотними водами та ефективності роботи очисних споруд;
- організація та оснащення лабораторій для контролю якості стічних і зворотних вод;
- утримання та ремонт систем повторного та оборотного водопостачання;
- ремонт та утримання зон санітарної охорони водозаборів;
- ліквідаційний тампонаж артезіанських свердловин;
- ремонт та утримання мереж зливової каналізації;
- придбання, установка, утримання приладів обліку водоспоживання та водовідведення;
- заходи кар'єроуправлінь з охорони водних ресурсів;
- інші заходи з раціонального використання та охорони водних ресурсів.

Контроль якості стічних вод (відповідно до технологічних регламентів та умов договорів з водоканалами) проводився у 2020 році власними лабораторіями Товариства або сторонніми організаціями за укладеними договорами.

Також протягом 2020 року на підприєм-

ствах Товариства проводились роботи з розробки документації для отримання дозволів на спеціальне водокористування (отримано 22 дозволи). Розроблялися проекти зон санітарної охорони водозаборів, проекти гранично допустимих скидів та інші.

Охорона атмосферного повітря

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ
СПОЖИВАННЯ

13 БОРОТЬБА
ЗІ ЗМІНОЮ
КЛІМАТУ

15 ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЕКОСИСТЕМ
СУШІ

Антропогенне забруднення атмосфери має найбільш негативний вплив на навколишнє середовище, оскільки забруднюючі речовини розчиняються в повітрі і переносяться на великі відстані.

Найбільш відчутний негативний вплив залізничного транспорту на довкілля чинять відпрацьовані гази дизельних двигунів тепловозів. Водночас, на відміну від автотранспорту, абсолютна і відносна маса викидів якого постійно збільшується, викиди від дизелів залізничного транспорту скорочуються за рахунок переходу на більш економічні моделі зі зниженими питомими витратами палива, переходу рухомого складу на електротягу.

Значна кількість забруднюючих речовин міститься також у викидах енергетичних установок, які використовуються на підрозділах Компанії, від технологічних процесів кар'єроуправлінь при видобуванні граніту, піску, їх переробки, навантаженні і вивантаженні, а також від процесів миття, зварювання, фарбування, нанесення покриттів гальванічними способами, від переробки пластмас і деревини, випробування двигунів та при інших технологічних процесах ремонту рухомого складу.

У 2020 році Укрзалізниця продовжила роботу щодо інвентаризації стаціонарних джерел викидів та отримання відповідних дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. За результатами проведених робіт виробничі підрозділи Товариства протягом звітного періоду отримали 146 відповідних дозволів.

Загалом у Товаристві обліковується 16 973 од. стаціонарних джерел викидів, з них організованих – 11 196 од.

Загальні обсяги викидів забруднюючих речовин АТ «Укрзалізниця» у 2020 році зменшилися проти 2019 року на 11,7 % та склали 2 893,1 т. Зменшення обсягів викидів відбулось за рахунок технічного переоснащення котелень, їх обслуговування, проведення пусконаладжувальних робіт. Крім того, у зв'язку з карантинними обмеженнями, спричиненими пандемією COVID-19, та переведенням працівників Товариства на скорочений робочий тиждень зменшилися обсяги робіт, що пов'язані з основною діяльністю Компанії.

Основні речовини, що викидались стаціонарними джерелами викидів Товариства в атмосферне повітря у 2020 році:

- діоксид вуглецю – 148,250 тис. т;
- речовини у вигляді суспендованих твердих часток – 0,967 тис. т;
- оксид вуглецю – 0,854 тис. т.

Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел АТ «Укрзалізниця», 2018-2020 рр., т

2018	2019	2020
3 307,04	3 275,83	2 893,1

Основні речовини, що викидаються стаціонарними джерелами Товариства в атмосферне повітря, 2019-2020 рр.

Основні речовини	2019		2020	
	тис. т	%	тис. т	%
речовини у вигляді суспендованих твердих часток	1,117	34 %	0,967	33,4 %
оксид вуглецю	0,870	26,6 %	0,854	29,5 %
неметанові леткі органічні сполуки	0,435	13,3 %	0,374	12,9 %
діоксид та інші сполуки сірки	0,452	13,8 %	0,391	13,5 %
сполуки азоту	0,317	9,7 %	0,252	8,7 %
метали	0,036	1,1 %	0,03	1 %
інші	0,049	1,5 %	0,025	1 %
Всього без урахування діоксиду вуглецю	3,276	100 %	2,893	100 %
Крім того, діоксид вуглецю	168,620		148,250	

Найбільше викидів у 2020 році було здійснено такими підрозділами Компанії:

- філія «Пасажирська компанія» – 18,8 %,
- регіональна філія «Одеська залізниця» – 14,1 %,
- регіональна філія «Донецька залізниця» – 11,2 %,
- філія «Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель та споруд» – 9,7 %,
- філія «Центр управління промисловістю» – 9,6 %.

Заходи профілактики та протидії забрудненню атмосферного повітря

На виконання заходів з охорони атмосферного повітря у 2020 році Товариство спрямувало 42,659 млн грн (проти 29,859 млн грн у 2019 році). З метою зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Компанія у звітному періоді проводила:

- роботи, пов'язані з оформленням та коригуванням дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від

стаціонарних джерел викидів;

- інструментально-лабораторний контроль параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарними і пересувними джерелами та ефективності роботи газоочисних установок;
- оснащення лабораторій та організацію контролю викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- технічне обслуговування інфрачервоних обігрівачів, геліосистем, котельного обладнання тощо;
- удосконалення та запровадження нових технологічних процесів (укладка безстикової колії, переоснащення акумуляторних батарей);
- придбання, утримання та ремонт газоочисних установок;
- гідропилопригнічення в гірничих цехах;
- придбання обладнання та модернізацію паливної системи двигунів транспортних засобів та тепловозів.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря структурними підрозділами АТ «Укрзалізниця», 2020 р.

Назва підрозділу Товариства	тис. т	%
«Пасажирська компанія»	0,543	18,8
«Одеська залізниця»	0,407	14,1
«Донецька залізниця»	0,325	11,2
«Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд»	0,280	9,7
«Центр управління промисловістю»	0,279	9,6
«Львівська залізниця»	0,229	7,9
«Південна залізниця»	0,212	7,3
«Придніпровська залізниця»	0,157	5,4
«Південно-Західна залізниця»	0,156	5,4
«Центр з будівництва та ремонту колії»	0,092	3,2
Інші підрозділи	0,213	7,4
Всього	2,893	100

Внесок Укрзалізниці у боротьбу зі зміною клімату

Основними джерелами викидів парникових газів, які безпосередньо впливають на зміну клімату в Україні та й у світі загалом, є промисловість, енергетика і транспорт. Діяльність залізничного транспорту також впливає на зміну клімату та призводить до зміни концентрації парникових газів. Однак, враховуючи високий ступінь електрифікації, залізниця посідає лише четверте місце в рейтингу, на неї припадає всього 1,6 % викидів вуглекислого газу серед усіх видів транспорту в Євро-союзі²³.

У 2020 році у сфері боротьби зі зміною клімату Компанія впровадила низку заходів за такими основними напрямками:

- ефективне використання енергії;
- використання альтернативних джерел енергії;
- розроблено проєкт Екологічної політики Укрзалізниці до 2030 року.

Викиди парникових газів

У 2020 році підрозділами Компанії викинуто в атмосферне повітря такі основні парникові гази:

- діоксид вуглецю – 148,250 тис. т;
- монооксид вуглецю – 0,854 тис. т;
- неметанові леткі органічні сполуки – 0,374 тис. т.

Основними джерелами викидів парникових газів у діяльності Товариства є двигуни внутрішнього згоряння тепловозів та енергетичні установки

Об'єми викидів парникових газів АТ «Укрзалізниця», 2018-2020 рр., т

	2018	2019	2020
Діоксид вуглецю (CO ₂)	193 260,91	168 620,40	148 250,23
Оксид вуглецю (CO)	897,927	870,095	854,486
Неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	489,866	434,893	374,392
Сполуки азоту	331,1	317,0	251,710
Оксид азоту оксиду (N ₂ O)	62,43	40,95	36,262
Метан (CH ₄)	35,828	41,422	21,446

*23 <https://www.dw.com/uk>

Зменшення показників викидів порівняно з 2019 роком відбулося у зв'язку з карантинними обмеженнями, що були спричинені пандемією COVID-19 та переведенням ТОВА-

риства на скорочений робочий тиждень, що своєю чергою вплинуло на обсяги виконаних у звітному періоді робіт.

Загальний об'єм істотних викидів в атмосферу забруднюючих речовин від стаціонарних джерел АТ «Укрзалізниця» (без CO₂), 2020 р., тис. т

Всього, з них:	2,893
NO _x	0,252
SO _x	0,391
стійкі органічні забруднювачі (СОЗ)	0
летючі органічні з'єднання (ЛОЗ), неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	0,374
небезпечні забруднювачі повітря (НЗП)	0
тверді частки (ТЧ)	0,967
інші стандартні категорії викидів в атмосферу	0,909

Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел Товариства в атмосферне повітря, 2020 р.

Основні речовини	2020	
	т	%
метали та їх сполуки	29,703	1,03
речовини у вигляді суспендованих твердих часток	967,155	33,43
сполуки азоту	251,710	8,7
діоксид та інші сполуки сірки	390,958	13,51
оксид вуглецю	854,486	29,54
неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС)	374,392	12,94
метан	21,446	0,74
інші	3,218	0,11
Всього без урахування діоксиду вуглецю	2 893,068	100

Основними заходами щодо пом'якшення впливу Товариства на зміну клімату є заходи з енергоефективності та енергозбереження, насадження нових лісів на значних територіях, впровадження альтернативних та відновлюваних джерел енергії.

Плани Товариства на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері охорони навколишнього середовища:

1. Впровадження системи екологічного менеджменту згідно з міжнародними стандартами, ISO 14001:2015 та іншими стандартами, що стосуються охорони довкілля та забезпечення екологічної та техногенної безпеки Товариства.

2. Затвердження «Екологічної політики» АТ «Укрзалізниця» до 2030 року.

Енергоефективність та ресурсозбереження

Управління енергоефективністю Товариства

Енергоефективність та ресурсозбереження – одні з найважливіших аспектів сталого розвитку АТ «Укрзалізниця». Залізничний транспорт є достатньо енергоємним, ціни на енергоносії щороку зростають, а господарська діяльність, що пов'язана з утриманням залізниць, вимагає раціонального ставлення, ефективного розподілу та прискіпливого контролю за використанням енергетичних та інших ресурсів.

З року в рік Компанія підтримує тенденцію до зменшення обсягів споживання енергоресурсів, проводячи зважену політику у сфері енергоефективності та ресурсозбереження. Сучасні підходи Компанії щодо раціонального використання ресурсів передбачають також мінімізацію впливу залізничного транспорту на довкілля та зменшення викидів в атмосферу парникових газів. Діяль-

ність Товариства цій сфері регламентується рядом нормативних документів.

Ключові документи, що регламентують діяльність АТ «Укрзалізниця» у сфері енергоефективності та ресурсозбереження:

- Стратегія розвитку АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 роки.
- Енергетична стратегія АТ «Укрзалізниця» на період до 2015 року і на перспективу до 2020 року. Наразі розробляється «Енергетична Стратегія АТ «Укрзалізниця» на перспективу до 2035 року «Інновації, енергоефективність, конкурентоспроможність». Розробка передбачена Планом науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та розроблення нормативних документів АТ «Укрзалізниця» на 2021 рік.
- Методика визначення економічної ефективності заходів з енергозбереження, що впроваджуються на залізницях України.
- Порядок організації проведення енергетичного аудиту.
- Порядок складання енергетичного балансу структурного підрозділу залізничного транспорту.

Система управління

Державний нагляд за енергоефективністю та ресурсозбереженням на залізничному транспорті здійснює Міністерство інфраструктури України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

В АТ «Укрзалізниця» Департамент енергоменеджменту здійснює контроль за дотриманням вимог нормативно-правових актів у сфері енергоефективності та економії енергоресурсів, проводить єдину технічну політику, координує та організовує роботу щодо:

- підвищення ефективності використання енергоресурсів шляхом здійснення обліку, планування, нормування та аналізу витрат паливно-енергетичних ресурсів за всіма напрямками споживання;
- впровадження енерго-, ресурсозберігаючих заходів, програм;
- проведення внутрішніх енергетичних обстежень (аудитів);
- здійснення оперативного моніторингу та коригувальних дій у сфері енергозбереження;
- розробки заходів щодо розвитку та застосування нетрадиційних джерел енергії на залізничному транспорті та сприяє їх реалізації;
- стимулювання до підвищення ефективності використання та навчання персоналу виробничої системи у сфері енергозбереження;
- розробки нормативних, нормативно-технічних та розпорядчих документів, забезпечення нормування використання нафтопродуктів, електричної та теплової енергії.

Оцінка ефективності діяльності Компанії

Загальна ефективність діяльності Товариства у сфері енергоефективності та ресурсозбереження характеризується рівнем енергоемності, який визначається відношенням суми витрат всіх енергетичних ресурсів за усіма напрямками використання на

обсяги виконаної роботи. Даний показник розкриває ефективність та раціональність використання всіх видів паливно-енергетичних ресурсів (т.у.п. – тонн умовного палива) до виконаної роботи (приведених млн т-км). Основним завданням АТ «Укрзалізниця» у сфері енергоефективності є зниження показника енергоемності перевезень.

Впродовж 2018-2020 років у напрямі підвищення рівня енергоефективності Укрзалізниця досягла суттєвих результатів, які позитивно вплинули на енергетичну та фінансово-економічну ефективність роботи Товариства.

Так, за результатами 2020 року показник енергоемності був знижений щодо 2019 року на 5,3 % (із 8,27 до 7,86 т.у.п./приведений млн т-км). Позитивна динаміка змін зберігається протягом трьох останніх років:

- 2018 – 8,58 т.у.п./приведений млн т-км,
- 2019 – 8,27 т.у.п./приведений млн т-км,
- 2020 – 7,86 т.у.п./приведений млн т-км.

Споживання енергоресурсів в Укрзалізниці

Товариство постійно удосконалює свою діяльність з метою економії та більш ефективного використання енергетичних ресурсів, подальшого зниження енергоемності перевезень, проведення якісного аналізу витрат енергоресурсів за напрямками їх споживання. Внаслідок впроваджених енергоощадних заходів у 2020 році загальні обсяги споживання електроенергії по АТ «Укрзалізниця» зменшились на 13,3 % порівняно з 2019 роком та склали 16 622 006 692 МДж (2019 рік - 19 178 136 272 МДж).

Споживання енергоресурсів в АТ «Укрзалізниця», 2019-2020 рр.

Назва показника	Одиниця виміру	2019	2020
Загальне споживання палива з невідновлюваних джерел по АТ «Укрзалізниця», (джоуль або похідна одиниця)	тис. т.у.п.	600,2	516,8
	МДж	17 652 482	15 200 698
за видом палива, (джоуль або похідна одиниця):			
дизельне паливо	тис. тонн	314,8	272,7
природний газ	млн куб. м	87,3	75,6
мазут	тис. тонн	0,76	0,72
вугілля	тис. тонн	34,6	23,5
дрова для опалення	тис. куб. м	17,0	15,1
бензин	тис. тонн	4,4	5,0
скраплений газ	тис. тонн	0,84	0,89
інші види первинного палива	тис. т.у.п.	2,1	1,6
Загальне споживання електроенергії по АТ «Укрзалізниця», (джоуль, кіловат-година чи їх похідні одиниці)	млн кВт·год	4 631,9	3 992,9
	тис. т.у.п.	1 505	1 298
	МДж	16 674 840 000	14 374 588 206
Загальне споживання енергії на опалення по АТ «Укрзалізниця», (джоуль, кіловат-година чи їх похідні одиниці)	тис. Гкал	593,7	533,2
	МДж	2 485 643 790	2 232 217 789
Загальна кількість проданого палива/енергії на опалення по АТ «Укрзалізниця» (джоуль, кіловат-година чи їх похідні одиниці)	тис. Гкал	81,95	83,10
	МДж	343 100 065	347 894 472
Загальна кількість спожитої енергії по АТ «Укрзалізниця» (джоуль або похідна одиниця)	МДж	19 178 136 272	16 622 006 692

Потреба Товариства в енергії

Безпосереднім лідером у споживанні енергоресурсів Товариства як у 2020 році, так і у попередні роки, залишаються вантажні перевезення.

Потреби АТ «Укрзалізниця» в енергії, 2018-2020 рр., МДж²⁴

Напрямок витрат енергоресурсів	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/2019, %
Вантажні перевезення	32 422,5	31 552,8	30 037,8	-4,8
Пасажирські перевезення	7 616,3	2 309,8	3 732,3	61,6
Приміські перевезення	4 328,8	889,3	2 598,7	192,2
Нетягова сфера споживання	15 285,8	13 993,2	12 655,9	-9,6

Впровадження енерго- та ресурсозберігаючих заходів

Щороку Товариство спрямовує понад 20 % загального обсягу видатків (близько 15 млрд грн) на придбання енергоносіїв. З метою зменшення цих витрат, підвищення енергоефективності та утримання рухомого складу та інфраструктури у належному стані, Товариство модернізує профільну техніку, технології та обладнання. Щорічному оновленню підлягає і рухомий склад Товариства. Так, за результатами 2020 року:

- Виконано капітальні ремонти тягових трансформаторів, підстанцій, розподільчих електричних мереж із заміною обладнання.
- Удосконалено технології логістики перевізного процесу та організацію прямування поїздів на подовжених плечах без зміни

локомотивів і локомотивних бригад.

- Досягнуто скорочення експлуатаційного парку тягового рухомого складу завдяки підвищенню його продуктивності.
- Проведено модернізацію тягового рухомого складу, енергоспоживаючого обладнання, інженерних мереж та обладнання.
- Підвищено ККД котелень і систем/об'єктів теплозабезпечення з впровадженням енергозберігаючих технологій та сучасного енергоефективного обладнання.
- Проведено модернізацію/реконструкцію та обладнання автоматичного управління зовнішнім освітленням виробничих площ.

²⁴ Під час калькуляції розрахунків були використані дані із галузевих статистичних звітів форм ТХО-2, ТХО-3, 4МТП, ЕО-1, а також статистичні дані порталу АСК ВП УЗ-Є.

Стандарти та методики збору даних розроблялись на основі:

- «Інструкція по технічному нормуванню витрат електричної енергії і палива локомотивами на тягу поїздів»,
- «Інструкція з розрахунку технологічних втрат електроенергії в пристроях тягового електропостачання»,
- «Інструкція з нормування витрат тепла і палива для стаціонарних установок залізничного транспорту»,
- «Методика розрахунку норм витрат дизельного палива і електроенергії на тягу поїздів»,
- «Методичні вказівки щодо визначення норм витрат електроенергії для стаціонарних споживачів залізниць»,
- «Методичні рекомендації з нормування питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів».

Для забезпечення системного підходу до питань енергоефективності та ресурсозбереження у Товаристві розроблено та впроваджуються енергоощадні заходи «Програми енерго-, ресурсозбереження на залізничному транспорті на 2019-2020 роки» (далі - Програма).

Загальний обсяг витрат Компанії на реалізацію заходів у рамках Програми за 2019-2020 рр. склав 304,2 млн грн. У 2020 році на виконання енергозберігаючих заходів в рамках Програми Товариство спрямувало 82,2 млн грн. Зменшення обсягів витрат порівняно з 2019 роком пов'язане з погіршенням фінансового стану Компанії, яке було спричинено пандемією COVID-19 та карантинними обмеженнями, що були запроваджені на усій території України.

Витрати на реалізацію основних напрямів Програми Товариства, 2019-2020 рр., млн грн

Основні напрями Програми	2019 рік	2020 рік
Енергозберігаючі заходи в тязі поїздів (дизельне паливо)	118,7	39,8
Енергозберігаючі заходи в електроенергетиці	73,8	28,0
Енергозберігаючі заходи з економії котельно-підного палива	29,3	14,4

Завдяки впровадженню енергозберігаючих заходів Програми за 2020 рік фактично зекономлено 40,7 тис. тонн палива в умовному обчисленні орієнтовною вартістю у 416,6 млн грн, що відповідає 2,2 % загальної річної кількості спожитих енергоресурсів, зокрема зекономлено:

- 8,8 тис. тонн дизельного палива,
- 79 млн кВт·год електроенергії,
- 113,2 тонни бензину,
- 1,1 млн м куб. природного газу,
- 354 тонни вугілля,
- 59,1 тонни мазуту,
- 2,7 тис. Гкал теплоенергії.

Скорочення енергоспоживання Товариства за основними видами енергоресурсів унаслідок впровадження Програми, 2020 р.

Напрямок енергозберігаючих заходів	Обсяги скорочення витрат ²⁵	МДж
Зниження витрат дизельного палива	8 839 т	376 960
Зниження витрат електроенергії	79 млн кВт·год	755 153
Зниження витрат котельно-підного палива	1 637 т.у.п.	48 147
Зниження витрат бензину	113,2 т	4 961

*25 Зазначено фактичну кількість зекономлених енергоресурсів.

Також за 2020 рік знижено питомі норми витрат енергоресурсів на основну діяльність – тягу поїздів. У теплотязі – на 2,2 % (із 56 до 54,8 кг / 10 тис. т-км брутто) та в електротязі – на 4,2 % (з 126,3 до 121 кВт·год / 10 тис. т-км брутто). Динаміка зміни питомих витрат виглядає наступним чином:

• **у теплотязі:**

- 2018 – 58,2 кг / 10 тис. т-км брутто,
- 2019 – 56 кг / 10 тис. т-км брутто,
- 2020 – 54,8 кг / 10 тис. т-км брутто,

• **у електротязі:**

- 2018 – 126,5 кВт·год / 10 тис. т-км брутто,
- 2019 – 126,3 кВт·год / 10 тис. т-км брутто,
- 2020 – 121 кВт·год / 10 тис. т-км брутто.

Енергетичні обстеження

Значний вплив на економію електроенергії здійснили також енергетичні обстеження виробничих підрозділів Компанії. Упродовж 2020 року працівники Департаменту енергоменеджменту виконали 115 таких перевірок. За результатами обстежень визначено резерви економії та можливості енергозбереження (далі – МЕЗ) на суму близько 417 млн грн. Також виконано 5 енергетичних аудитів локомотиво-, та вагоноремонтних заводів, під час яких визначено МЕЗ на суму близько 52 млн грн.

У підсумку, завдяки реалізації МЕЗ, виявлених протягом 2019-2020 років, зекономлено енергетичних ресурсів в обсязі 18,4 тис. т в умовному обчисленні, орієнтовною вартістю понад 179,3 млн грн – це загальна сума економії за 2019 та 2020 рік. Зокрема зекономлено:

- 5,2 тис. т дизельного палива,
- 30,2 млн кВт·год електроенергії,
- 20,6 т бензину,
- 611,8 тис. м³ природного газу,
- 20,8 т вугілля;
- 1,5 тис. Гкал теплоенергії.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу

- Впровадження заходів Програми енергозбереження на залізничному транспорті на 2021 рік.
- Розробка Енергетичної Стратегії АТ «Укрзалізниця» на перспективу до 2035 року «Інновації, енергоефективність, конкурентоспроможність».
- Зниження енергоемності залізниці на 4,5 % до рівня 2020 року.
- Зменшення питомих витрат енергоресурсів у тязі поїздів: в теплотязі – на 4,9 % (з 54,8 до 52,1 кг / 10 тис. т-км брутто), в електротязі – на 3,5 % (з 121 до 116,8 кВт·год / 10 тис. т-км брутто).
- Впровадження електронних приладів обліку палива на 86 паливних складах Товариства.

НАШ СТАЛИЙ
РОЗВИТОК

Стратегічний підхід до сталого розвитку

Прихильність до принципів сталого розвитку та високий рівень соціальної відповідальності є невід'ємними складовими корпоративної культури Товариства. Як найбільша в країні компанія АТ «Укрзалізниця» добре усвідомлює свою відповідальність за вплив на розвиток української економіки та посилення її конкурентоспроможності, промислову та екологічну безпеку, поліпшення якості життя близько 250 тис. працівників, підтримку місцевих громад, розв'язання проблем, пов'язаних з охороною довкілля.

АТ «Укрзалізниця» дотримується високих стандартів корпоративної соціальної відповідальності та прагне безперервно покращувати показники своєї діяльності у сфері сталого розвитку. Діяльність Товариства ґрунтується на таких цінностях, як турбота про своїх працівників, ведення бізнесу відповідно до високих етичних та професійних стандартів, дбайливе використання природних ресурсів, прозорість, підзвітність та інформаційна відкритість, нульова толерантність до корупції.

Компанія націлена на збереження, створення та примноження довгострокових соціальних, екологічних та економічних вигід як для нинішнього, так і для майбутніх поколінь. Усвідомлюючи

свій вплив на все українське суспільство, Товариство також керується у своїй діяльності глобальними цілями і задачами у сфе-

рі сталого розвитку. АТ «Укрзалізниця» враховує у своїй діяльності 17 Цілей сталого розвитку ООН (ЦСР ООН), а також тісно співпрацює з Представництвом мережі Глобального Договору ООН в Україні. У рамках здійснення внеску у досягнення 17 ЦСР ООН для Товариства особливо важливо долучатися до впровадження саме тих Цілей, що найбільшою мірою відповідають стратегії і специфіці діяльності Компанії та інтересам її зацікавлених сторін.

“«Відповідальний бізнес зважає на те, як його сьогоднішня діяльність позначиться на майбутньому. Будувати роботу Компанії за принципами сталого розвитку – це працювати відповідально, споживати ресурси раціонально, мінімізувати шкоду навколишньому середовищу та піклуватися про співробітників. Концепція сталого розвитку ґрунтується на трьох складових: соціальній, економічній та екологічній» ”

директор Департаменту сталого розвитку та внутрішніх комунікацій Ігор Котелянець.

Принципи концепції сталого розвитку інтегровано у систему корпоративного управління Товариства. Це питання перебуває в зоні особливої уваги керівництва АТ «Укрзалізниця». Координацію діяльності Компанії у сфері сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності здійснює Департамент сталого розвитку та внутрішніх комунікацій. Основні функції департаменту:

- Розробка стратегічного підходу до корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку в діяльності Товариства.
- Реалізація проєктів у сфері сталого розвитку та КСВ, співпраця за даним напрямом із широким колом зацікавлених сторін.
- Інформування співробітників Товариства та всіх зацікавлених сторін про соціальну відповідальність та сталий розвиток Компанії.
- Підготовка та випуск публічної річної інтегрованої звітності Товариства.
- Запровадження та супровід системи управління репутацією Укрзалізниці.
- Розбудова та вдосконалення системи внутрішніх та зовнішніх комунікацій.
- Планування, координація та побудова діалогу із зацікавленими сторонами.
- Розвиток бренду роботодавця та реалізація проєктів з підвищення його привабливості.

- Координація проєктів збереження та розвитку історичної спадщини Товариства та ін.

Ключові пріоритети

Пріоритети Товариства у сфері сталого розвитку спрямовані на забезпечення ефективного внеску Компанії у соціально-економічний розвиток України та раціональне поводження із навколишнім природним середовищем.

Ключовим напрямом політики у сфері корпоративної соціальної відповідальності Товариства є підтримка та розвиток людського капіталу. АТ «Укрзалізниця» докладляє значних зусиль для забезпечення здоров'я, безпеки та добробуту своїх працівників, створення сприятливих та безпечних умов роботи, що сприяють розкриттю їх професійного та творчого потенціалу. Саме наші співробітники, їх досвід, професійні знання, прагнення розвиватись – найцінніший актив Компанії.

До Дня залізничника на конкорсі станції Київ – Пасажирський було відкрито фотовиставку «Обличчя Укрзалізниці». Проєкт покликаний познайомити людей із представниками цієї професії та розповісти про їх непросту, але надважливу для всієї країни працю

Товариство прагне до найвищих стандартів у сфері охорони навколишнього середовища та енергозбереження, здійснює цілеспрямовану діяльність щодо зниження свого впливу на довкілля, дбайливого використання природних ресурсів.

У 2020 році значним викликом для усієї країни стали пандемія COVID-19 та пов'язані з нею карантинні обмеження. Невизначеність, падіння економіки, зупинка роботи підприємств спричинили скорочення обсягів вантажних перевезень залізничним транспортом. Пасажирські перевезення певний час були зупинені повністю. Все це спричинило погіршення економічної ситуації у Товаристві.

АТ «Укрзалізниця», розуміючи свій вплив на українське суспільство та національну економіку, оперативно зреагувало на ситуацію. Компанії вдалося зберегти робочі місця та здійснити усі соціальні виплати своїм працівникам. У кризовій ситуації Укрзалізниця зберегла добробут й тих співробітників, які були виведені у багатомісячний простій у зв'язку зі скороченням бізнес-активності АТ, спричиненої карантинними обмеженнями. Близько 90 000 працівників Товариство продовжувало сплачувати 100 % посадового окладу (тарифної ставки) у період, поки люди вимушено залишалися вдома. Попри економічні труднощі Укрзалізниця залишається одним з найбільших платників податків у країні і продовжує доувати органи місцевої влади. Після зупинки роботи транспорту у березні 2020 року Компанія власним коштом здійснювала перевезення співробітників оперативних служб.

Детальніше – у розділі «Внесок АТ «Укрзалізниця» у подолання впливу пандемії COVID-19 у 2020 році».

Одним із важливих векторів розвитку Компанії є співпраця з усіма зацікавленими сторонами (стейкхолдерами), підтримання з ними прозорих та довірчих взаємовідносин у довгостроковій перспективі. У взаємодії зі стейкхолдерами Товариство чітко дотримується вимог законодавства, керується міжнародними та внутрішніми корпоративними стандартами, а також враховує інтереси та потреби ключових зацікавлених сторін.

Одним з основних компонентів корпоративної соціальної відповідальності Товариства є прозорість ділової практики. Четвертий рік поспіль АТ «Укрзалізниця» здійснює підготовку Інтегрованого звіту, у якому розкриває не лише дані щодо фінансової та операційної діяльності, а й досягнення у сфері корпоративного управління, розвитку персоналу, безпеки та охорони праці, охорони довкілля, управління сталим розвитком та корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Звіти комплексно показують, як Компанія створює цінність для всіх зацікавлених сторін, підвищує свою цінність та зміцнює конкурентні переваги на довгострокову перспективу. Свої звіти Товариство готує з урахуванням національного законодавства та міжнародних стандартів, зокрема, стандартів Глобальної ініціативи зі звітності GRI (The Global Reporting Initiative). Усі версії звітів розміщені у відкритому доступі на сайті АТ «Укрзалізниця» <https://www.uz.gov.ua/about/investors/>.

Детальніше – у додатку «Про Звіт».

3 МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я4 ЯКІСНА
ОСВІТА5 ГЕНДЕРНА
РІВНІСТЬ8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Турбота про залізничників

Працівники є ключовою цінністю Товариства. АТ «Укрзалізниця» є найбільшим роботодавцем у країні. Середньооблікова кількість співробітників Товариства станом на кінець 2020 року становила 247 954 особи.

У звітному періоді в Товаристві продовжували приділяти особливу увагу поліпшенню умов праці співробітників. Зокрема, в Компанії діє система колективних договорів, якими охоплено 100 % співробітників. Навіть в умовах вкрай складної економічної ситуації, спричиненої пандемією COVID-19, АТ «Укрзалізниця» пропонує своїм працівникам один з найкращих у країні соціальних пакетів. Фонд оплати праці Товариства за 2020 рік склав 34,51 млрд грн.

У квітні 2020 року через пандемію COVID-19 та пов'язані з нею карантинні обмеження близько 90 тис. працівників (40 % від чисельності всіх співробітників АТ «Укрзалізниця») було відправлено у вимушений простій. При цьому Компанія продовжила виплачувати 100 % посадового окладу (тарифної ставки). Протягом 2020 року працівникам Товариства, які перебували в режимі простою, було сплачено 1 092 млн грн.

Детальніше – у розділі «Наші працівники та країна», підрозділ «Вплив пандемії COVID-19 на діяльність Товариства у сфері розвитку персоналу».

Одним з пріоритетів Товариства є забезпечення рівних можливостей. Частка жінок серед наших працівників у 2020 році

складала понад 39,8 %. Понад 100 жінок обіймали керівні посади рівня директорів та заступників директорів різних рівнів, що складає 35,5 % від керівного складу.

Детальніше – у розділі «Наші працівники та країна», підрозділ «Склад та плинність персоналу».

В АТ «Укрзалізниця» вибудована розгалужена система навчання персоналу, яка дає можливість кожному працівнику розвиватись та реалізувати свій потенціал у Товаристві. У 2020 році, попри несприятливу ситуацію з COVID-19, освітні програми реалізовувалися. На навчання, розвиток та підвищення кваліфікації персоналу Компанія у звітному році спрямувала 40,8 млн грн. До заходів з навчання та розвитку персоналу було залучено 399 588 працівників (деякі працівники пройшли кілька видів навчань).

Детальніше – у розділі «Наші працівники та країна», підрозділ «Розвиток та навчання співробітників».

У рамках соціальної підтримки Товариство продовжує забезпечувати співробітників житлом. Зокрема, у 2020 році завершено будівництво житлового будинку на 110 квартир у м. Харків. У листопаді Компанія відкрила гуртожиток на 30 квартир для сімей залізничників у м. Слов'янськ. Усього на балансі АТ «Укрзалізниця» перебуває 75 гуртожитків. На їх утримання Товариство спрямувало понад 60,1 млн грн, зокрема, на поточне утримання – 49 млн грн, на ремонтні роботи – понад 11 млн грн.

Детальніше – у розділі «Наші працівники та країна», підрозділ «Програма забезпечення житлом».

АТ «Укрзалізниця» приділяє особливу увагу турботі про здоров'я працівників та їх відпочинку. У Товаристві наявна широка мережа закладів оздоровлення та відпочинку: санаторіїв, пансіонатів, баз відпочинку, закладів дитячого оздоровлення, фізкультурно-спортивних комплексів. Також у Компанії діє спеціалізована філія

«Центр охорони здоров'я». Заклади охорони здоров'я АТ «Укрзалізниця» надають працівникам широкий спектр медичних послуг.

Детальніше про лікування, оздоровлення та відпочинок працівників – у розділі «Наші працівники та країна», підрозділ «Підтримка здорового способу життя».

21 червня 2020 року внаслідок вибуху у житловому будинку по вул. Соломії Крушельницької 1/5 у Києві було зруйновано 16 квартир і пошкоджено 40. Серед постраждалих були й сім'ї залізничників. На жаль, двоє працівників регіональної філії «Південно-Західна залізниця», а також двоє членів родин залізничників, загинули.

Філія взяла на себе витрати на організацію поховань загиблих працівників. Загалом в 11 квартирах зруйнованого під'їзду багатоповерхівки проживало 40 залізничників та

членів їх сімей. 11 особам Компанія надала для тимчасового проживання кімнати відпочинку в сервісному центрі станції Київ-Пасажирський, де для них було організовано всі побутові умови.

25 червня Укрзалізниця здійснила виплату одноразової фінансової допомоги від 50 до 500 тис. грн кожній з 11 сімей залізничників, постраждалих від вибуху, на загальну суму 2 млн 500 тис. грн. Крім того, було надано одноразову допомогу в розмірі 3-х місячних тарифних ставок (посадових окладів) сім'ям померлих працівників.

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Поліпшення сервісів для клієнтів

Пріоритетом для Товариства є постійне підвищення клієнтоорієнтованості, розвиток та покращення сервісних послуг.

З 1 липня 2020 року введений в дію новий договір на перевезення вантажів, підготовлений у тісній співпраці з представниками бізнесу та їх об'єднаннями, причетними органами державної влади.

У липні АТ «Укрзалізниця» розробило державну програму оновлення парку вантажних вагонів на 2021-2025 роки, мета якої – поліпшення технічного стану експлуатованих в Україні вагонів та підтримка вітчизняних виробників рухомого складу.

Товариство планує розвивати нові логістичні продукти для клієнтів, зокрема, інтермодальні перевезення всередині України та у сполученні з країнами Східної Європи та Балтії. 30.07.2020 підписано відповідний меморандум з німецькою компанією HHLA International GmbH.

Детальніше про меморандум – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Клієнтоорієнтованість та розвиток переліку послуг в основній діяльності».

У грудні 2020 року Компанія уклала перший договір про участь у проєкті впровадження приватної тяги в рамках урядового пілотного проєкту щодо допуску приватних локомотивів до роботи окремими маршрутами на залізничних коліях загального користування.

Використовуючи досвід розвинутих країн світу, АТ «Укрзалізниця» створило окрему бізнес-вертикаль вантажних перевезень. Компанія також розпочала створення сучасних регіональних центрів управління рухом (РЦУП). Перший такий центр запрацював у Харкові.

Детальніше про РЦУП – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Виокремлення бізнес-вертикалей Товариства».

У Товаристві тривають постійні роботи з покращення інфраструктури залізничного транспорту з метою її все більшої електрифікації. Електрифікація залізниці дозволяє скорочувати витрати на організацію перевезень, підвищує енергоефективність, знижує негативний вплив на екологію шляхом зменшення викидів у навколишнє середовище. У січні 2020 року Компанія спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку та Європейським інвестиційним банком оголосила тендер на закупівлю робіт за проєктом «Електрифікація залізничного напрямку Долинська – Миколаїв – Колосівка», що входить до мережі TEN-T.

Детальніше про проєкт – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Найважливіші інвестиційні проєкти Товариства у 2020 році».

Наприкінці 2020 року було організовано анкетування вантажовідправників з метою дослідити рівень задоволеності клієнтів послугами Укрзалізниці з організації перевезень вантажів. Респонденти оцінили відповідність послуг Товариства їх очікуванням на 6,8 бала з 10 (у 2019 році – на 5,4 бала).

Детальніше про анкетування – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Проєкти та програми для поліпшення сервісу у сфері вантажних перевезень».

Для зручності пасажирів з 1 червня проїзні документи на поїзди АТ «Укрзалізниця» можна придбати за 90 діб до дати відправлення поїзда. Збільшення терміну продажу проїзних документів з 45/60 діб до 90 діб надає можливість пасажирам планувати свої поїздки значно ефективніше, а Товариству – гнучкіше реагувати на попит і заздалегідь призначати поїзди на найбільш популярні дати та напрямки.

У 2020 році АТ «Укрзалізниця» підтримало цифровізацію державних послуг для громадян та запуск проєкту «Дія». Користувачі «Дії» відтепер можуть пред'являти електрон-

не посвідчення у цьому додатку при посадці у поїзд.

З метою поліпшення сервісів для клієнтів АТ «Укрзалізниця» впроваджує інноваційні проєкти. Товариство підписало меморандуми про співробітництво з компаніями Visa та Mastercard. 12 січня 2021 року Укрзалізниця у співпраці з Visa та Middleware запустила перший власний чат-бот у Viber та Telegram з функціями прямого продажу квитків, замовлення харчування під час поїздки, відображення розкладу руху, повернення придбаних квитків, інформування про прибуття, запізнення, номер колії та ін. Бот розмовляє трьома мовами – українською, англійською та російською – і, окрім довідкової інформації, надає можливість зворотного зв'язку.

Особливу увагу Товариство приділяє також підтримці мистецьких проєктів. У вересні Компанія запустила спеціальний потяг на фестиваль ГОГОЛЬFEST у Херсон. Це унікальний приклад, як залізниця поєднується із сучасним українським мистецтвом.

З метою створення святкового настрою та популяризації залізничного транспорту Київська дитяча залізниця у День Святого Миколая, 19 грудня, розпочала роботу святкового поїзда «Полярний експрес». Усі заходи відбувались з дотриманням карантинних норм.

Товариство також вдосконалює обслуговування клієнтів, які замовляють групові пасажирські перевезення. Для цього у 2020 році Компанія створила центр обслуговування пасажирів, який надає широкий спектр послуг. Планується, що центр передусім обслуговуватиме клієнтів, які роблять групові замовлення на пасажирські перевезення, замовляють вагон-салон, додатковий вагон або поїзд. У центрі також можна замовити вагон-автомобілевоз, багажний вагон, автомобільний трансфер, екскурсійне обслуговування, харчування в поїздах (салонах-вагонах, туристичних поїздах) та багато іншого.

АТ «Укрзалізниця» постійно працює над створенням безбар'єрного простору для всіх суспільних груп, зокрема для людей з інвалідністю та маломобільних груп населення, впроваджує зручності для забезпечення доступності залізничної інфраструктури.

Компанія впродовж 2020 року придбала 84 підймальні платформи для людей з інвалідністю, які пересуваються на колісних кріслах. Вони допомагають більш зручно піднятися до вагона, а отже, комфортніше подорожувати залізницею. Загалом на більш як 80 вокзалах Укрзалізниці вже застосовується 112 таких платформ

Протягом 2020 року було перевезено 2 900 пасажирів з особливими потребами у спеціальних вагонах. Офіційний сайт АТ «Укрзалізниця» та віджет з оформлення проїзних документів відповідають вимогам Українського товариства сліпих та мають відповідний сертифікат. У 2020 році було впроваджено технологію оформлення пільгових проїзних документів через офіційний сайт Товариства з онлайн-валідацією документів, що дають право на пільгу.

Детальніше про перевезення осіб з інвалідністю – у розділах «Наш бізнес», підрозділ «Перевезення пасажирів з інвалідністю», «Наші працівники та країна».

У вересні 2020 року за маршрутом ст. ім. Т. Шевченка (м. Сміла) – Черкаси АТ «Укрзалізниця» відправило у перший рейс дизель-поїзд ДПКр-3 виробництва Крюківського вагонобудівного заводу. Поїзд обладнаний індивідуальними блоками крісел, столиками, розетками, моніторами. Для перевезення людей з інвалідністю на візках обладнаний безбар'єрний простір: встановлений висувний пандус, передбачені місця для візків та просторий санітарний модуль

Одним з пріоритетних напрямів пасажирського сегмента АТ «Укрзалізниця» є розвиток внутрішнього туризму залізничним транспортом. У грудні 2020 року до різдвяно-новорічних свят АТ «Укрзалізниця» запустило швидкісний поїзд Інтерсіті+ № 745/746 Київ — Славське «Лижний експрес», зручний для пасажирів, які планували подорожі до гірськолижного курорту Карпат.

Детальніше про поліпшення сервісів для клієнтів – у розділах «Ключові операційні результати», «Вантажні перевезення», «Пасажирські перевезення», «Інфраструктура».

4 ЯКІСНА ОСВІТА

8 ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

15 ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОСИСТЕМ СУШІ

Підтримка місцевих громад

Товариство приділяє особливу увагу підтримці та розвитку місцевих громад. Компанія є одним із найбільших платників податків у країні. Сума податкових платежів АТ «Укрзалізниця» до державного та місцевих бюджетів у 2020 році становить понад 25 млрд грн. Товариство постійно взаємодіє з органами місцевої влади, бере активну участь у розвитку місцевих громад, займається розвитком культури, спорту, освіти у місцях присутності.

Важливу соціальну функцію виконують пасажирські перевезення у приміському залізничному сполученні. Цим видом транспорту Компанія щороку перевозить 17 пільгових категорій громадян. Пільговики складають 45,2 % пасажирів приміського

сполучення. У 2020 році АТ «Укрзалізниця»

16 МИР ТА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

в приміському сполученні перевезено 16,4 млн осіб, що належать до пільгових категорій громадян. Сума наданих послуг у 2020 році склала 285,3 млн грн. Однак від місцевих органів виконавчої влади у 2020 році Товариство отримало компенсації лише 79,9 млн грн. Відсоток компенсації склав лише 28 %.

Детальніше про пільгові перевезення – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Перевезення пільгових категорій громадян».

Компанія також приділяє особливу увагу розвитку залізничних маршрутів на Сході України, зокрема максимальному відновленню залізничного сполучення, яке було втрачене внаслідок окупації частин Донецької та Луганської областей. З 10 липня 2020 року АТ «Укрзалізниця» продовжило до станції Попасна в Луганській області маршрут поїзда №20/19 Київ — Лисичанськ. З 13 грудня до станції Авдіївка подовжено маршрут поїзда «Маяк» № 135/136 Київ — Покровськ.

В умовах карантинних обмежень Компанія у 2020 році продовжувала робити все можливе для підтримки та забезпечення розвитку економіки. Як найбільший у державі перевізник вантажів АТ «Укрзалізниця» докладало усіх зусиль для забезпечення будівельної та автодорожньої галузі необхідними матеріалами, зокрема, щебеневу продукцією. Так, завдяки стабільній роботі вантажного залізничного транспорту відбувалось вчасне забезпечення спільного проєкту Президента та Уряду «Велике будівництво» з будівництва необхідних об'єктів інфраструктури по всій Україні.

Детальніше про перевезення будівельних матеріалів – у розділі «Наш бізнес», підрозділ «Вантажні перевезення».

У квітні працівники відомчої пожежної охорони Товариства і добровольці пожежної дружини стрілецької команди станції Коростень допомогли локалізувати та ліквідувати осередки загоряння у Житомирській області, одного з наймасштабніших за 2020 рік. Протягом 17-22 квітня

пожежний поїзд АТ «Укрзалізниця» п'ять разів виїздив на допомогу підрозділам ДСНС України. Залізничники заправляли автомобілі підрозділів ДСНС водою, створювали умови для безпечного слідування вагонів з вибухонебезпечними та легкозаймистими вантажами, а також не давали вогню перекинутися на інший бік колій.

Охорона навколишнього середовища

Ефективне використання природних ресурсів та дбайливе ставлення до довкілля є важливою складовою діяльності Товариства. Компанія прагне мінімізувати вплив на довкілля, фокусується на питаннях енергоефективності, зниження викидів в атмосферу, збереження водних ресурсів, перероблення відходів.

Основа екологічної політики Компанії, планування та здійснення її природоохоронної діяльності, раціонального використання природних ресурсів та підвищення рівня екологічної безпеки виробничих об'єктів Товариства закладена у Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2019-2023 рр. До основних завдань у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки, передбачених у рамках реалізації Стратегії, належить зменшення негативного впливу залізничного транспорту на стан атмосфер-

ного повітря, водні та земельні ресурси, надра, поводження з відходами.

У 2020 році на охорону навколишнього природного середовища Товариство спрямувало 488,2 млн грн

Серед основних заходів, які здійснює Компанія задля пом'якшення антропогенного впливу на зміну клімату – впровадження проєктів у сфері енергоефективності та енергозбереження, насадження нових лісів, використання альтернативних та відновлюваних джерел енергії.

У 2020 році на замовлення АТ «Укрзалізниця» розпочалась експлуатація вітчизняних пасажирських вагонів та дизель-поїздів із замкнутою, екологічно чистою системою збору господарсько-побутових стоків, без прямого їх скидання в навколишнє середовище. З метою очищення забрудненого баласту та недопущення його складання у навколишньому середовищі придбано та впроваджено у виробництво ряд щебеночисних машин, вакуумних очищувачів баласту та кювето-нарізних машин. Дистанції захисних лісонасаджень здійснюють постійний нагляд за станом лісових насаджень, відбуваються санітарні рубки, очищення лі-

сонасаджень від сміття, роботи з відновлення зелених насаджень та багато інших робіт.

Особлива увага у Товаристві приділяється поводженню з відходами. Протягом 2020 року утворилося 108,791 тис. т відходів, що на 18 % більше, ніж у 2019 році (92,544 тис. т). Збільшення відходів відбулось за рахунок збільшення утворення брухту чорних металів. Викид в атмосферне повітря основних речовин від стаціонарних джерел становив 2,893 тис. т, що на 11 % менше, ніж у 2019 році (3,276 тис. т). Зменшення показників викидів переважно відбулося за рахунок технічного переоснащення котелень, їх обслуговування, проведення пусконаладжувальних робіт. Крім того, у зв'язку з карантинними обмеженнями, спричиненими пандемією COVID-19 та переведенням Товариства на скорочений робочий тиждень, зменшилися роботи, пов'язані з основною діяльністю.

Детальніше – у розділі «Наша екологічна відповідальність», підрозділ «Екологічна політика».

Енергоефективність та ресурсозбереження

Товариство здійснює системну роботу з підвищення енергоефективності. Залізничні перевезення – досить енергоємна галузь. Безпосереднім лідером у споживанні енергоресурсів Товариства залишаються вантажні перевезення. Компанія впроваджує послідовну політику в сфері енергоефективності та ресурсозбереження, завдяки чому споживання енергоресурсів щороку знижується. У 2020 році загальні обсяги споживання електроенергії по АТ «Укрзалізниця» зменшились проти 2019 року та склали 16 622 006 692 МДж. Загальне споживання палива з невідновлюваних джерел по АТ «Укрзалізниця» становило 15 200 698 МДж.

У Товаристві впроваджується «Програма енерго-, ресурсозбереження на залізничному транспорті на 2019-2020 роки» (далі - Програма). Загальний обсяг витрат Компанії

на реалізацію заходів у рамках Програми за 2019-2020 рр. склав 304,2 млн грн. Завдяки впровадженню енергозберігаючих заходів Програми за 2020 рік фактично зекономлено 40,7 тис. тонн палива в умовному обчисленні орієнтовною вартістю у 416,6 млн грн.

За результатами 2020 року на 5,3 % (із 8,27 до 7,86 т.у.п./приведений млн т-км) був знижений до рівня 2019 року показник енергоемності. Позитивна динаміка змін зберігається протягом трьох останніх років.

Детальніше – у розділі «Наша екологічна відповідальність», підрозділ «Енергоефективність та ресурсозбереження».

Корпоративне управління

У Товаристві діє ефективна система корпоративного управління. Компанія вибудовує свою діяльність відповідно до принципів відповідальності, результативності, чесної конкуренції. У 2020 році в АТ «Укрзалізниця» було доопрацьовано Проєкт Кодексу корпоративного управління, схвалено пропозиції для внесення змін до Статуту Товариства, затверджено положення про підрозділ з управління ризиками. На постійній основі проводиться моніторинг виконання Стратегії Товариства та оцінка Політики запобігання та протидії корупції, започатковано функціонування Комітету з розкриття інформації. Реалізації стратегічних цілей та сталому розвитку Товариства у довгостроковій перспективі сприяє ефективне управління ризиками.

Детальніше – у розділі «Корпоративне управління».

Товариство приділяє особливу увагу діяльності у сфері боротьби з корупцією. У цьому питанні Компанія керується вимогами вітчизняного законодавства, а також найкращими світовими практиками, постійно вдосконалює систему боротьби з корупцією. У напрямі забезпечення антикоруп-

ційного комплаєнсу в АТ «Укрзалізниця» діє принцип нульової толерантності до будь-яких корупційних проявів. У січні 2021 року з метою побудови в Товаристві та постійного вдосконалення системи комплаєнс-менеджменту запрацював Комплаєнс-офіс АТ «Укрзалізниця».

Детальніше – у розділі «Корпоративне управління», підрозділ «Корпоративна етика та комплаєнс».

У 2020 році було затверджено та реалізовується План впровадження заходів щодо усунення корупційних ризиків у діяльності АТ «Укрзалізниця»; проведено службові перевірки та внутрішні розслідування; впроваджено антикорупційні застереження як невід'ємну частину угод з діловими партнерами Товариства.

У звітному році Товариство долучилось до робочої групи Національного агентства з питань запобігання корупції з розробки нової редакції Типової Антикорупційної програми для юридичних осіб. У жовтні 2020 року між АТ «Укрзалізниця» та Національним антикорупційним бюро України було підписано меморандум про співпрацю та обмін інформацією між сторонами.

У 2020 році тривало навчання співробітників із запобігання та протидії корупції. 82 тис. працівників АТ «Укрзалізниця» успішно пройшли курс «Політика запобігання та протидії корупції». Для ділових партнерів Компанії розроблено проєкт дистанційного відеокурсу «Політика запобігання та протидії корупції».

На початку 2020 року завершено внутрішню оцінку корупційних ризиків Товариства та складено Звіт за її результатами.

Детальніше – у розділі «Корпоративне управління», підрозділ «Антикорупційна політика».

3 МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я4 ЯКІСНА
ОСВІТА6 ЧИСТА ВОДА
ТА НАЛЕЖНІ
САНІТАРНІ УМОВИ7 ВІДНОВЛЮВАНА
ЕНЕРГІЯ8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ
СПОЖИВАННЯ13 БОРОТЬБА
ЗІ ЗМІНОЮ
КЛІМАТУ16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Внесок АТ «Укрзалізниця» у подолання впливу пандемії COVID-19 у 2020 році

У 2020 році Україна стикнулася з глобальними викликами, пов'язаними з пандемією COVID-19. АТ «Укрзалізниця» вжило безпрецедентні заходи з підтримки держави і громадян. У складних фінансових та епідемічних обставинах Компанія своєчасно зреагувала на труднощі, продемонструвала силу та стійкість, довела ефективність системи управління бізнесом та продовжувала залишатись опорою вітчизняної економіки.

Для Товариства було критично важливо забезпечувати стабільну роботу галузі: підтримувати безперебійну роботу залізниці, виконувати функції соціально відповідального перевізника. При цьому Компанія чітко дотримувалась усіх протиепідемічних заходів, запроваджених Урядом. Перевезення пасажирів залізничним транспортом здійснювалось з урахуванням Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів при організації залізничних перевезень у період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

Компанія прагне не лише досягти високих фінансових показників, а й зробити внесок у сталий розвиток та процвітання країни. Здійснюючи суттєвий вплив на уся країну, Товариство підтримувало глобальний порядок денний у напрямі сталого розвитку та робило значений внесок у досягнення глобальних Цілей сталого розвитку ООН.

Попри вкрай складну економічну ситуацію АТ «Укрзалізниця» залишилось одним з найбільших платників податків, вчасно сплачувало борг за єврооблігаціями. Завдяки гнучким рішенням Товариству вдалося зберегти колектив, вчасно у повному обсязі виплачувати працівникам зарплату, а також соціальні виплати та пільги. У березні 2020 року, коли у зв'язку із запровадженням карантинних заходів у країні було зупинено роботу транспорту, Компанія власним коштом здійснювала перевезення співробітників оперативних служб, дбала про повернення додому українців, які опинились за кордоном, забезпечувала надійні перевезення вантажів. Товариство вживало усіх необхідних заходів для захисту своїх співробітників, закуповувало антисептики, захисні маски та респіратори, інші засоби індивідуального захисту. Компанія сплачувала допомогу співробітникам, які захворіли на COVID-19. Також АТ «Укрзалізниця» підтримувало державний проєкт «Велике будівництво», продовжувало здійснювати заходи з навчання персоналу, працювало над поліпшенням умов життя залізничників.

3 МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

СУСПІЛЬСТВО

Укрзалізниця – один з найбільших платників податків у країні.

Понад 25 млрд – усього виплат на користь держави (сума податкових платежів Товариства до державних та місцевих бюджетів).

3,7 млрд грн сплатила Компанія податку на землю під коліями.

6,1 млрд грн сплачено податку на додану вартість.

Укрзалізниця забезпечила перевезення пільгових категорій громадян у приміському сполученні, систематично недоотримуючи оплату послуг від органів місцевої влади.

16,4 млн осіб, що належать до пільгових категорій громадян, перевезено Компанією в приміському сполученні.

Понад 205 млн грн – заборгованість перед Товариством місцевих органів влади за пільгові перевезення у приміському сполученні.

Лише 28 % компенсації отримала Компанія за пільгові перевезення пасажирів у приміському сполученні від місцевих органів виконавчої влади у 2020 році.

Укрзалізниця забезпечила безкоштовне підвезення співробітників оперативних служб до місць роботи своїми службовими поїздами.

Всього за період карантину та до відновлення руху пасажирських і приміських поїздів службовими поїздами було перевезено:

- **понад 206 тис.** медичних працівників;
- **20,2 тис.** співробітників Національної поліції України;
- **4,7 тис.** працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Усі витрати з організації перевезень Компанія взяла на себе.

Укрзалізниця допомогла повернутись з-за кордону українцям, котрі внаслідок карантинних обмежень не змогли самостійно перетнути кордон.

Понад 7,5 тис. пасажирів перевезено спеціальними поїздами з Польщі, Чехії, Росії і країн Балтії.

Укрзалізниця закупила апарати штучної вентиляції легень, кисневі концентратори та засоби індивідуального захисту для залізничних лікарень.

24 апарати штучної вентиляції легень та 8 кисневих концентраторів закуплено для лікарень філії «Центр охорони здоров'я». Послугами лікарень користуються залізничники, члени їх родин та місцеве населення.

Укрзалізниця безперебійно забезпечувала будівельну галузь матеріалами, зокрема, для державного проєкту «Велике будівництво».

За 2020 рік Компанія збільшила обсяги перевезення мінбудматеріалів у внутрішньому сполученні на 8,7 млн тонн - **до 60,4 млн тонн.**

3

МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я

8

ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

16

МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

ПРАЦІВНИКИ

Працівникам Товариства, які на час зупинки перевезень були виведені у простій, Укрзалізниця повністю виплачувала заробітну плату.

Близько 90 тис. осіб, або майже 40 % всіх працівників Компанії, у квітні були вимушено відправлені на простій у зв'язку зі зменшенням обсягів та зупинкою перевезень.

1 092 млн грн – сплачено працівникам Товариства, які знаходились в режимі простою, протягом 2020 року. Залізничникам виплачували 100 % посадового окладу (тарифної ставки).

Укрзалізниця закуповувала засоби індивідуального захисту для працівників.

Регіональними філіями, а також філіями «Пасажирська компанія» та «Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд» Товариства було придбано:

- **понад 3,5 млн** медичних масок;
- **понад 175 тис. літрів** дезінфікуючих засобів;
- **1 509 безконтактних термометрів** та ін. засоби захисту.

Укрзалізниця виплачувала матеріальну допомогу працівникам при хворобі на COVID-19.

1 646 працівників регіональних філій та філії «Центр будівельно-монтажних робіт та експлуатації будівель і споруд» Товариства, які захворіли на COVID-19, отримали матеріальну допомогу на загальну суму близько **4,3 млн грн**.

Укрзалізниця організувала гарячу лінію для працівників з питань COVID-19, сторінки у соціальних мережах та месенджерах для оперативного інформування.

Для підтримки працівників Товариство запровадило внутрішню гарячу лінію 0 800 503 111. Актуальна інформація щодо того, як захиститися від COVID-19, порядок дій у разі інфікування чи контакту із хворим та інша корисна інформація публікувалась на сторінці Компанії у Facebook, були створені канали для співробітників у Viber і Telegram.

Створено віртуальний асистент, який через корпоративний чат-бот забезпечує інформування працівників, де б вони не перебували.

Для оперативного інформування працівників Товариства щодо впровадження та реалізації антикризових заходів, реформування та планів розвитку Компанії, оплати праці, системи заохочень, а також з метою побудови відкритого діалогу між співробітниками та керівництвом Укрзалізниця впровадила зручний та доступний комунікаційний канал – чат-бот «Букса. Помічник залізничника». Чат-бот працює через Telegram та Viber.

Укрзалізниця проводила інструктажі для персоналу щодо порядку дій при захворюванні на COVID-19. Здійснювався оперативний моніторинг кількості хворих.

У Товаристві був розроблений Алгоритм дій у разі захворювання працівника та COVID-19, Пам'ятка про самоізоляцію, здійснювався ретельний моніторинг випадків захворювання працівників на COVID-19, вживались заходи з недопущення розповсюдження коронавірусу та інфікування інших працівників Товариства. Проводилась активна роз'яснювальна робота серед працівників щодо захворюваності на коронавірус. Усі підрозділи щодня надавали повідомлення щодо випадків захворювання працівників. Була створена спеціальна комісія з реагування на виявлення випадків інфікування працівників.

Укрзалізниця виплатила працівникам матеріальну допомогу на оздоровлення.

1,4 млрд грн склала матеріальна допомога на оздоровлення.

Близько 13 млрд грн – загальний обсяг витрат Компанії на реалізацію заходів у сфері соціальної політики у 2020 році (надбавка за вислугу років, матеріальна допомога, охорона праці, утримання об'єктів оздоровлення, допомога при звільненні у зв'язку з виходом на пенсію тощо).

Укрзалізниця перерахувала кошти профспілкам для забезпечення соціального захисту та додаткових можливостей для співробітників.

179,4 млн грн перераховано профспілкам, що діють у Товаристві, на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу.

Укрзалізниця виплатила матеріальну допомогу працівникам у зв'язку з виходом на пенсію.

397,1 млн грн склала допомога Компанії працівникам при звільненні у зв'язку з виходом на пенсію.

Укрзалізниця продовжила поліпшувати умови життя залізничників. У листопаді відкрито гуртожиток у Слов'янську.

29 працівників Товариства з родинами отримали житло у реконструйованому гуртожитку квартирного типу у місті Слов'янськ, що на Донеччині.

Понад 14,5 млн грн виділила Компанія на реконструювання цього гуртожитку у 2018–2020 роках.

Укрзалізниця здійснила матеріальні виплати залізничникам, які постраждали від вибуху газу в житловому будинку на столичних Позняках.

Від 50 до 500 тис. грн виплатило Товариство 11 сім'ям залізничників, постраждалим від вибуху в червні 2020 року, на загальну суму **2,5 млн грн**. Одноразову допомогу в розмірі 3-х місячних тарифних ставок (посадових окладів) надала Компанія сім'ям померлих працівників залізниці.

3 МІЦНЕ
ЗДОРОВ'Я9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

КЛІЄНТИ

Укрзалізниця забезпечила надійні, швидкі та ефективні вантажні залізничні перевезення.

Компанія розробила Програму дій щодо мінімізації впливу наслідків COVID-19 на операційну діяльність, яка покликана забезпечити стабільні перевезення вантажів і передбачає повну ревізію витрат, аби зберегти фінансову стійкість Товариства. Залізницями України у 2020 році було перевезено **305,5 млн тонн вантажів**.

Укрзалізниця повернула пасажирам повну вартість квитків на скасовані у зв'язку з карантинном поїзди.

У березні 2020 року перевезення пасажирів залізничним транспортом в усіх видах внутрішнього сполучення було заборонено. Компанія повернула пасажирам 100 % вартості квитків - **743 959 проїзних документів** на момент закриття їх продажу на суму 262 млн грн.

Укрзалізниця відновила потяг «Маяк» за маршрутом Київ – Авдіївка.

Після тривалої перерви жителі прифронтової Авдіївки змогли комфортно та безпечно потрапити додому або до родичів. Поїзд «Маяк» розпочав курсування за вказаним маршрутом щоденно, як це було до початку бойових дій.

Укрзалізниця здійснювала регулярну санітарно-карантинну обробку потягів та місць загального користування.

35,7 тис. л дезінфекційних засобів на суму **2,27 млн грн** було придбано і використано для обробки вагонів поїздів.

Укрзалізниця облаштувала на вокзалах медичні пункти та приміщення для тимчасової ізоляції осіб із симптомами респіраторних захворювань.

24 пункти та приміщення для тимчасової ізоляції осіб із симптомами респіраторних захворювань було облаштовано на залізничних вокзалах.

Укрзалізниця організувала безпечний доступ до своїх послуг та запустила чат-бот для пасажирів.

Товариство у співпраці з Visa та Middleware 12 січня 2021 року запустило клієнтський чат-бот у Viber та Telegram з функціями прямого продажу квитків, замовлення харчування під час поїздки, відображення розкладу руху, повернення придбаних квитків, інформування про прибуття, запізнення, номер колії та ін.

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ
СПОЖИВАННЯ

СТІЙКІСТЬ КОМПАНІЇ – ОПОРА ЕКОНОМІКИ

Для забезпечення фінансової стійкості та ліквідності Укрзалізниця розробила та впровадила Антикризовий план.

2,4 млрд грн принесли Компанії перші місяці виконання Антикризового плану.

План був розроблений для стабілізації ситуації у Товаристві і спрямований передусім на структурні зміни. Він передбачає, серед іншого, заходи з підвищення енергоефективності, заходи у сфері управління персоналом, продаж металобрухту та непрофільних активів, а також багато інших заходів з економії витрат та збільшення доходів.

Укрзалізниця провела жорстку пріоритезацію та оптимізацію витрат, переглянула закупівельну діяльність.

Зменшено витрати операційної діяльності до планового завдання за всіма елементами витрат (крім амортизаційних відрахувань):

- на 5,7 млрд грн – по матеріалах;
- на 2,5 млрд грн – по паливу;
- на 0,4 млрд грн – по інших витратах.

Укрзалізниця своєчасно та в повному обсязі здійснила чергове погашення основного боргу за єврооблігаціями Shortline plc:

- 9,9 млн дол. США – виплачено купон у березні.
- 7,4 млн дол. США – виплачено купон у вересні.

Укрзалізниця здійснила виплату купону за єврооблігаціями Rail Capital Markets plc:

- 24,2 млн дол. США – виплачено купон у січні.
- 25,8 млн дол. США – виплачено купон у липні.

Збереження та розвиток історичної спадщини

Особливим напрямом діяльності АТ «Укрзалізниця» є збереження та популяризація об'єктів залізничної історичної спадщини. Компанія проводить заходи, що допомагають зберігати об'єкти культурної та історичної спадщини, підтримувати науково-дослідні ініціативи, розвивати культурний та освітній рівень населення на територіях присутності Товариства, здійснювати профорієнтацію молоді (демонструючи варіанти професійної та особистої реалізації) та виконувати презентаційну функцію. Для Укрзалізниці 2020 рік ознаменувався двома важливими ювілеями, а саме 150-літтям Південно-Західної залізниці та 155-літтям Одеської залізниці (нині – однойменних регіональних філій).

Науково-дослідна діяльність

В умовах пандемії COVID-19 діяльність Товариства щодо збереження та розвитку історичної спадщини зосередилась довкола науково-дослідної діяльності. Зокрема у 2020 році працівники Департаменту сталого розвитку та внутрішніх комунікацій АТ «Укрзалізниця» здійснили ряд спільних заходів з провідними музейними та науково-дослідними закладами України. Заходи пройшли як онлайн, так і офлайн - з дотриманням усіх необхідних карантинних обмежень.

Зокрема, 23 квітня 2020 року АТ «Укрзалізниця» спільно з Луганським національним університетом імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ Луганської області) та Національною спілкою краєзнавців України провели Всеукраїнську науково-практичну краєзнавчу конференцію «Луганщина: краєзнавчі розвідки», в рамках якої організовано засідання секції з історії залізничної спадщини краю.

28–30 травня 2020 року працівники Компанії взяли участь у XIV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Український технічний музей: історія, досвід, перспективи» (м. Кам'янець-Подільський), яка була присвячена 130-річчю Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника.

23 жовтня 2020 року АТ «Укрзалізниця» спільно з Горлівським інститутом іноземних мов (м. Бахмут Донецької області), КЗК «Бахмутський краєзнавчий музей» та Національною спілкою краєзнавців України провели Всеукраїнську науково-практичну краєзнавчу конференцію «Бахмутська старовина: краєзнавчі дослідження».

28–30 жовтня 2020 року працівники Компанії взяли участь у XIX Всеукраїнській науковій конференції «Актуальні питання історії науки і техніки» (м. Київ), організованій Асоціацією працівників музеїв технічного профілю Інститутом досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, Національним історико-архітектурним музеєм «Київська фортеця» та Державним політехнічним музеєм при НТУУ «КПІ».

На вказаних конференціях, які відбулись в режимі онлайн, було представлено низку унікальних доповідей щодо розвитку об'єктів історичного рухомого складу та архітектури залізниць України. За результатами проведених заходів були видані збірки матеріалів конференцій, а також здійснено їх подальший передрук у галузевих періодичних виданнях. Отриманий матеріал було покладено в основу майбутньої проектної діяльності АТ «Укрзалізниця» щодо ревіталізації об'єктів історичної спадщини та налагодження зв'язків з ключовими бенефіціарами за вказаним напрямом діяльності.

Участь керівників АТ «Укрзалізниця» у конференціях

27 лютого 2020 року відбулась конференція «Залізниця України: розвиток та інвестиції – 2020». Під час заходу було обговорено багато проблемних питань, які стосуються діяльності АТ «Укрзалізниця», а саме: перспективи лібералізації ринку залізничних перевезень, формування конкурентного середовища та прихід у галузь нових гравців – приватних операторів локомотивної тяги, умови інвестування у рухомий склад та локомотивну тягу, ситуацію у вагоно- та локомотивобудуванні, цінову політику виробників, термін окупності інвестицій тощо.

20–22 жовтня 2020 року член правління АТ «Укрзалізниця» Франтішек Буреш та в.о. члена правління Товариства Олександр Перцовський взяли участь у відкритті Міжнародної спеціалізованої виставки Rail EXPO 2020, головною темою якої стали можливості швидкого відновлення залізничної галузі та розвитку промислового потенціалу країни.

О. Перцовський заявив:

«Рік був складний для залізниці, але той факт, що виставка відбувається і є аншлаг, свідчить про те, що ринок вірить у подальший розвиток галузі і виробники готові швидко повертатися до повних потужностей виробництва. У 2021 році виробники відчують, що це буде рік рекордних інвестицій: у нас досить амбітна програма по відновленню вагонів і тяги. Тому завантажуються по максимуму виробничі потужності самої залізниці, але точно буде місце і виробничій кооперації».

Ф. Буреш підкреслив:

«Я дуже хочу бачити українські компанії в кооперації зі світовими виробниками в числі наших постачальників тяги. Але така кооперація – в руках самих українських виробників. Для Укрзалізниці та світових виробників на першому місці стоїть якість локальної продукції. Без неї жоден світовий виробник не прийде на український ринок, без неї Україна не отримає нові технології і робочі місця».

День залізничника 2020

У рамках святкування Дня залізничника 4, 7 та 8 листопада 2020 року Укрзалізниця забезпечила вільний вхід для усіх охочих до Музею історії Південно-Західної залізниці, Музею історії Львівської залізниці та Виставки історичного рухомого складу на станції Київ-Пасажирський. До уваги відвідувачів були представлені захоплюючі експозиції з унікальних експонатів історії сталевих магістралей України за півтора століття їх функціонування, серед яких зразки техніки, конструкторської документації та особисті речі видатних залізничників. Музеї працювали з дотриманням вимог карантину та з урахуванням конкретної епідеміологічної ситуації в регіонах.

150-ліття Південно-Західної та Одеської залізниць

7 червня 2020 року АТ «Укрзалізниця» відзначило 150-ліття заснування Південно-Західної залізниці. З нагоди свята були проведені урочисті заходи та нагородження працівників регіональної філії. На жаль, на широкій програмі святкувань позначились загальнодержавні карантинні обмеження, з огляду на що деякі заходи були перенесені в онлайн. Зокрема, був випущений вітальний відеоролик про історію залізниці та вийшов святковий номер корпоративної газети.

4 грудня 2020 року своє 155-ліття відзначила регіональна філія «Одеська залізниця». У рамках урочистостей серед одеських залізничників було проведено вікторину на знання історії своєї магістралі в чат-боті «Букса. Помічник залізничника», а також представлено ювілейний історичний фільм. За результатами вікторини переможці були відзначені цінними подарунками від керівництва регіональної філії «Одеська залізниця».

Взаємодія із зацікавленими сторонами

8 ГІДНА ПРАЦЯ
ТА ЕКОНОМІЧНЕ
ЗРОСТАННЯ

9 ІННОВАЦІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ
НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

16 МИР ТА
СПРАВЕДЛИВІСТЬ

17 ПАРТНЕРСТВО
ЗАРАДИ СТІЙКОГО
РОЗВИТКУ

Сталий розвиток Компанії з урахуванням потреб суспільства передбачає побудову системи плідної взаємодії з ключовими стейкхолдерами – органами державної влади та місцевого самоврядування, співробітниками, засобами масової інформації. Така взаємодія має на меті створення сприятливого та незаангажованого регуляторного та інформаційного середовища для ведення бізнесу з повним дотриманням вимог законодавства з одного боку, та урахування потреб зацікавлених сторін з іншого.

Принципи взаємодії

Взаємодія АТ «Укрзалізниця» із зацікавленими сторонами базується на ключових принципах:

Істотності – Компанія чітко розуміє, хто її зацікавлені сторони, а також які інтереси зацікавлених сторін є для неї суттєвими

Відкритості – Компанія надає вичерпну і достовірну інформацію про свою діяльність

і використовує різні форми і методи інформування та отримання зворотного зв'язку

Повноти – Компанія розуміє інформаційні потреби та побоювання зацікавлених сторін та надає інформацію в повному обсязі для розуміння істотних питань діяльності, а також перспектив розвитку

Реагування – Компанія своєчасно реагує (шляхом інформування або внесенням відповідних змін до своєї діяльності) на істотні питання, що постають як перед зацікавленими сторонами, так і перед самим Товариством.

Взаємодія з органами влади

Системний розвиток взаємодії з органами державної та місцевої влади

Захист інтересів залізничної галузі та Компанії на державному рівні у період трансформації в умовах економічної та політичної кризи в країні та світі, спричиненої, зокрема, пандемією COVID-19, потребує системного підходу до побудови репутації та взаємовідносин Компанії з органами центральної та місцевої державної влади.

Саме тому у 2020 році в АТ «Укрзалізниця» вперше запроваджена посада Директора по управлінню взаємовідносинами з органами державної влади.

Взаємодія з органами державної влади

Взаємовідносини з органами державної влади Укрзалізниці будує на засадах відкритості й законності. Компанія регулярно інформує органи влади про плани розвитку та фінансово-економічні та виробничі результати діяльності відповідно до вимог чинного законодавства.

Основними цілями взаємодії з органами державної влади на національному рівні є захист інтересів залізничної галузі та Компанії під час підготовки нових законодавчих та регуляторних актів, підтримка стратегічних ініціатив Укрзалізниці на національному рівні та забезпечення інформаційної відкритості діяльності Компанії для забезпечення сталого розвитку галузі та країни.

Ключові проблеми, які перебували у фокусі уваги АТ «Укрзалізниця» у частині взаємодії з органами державної влади у 2020 році, – надмірне податкове навантаження, зокрема податок на землю, державне регулювання тарифів на вантажні перевезення, величезні борги з боку міністерств та органів

місцевого самоврядування за перевезення пасажирів пільгових категорій, відсутність комплексної державної підтримки розвитку Укрзалізниці та обмеження, викликані пандемією COVID-19.

Головним фактором впливу на результат роботи Укрзалізниці у 2020 році стала пандемія COVID-19. Вона призвела до зупинки пасажирських перевезень та до суттєвого обмеження вантажних перевезень. В умовах адаптивного карантину за ініціативою АТ «Укрзалізниця» Міністерство інфраструктури України делегувало прийняття рішень щодо карантинних обмежень на автотранспорті та залізниці у регіонах «червоної» зони на рівень обласних регіональних комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. Це дозволило здійснювати точкові обмеження перевезень у окремих регіонах з червоним рівнем зараження на коронавірус та зберігати стабільність перевезень у інших регіонах країни.

Взаємодія з органами місцевого самоврядування

Укрзалізниця прагне задовольнити інтереси суспільства та робити свій внесок у економічний і соціальний розвиток України в цілому та територій, на яких Товариство провадить свою діяльність зокрема. Одне з ключових завдань – досягнення компромісу між соціальною функцією, яку усвідомлює та виконує Укрзалізниця у сфері пасажирських перевезень, та економічною доцільністю здійснення таких перевезень, адже першочергове завдання АТ «Укрзалізниця» – це прибутковість усіх напрямів діяльності в інтересах Акціонера, яким є держава Україна.

Відповідно до Статуту залізниць України питання організації та оплати приміських перевезень вирішуються у тісній співпраці з органами місцевої влади та самоврядування. Така взаємодія будується на засадах партнерства та відповідальності у питаннях організації приміського руху поїздів та повної компенсації перевізнику його витрат за

перевезення пасажирів пільгових категорій.

У 2020 році фокус уваги у роботі з органами місцевого самоврядування був спрямований на те, щоб у повному обсязі передбачити у бюджетах місцевих громад на 2021 рік кошти на компенсацію витрат Товариства на перевезення пільгових категорій пасажирів. Перемовини здійснювалися з усіма органами місцевого самоврядування, які мають такі зобов'язання перед Компанією. Одночасно з цим Укрзалізниця намагалася заручитися підтримкою органів місцевого самоврядування. Також порушувалося питання зменшення ставок земельного податку.

Основні результати діяльності Товариства у сфері управління взаємовідносинами з органами державної влади у 2020 році

• Залучення державного фінансування для розвитку Укрзалізниці.

Завдяки системній роботі на всіх рівнях влади вперше за роки незалежності України в бюджеті України на 2021 рік передбачені кошти у розмірі понад 4 млрд грн на оновлення рухомого складу для перевезення пасажирів та модернізацію залізничної інфраструктури для розвитку пасажирських перевезень. Це дозволить Укрзалізниці впевненіше дивитися у майбутнє, враховуючи виклики, які стоять перед нею.

Для цього профільні фахівці та керівники Товариства захищали позицію Компанії у засіданнях Транспортного, Бюджетного комітетів та комітету з податкової та митної політики Верховної ради України.

• Робота щодо скасування сплати земельного податку за землі залізничного транспорту.

Перед прийняттям змін до Податкового кодексу України при ухваленні бюджету України на 2021 рік за участю народних депутатів України вносилися пропозиції щодо проєкту змін до вказаних документів в частині захисту інтересів залізниці.

Проектом передбачалося скасування земельного податку для земель залізничного транспорту. Такі зміни за прогнозами призвели б до економії коштів Компанії у розмірі майже 4 млрд грн.

Зазначені зміни були підтримані Транспортним комітетом та Комітетом з податкової та митної політики, однак з незалежних від Товариства причин законопроект не був підтриманий депутатами у першому читанні у Верховній Раді.

• **Робота щодо внесення змін Порядку нормативної грошової оцінки земель населених пунктів.**

Зазначеними змінами Укрзалізниця мала б позбутися обов'язку переплачувати потрійний коефіцієнт при визначенні нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Це призвело б до економії близько 1 млрд грн коштів Компанії. За участю Укрзалізниці розроблені зміни щодо вказаного порядку, які було погоджено із зацікавленими центральними органами виконавчої влади та підписані Міністром розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Однак через не залежні від Товариства причини цей Порядок не був зареєстрований Міністерством юстиції України та відкликаний.

• **Ініційоване створення фонду розвитку залізничного транспорту.**

Укрзалізниця винесла пропозиції до Міністерства інфраструктури України щодо передбачення в бюджетах України наступних років комплексного фінансування оновлення інфраструктури та рухомого складу за рахунок бюджетного фінансування. Зазначений фонд мав би акумулювати бюджетні кошти безпосередньо на оновлення інфраструктури Укрзалізниці та дозволив би Товариству більш раціонально планувати використання власних коштів. Міністерство інфраструктури України ініціювало розробку комплексного законопроекту із зазначеного питання за участю Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Фахівці на пряму взаємодії з органами влади взяли участь у нарадах з МІУ та ЄБРР та провели

перемовини із консультантами цього проекту – компанією Ернст енд Янг Україна, однією з найбільших у світі міжнародних консалтингових аудиторських компаній. Наразі робота триває.

• **Вихід на ринок прямих договорів для закупівлі електроенергії.**

25 лютого 2021 року Укрзалізниця вперше відмовилася від посередників і закупила електроенергію безпосередньо у виробника – ДП «НАЕК «Енергоатом». Для цього підготовані проекти нормативно-правових актів щодо здійснення прямих закупівель електроенергії у ДП «НАЕК «Енергоатом». Така модель дозволить Товариству економити до 2 млрд грн щорічно. Реалізація цього завдання досягнута у тісній співпраці з Міністерством енергетики України, ДП «НАЕК «Енергоатом» та роботі в урядових комітетах, присвячених цьому питанню.

• **Співпраця з профільними українськими та національними асоціаціями та структурами.**

АТ «Укрзалізниця» активно співпрацює з громадськими структурами, зокрема, з Американською торговельною палатою в Україні, Європейською Бізнес Асоціацією, Федерацією роботодавців України, Українським союзом промисловців і підприємців. Така робота дозволяє залучати авторитетні громадські установи до підтримки реформи залізничного транспорту та ініційованих Товариством змін до законодавства.

Плани на 2021 рік та середньострокову перспективу у сфері управління взаємовідносинами з органами державної влади

Ключовими напрямками роботи у 2021 році залишаються внесення змін до нормативно-правових документів.

- Триватиме робота щодо внесення змін до Порядку нормативної грошової оцінки земель населених пунктів, що була розпочата у 2020 році. Реалізація змін до вказано-

го нормативного документа прогнозовано знизить витрати Компанії та дозволить спрямувати кошти на модернізацію рухомого складу й інфраструктури, підвищення комфортності та надійності перевезень.

- Продовжиться розробка нормативно-правових документів щодо створення Фонду розвитку залізничного транспорту із зарахуванням акцизного податку, що сплачується Товариством.
- Триватиме робота щодо зниження податкового навантаження на бюджет АТ «Укрзалізниця». Це у середньостроковій перспективі допоможе збільшити обсяги інвестування у покращення клієнтських сервісів та посилення соціальних гарантій для працівників компанії.
- Ще один вектор зусиль у взаємодії з органами державної влади – досягнення домовленості з Міністерством освіти України для збільшення компенсації за пільгові перевезення студентів закладів вищої освіти та учнів професійних (професійно-технічних) закладів освіти.

Взаємодія зі ЗМІ

АТ «Укрзалізниця» – найбільший роботодавець та один з найбільших платників податків в Україні і чітко усвідомлює свою відповідальність перед суспільством. Компанія прагне вести свою діяльність прозоро та відкрито комунікує із зацікавленими сторонами, співпрацюючи для цього із засобами масової інформації.

Протягом 2020 року Департамент інформаційної політики та зв'язків з громадськістю АТ «Укрзалізниця» опрацював близько 550 письмових запитів ЗМІ, організував близько 20 заходів для ЗМІ та інших зацікавлених сторін (пресконференцій, брифінгів, престурів).

У 2020 році у ЗМІ було майже 68 тис. згадувань про діяльність Товариства, серед них телебачення – близько 2,1 тис., радіо – понад 800, друковані ЗМІ – майже 2 тис.,

соцмережі – близько 123 тис. (Facebook – понад 99,5 тис., Twitter – понад 10,7 тис., Instagram – майже 11,2 тис., Youtube – понад 1,8 тис.), інтернет – майже 62,7 тис.

Водночас близько 88 % згадувань були позитивні або нейтральні й лише 12 % – негативні. Порівняно з 2019 роком частка негативних згадувань у 2020 році знизилася на 5 % (12 % проти 17 %).

Взаємодія з персоналом

Відповідно до Стратегії компанії до 2023 року АТ «Укрзалізниця» має пройти суттєву трансформацію за зразком найкращих світових компаній, позбавитись невластивих функцій та зосередитись на профільній діяльності – організації надійних пасажирських та вантажних перевезень. Трансформація у прибутковий бізнес зі сталою бізнес-моделлю, достойним рівнем оплати праці для всіх співробітників неможлива без підтримки персоналу як одного з ключових стейкхолдерів Компанії.

Укрзалізниця як відповідальний роботодавець прагне на кожному етапі змін прямо, доступно і чесно інформувати працівників Компанії про реформи, логіку рішень, які приймаються, та основну мету реформування – відновлення стабільності та впевненості у майбутньому.

Створення та централізація функцій внутрішніх комунікацій

Для забезпечення ефективної комунікації з персоналом у 2020 році в Департаменті сталого розвитку та внутрішніх комунікацій АТ «Укрзалізниця» було започатковано та централізовано функції управління репутацією, внутрішніх комунікацій та бренду роботодавця.

Ініційовано відкриття посад менеджерів з внутрішніх комунікацій у всіх регіональних

філіях. Менеджери з комунікацій готують десятки регіональних новин з критичних для працівників тем, здійснюють моніторинг настроїв у колективах, організовують проведення досліджень репутації та соцклімату в колективах, розвивають канали зворотного зв'язку.

У рамках розбудови системи внутрішніх комунікацій триває розробка та впровадження стандартів внутрішніх комунікацій: стратегії внутрішніх комунікацій, політики внутрішніх комунікацій, алгоритми антикризових комунікацій, систему збору та каскадування інформації з метою внутрішніх комунікацій тощо.

Створення каналів оперативного інформування працівників

Для оперативного інформування співробітників щодо перебігу реформування Компанії, а також ситуації, пов'язаної із пандемією COVID-19, в Укрзалізниці створені нові канали інформування співробітників: канали у Telegram та Viber, сторінки у Facebook, впроваджені електронні інформаційні розсилки в системі внутрішнього документообігу, наповнюються інформаційні дошки в адміністративних будівлях.

Створений інформаційний портал для співробітників, на якому акумулюються внутрішні корпоративні та регіональні новини Компанії.

Також у 2020 році розпочалося впровадження діджитал-каналу комунікацій з персоналом – чат-боту «Букса. Помічник залізничника». Це безкоштовний, доступний для кожного співробітника канал внутрішніх комунікацій, працює в месенджерах Viber та Telegram. Канал постачає корпоративні новини, здійснює опитування, відповідає на найпопулярніші питання, надає зареєстрованим користувачам знижки на придбання товарів та послуг тощо. Впровадження чат-боту стало альтернативою газеті «Магістраль», яка розповсюджувалась по передплаті та у грудні 2020 ліквідована. Це дозво-

ляє Товариству економити близько мільйона гривень.

Створення каналів зворотного зв'язку у комунікаціях з персоналом

У 2020 році в Укрзалізниці вперше утворений Антикризисний комунікаційний штаб. Учасники штабу оперативно обмінюються інформацією щодо кризових питань, які хвилюють співробітників на місцях, впливають на планування та впровадження внутрішніх комунікацій у всіх регіонах присутності Компанії.

На порталі для співробітників створений канал зворотного зв'язку «До людей». Кожен працівник з доступом до інтернету може через спеціальну форму поставити запитання, та за умови контактів для зворотного зв'язку та/або в новинах на порталі отримати відповідь на своє запитання.

У листопаді 2020 року проведено перше в історії Укрзалізниці дослідження репутації роботодавця, стан інформованості персоналу та соцклімату. Результати досліджень та моніторинг настроїв співробітників враховуються керівництвом при прийнятті управлінських рішень.

Букса.

Помічник залізничника

віртуальний співробітник
Департаменту сталого розвитку
та внутрішніх комунікацій

НАШІ ФІНАНСОВІ
РЕЗУЛЬТАТИ

Звіт незалежного аудитора

Ernst & Young Audit Services LLC
19A Khreshchatyk Street
Kyiv, 01001, Ukraine
Tel: +380 (44) 490 3000
Fax: +380 (44) 490 3030
www.ey.com/ua

ТОВ «Ернст энд Янг»
Аудиторські послуги
вул. Хрещатик, 19А
Київ, 01001, Україна
Тел.: +380 (44) 490 3000
Факс: +380 (44) 490 3030

Звіт незалежного аудитора

Акціонеру та Наглядовій раді Акціонерного товариства «Українська залізниця»

Звіт щодо аудиту консолідованої фінансової звітності

Думка із застереженням

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Акціонерного товариства «Українська залізниця» («Товариство») та його дочірніх підприємств (далі разом – «Група»), що складається з консолідованого звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2020 року, та консолідованого звіту про сукупний дохід, консолідованого звіту про зміни у власному капіталі та консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питання, описаного в параграфі (i) розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, та за винятком впливу питання, описаного в параграфі (ii) розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, консолідований фінансовий стан Групи на 31 грудня 2020 року та її консолідовані фінансові результати і консолідовані грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ») та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV щодо складання фінансової звітності.

Основа для думки із застереженням

- (i) Як вказано в Примітці 2 до консолідованої фінансової звітності, певні активи та зобов'язання Групи розташовані або іншим чином пов'язані з Автономною Республікою Крим та певними територіями Донецької та Луганської областей, які тимчасово не контролюються органами державної влади України. Крім того, Група не вважається правонаступницею цих активів і зобов'язань до завершення необхідних нормативних процедур правонаступництва. Існує невизначеність щодо строків правонаступництва та кінцевих сум активів та зобов'язань, які Група прийме у якості правонаступника.

Ми не мали змоги отримати достатні й належні аудиторські докази щодо активів неконтрольованих територій у сумі 13 662 100 тис. грн. та зобов'язань неконтрольованих територій у сумі 5 213 057 тис. грн. станом на 31 грудня 2020 року (2019: 13 661 086 тис. грн. та 5 207 728 тис. грн. відповідно), розкритих у Примітці 2 до консолідованої фінансової звітності.

- (ii) Як вказано у Примітках 6 до консолідованої фінансової звітності, Група застосовує модель переоцінки щодо основних засобів, починаючи з 1 грудня 2015 року. На цю дату, балансова вартість основних засобів була визначена на основі результатів переоцінки, здійсненої станом на 31 липня 2014 року на виконання нормативних вимог, та відкоригованої на амортизацію та рух основних засобів за періоди з дати оцінки, що не може вважатися справедливою вартістю станом на 1 грудня 2015 року. Такий підхід не відповідає МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», а також МСБО 16 «Основні засоби».

Також МСБО 16 «Основні засоби» вимагає проведення переоцінки з достатньою регулярністю так, щоб балансова вартість основних засобів не відрізнялася суттєво від їх справедливої вартості на кінець звітного періоду. За наявності відомостей, які вказують на те, що справедлива вартість основних засобів станом на 31 грудня 2020 та 2019 років може суттєво відрізнятися від їх балансової вартості, Група не провела переоцінку станом на 31 грудня 2020 та 2019 років, що не відповідає вимогам МСБО 16 «Основні засоби».

Ми не мали змоги визначити вплив цих відхилень від МСБО на балансову вартість основних засобів та на розмір пов'язаних з цим відстрочених податкових активів та зобов'язань на 31 грудня 2020 та 2019 років, а також на витрати від амортизації, витрати від зменшення корисності, прибуток/збиток від вибуття основних засобів та витрати відстроченого податку на прибуток за 2020 та 2019 роки.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з прийнятим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («РМСЕБ») Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Ключові питання аудиту, що охоплюють найбільш значущі ризики суттєвих викривлень, включно з оціненими ризиками суттєвих викривлень внаслідок шахрайства

Ключові питання аудиту – це питання, які на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Додатково до питань, описаних в розділі «Основа для думки із застереженням», ми визначили, що нижче описане питання є ключовим питанням аудиту, яке слід відобразити в нашому звіті. Це питання розглядалося в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та враховувалося при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цього питання. Щодо питання, описаного нижче, наш опис того, як відповідне питання розглядалось під час нашого аудиту, наведено в цьому контексті.

Ми виконали обов'язки, що описані в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту, в тому числі щодо цього питання. Відповідно, наш аудит включав виконання процедур, розроблених у відповідь на нашу оцінку ризиків суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності. Результати наших аудиторських процедур, в тому числі процедур, що були виконані під час розгляду зазначеного нижче питання, служать основою для висловлення нашої аудиторської думки щодо консолідованої фінансової звітності, що додається.

Ключове питання аудиту

Як відповідне ключове питання було розглянуто під час нашого аудиту

Дотримання умов кредитних угод

У відповідності до деяких кредитних угод та угод на розміщення Єврооблігацій Група повинна дотримуватися певних фінансових та нефінансових умов. Потенційне порушення умов за однією кредитною угодою може призводити до крос-дефолту за іншими угодами. Потенційне дострокове погашення зобов'язань через порушення умов кредитних угод може вплинути на класифікацію процентних кредитів та запозичень в консолідованому звіті про фінансовий стан та на оцінку принципу безперервності діяльності Групи, що використовувався при складанні консолідованої фінансової звітності. З цих причин ми визначили, що дотримання умов кредитних угод було ключовим питанням аудиту.

Ми перевірили умови кредитних угод, включаючи визначення фінансових коефіцієнтів та подій, що спричиняє невиконання зобов'язань. Ми проаналізували умови реструктуризації зобов'язань та листи-відмови від права вимагати дострокового погашення зобов'язань, отримані від кредиторів Групи. Ми оцінили розрахунки управлінського персоналу щодо фінансових коефіцієнтів та звернули особливу увагу на класифікацію складових, а також специфічних та виняткових складових, включених чи вилучених із розрахунку фінансових коефіцієнтів. Ми оцінили класифікацію процентних кредитів та позик в складі короткострокових чи довгострокових зобов'язань. Ми проаналізували інформацію щодо дотримання умов кредитних

Інформація щодо дотримання кредитних угод розкрита у Примітці 18 до консолідованої фінансової звітності.

угод, наведену в консолідованій фінансовій звітності.

Інша інформація, що включена до Інтегрованого звіту АТ «Укрзалізниця» та Річної інформації емітента цінних паперів за 2020 рік

Інша інформація складається з Інтегрованого звіту АТ «Укрзалізниця» (що включає консолідований звіт про управління) і Річної інформації емітента цінних паперів (що включає звіт про корпоративне управління) за 2020 рік, відмінна від консолідованої фінансової інформації та нашого звіту незалежного аудитора. Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Очікується, що Інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» і Річна інформація емітента цінних паперів будуть надані нам після дати цього звіту аудитора.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не будемо робити висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом консолідованої фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією, коли вона стає доступною, та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення.

Відповідальність управлінського персоналу та наглядової ради за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, окрім випадків, коли управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Наглядова рада несе відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Групи.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність в цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у

відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;

- ▶ отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Групи;
- ▶ оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- ▶ доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;
- ▶ оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована фінансова звітність операції та події, що лежать в основі її складання, так, щоб досягти достовірного подання;
- ▶ отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Групи для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за керування, нагляд та виконання аудиту Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо наглядову раду разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки системи внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо наглядовій раді твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо дій, вжитих для усунення загроз, або запроваджених застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась наглядовій раді ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту консолідованої фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту.

Звіт щодо додаткової фінансової інформації

Наш аудит був проведений з метою висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності в цілому. Нормативні форми фінансової звітності, які додаються до консолідованої фінансової звітності, наведені як додаткова фінансова інформація, подаються з метою дотримання відповідних нормативних вимог щодо фінансової звітності. Ми провели аудиторські процедури щодо поданої додаткової фінансової інформації в рамках аудиту консолідованої фінансової звітності і, на нашу думку, за винятком можливого впливу питання, описаного в параграфі (i) розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, та за винятком впливу питання, описаного в параграфі (ii) розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, додаткова

фінансова інформація була підготовлена належним чином, в усіх суттєвих аспектах, відповідно до консолідованої фінансової звітності Групи в цілому.

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів

Додатково до вимог Міжнародних стандартів аудиту, у звіті незалежного аудитора ми надаємо також інформацію відповідно до ч. 4 ст. 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII («Закон № 2258-VIII»):

Призначення аудитора та загальна тривалість продовження повноважень

Вперше ми були призначені аудитором для проведення першого обов'язкового аудиту консолідованої фінансової звітності Групи згідно з договором від 13 травня 2015 року. Загальна тривалість безперервного виконання наших повноважень із проведення обов'язкового аудиту Групи становить 6 років.

Щодо узгодження звіту незалежного аудитора з додатковим звітом для аудиторського комітету

Ми підтверджуємо, що наш звіт незалежного аудитора узгоджується з додатковим звітом для аудиторського комітету Групи, який ми випустили 30 березня 2021 року відповідно до вимог ст. 35 Закону № 2258-VIII.

Надання неаудиторських послуг

Ми заявляємо, що неаудиторські послуги, на які встановлено обмеження у ч. 4 ст. 6 Закону № 2258-VIII, нами не надавались. Також, ми не надавали Товариству та контролюваним ним суб'єктам господарювання жодних неаудиторських послуг, окрім тих, що розкриті в консолідованій фінансовій звітності або консолідованому звіті про управління.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Кредісов Олексій Анатолійович.

Кредісов Олексій Анатолійович
Партнер
Від імені ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги»

м. Київ, Україна
31 березня 2021 року

ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» включено до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, який веде Аудиторська палата України. Номер реєстрації у Реєстрі: 3516.

Консолідований звіт про фінансовий стан

Станом на 31 грудня 2020 року (у тисячах українських гривень)

	Примітки	2020 рік	2019 рік
Активи			
Необоротні активи			
Основні засоби	9	230 226 016	234 555 159
Інвестиції в асоційовані підприємства	10	729 058	737 122
Інші довгострокові фінансові активи	11	88 295	84 326
Податки до відшкодування, крім податку на прибуток	15	163 972	164 064
Передоплата з податку на прибуток		58 445	70 661
Відстрочений податковий актив	21	196 847	129 813
Активи неконтрольованих територій	2	13 662 100	13 661 086
		245 124 733	249 402 231
Оборотні активи			
Запаси	12	8 725 561	9 129 068
Торгова та інша дебіторська заборгованість	13	570 546	656 540
Передоплати	14	94 714	332 981
Передоплата з податку на прибуток		112 433	113 272
Податки до відшкодування, крім податку на прибуток	15	478 087	379 881
Інші поточні фінансові активи	11	9 759	2 014 715
Грошові кошти та їх еквіваленти	16	2 497 546	6 981 236
		12 488 646	19 607 693
Активи, утримувані для розподілу власнику	9	96 162	-
		12 584 808	19 607 693
Всього активи		257 709 541	269 009 924
Власний капітал та зобов'язання			
Власний капітал			
Статутний капітал	17	229 879 115	229 879 115
Додатковий капітал		18 905 900	18 906 066
Непокритий збиток		(49 426 445)	(36 999 362)
		199 358 570	211 785 819
Неконтрольована частка		30 352	30 384
		199 388 922	211 816 203
Довгострокові зобов'язання			
Процентні кредити та запозичення	18	18 336 587	18 149 798
Зобов'язання за договорами оренди	19	1 545 435	1 931 848
Забезпечення за виплатами працівникам	20	3 588 929	3 186 892
Відстрочене податкове зобов'язання	21	42 716	19 630
Зобов'язання неконтрольованих територій	2	5 213 057	5 207 728
		28 726 724	28 495 896
Короткострокові зобов'язання			
Процентні кредити та запозичення	18	16 398 153	14 498 640
Зобов'язання за договорами оренди	19	419 500	434 396
Торгова та інша кредиторська заборгованість	22	8 681 867	9 714 077
Контрактні зобов'язання		1 680 392	1 936 973
Зобов'язання з податку на прибуток		2 572	7 857
Інші податкові зобов'язання, крім податку на прибуток	23	1 128 578	888 779
Забезпечення	24	1 282 833	1 217 103
		29 593 895	28 697 825
Всього зобов'язань		58 320 619	57 193 721
Власний капітал та зобов'язання		257 709 541	269 009 924

Консолідований звіт про сукупний дохід

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року (у тисячах українських гривень)

	Примітки	2020 рік	2019 рік
Дохід від реалізації			
Доходи від вантажних перевезень	26	65 018 753	72 488 806
Доходи від перевезення пасажирів та багажу	26	4 133 019	9 905 795
Інші доходи та додаткові послуги	26	6 139 788	7 957 718
Всього доходу від реалізації		75 291 560	90 352 319
Операційні витрати			
Витрати на персонал		(41 116 369)	(44 056 208)
Амортизація		(12 786 783)	(12 402 695)
Електроенергія		(7 596 828)	(8 484 771)
Пальне		(5 455 890)	(8 237 492)
Матеріали, ремонт та обслуговування		(4 335 809)	(5 530 092)
Витрати з податків, крім податку на прибуток	25	(3 909 367)	(4 229 621)
Витрати на соціальне забезпечення		(381 991)	(543 395)
Зміна забезпечення	24	(95 348)	(104 091)
Зміна в залишках готової продукції та незавершеного виробництва		(252 026)	19 589
Інші операційні доходи	27	637 891	1 081 671
Інші операційні витрати	27	(2 758 037)	(3 045 621)
Всього операційних витрат, за вирахуванням операційних доходів		(78 050 557)	(85 532 726)
Операційний (збиток)/прибуток		(2 758 997)	4 819 593
Фінансові доходи	28	190 406	259 506
Фінансові витрати	28	(4 237 041)	(3 844 992)
Інші доходи		349 099	143 058
Інші витрати	27	(51)	(918 121)
Чистий (збиток)/прибуток від курсових різниць	29	(5 485 530)	4 325 567
Частка в прибутку асоційованих підприємств	10	7 807	78 736
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(11 934 307)	4 863 347
Доходи/(витрати) з податку на прибуток	21	34 620	(1 875 100)
(Збиток)/прибуток за рік		(11 899 687)	2 988 247
(Збиток)/прибуток за період, що відноситься до:			
Власника материнської компанії		(11 899 805)	2 988 569
Неконтрольованих часток		118	(322)
		(11 899 687)	2 988 247
Інший сукупний збиток			
Інший сукупний збиток, що не перекласифіковується до прибутків та збитків у наступних періодах, за вирахуванням податку на прибуток			
Витрати від перерахунку зобов'язань за виплатами працівникам	20, 21	(488 308)	(613 571)
Частка інших сукупних доходів асоційованих підприємств	10	10 220	55 083
Інший сукупний збиток за рік, з урахування відповідного податкового впливу		(478 088)	(558 488)
Всього сукупний дохід/(збиток) за період, що відноситься до:			
Власника материнської компанії		(12 377 893)	2 430 081
Неконтрольованих часток		118	(322)
Всього сукупний (збиток)/дохід за рік, з урахування відповідного податкового впливу		(12 377 775)	2 429 759

Консолідований звіт про зміни у власному капіталі

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року (у тисячах українських гривень)

	При- мітки	Ста- тутний капітал	Додат- ковий капітал	Непо- критий збиток	Всього	Неконтр- ольовані частки	Всього власного капіталу
1 січня 2019 року		229 879 115	18 894 521	(38 660 688)	210 112 948	4 978	210 117 926
Прибуток/(збиток) за період		-	-	2 988 569	2 988 569	(322)	2 988 247
Інший сукупний збиток		-	-	(558 488)	(558 488)	-	(558 488)
Всього сукупний прибуток/ (збиток)		-	-	2 430 081	2 430 081	(322)	2 429 759
Дивіденди	17	-	-	(765 355)	(765 355)	-	(765 355)
Дивіденди, сплачені неконтро- льованим часткам участі		-	-	-	-	(65)	(65)
Інші зміни	17	-	11 545	(3 400)	8 145	25 793	33 938
31 грудня 2019 року		229 879 115	18 906 066	(36 999 362)	211 785 819	30 384	211 816 203
(Збиток) / прибуток за період		-	-	(11 899 805)	(11 899 805)	118	(11 899 687)
Інший сукупний збиток		-	-	(478 088)	(478 088)	-	(478 088)
Всього сукупний прибуток/ (збиток)		-	-	(12 377 893)	(12 377 893)	118	(12 377 775)
Дивіденди	17	-	-	(8 641)	(8 641)	-	(8 641)
Дивіденди, сплачені неконтро- льованим часткам участі		-	-	-	-	(150)	(150)
Інші зміни	17	-	(166)	(40 549)	(40 715)	-	(40 715)
31 грудня 2020 року		229 879 115	18 905 900	(49 426 445)	199 358 570	30 352	199 388 922

Консолідований звіт про рух грошових коштів

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року (у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

	Примітки	2020 рік	2019 рік
Рух грошових коштів від операційної діяльності			
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(11 934 307)	4 863 347
Коригування для узгодження прибутку до оподаткування та чистих грошових потоків, одержаних від операційної діяльності			
Амортизація		12 786 783	12 402 695
Знецінення інвестицій у асоційовані підприємства		-	74 276
Зменшення корисності основних засобів	9	-	720 550
Чисті фінансові витрати	28	4 046 635	3 585 486
(Прибуток)/збиток від вибуття основних засобів		(339 423)	79 673
Зміни у зобов'язаннях за виплатами працівникам та забезпеченнях		(323 955)	(317 844)
Зміна резерву на торгіву та іншу дебіторську заборгованість та запаси		362 549	1 349 350
Чистий збиток/(прибуток) від курсових різниць		5 854 343	(4 311 845)
Частка в прибутку асоційованих підприємств	10	(7 807)	(78 736)
Прибуток від операційної діяльності до змін в оборотному капіталі		10 444 818	18 366 952
Зміни в оборотному капіталі			
Торгова та інша дебіторська заборгованість		(118 056)	(278 706)
Передоплати		238 267	(196 139)
Запаси		1 008 188	(281 808)
Податки до відшкодування, крім податку на прибуток		(81 567)	433 086
Торгова та інша кредиторська заборгованість		(887 821)	(581 847)
Контрактні зобов'язання		(256 581)	(387 489)
Інші податкові зобов'язання, крім податку на прибуток		239 799	329 090
Грошові кошти, одержані від операційної діяльності		10 587 047	17 403 139
Податок на прибуток сплачений		(17 942)	(1 755 587)
Використані суми забезпечення	24	(166 996)	(482 758)
Чисті грошові кошти, одержані від операційної діяльності		10 402 109	15 164 794
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності			
Придбання основних засобів		(9 221 094)	(9 285 375)
Надходження від реалізації основних засобів		21 125	37 619
Надходження від зняття/(розміщення) депозитів		2 186 701	(2 057 881)
Відсотки отримані		200 937	243 155
Дивіденди отримані від асоційованих підприємств	10	26 084	37 297
Придбання внутрішніх державних облігацій		(9 999)	-
Приєднання дочірніх підприємств (надходження грошових коштів)	17	-	31 669
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(6 796 246)	(10 993 516)
Рух грошових коштів від фінансової діяльності			
Отримання процентних кредитів та запозичень		23 521 480	35 965 166
Погашення процентних кредитів та запозичень		(28 050 365)	(31 068 745)
Погашення зобов'язань за договорами оренди		(394 741)	(422 358)
Відсотки сплачені		(3 412 009)	(2 783 618)
Дивіденди, сплачені власнику материнської компанії	17	(9 908)	(118 520)
Дивіденди, сплачені неконтрольованим часткам участі	17	(144)	(71)
Чисті грошові кошти (використані в) / від фінансової діяльності		(8 345 687)	1 571 854
Чисте (зменшення)/збільшення грошових коштів		(4 739 824)	5 743 132
Вплив зміни обмінних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти		256 134	(13 722)
Грошові кошти та їх еквіваленти, на 1 січня		6 981 236	1 251 826
Грошові кошти та їх еквіваленти, на 31 грудня		2 497 546	6 981 236

Примітки до консолідованої фінансової звітності

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року (у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

1. Сфера діяльності та структура Групи

Створення і діяльність Товариства та Групи

Акціонерне товариство «Українська залізниця» (далі – АТ «Укрзалізниця» або «Товариство») є приватним акціонерним товариством, створеним у відповідності до законодавства України. До 31 жовтня 2018 року Товариство мало назву Публічне акціонерне товариство «Українська залізниця», яке було зареєстроване 21 жовтня 2015 року. Товариство було створене внаслідок реорганізації шляхом злиття підприємств та установ залізничного транспорту загального користування (далі – «Реорганізація») і розпочало господарську діяльність 1 грудня 2015 року. Товариству були передані практично всі активи та зобов'язання підприємств, що входили до сфери управління та фактично контролювалися Державною адміністрацією залізничного транспорту України.

Основними видами діяльності Групи є надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів, багажу, вантажобагажу і пошти залізничним транспортом у внутрішньому та міжнародному сполученні, послуг з доступу до інфраструктури залізничного транспорту, логістичних послуг, послуг з ремонту та обслуговування рухомого складу тощо.

Товариство визнано природною монополією на території України в частині надання послуг з користування об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування, та керування диспетчерськими службами.

Корпоративна інформація

Єдиним акціонером АТ «Укрзалізниця» є держава Україна в особі Кабінету Міністрів

України. Управління корпоративними правами держави стосовно Товариства здійснює Кабінет Міністрів України.

Юридична адреса АТ «Укрзалізниця»: вул. Єжи Ґедройця, 5, Київ, 03150, Україна.

Ця консолідована фінансова звітність включає фінансову звітність АТ «Укрзалізниця» та його дочірніх підприємств (далі разом – «Група»). Перелік підприємств, які увійшли до складу Групи, подається нижче.

Підприємства, включені до консолідованої фінансової звітності

Нижче подається інформація щодо підприємств, фінансова звітність яких включена до консолідованої фінансової звітності станом на 31 грудня:

	2020 рік	2019 рік
АТ «Українська залізниця»	Материнська компанія	Материнська компанія
ПрАТ «Дніпропетровський тепловозоремонтний завод»	100 %	100 %
ПрАТ «Запорізький електровозоремонтний завод»	100 %	100 %
ПрАТ «Львівський локомотиворемонтний завод»	100 %	100 %
ПрАТ «Київський електровагоноремонтний завод»	100 %	100 %
ПрАТ «Коростенський завод залізобетонних шпал»	100 %	100 %
ПрАТ «Гніванський завод спецзалізобетону»	100 %	100 %
ПрАТ «Київський електротехнічний завод «Трансигнал»	100 %	100 %
ТОВ «УЗ Карго Вагон»	100 %	100 %
ТОВ «Енерго Збут Транс»	100 %	100 %
ТОВ «Збут Енерджи ЛТД»	100 %	–
ПрАТ «СК «Таст-Гарантія» (Примітка 17)	65,62 %	65,62 %
ПрАТ «СК «Інтер-Поліс»	50,0046 %	50,0046 %

До складу АТ «Укрзалізниця» входять шість Регіональних філій та 33 філії, дані яких були включені до цієї консолідованої фінансової звітності. Товариство продовжує внутрішню реорганізацію та формує цільову структуру компанії з виділенням ринково-орієнтованих підрозділів.

Товариство зареєструвало дочірню компанію ТОВ «Збут Енерджи ЛТД» в серпні 2020 року. Статутний капітал ТОВ «Збут Енерджи ЛТД» буде сформовано шляхом внесення частки 100 відсотків, що належить АТ «Укрзалізниця» у статутному капіталі ТОВ «Енерго Збут Транс».

Політика ціноутворення

Перевезення вантажів і пасажирів залізничним транспортом в межах України здійснюється за державними регульованими цінами та деякі послуги, пов'язані з перевезеннями, надаються за ринковими цінами. Водночас Товариство у процесі діяльності надає широкий спектр допоміжних послуг та робіт, виробляє та реалізує продукцію за нерегульованими державою цінами. Перевезення вантажів і пасажирів визначається такими тарифними нормами:

Тарифи на перевезення вантажів у межах України – затверджуються Міністерством інфраструктури України за погодженням з Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерством фінансів України та Державною

регуляторною службою України (крім вагонної складової тарифу для власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця», починаючи з 20 лютого 2018 року). Починаючи з 20 лютого 2018 року АТ «Укрзалізниця» рішенням правління самостійно встановлює ставки плати за використання власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця». Ставки встановлюються у гривнях і, здебільшого, коригуються з урахуванням зміни витрат на капітальні та деповські ремонти, цін за одиницю рухомого складу, ринковими тенденціями та попитом на вагони власності АТ «Укрзалізниця» та зміни індексу цін виробників промислової продукції, який враховує зміну курсу гривні щодо долара США та євро, у яких виражений кредитний портфель Групи.

Протягом 2019 року відповідно наказу Міністерства інфраструктури України від 22 березня 2019 року № 205 «Про внесення змін до Коефіцієнтів, що застосовується до тарифів Збірника тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги» з 30 березня 2019 року відбулась індексація тарифів на вантажні перевезення в межах України на 14,2%. Протягом 2020 року вантажні тарифи у внутрішньому сполученні не змінювалися.

У 2019 році відповідно до рішень правління АТ «Укрзалізниця» від 17 квітня 2019 року (введено в дію ставки з 20 травня 2019 року) та 6 вересня 2019 року (введено в дію ставки з 13 жовтня 2019 року) були оновлені ставки плати за використання власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця». Протягом 2020 року було реалізовано ряд заходів щодо змін тарифної політики, зокрема: (I) переглянуто ставки плати за використання окремих власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця»; (II) встановлено нову ставку плати за використання власних контейнерних платформ; (III) встановлено плату за користування власними вагонами перевізника АТ «Укрзалізниця» під час виконання вантажних операцій.

Починаючи з січня 2021 року, Група запровадила процедуру щомісячного перегляду

ставок плати за використання власних вагонів перевізника АТ «Укрзалізниця» із застосуванням маржинального підходу на основі аналізу використання вагонів парку АТ «Укрзалізниця». За результатами такого аналізу ставка плати може збільшуватися або зменшуватися на суму в межах 100 грн.

Тарифи на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу у внутрішньому сполученні (крім вагонів 1-го класу поїздів Інтерсіті+) – затверджуються на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» Міністерством інфраструктури за погодженням Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Державної регуляторної служби України і встановлюються у гривнях.

Діючі тарифи (крім вагонів 1-го класу поїздів Інтерсіті+) затверджено наказом Міністерства інфраструктури від 20 квітня 2018 року № 184 «Про затвердження Тарифів на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу залізничним транспортом у внутрішньому сполученні». Протягом 2019-2020 років, тарифи на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу у внутрішньому сполученні не підвищувались.

Тарифи для проїзду пасажирів у вагонах першого класу поїздів категорії Інтерсіті+ відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.12.1996р. №1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» виведені із державного регулювання та встановлюються рішенням правління АТ «Укрзалізниця».

Рішенням правління АТ «Укрзалізниця» відбулась індексація вартості пасажирських перевезень у вагонах 1-го класу поїздів категорії Інтерсіті+. У 2019 році було збільшено

вартість пасажирських перевезень поетапно з 01 травня 2019 року на 17 % та з 01 липня 2019 року на 17 %. З 01 листопада 2020 року проведено пониження тарифів на 15 %.

Тарифи на перевезення вантажів у міжнародному сполученні – регулюються Тарифною політикою, яка щорічно затверджується на Тарифних конференціях, встановлюється у швейцарських франках, доларах США та вводяться в дію відповідним наказом Міністерства інфраструктури України. Протягом 2019 та 2020 років збільшення зазначених тарифів не відбувалось.

Тарифи на перевезення пасажирів та багажу у міжнародному сполученні – встановлюються відповідно до Угоди про міждержавний пасажирський тариф та Міждержавного пасажирського тарифу, яку введено в дію з 1 червня 1997 року. Цією угодою передбачено, що кожна з державних адміністрацій має право встановлювати підвищуючий чи понижуючий коефіцієнт індексації до базових тарифів на квиткову частину при перевезенні пасажирів по своїй території, до вартості перевезення багажу чи вантажобагажу по своїй території, та до вартості плацкарти у свої вагони на весь шлях прямування, а також встановлювати ставки плати за сервісні послуги.

Тарифи на перевезення пасажирів залізничним транспортом у міжнародному сполученні погоджуються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)».

Тарифи міжнародного сполучення у сполученні з країнами СНД встановлені Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 19 березня 2008 року № 306 «Про встановлення Тарифів на перевезення пасажирів, багажу та вантажобагажу залізничним транспортом у міжнародному сполученні»). Даним наказом затверджено базові тарифи у швейцарських франках та встановлено коефіцієнти індексації до базової вартості

квитка по території України та плацкарти для власних вагонів на весь шлях прямування.

Протягом 2019 року було змінено коефіцієнти індексації до базової вартості квитка та плацкарти міждержавного пасажирського тарифу за календарними періодами року відповідно до наказу Міністерства інфраструктури України від 25 березня 2019 року № 208 «Про внесення змін до Тарифів на перевезення пасажирів, багажу та вантажобагажу залізничним транспортом у міжнародному сполученні». Протягом 2020 року збільшення тарифів на перевезення пасажирів та багажу у міжнародному сполученні не відбувалось.

Перевезення пасажирів у міжнародному сполученні з країнами Європи здійснюється згідно з «Особливими умовами міжнародних перевезень (SCIC) – для поїздок по проїзним квиткам у сполученні Схід – Захід (EWT)» та Угодою про Міжнародне пасажирське сполучення. Згідно із зазначеними міжнародними нормативними документами у міжнародному сполученні з країнами Європи кожен із перевізників країни прослідкування поїзда встановлює тариф по своїй території на квиткову частину, та вартість плацкарти у вагони свого формування, які оголошуються у євро, та розраховуються у національній валюті країни оформлення проїзного документа на дату оформлення проїзного документа.

Тарифи міжнародного сполучення у сполученні з країнами Європи встановлені Наказом Міністерства інфраструктури України від 23 жовтня 2012 року № 633 «Про затвердження Тарифів на перевезення пасажирів та багажу залізничним транспортом у міжнародному сполученні Схід – Захід».

Тарифи на перевезення пасажирів, багажу і вантажобагажу у міжнародному сполученні Схід-Захід протягом 2019 та 2020 років не підвищувались.

2. Операційне середовище, ризики та економічні умови в Україні

Операційне середовище в Україні та вплив спалаху COVID-19

Група здійснює свою діяльність в Україні. Протягом останніх років економіка України почала демонструвати ознаки відновлення та зростання після різкого спаду у 2014-2016 роках. При цьому, факторами, що стримували зростання, залишалися напруженість у геополітичних відносинах з Російською Федерацією, відсутність консенсусу щодо напрямків проведення інституціональних реформ та низький рівень залучення іноземних інвестицій. До поширення пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) у першому кварталі 2020 року реальний ВВП зростав на 2,4-3,4 % щорічно, а річні темпи інфляції знизилися з 9,8 % у 2018 році до 4,1 % у 2019 році.

Починаючи з березня 2020 року для запобігання поширенню спалаху COVID-19 Україна та інші країни почали вживати карантинні обмеження та заходи, які значно вплинули та продовжують впливати на рівень економічної активності підприємств. Так, у 2020 році відбулося падіння реального ВВП в Україні на 4 % порівняно з 2019 роком, а рівень інфляції прискорився до 5 %. У грудні 2020 року ціни виробників промислової продукції зросли на 14,5 % порівняно з груднем 2019 року. Ці вищезазначені заходи призвели до падіння української транспортної галузі в 2020 році: загальний оборот вантажів зменшився на 14,4 % порівняно з 2019 роком, тоді як загальний пасажирообіг впав на 54,2 %.

Погіршення економічної ситуації в Україні, у тому числі внаслідок COVID-19, призвело до девальвації української гривні щодо іноземних валют у 2020 році: офіційний курс гривні щодо долара США

(далі – «дол. США») на 31 грудня 2020 року становив 28,27 грн/дол. США проти 23,69 грн/дол. США на 31 грудня 2019 року (31 грудня 2018 року: 27,69 грн/дол. США). Задля зниження негативного впливу пандемії COVID-19 на економіку країни Національний банк України (далі – «НБУ») поступово зменшував облікову ставку з 13,5 % річних, яка діяла з 13 грудня 2019 року, до 10 % річних з 13 березня 2020 року та до 6 % річних, починаючи з 11 червня 2020 року. На початку березня 2021 року НБУ встановив облікову ставку на рівні 6,5 % річних.

Серед обмежень та карантинних заходів, запроваджених починаючи з березня 2020 року, ряд заходів мав безпосередній вплив на діяльність Групи, зокрема:

- відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 288-р, починаючи з 17 березня 2020 року, Товариство тимчасово припинило міжнародне пасажирське сполучення. Одночасно було тимчасово закрито деякі пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю;
- відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 215, починаючи з 18 березня 2020 року, Товариство тимчасово припинило перевезення пасажирів залізничним транспортом за всіма видами внутрішнього сполучення (приміське, міське, регіональне та далеке).

Товариство розпочало відновлення пасажирських перевезень з 1 червня 2020 року. Відсутність пасажирських перевезень протягом зазначеного періоду призвела до зниження пасажирообігу залізничним транспортом в Україні протягом 2020 року на 62,4 % порівняно з 2019 роком та відповідно до зниження доходів Групи від пасажирських перевезень.

Поширення пандемії та пов'язаний з нею економічний спад обумовили зниження обсягів вантажоперевезень залізничним транспортом в Україні на 3,4 % порівняно з 2019 роком та до відповідного зниження доходів Групи від вантажних перевезень.

Окрім цього, внаслідок девальвації гривні щодо іноземних валют Група отримала чистий збиток від курсових різниць у розмірі 5 485 530 тис. грн протягом 2020 року (2019 рік: чистий дохід від курсових різниць 4 325 567 тис. грн), передусім пов'язаний з валютними кредитами та позиками Групи.

Подальші результати діяльності Групи будуть залежати від майбутнього розвитку ситуації з поширенням коронавірусу та темпів відновлення економіки України. Керівництво Групи стежить за станом розвитку поточної ситуації та вживає заходів для мінімізації будь-яких негативних наслідків, наскільки це можливо.

Активи та зобов'язання неконтрольованих територій

Після тимчасової окупації Автономної Республіки Крим Російською Федерацією в результаті збройної агресії в квітні 2014 року Група припинила свою діяльність у регіоні. У результаті реорганізації активи та зобов'язання, що мають стосунок до тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим, були передані Товариству за балансовою вартістю станом на 31 березня 2014 року та продовжували обліковуватися за цією вартістю станом на 31 грудня 2020 та 2019 років. У фінансовій звітності Групи протягом 2020 та 2019 років, не було відображено жодних доходів та/або витрат, пов'язаних з активами та зобов'язаннями, що мають стосунок до Автономної Республіки Крим.

У другій половині 2014 року в результаті збройної агресії Російської Федерації, органи державної влади України тимчасово втратили контроль над деякими територіями Донецької та Луганської областей, де здійснювали діяльність певні структурні підрозділи Державного підприємства «Донецька залізниця» (далі – ДП «Донецька залізниця»). У результаті реорганізації активи та зобов'язання структурних підрозділів ДП «Донецька залізниця», розташованих на тимчасово окупованій території Донецької

та Луганської областей, були передані Товариству за балансовою вартістю станом на 30 червня 2014 року та, здебільшого, продовжували обліковуватися за цією вартістю станом на 31 грудня 2020 та 2019 років на балансі Регіональної філії «Донецька залізниця» (далі – РФ «Донецька залізниця»). Станом на 1 січня 2016 року Група здійснила лише коригування процентних кредитів та зобов'язань, а також зобов'язань за договорами оренди. Після вказаної дати жодних коригувань зазначених фінансових зобов'язань не було здійснено.

Не зважаючи на втрату контролю над активами та зобов'язаннями тимчасово окупованих територій, Група продовжує обліковувати їх у консолідованому звіті про фінансовий стан, оскільки це відповідає нормативним вимогам, які стосуються Реорганізації, а також відповідає офіційній позиції Уряду України, що органи державної влади України відновлять контроль над окупованими територіями. Після закінчення тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та частини території Донецької та Луганської областей (далі разом – «неконтрольовані території») активи та зобов'язання, що стосуються зазначених регіонів, будуть переоцінені та оформлені як внесок до статутного капіталу в рамках процедури правонаступництва, а частина основних засобів – як майно, закріплене за Товариством на праві господарського відання.

Не зважаючи на збройну агресію, Група змогла забезпечити здійснення залізничних перевезень із залученням тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей до 15 березня 2017 року. Указом Президента України № 62/2017 від 15 березня 2017 року було введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні додаткові заходи із протидії гібридним загрозам національній безпеці України», яким передбачено здійснення заходів щодо припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, за невеликим

винятком. У результаті вжитих заходів було повністю припинене залізничне сполучення із тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей.

Станом на 31 грудня 2017 року управлінський персонал здійснив розподіл активів та зобов'язань РФ «Донецька залізниця» на контрольовану та неkontrolьовану частини. Активи та зобов'язання неkontrolьованої частини були виділені в наступні рядки консолідованого звіту про фінансовий стан: активи неkontrolьованих територій та зобов'язання неkontrolьованих територій у складі необоротних активів та довгострокових зобов'язань, відповідно. До цих рядків також включені активи та зобов'язання, що стосуються Автономної Республіки Крим. Такий підхід надає чіткішу презентацію активів та зобов'язань Групи. Протягом 2020 року не відбувалось значних змін у складі активів та зобов'язань неkontrolьованих територій.

Таким чином, станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість активів та зобов'язань неkontrolьованих територій складала 13 662 100 тис. грн та 5 213 057 тис. грн відповідно (31 грудня 2019 року: 13 661 086 тис. грн та 5 207 728 тис. грн відповідно). Водночас, значну частину зобов'язань неkontrolьованих територій склали процентні кредити та запозичення на суму 3 663 995 тис. грн, а також зобов'язання за договорами оренди у сумі 807 487 тис. грн.

Забезпечення сталої операційної діяльності Групи в осяжній перспективі

Управлінський персонал вважає, що Група буде продовжувати свою звичайну операційну діяльність на безперервній основі як ключова складова транспортної інфраструктури України, та системоутворюючим елементом усієї економіки країни. У 2020 році вантажообіг перевезень залізничним транспортом склав близько 79,5 % від загального обсягу вантажних перевезень в Україні (за виключенням трубопровідного транспорту), в 2019 році – близько 77,6 %; па-

сажирообіг залізничним транспортом склав 21,8 % і 26,5 % до загального пасажирообігу за відповідний рік. У разі необхідності Група розраховує на необхідну підтримку з боку Уряду, що може включати, серед іншого, додаткове підвищення тарифів, сприяння у наданні державних гарантій для нових позик, сприяння у залученні кредитів від державних банків, збільшення статутного капіталу тощо. Відповідно до Закону України від 15 грудня 2020 року № 1158-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік», Групі передбачено 4 030 879 тис. грн прямого бюджетного фінансування для закупівлі пасажирських вагонів та проєктів модернізації та електрифікації інфраструктури.

Управлінський персонал має на меті покращення фінансових результатів та забезпечення достатності грошових надходжень від основних видів послуг, що надаються Групою, для своєчасного та у повному обсязі обслуговування своїх фінансових зобов'язань, що є ключовим фактором із забезпечення сталості її операційної діяльності в осяжній перспективі.

У цьому контексті управлінський персонал відзначає, що станом на 31 грудня 2020 року поточні зобов'язання Групи перевищували поточні активи на 17 105 249 тис. грн (31 грудня 2019 року: 9 090 132 тис. грн). Така ситуація склалася внаслідок наближення строків погашення поточної частини довгострокових процентних кредитів та запозичень та девальвації гривні щодо іноземних валют внаслідок погіршення економічної ситуації у першому півріччі 2020 року, як описано вище. Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року балансова вартість короткострокових процентних кредитів та позик складала 16 398 153 тис. грн та 14 498 640 тис. грн відповідно.

При цьому, в березні 2021 року Група своєчасно та в повному обсязі погасила частину основного боргу за єврооблігаціями у сумі 50 млн дол. США та виплатила черговий купонний дохід за ними (Примітка 34).

Задля покращення фінансових результатів діяльності Групи управлінським персоналом здійснюються наступні заходи:

- Починаючи з липня 2020 року, для частини працівників Групи запроваджено неповний чотириденний робочий тиждень з метою зниження витрат на персонал.
- Обмежено розмір заробітної плати управлінського персоналу на рівні, що не перевищує 47 230 грн, на період з квітня по вересень 2020 року, встановленого відповідною постановою Кабінету Міністрів України.
- Продовжуються заходи з оптимізації операційних витрат шляхом організації закупки матеріальних цінностей та послуг через систему прозорих та конкурентних онлайн аукціонів, а також пріоритезації витрат Групи.
- Група продовжує здійснювати заходи щодо зниження податкового навантаження з податку на землю на діяльність Групи, шляхом постійних переговорів з українським урядом та державними органами.
- Управлінський персонал розробляє ініціативи щодо зміни системи тарифоутворення, зокрема, щодо автоматичної індексації регульованої частини тарифів на вантажні залізничні перевезення на рівень індексу цін виробників промислової продукції.
- Керівництво продовжує підвищувати операційну ефективність Групи з точки зору використання основних засобів, а також розробляє механізми процесу продажів, щоб відповісти на конкретні запити клієнтів як щодо вантажних, так і пасажирських залізничних перевезень.
- Розробляються плани реалізації металобрухту та надлишкового непрофільного майна задля отримання додаткових надходжень грошових коштів.

Управлінський персонал продовжує шукати варіанти рефінансування поточної частини процентних кредитів та запозичень Групи. Серед варіантів управління борговим зобов'язанням, Група розглядає розміщення

нового випуску єврооблігацій у 2021 році та вживає заходів для отримання необхідних схваленень, у тому числі дозволів інших позикодавців та українських державних органів. Крім того, управлінський персонал працює над залученням запозичень з кращими умовами, порівняно з існуючим, з альтернативних комерційних джерел, а саме від українських та міжнародних банків. Управлінський персонал також розглядає можливість залучення фінансування від державних банків та механізмів державної підтримки, якщо не вдасться вчасно залучити кошти на міжнародних ринках капіталу.

Управління існуючими борговими зобов'язаннями та залучення нового фінансування, а також реалізація заходів і покращення результатів операційної діяльності, надалі матимуть позитивний вплив на своєчасне погашення зобов'язань, фінансування капітальних витрат та продовження сталої операційної діяльності Групи в осяжній перспективі.

3. Основа складання фінансової звітності

Дана консолідована фінансова звітність Групи підготовлена у відповідності з Міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – «МСФЗ») в редакції, затвердженій Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – «Рада з МСБО»).

Консолідована фінансова звітність складена на основі принципу первісної собівартості, за винятком основних засобів, які відображаються за переоціненою вартістю, пенсійних зобов'язань, які оцінюються у відповідності до МСБО (IAS) 19 «Виплати працівникам», деяких фінансових інструментів, які оцінюються відповідно до положень МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти». Ця консолідована фінансова звітність представлена в тисячах українських гривень

(далі – «тис. грн»), а всі суми округлені до цілих тисяч, крім випадків, де вказано інше.

Основа складання консолідованої фінансової звітності

Фінансова звітність підприємств Групи складена на ту ж звітну дату, з використанням єдиної облікової політики. Коригування здійснювалися для приведення у відповідність будь-яких можливих відхилень в обліковій політиці. Усі внутрішньогрупові сальдо та операції, а також нереалізований прибуток, що виникає у результаті внутрішньогрупових операцій, були повністю виключені при складанні консолідованої фінансової звітності.

Контроль здійснюється в тому випадку, якщо Група наражається на ризики зміни доходів від участі в об'єкті інвестування, або має право на отримання таких доходів, а також можливість впливати на ці доходи через здійснення своїх повноважень щодо об'єкта інвестування. Так, Група контролює об'єкт інвестицій тільки в тому випадку, якщо виконуються наступні умови:

- наявність у Групи повноважень щодо об'єкта інвестицій (зокрема існують права, що забезпечують поточну можливість управляти значною діяльністю об'єкта інвестицій);
- наявність у Групи ризиків зміни доходів від участі в об'єкті інвестування, або прав на отримання таких доходів;
- наявність у Групи можливості використовувати свої повноваження для впливу на величину доходів.

Як правило, передбачається, що більшість прав голосу обумовлює наявність контролю. Для підтвердження такого припущення і при наявності у Групи менше більшості прав голосу або аналогічних прав стосовно об'єкта інвестування, Група враховує всі доречні факти та обставини при оцінці наявності повноважень щодо даного об'єкта інвестицій:

- угода(-и) з іншими власниками права голосу в об'єкті інвестицій;
- права, передбачені іншими угодами;
- права голосу і потенційні права голосу, наявні у Групі.

Група повторно аналізує наявність контролю над об'єктом інвестування, якщо факти та обставини свідчать про зміну одного або декількох з трьох компонентів контролю. Консолідація дочірнього підприємства починається, коли Група отримує контроль над дочірнім підприємством, і припиняється, коли Група втрачає контроль над дочірнім підприємством. Активи, зобов'язання, доходи і витрати дочірнього підприємства, придбання або вибуття якого відбулося протягом року, включаються до консолідованої фінансової звітності з дати отримання Групою контролю і відображаються до дати втрати Групою контролю над дочірнім підприємством.

Прибуток або збиток і кожен компонент іншого сукупного доходу відносяться на акціонерів Групи і неконтрольованих часток навіть у тому випадку, якщо це призводить до негативного сальдо у неконтрольованих частках. У разі необхідності фінансова звітність дочірніх підприємств коригується для приведення облікової політики таких організацій у відповідність до облікової політики Групи. Усі внутрішньогрупові сальдо та операції, а також нереалізований прибуток, що виникає у результаті внутрішньогрупових операцій, були повністю виключені під час складання консолідованої фінансової звітності.

Зміна частки участі в дочірньому підприємстві без втрати контролю враховується як операція з власним капіталом. Якщо Група втрачає контроль над дочірнім підприємством, вона припиняє визнання відповідних активів (зокрема гудвілу), зобов'язань, неконтрольованих часток участі і інших компонентів власного капіталу і визнає понесені прибуток або збиток у складі прибутку або збитку. Решта інвестицій визнається за справедливою вартістю.

4. Зміни в обліковій політиці та розкриттях

Облікова політика Групи, застосовувана в 2020 році, відповідає обліковій політиці попереднього фінансового періоду, за винятком подання сплачених відсотків та дивідендів, як представлено нижче, та нових або переглянутих Стандартів та Тлумачень, що набули чинності 1 січня 2020 року. Група не прийняла достроково будь-який інший стандарт, інтерпретації або поправки, які були випущені, але ще не вступили в силу.

Добровільна зміна подання сплачених відсотків та дивідендів

Група переглянула свою облікову політику щодо класифікації сплачених відсотків та дивідендів у консолідованому звіті про

рух грошових коштів. У попередніх періодах Група презентувала сплачені відсотки та дивіденди у грошових потоках від операційної діяльності. Починаючи з 1 січня 2020 року Група вирішила змінити презентацію сплачених відсотків та дивідендів у консолідованому звіті про рух грошових коштів та презентувати ці платежі у складі руху грошових коштів від фінансової діяльності. Група вважає, що така презентація надає більш доречну інформацію для користувачів консолідованої фінансової звітності, оскільки вона відповідає поширеній практиці, яка застосовується компаніями у сфері залізничних перевезень та іншими державними підприємствами в Україні.

Група застосувала такі зміни у поданні ретроспективно. Зміни у поданні були виправлені шляхом перерахунку позицій, що вплинули на консолідований звіт про рух грошових коштів за попередній період, наступним чином:

Стаття	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року як повідомлялось раніше	Ефект від добровільної зміни у поданні	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
Грошові потоки від операційної діяльності			
Відсотки сплачені	(2 783 618)	2 783 618	–
Дивіденди, сплачені власнику материнської компанії	(118 520)	118 520	–
Дивіденди, сплачені неконтрольованим часткам участі	(71)	71	–
Чисті грошові потоки від операційної діяльності	12 262 585	2 902 209	15 164 794
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Відсотки сплачені	–	(2 783 618)	(2 783 618)
Дивіденди, сплачені власнику материнської компанії	–	(118 520)	(118 520)
Дивіденди, сплачені неконтрольованим часткам участі	–	(71)	(71)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності	4 474 063	(2 902 209)	1 571 854

Нові та змінені стандарти та тлумачення

Наступні нові тлумачення, зміни та поправки були прийняті Групою вперше щодо періодів консолідованої фінансової звітності, що почалися або почнуться після 1 січня 2020 року:

- поправки до МСФЗ (IFRS) 3: «Визначення бізнесу»;
- поправки до МСФЗ (IFRS) 7, МСФЗ (IFRS) 9 та МСБО (IAS) 39 – «Реформа базової відсоткової ставки»;
- поправки до МСБО (IAS) 1, МСБО (IAS) 8 – «Визначення суттєвості»;
- «Концептуальні основи представлення фінансової звітності»;
- поправки до МСФЗ (IFRS) 16 – «Поступки по оренді, пов'язані з пандемією COVID-19».

Застосування цих тлумачень, змін та поправок не мало суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність Групи.

5. Використання суджень, оцінок та припущень

Відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності», Група обліковує і презентує операції та інші події у відповідності з їх сутністю та економічними обставинами, а не тільки у відповідності з юридичною формою.

При підготовці консолідованої фінансової звітності від управлінського персоналу Групи вимагається робити оцінки та припущення, які мають вплив на суми звітності. Ці припущення базуються на інформації, що була доступна на дату консолідованого балансу. Фактичні результати можуть відрізнятися від даних оцінок. Основні оцінки та припущення стосовно майбутнього та інші основні джерела оцінки невизначеності на звітну дату, що можуть призвести до необхідності суттєвого коригування балансової вартості відповідних

активів та зобов'язань у майбутньому, представлені нижче.

Судження

• Основні засоби, закріплені на праві господарського відання

Деякі об'єкти основних засобів були закріплені за Товариством на праві господарського відання (Примітка 9). Право господарського відання дозволяє володіти, користуватися і розпоряджатися майном, окрім дій з розпорядження майном, які можуть призвести до відчуження такого майна. Товариство веде окремий облік зазначених активів, вільно використовує їх у своїй господарській діяльності та несе ризик їх випадкового знищення або пошкодження. Відсутні спеціальні обмеження щодо доходів, отриманих від використання цих активів, а Товариство підтримує їх належний функціональний стан за власні кошти.

Об'єкти основних засобів, що були закріплені за Товариством на праві господарського відання відповідають визначенню основних засобів, оскільки використовуються у господарській діяльності протягом більше одного періоду. Зазначені об'єкти включені до відповідних груп основних засобів.

• Облік активів та зобов'язань, що не контролюються Групою

Консолідована фінансова звітність включає активи та зобов'язання, розташовані або іншим чином пов'язані з тимчасово окупованою Автономною Республікою Крим, а також з тимчасово окупованою територією Донецької та Луганської областей. Більш детально підхід до обліку зазначених позицій подається у Примітці 2. Зазначений підхід ґрунтується на нормативній базі щодо обліку зазначених активів та зобов'язань, випущених уповноваженими органами державної влади, а тому враховується при підготовці цієї консолідованої фінансової звітності.

• Зменшення корисності основних засобів

На кожну звітну дату Група оцінює наявність ознак можливого зменшення корис-

ності активів. Така оцінка передбачає застосування значних суджень. В 2019 році були ідентифіковані окремі об'єкти основних засобів, по яким були виявлені ознаки зменшення корисності (Примітка 9), щодо яких було визнано зменшення корисності на індивідуальній основі. Управлінський персонал не виявив ознак зменшення корисності основних засобів та, відповідно, не проводив тест на оцінку зменшення корисності станом на 31 грудня 2020 року.

Оцінки

• Резерв під очікувані кредитні збитки за торговою та іншою дебіторською заборгованістю

Група використовує матрицю забезпечень для розрахунку очікуваних кредитних збитків (далі – «ОКЗ») за торговою та іншою дебіторською заборгованістю. Ставки забезпечення встановлюються залежно від кількості днів прострочення платежу для різних груп з аналогічними характеристиками виникнення збитків.

В основі матриці забезпечень лежать дані щодо виникнення дефолтів протягом минулих періодів. Група оновлює матрицю, щоб скоригувати минулий досвід виникнення кредитних збитків з урахуванням прогнозованої інформації. Наприклад, якщо протягом наступного року очікується погіршення прогнозованих економічних умов (наприклад, ВВП), що може призвести до збільшення випадків дефолту в виробничому секторі, то історичний рівень дефолту коригується. На кожну звітну дату дані про рівень дефолту в попередніх періодах оновлюються і аналізуються зміни прогнозних оцінок.

Оцінка взаємозв'язку між історичними рівнями дефолту, прогнозними економічними умовами і ОКЗ є значною оцінкою. Величина ОКЗ чутлива до змін в обставинах і прогнозних економічних умовах. Минулий досвід виникнення кредитних збитків Групи і прогноз економічних умов також можуть не бути показовими для фактичного дефолту покупця

в майбутньому. Інформація про ОКЗ за торговою та іншою дебіторською заборгованістю Групи розкрита в Примітці 13.

• Оцінки щодо строків корисного використання основних засобів

Суттєві оцінки управлінського персоналу Групи необхідні для визначення майбутніх строків корисного використання основних засобів. Фактичні строки корисного використання можуть відрізнятися від оцінки управлінського персоналу Групи.

• Зобов'язання за визначеними виплатами

Вартість зобов'язань за визначеними виплатами та іншим виплатам по закінченні трудової діяльності визначається з використанням актуарних припущень. Актуарні припущення включають припущення щодо ставок дисконтування, очікуваного приросту заробітної плати, плинності працівників та коефіцієнтів смертності, тощо. Усі припущення переглядаються на кожну звітну дату. При визначенні відповідної ставки дисконтування управлінський персонал Групи враховує відсоткові ставки за державними облігаціями через відсутність в Україні розвиненого ринку корпоративних облігацій. У зв'язку із довгостроковим характером цих планів такі припущення є предметом суттєвої невизначеності. Більш детальна інформація викладена у Примітці 20.

• Забезпечення

Група визнала забезпечення під зобов'язання стосовно судових позовів. Сума забезпечення визначена з використанням найкращих оцінок управлінського персоналу стосовно майбутніх грошових платежів, приведених до теперішньої вартості з використанням ставки дисконту до оподаткування, де це є доцільним. Більш детальна інформація викладена у Примітці 24.

• Можливість реалізації відстрочених податкових активів

Відстрочені податкові активи визнаються в тій мірі, в якій існує висока ймовірність їх реалізації, що залежить від формування достатнього прибутку до оподаткування у май-

бутньому. Припущення щодо формування прибутку до оподаткування в майбутньому залежать від оцінок менеджменту стосовно майбутніх грошових надходжень. Дані оцінки залежать від оцінок майбутніх тарифів та обсягів реалізації послуг, цін на матеріали та операційних витрат. Судження також необхідні для застосування податкового законодавства. Ці судження та оцінки являються об'єктом впливу ризиків та невизначеностей, отже існує ймовірність того, що зміни обставин вплинуть на очікування, що змінить суму відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань, визнаних станом на звітну дату. В такій ситуації деякі чи всі суми визнаних відстрочених податкових активів та зобов'язань можуть потребувати коригування, результатом якого стане збільшення чи зменшення чистого прибутку.

6. Основні принципи облікової політики

Перерахунок операцій в іноземних валютах

Функціональна валюта і валюта презентації для всіх підприємств Групи – українська гривня (далі – «грн»). Операції, виражені у валюті, що відрізняється від функціональної валюти (іноземній валюті), первісно відображаються у гривнях за обмінним курсом на дату операції, встановленим НБУ, що вважається переважаючим на ринку. Монетарні активи і зобов'язання, виражені в іноземній валюті, перераховуються у гривні за офіційним курсом НБУ, що діє на звітну дату. Немонетарні статті, які оцінюються за первісною вартістю в іноземній валюті перераховуються в гривні за обмінним курсом, що діяв на дату первісної операції. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дату визначення справедливої вартості. Усі реалізовані та нереалізовані прибутки

та збитки, які виникають внаслідок курсових різниць включаються до складу консолідованого звіту про сукупний дохід за період.

Фінансові інструменти – первісне визнання та подальша оцінка

Фінансовий інструмент – це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання.

1) Фінансові активи

• Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи при первісному визнанні класифікуються як оцінювані за амортизованою собівартістю, справедливою вартістю через інший сукупний дохід, та справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Класифікація фінансових активів при первісному визнанні залежить від установлених договором характеристик грошових потоків та бізнес-моделі Групи з управління ними. За виключенням торгової дебіторської заборгованості, яка не містить значного компоненту фінансування, чи по відношенню для якої Група застосувала спрощення практичного характеру, Група первісно оцінює фінансовий актив за справедливою вартістю, збільшеною, у випадку фінансових активів, які оцінюються не по справедливій вартості, через прибуток або збиток, на суму витрат по операції. Торгова дебіторська заборгованість, яка не містить значного компоненту фінансування, чи по відношенню до якої Група застосовує спрощення практичного характеру, оцінюється по ціні операції, як описано у розділі «Дохід від договорів з клієнтами».

Для того, щоб фінансовий актив можна було класифікувати та оцінити за амортизованою собівартістю або справедливою вартістю через інший сукупний дохід, необхідно, щоб договірні умови фінансового активу генерували грошові потоки, котрі є «суто виплатами основної суми та процентів (SPPI)» на непогашену частку основної суми. Така оцінка називається тестом «грошових пото-

ків» (далі – «SPPI-тестом») та виконується на рівні кожного інструменту. Фінансові активи, грошові потоки по якому не відповідають критеріям SPPI, класифікуються як оцінювані по справедливій вартості через прибутки або збитки, незалежно від бізнес-моделі.

Бізнес-модель управління фінансовими активами Групи описує, в який спосіб Група здійснює управління своїми фінансовими активами для одержання грошових потоків. Бізнес-модель визначає чи виникнуть грошові потоки від одержання договірних грошових потоків або від продажу фінансових активів, або надійдуть із обох цих джерел. Фінансові активи, які класифікуються та оцінюються за амортизованою собівартістю, утримуються в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів.

Придбання та продаж фінансових активів, які вимагають поставки у строк, встановлений законодавством, чи у відповідності до правил, прийнятих на певному ринку (торгівля на стандартних умовах), визнаються на дату взяття на себе Групою зобов'язання придбання чи продажу активу.

• Подальша оцінка

Для цілей подальшої оцінки, фінансові активи класифікуються на чотири категорії:

- фінансові активи, оцінювані за амортизованою собівартістю (боргові інструменти);
- фінансові активи, оцінювані за справедливою вартістю через інший сукупний дохід з подальшою перекласифікацією кумулятивного прибутку або збитку (боргові інструменти);
- фінансові активи, оцінювані за справедливою вартістю через інший сукупний дохід без подальшої перекласифікації кумулятивного прибутку або збитку (інструменти власного капіталу);
- фінансові активи, оцінювані за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років у Групи не було фінансових активів, які оціню-

ються по справедливій вартості через інший сукупний дохід з кумулятивною зміною справедливої вартості, визнаної у іншому сукупному доході, перекласифіковуються до прибутків або збитків та без перекласифікації до прибутків або збитків після припинення визнання.

• Фінансові активи, які оцінюються за амортизованою вартістю (боргові інструменти)

Фінансові активи, які оцінюються за амортизованою собівартістю, у подальшому оцінюються з використанням методу ефективної ставки відсотка, та до них застосовуються вимоги щодо зменшення корисності. Прибутки та збитки визнаються у складі прибутків та збитків у випадках припинення визнання, модифікації чи зменшення корисності.

Фінансові активи Групи, які оцінюються за амортизованою собівартістю, включають торгову дебіторську заборгованість, кредити, видані працівникам та інші необоротні фінансові активи, які включають депозитні сертифікати та державні облігації.

• Фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток

Фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки, які включають інструменти власного капіталу інших суб'єктів господарювання, визнаються у звітності за справедливою вартістю, а чисті зміни справедливої вартості визнаються у звіті про прибутки або збитки.

• Припинення визнання

Фінансовий актив (або, де можна застосувати, частину фінансового активу, або частину групи однорідних фінансових активів) закінчує визнання (у тому числі, виключається з консолідованого звіту Групи про фінансовий стан) коли:

- спливає строк дії договірних прав на грошові потоки від такого фінансового активу; або
- Група передала договірні права на одержання грошових потоків від активу, або взяла на себе договірне зобов'язання випла-

чувати третій стороні отримувати грошові потоки у повному об'ємі та без суттєвої затримки за «транзитною» угодою; та або (а) Група передала в основному усі ризики та вигоди від активу, або (б) Група не передала, але і не зберегла за собою практично усі ризики та вигоди від активу, але передала контроль на даний актив.

Якщо Група передає свої права на отримання грошових потоків від активу, або заключає «транзитну» угоду, вона проводить оцінку, чи зберегла вона усі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності. Якщо вона не передала, але і не зберегла в основному усі ризики та вигоди від активу, а також не передала контроль над активом, Група продовжує визнавати переданий актив у тій мірі, у якій вона продовжує свою участь у ньому. У цьому випадку Група також визнає відповідне зобов'язання. Переданий актив та відповідне зобов'язання оцінюються на основі, яка відображає права та зобов'язання Групи.

Подальша участь, яка приймає форму гарантії по переданому активу, оцінюється за меншою з величин: первісна балансова вартість активу, або максимальна величина відшкодування, яку Група вимушена буде виплатити.

• Зменшення корисності

Розкриття детальної інформації щодо зменшення корисності, в основному дебіторської заборгованості, наведена у Примітці 13.

Група визнає забезпечення під ОКЗ для усіх боргових інструментів, які не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. ОКЗ розраховується на основі різниці між договірними грошовими потоками, у відповідності до договорів, та всіма грошовими потоками, які Група очікує отримати, дисконтовані з використанням первісної ефективної процентної ставки, або її приблизного значення. Очікувані грошові потоки включають грошові потоки з продажу забезпечення, яке утримується, або інших механізмів підвищення кредитної якості, які є невід'ємною частиною договірних умов.

ОКЗ визнаються у два етапи. У випадку фінансових інструментів, для яких з початку первісного визнання кредитний ризик суттєво не збільшився, створюється оціночний резерв для ОКЗ по відношенню до кредитних збитків, які можуть виникнути унаслідок можливих дефолтів упродовж наступних 12 місяців (12 місячні ОКЗ). Для фінансових інструментів, для яких з початку первісного визнання кредитний ризик значно збільшився, створюється оціночний резерв для збитків, які очікуються протягом залишкового терміну дії такого фінансового інструменту, незалежно від строків настання дефолтів (ОКЗ за весь термін).

Для торгової дебіторської заборгованості, Група застосовує спрощений підхід до розрахунку резерву під ОКЗ. Відповідно, Група не відстежує зміни у кредитному ризику, а замість цього на кожну звітну дату визнає очікуваний резерв під збитки у сумі, рівній ОКЗ за весь строк. Група використовує матрицю оціночних резервів, спираючись на увесь минулий досвід, скоригований з урахуванням прогностичних факторів, специфічних для дебіторів та економічного середовища.

Група вважає, що по фінансовому інструменту відбувся дефолт, якщо договірні платежі прострочені більше, ніж на 180 днів. Проте, у деяких випадках, Група може також вважати, що по фінансовому активу відбувся дефолт, якщо внутрішня, або зовнішня інформація вказує, що існує низька ймовірність отримання усієї суми договірних виплат, які залишилися, без застосування механізмів підвищення кредитної якості. Фінансовий актив списується, якщо у Групи немає обґрунтованих очікувань відносно відшкодування договірних грошових потоків.

II) Фінансові зобов'язання

• Первісне визнання та оцінка

Фінансові зобов'язання класифікуються при первісному визнанні, як фінансові зобов'язання за справедливою вартістю через прибуток або збиток, кредити та позики, кредиторська заборгованість або похідні інструменти, класифіковані як інструменти

хеджування. Усі фінансові інструменти при первісному визнанні оцінюються по справедливій вартості та, у випадку кредитів та позик, та кредиторської заборгованості, за вирахуванням витрат по операціям.

Фінансові зобов'язання Групи включають торгіву та іншу кредиторську заборгованість, кредити та запозичення. Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років у Групі не було фінансових зобов'язань за справедливою вартістю через прибуток або збиток та деривативів, які визначені інструментами хеджування для ефективного хеджування.

Подальша оцінка

• Фінансові зобов'язання за амортизованою собівартістю (кредити та запозичення)

Ця категорія є найбільше значимою для Групи. Після первісного визнання, відсоткові кредити та позики оцінюються за амортизованою собівартістю використовуючи метод ефективної ставки відсотка. Прибутки та збитки визнаються у прибутках та збитках у випадку припинення визнання, а також по мірі нарахування ефективної відсоткової ставки.

Амортизаційні витрати розраховується з урахуванням дисконтів та премій, які є невід'ємними частинами ефективної ставки дисконтування. Амортизація ефективної відсоткової ставки включається до звіту про сукупний дохід.

У цю категорію, основним чином, відносяться відсоткові кредити та позики. Детальна інформація розкрита у Примітці 18.

• Припинення визнання

Визнання фінансового зобов'язання припиняється, коли зобов'язання погашено, анульовано або строк дії такого зобов'язання закінчився. Коли існуюче фінансове зобов'язання замінюється іншим зобов'язанням перед таким самим кредитором на суттєво інших умовах, або якщо умови існуючого зобов'язання були суттєво змінені, така заміна або модифікація тягне за собою припинення визнання існуючого зобов'язання та початок визнання нового зобов'язання. Різниця у їх ба-

лансовій вартості визнаються у прибутках чи збитках.

III) Взаємозалік фінансових інструментів

Фінансові активи та фінансові зобов'язання згортаються, а чиста сума подається у консолідованому звіті про фінансовий стан, коли наявне юридично забезпечене право на згортання визнаних сум, або коли є намір або погасити зобов'язання на нетто-основі, або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

Основні засоби

При Реорганізації із державного підприємства у акціонерне товариство активи, зокрема числі основні засоби, та зобов'язання повинні бути оцінені за справедливою вартістю. Оскільки Реорганізація вважається продовженням Групи як одного економічного суб'єкта господарювання керівництво вирішило відобразити ефект переоцінки основних засобів шляхом зміни облікової політики від моделі собівартості до моделі переоцінки. Станом на 1 грудня 2015 року, Група прийняла модель переоцінки для наступного відображення вартості основних засобів. Основні засоби відображаються у консолідованій фінансовій звітності за їх переоціненою вартістю, яка становить справедливую вартість на дату переоцінки 31 липня 2014 року, здійсненої професійними експертами з оцінки, за вирахуванням будь-якої подальшої накопиченої амортизації та наступних накопичених збитків від знецінення.

Навіть якщо немає відкритого ринку, щоб надати інформацію про ціноутворення стосовно продажу активу на дату оцінки, оцінка справедливої вартості має припускати, що операція відбувається на таку дату, розглянута з погляду учасника ринку, який утримує актив. Така уявна операція створює основу для оцінювання ціни продажу активу. Група визначає справедливую вартість активу, використовуючи припущення, які учасники ринку застосовували б при визначенні ціни на актив, припускаючи, що учасники ринку діють

в своїх економічних інтересах. До переоцінки основні засоби відображалися за собівартістю або доцільною вартістю, визначеною на дату переходу на МСФЗ (далі – «собівартість»), за винятком витрат на обслуговування, зменшену на накопичену амортизацію і накопичене зменшення корисності. Така собівартість включає вартість заміни частини основних засобів у разі задоволення критеріїв визнання у якості основних засобів.

Переоцінка здійснюється з достатньою регулярністю, щоб запобігти існуванню значних розбіжностей між балансовою та справедливою вартістю на дату консолідованої фінансової звітності. Будь-яка накопичена амортизація на дату переоцінки виключається з первісної вартості активу, а чиста вартість коригується до переоціненої вартості активу.

Зростання вартості основних засобів за рахунок переоцінки відображається як збільшення резерву переоцінки в капіталі, за винятком сторнування раніше списаних під час переоцінок сум, які відносяться до даного конкретного об'єкту, і які раніше було визнано як витрати. В такому випадку збільшення вартості визнається як дохід у консолідованому звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід в межах попередньої уцінки. Зменшення балансової вартості внаслідок переоцінки цих основних засобів визнається у складі витрат у розмірі, який перевищує суму резерву переоцінки (якщо такий є), створеного в результаті попередніх переоцінок даного активу. Зменшення відображається безпосередньо в іншому сукупному доході та капіталі у складі резерву переоцінки у розмірі наявної дооцінки, що стосується даного активу.

При подальшому продажу або вибутті переоцінених основних засобів відповідний залишок переоцінки у резерві переоцінки списується безпосередньо до нерозподіленого прибутку. При визнанні, об'єкти основних засобів поділяються на компоненти, що являють собою об'єкти зі значною вартістю, які можуть амортизуватись окремо. Вартість капітальних ремонтів також відображається у розрізі компонентів основного засобу. Більшість запасних частин та резервного обладнання визнаються як активи, коли очікуваний термін їх використання складає більш ніж один звітний період.

Витрати на ремонти та технічне обслуговування визнаються в тому періоді, в якому були понесені. Суттєві капітальні ремонти та модернізації капіталізуються, а замінені об'єкти виводяться з експлуатації. Прибутки та збитки, що виникають при виведенні основних засобів з експлуатації відображаються в консолідованому звіті про сукупний дохід в тому періоді, в якому вони були понесені.

Оцінка залишкових строків корисного використання проводиться на регулярній основі з щорічним переглядом для більшості об'єктів. Зміни до оцінок обліковуються достроково. Амортизація починає нараховуватися з дати, коли об'єкт готовий до експлуатації. Земля, як об'єкт основних засобів, не амортизується.

Амортизація розраховується прямолінійним методом протягом визначеного строку корисного використання, який наведено в таблиці:

Група основних засобів	Строк корисного використання
Будівлі, споруди та інфраструктура	9-80 років
Земляне полотно та верхня будова колії	6-83 років
Локомотиви	5-32 років
Вагони	5-45 років
Машини, обладнання, інструменти та інші основні засоби	3-30 років
Транспортні засоби	3-18 років

Припинення визнання основних засобів відбувається при вибутті або у випадку, коли в майбутньому не очікується отримання економічної вигоди від використання або реалізації певного активу. Прибуток або збиток, що виникає в результаті припинення визнання активу (розрахований як різниця між чистими надходженнями від вибуття і балансовою вартістю активу), включається до консолідованого звіту про сукупний дохід у звітному році, в якому визнання активу було припинене.

• Об'єкти соціальної інфраструктури

До складу основних засобів включені об'єкти соціальної інфраструктури та інші не виробничі активи (так звані «соціальні активи»). На думку керівництва, витрати, понесені у зв'язку з придбанням або будівництвом таких активів, мають право визнаватися як активи на тій підставі, що такі витрати можуть опосередковано вплинути на надходження грошових коштів та їхніх еквівалентів Групи через зменшення витоків грошових коштів, пов'язаних, головним чином, з витратами на виплату заробітної плати. По суті такі не виробничі активи використовуються Групою для надання благ своїм працівникам додатково до заробітної плати у грошовій формі.

• Незавершене будівництво

Об'єкти незавершеного будівництва капіталізуються як окремий компонент основних засобів. При завершенні будівництва вартість переноситься у відповідну групу основних засобів. Незавершене будівництво не амортизується.

Зменшення корисності нефінансових активів

На кожну звітну дату Група проводить оцінку наявності ознак можливого зменшення корисності активу. За наявності таких ознак чи необхідності проведення щорічного тестування на предмет знецінення, Група визначає очікувану вартість відшкодування активу. Очікувана вартість відшкодування

активу є більшою з двох величин: справедливої вартості активу або групи активів, що генерують грошові потоки, за вирахуванням витрат на реалізацію та вартості використання активу, окрім випадків, коли актив не генерує грошові потоки, які значною мірою є незалежними від грошових потоків, що їх генерують інші активи або групи активів. У випадках, коли балансова вартість активу перевищує його очікувану вартість відшкодування, вважається що корисність активу зменшилась і його балансова вартість списується до очікуваної вартості відшкодування.

При оцінці вартості використання активу очікувані потоки грошових коштів дисконтуються до їх теперішньої вартості із застосуванням ставки дисконту до оподаткування, що відображає поточні ринкові оцінки вартості грошових коштів у часі та ризики, пов'язані з таким активом. Збитки від зменшення корисності активів, які не були переоцінені, що використовуються в операційній діяльності, визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід. Проте, збиток від зменшення корисності щодо активу, який було переоцінено, визнається безпосередньо в іншому сукупному доході та резерві дооцінки активу в межах, що не перевищує суму такої дооцінки, визнаної для цього активу.

На кожну звітну дату здійснюється оцінка наявності ознак того, що збиток від зменшення корисності активу визнаний у попередні періоди, вже не існує або зменшився. При наявності таких ознак, вартість відшкодування активу переоцінюється. Попередньо визнаний збиток від зменшення корисності активу сторнується, тільки при наявності змін в оцінках використаних для визначення вартості відшкодування активу з моменту, коли останній збиток від зменшення корисності був визнаний. У такому випадку балансова вартість активу збільшується до вартості його відшкодування. Збільшена балансова вартість активу не може перевищувати балансову вартість активу,

що була б визначена за мінусом амортизації, якщо збитки від зменшення корисності не були б визнані в попередніх роках. Сторнування збитків від зменшення корисності активів відображається в консолідованому звіті про фінансові результати. Внаслідок такого сторнування амортизаційні відрахування коригуються в наступних періодах для того, щоб розподілити переоцінену балансову вартість активу, за мінусом залишкової вартості, на систематичній основі протягом залишкового періоду його корисного використання.

Запаси

Запаси, в більшій мірі, складаються з запасних частин, матеріалів, інструментів та пального. Запаси відображаються за меншою з двох величин: собівартістю та чистою вартістю реалізації. Собівартість розраховується за методом ФІФО: «собівартість перших за часом надходжень запасів».

Витрати на позики

Витрати на позики, які безпосередньо стосуються придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, включаються до вартості цього активу, в іншому випадку витрати на позики відображаються у складі прибутків та збитків в тому періоді, коли вони були понесені. Кваліфікований актив – це актив, який потребує значних затрат часу для підготовки його до використання за призначенням або реалізації.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають в себе кошти на банківських рахунках, депозити до запитання, готівкові кошти та короткострокові високоліквідні інвестиції зі строком погашення до трьох місяців чи менше, які в будь-який час можна обміняти на визначену суму грошових коштів і які не мають значного ризику зміни вартості.

Для цілей консолідованого звіту про рух грошових коштів, грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти та їх еквіваленти, як зазначено вище.

Торгова та інша кредиторська заборгованість

Торгова та інша кредиторська заборгованість спочатку визнається та відображається за справедливою вартістю за вирахуванням витрат безпосередньо пов'язаних з відповідними операціями. В подальшому торгова та інша кредиторська заборгованість відображається за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Забезпечення

Забезпечення визнається тоді, коли Група має теперішнє зобов'язання (юридичне або конструктивне) внаслідок минулої події, та існує ймовірність, що для погашення зобов'язання знадобиться вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, і сума зобов'язання може бути достовірно оцінена. Коли вплив зміни вартості грошей у часі є суттєвим, сума забезпечення визначається шляхом дисконтування із застосуванням ставки дисконту до оподаткування, що відображає ризики властиві певному зобов'язанню. При застосуванні дисконтування, збільшення суми забезпечення, що відображає проходження часу, визнається як фінансові витрати.

Умовні зобов'язання та активи

Умовні зобов'язання не визнаються у консолідованій фінансовій звітності. Вони розкриваються у примітках до консолідованої фінансової звітності, крім тих випадків, коли ймовірність вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, є незначною. Умовні активи не визнаються у консолідованій фінансовій звітності, але інформація про них розкривається у примітках у тому випадку,

якщо існує значна ймовірність одержання економічної вигоди.

Винагороди працівникам

Група бере участь у державній пенсійній програмі з визначеними виплатами, яку засновано у законодавчому порядку, участь у якій є обов'язковою для усіх компаній, що мають робочі місця з особливо шкідливими та важкими умовами праці (Список 1 та Список 2). Зобов'язання Групи за даною програмою виплат формуються поступово, протягом усього періоду трудової діяльності працівника на атестованому у встановленому порядку робочому місці, що дає право на отримання пільгової пенсії.

Крім того, у Групи діють інші програми з визначеною виплатою, які здійснюються у термін більше 12 місяців після закінчення звітного періоду, та підлягають оцінюванню актуарним методом. До таких програм Групи відносяться виплати по закінченні трудової діяльності, такі як одноразові виплати при виході на пенсію, а також інші довгострокові виплати працівникам, такі як виплати до ювілейних дат, визначені галузевою угодою, у сфері залізничного транспорту та колективним договором.

Група здійснює поточні відрахування до Державного пенсійного фонду. Внески розраховуються як певний встановлений законодавством відсоток від загальної суми заробітної плати. Група не має ані юридичного ані конструктивного зобов'язання здійснювати подальші внески щодо заробітної плати. Зобов'язання за внесками виникає разом із зобов'язанням з заробітної плати. Вказані витрати за внесками відносяться до того ж періоду, що й відповідна сума заробітної плати.

Оренда

Група оцінює чи є договір орендою, або чи містить він оренду, на початку дії договору. Договір є орендним або містить оренду, якщо він передає право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію.

Група як орендар

Група застосовує єдиний підхід до визнання та оцінки для всіх видів оренди, крім короткострокової оренди та оренди малоцінних активів. Група визнає орендне зобов'язання для здійснення лізингових платежів та активи з права користування, що представляють собою право користування базовими активами.

• Актив з права користування

Група визнає актив з права користування на дату початку оренди (тобто дату, коли базовий актив буде доступний для використання). Актив з права користування, оцінюється за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від зменшення корисності та коригується на ефект переоцінки зобов'язань з оренди. Собівартість активу з права користування складається з суми первісної оцінки орендного зобов'язання, будь-яких орендних платежів, здійснених на, або до дати початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди. Визнані активи з права користування об'єктом амортизуються на прямолінійній основі протягом меншого з очікуваних строків: корисного використання або строку оренди. Активи права користування підлягають знеціненню.

• Орендне зобов'язання

На дату початку оренди орендар оцінює орендне зобов'язання за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на таку дату. Орендні платежі, включені в оцінку орендного зобов'язання, складаються з наступних платежів за право використання базового активу протягом строку оренди, які

не були сплачені на дату початку оренди:

- фіксовані платежі (за вирахуванням будь-яких стимулів до оренди, що підлягають отриманню);
- зміні орендні платежі, які залежать від індексу чи ставки, первісно оцінені з використанням такого індексу чи ставки на дату початку оренди, сум, що, як очікується, будуть сплачені орендарем за гарантіями ліквідаційної вартості;
- ціну виконання можливості придбання, якщо орендар обґрунтовано впевнений у тому, що він скористається такою можливістю;
- платежі в рахунок штрафів за припинення оренди, якщо строк оренди відображає реалізацію орендарем можливості припинення оренди.

Змінні орендні платежі, які не залежать від індексу чи ставки, визнаються у тому періоді, у якому сталася подія чи умови, які спричинили здійснення таких платежів.

Орендні платежі дисконтуються, застосовуючи припустиму ставку відсотка в оренді, якщо таку ставку можна легко визначити. Якщо таку ставку не можна легко визначити, то орендар застосовує ставку додаткових запозичень орендаря.

Після дати початку оренди, сума орендного зобов'язання збільшується на суму нарахованих відсотків та зменшується за рахунок здійснення лізингових платежів. Крім того, балансова вартість зобов'язань з оренди переоцінюється, якщо є модифікація, зміна строку оренди, зміна суттєвих фіксованих лізингових платежів або зміна оцінки варіанту придбання базового активу.

• **Короткострокова оренда та оренда малоцінних активів**

Група застосовує виключення практичного характеру від визнання щодо своєї короткострокової оренди (тобто оренди терміном до 12 місяців від дати початку та не містить опції придбання). Група також застосовує дане виключення щодо оренди малоцінних активів. Орендар визнає орендні платежі,

пов'язані з такою орендою, як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди.

• **Група як орендодавець**

Оренда класифікується як операційна оренда, якщо вона не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив. Доходи від оренди, обліковуються прямолінійно на умовах оренди та включаються до доходів Групи у консолідованому звіті про сукупний дохід через його операційний характер. Орендодавець додає первісні прямі витрати, понесені при укладанні договору про операційну оренду, до балансової вартості базового активу та визнає їх, як витрати протягом строку оренди на такій самій основі, як дохід від оренди. Умовні орендні платежі визнаються доходом у тому періоді, в якому вони були отримані.

Дохід від договорів з клієнтами

Дохід від договорів з клієнтами визнається, коли контроль над товарами або послугами передається клієнту і оцінюється в сумі, що відображає відшкодування, право на яке Група розраховує отримати в обмін на ці товари або послуги.

Дохід відображається за вирахуванням податку на додану вартість та знижок та після елімінації внутрішньогрупової реалізації у межах Групи.

Група дійшла висновку, що як правило, вона виступає у якості принципала в укладених з нею договорах, оскільки вона, зазвичай, контролює товари або послуги, перш ніж передати їх клієнту.

Група визнає доходи від перевезення вантажів та пасажирських перевезень, які задовольняються з плином часу, використовуючи метод за результатами, вимірюючи ступінь надання послуги до повного задоволення цього зобов'язання щодо виконання, пропорційно періоду надання послуг.

Дохід від реалізації готової продукції визнається в момент часу, коли контроль над активом передається замовнику, як прави-

ло, при поставці товару.

Група розглядає, чи є в договорі інші обіцянки, які є окремими зобов'язаннями щодо виконання, на які має бути розподілена частина ціни угоди (наприклад, гарантії, бали лояльності клієнтів). При визначенні ціни операції з продажу готової продукції Група розглядає вплив змінної компенсації, наявність значних компонентів фінансування, безготівкового розрахунку, а також винагороду, що підлягає сплаті клієнту (якщо така є).

Як правило, Група отримує короткострокові аванси від своїх клієнтів. Використовуючи практичний прийом, який передбачено в МСФЗ (IFRS) 15, Група не коригує обіцяну суму відшкодування на ефект значного компонента фінансування, якщо на момент укладення договору вона очікує, що період між передачею обіцяної готової продукції або послуги клієнту і оплатою від клієнта буде один рік або менше.

• Обмін послугами подібного характеру та вартості

Послуги з перевезень та інші послуги, що надаються іноземним перевізникам Групою, погашаються через операції взаємозаліку з контрагентами. В цілому, взаємозалік здійснюється шляхом обміну послугами подібного характеру та вартості, що не вважається операцією, яка призводить до виникнення доходу. Такі операції обліковуються на нетто основі.

Залишки за договорами

• Договірні активи

Договірний актив – це право суб'єкта господарювання на компенсацію в обмін на товари або послуги, які суб'єкт господарювання передав клієнтові. Якщо Група виконує передачу товарів та послуг клієнту до того, як клієнт сплатить компенсацію або до того, як настане дата сплати, розмір договірних активів визнається у сумі отриманої компенсації, яка є умовною.

• Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість – це право Групи на компенсацію, яке є безумовним (наприклад, якщо для того, щоб настала дата сплати такої компенсації, необхідний лише плин часу). Зверніться до облікової політики фінансових активів у розділі Фінансові активи.

• Договірне зобов'язання

Договірне зобов'язання – зобов'язання передати товари або послуги клієнтові, за які суб'єкт господарювання отримав компенсацію (або настав строк сплати такої суми) від клієнта. Якщо клієнт сплачує компенсацію до того, як Група передає товари або послуги клієнту, договірне зобов'язання визнається, на дату здійснення оплати чи дату, коли оплата має бути здійснена (залежно від того, яка дата раніше). Договірне зобов'язання визнаються як дохід, коли Група виконує свої зобов'язання за договором.

Податки

• Поточний податок на прибуток

Поточні податкові активи та зобов'язання за поточний і попередній періоди оцінюються за вартістю, що очікується до відшкодування податковими органами або до сплати податковим органам, згідно з українським податковим законодавством. Ставки податку та податкове законодавство, що використовуються для розрахунку цієї суми, – є такі, що були офіційно чи фактично прийняті на звітну дату.

• Відстрочений податок на прибуток

Відстрочений податок на прибуток нараховується за методом зобов'язань станом на дату складання балансу по всіх тимчасових різницях між податковою базою активів і зобов'язань та їх балансовою вартістю, відображеною для цілей фінансової звітності.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються за всіма оподатковуваними тимчасовими різницями, крім:

- ситуацій, коли відстрочене податкове зо-

бов'язання виникає в результаті первісного визнання гудвілу або активу чи зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням бізнесу, і яке на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток;

- оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні та асоційовані підприємства, якщо материнська компанія може контролювати час сторнування тимчасової різниці й існує ймовірність, що тимчасова різниця не буде сторнована в найближчому майбутньому.

Відстрочені податкові активи визнаються за всіма неоподатковуваними тимчасовими різницями і невикористаним податковим кредитом і податковими збитками, перенесеними на наступні періоди, якщо існує ймовірність отримання оподаткованого прибутку, відносно якого можна застосувати неоподатковувану тимчасову різницю, а також податковий кредит та невикористані податкові збитки, окрім випадків коли:

- відстрочений податковий актив, що стосується неоподатковуваних тимчасових різниць, виникає в результаті первісного визнання активу або зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням підприємств, і який на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток;
- відносно оподатковуваних тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями в дочірні і асоційовані підприємства, відстрочені податкові активи визнаються, тільки якщо існує ймовірність сторнування тимчасових різниць у найближчому майбутньому і буде отриманий прибуток, що підлягає оподаткуванню відносно якого можна застосувати тимчасову різницю.

Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на дату складання балансу і зменшується, якщо більше не існує ймовірності отримання достатнього оподаткованого прибутку, який дозволив

би реалізувати частину або всю суму такого відстроченого податкового активу. Невизнані раніше відстрочені податкові активи переоцінюються на дату балансу і визнаються тоді, коли виникає вірогідність отримання в майбутньому оподаткованого прибутку, що дає можливість реалізувати відстрочений податковий актив.

Відстрочені податкові активи і зобов'язання визначаються за ставками податку, застосування яких очікується при реалізації активу або погашенні зобов'язання, на основі податкових ставок (і положень податкового законодавства), що діють на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток, що стосується статей іншого сукупного доходу або тих, які визнаються безпосередньо у складі капіталу, визнається у складі іншого сукупного доходу або безпосередньо у складі капіталу, а не у складі прибутків та збитків.

Відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання підлягають взаємозаліку за наявності повного юридичного права зарахувати поточні податкові активи в рахунок поточних податкових зобов'язань, якщо вони відносяться до податків на прибуток, нарахованих тим самим податковим органом на той самий суб'єкт господарювання.

• Податок на додану вартість

Доходи, витрати та активи визнаються за вирахуванням суми податку на додану вартість (ПДВ), крім таких випадків:

- ПДВ, що виникає при придбанні активів чи послуг, не підлягає відшкодуванню податковими органами. В такому випадку ПДВ визнається як частина витрат на придбання активу або частина витратної статті, залежно від обставин;
- дебіторська і кредиторська заборгованість, що відображається з урахуванням суми ПДВ.

Чиста сума податку на додану вартість, що підлягає відшкодуванню податковими органами або сплачується їм, включається

до статей консолідованого звіту про фінансовий стан – Податки до відшкодування, крім податку на прибуток/Інші податкові зобов'язання, крім податку на прибуток.

Розподіл прибутку та дивіденди

Рішення про розподіл чистого прибутку Товариства та розмір річних дивідендів приймається Загальними зборами Товариства з урахуванням вимог, передбачених законодавством України. Дивіденди визнаються як зменшення капіталу в тому періоді, в якому вони були оголошені, з одночасним визнанням зобов'язання за розрахунками по сплаті дивідендів. Дивіденди, оголошені після звітної дати, розглядаються як подія після звітної дати відповідно до МСБО 10 «Події після звітного періоду», та інформація про них розкривається відповідним чином. Дивіденди, що підлягають обов'язковому нарахуванню згідно чинного законодавства, нараховуються станом на звітну дату у складі поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з учасниками.

7. Стандарти та тлумачення випущені, але які не набрали чинності

Нижче наводяться стандарти та тлумачення, які були випущені, але ще не набрали чинності на дату випуску консолідованої фінансової звітності Групи. Група має намір застосувати ці стандарти та тлумачення з дати набрання ними чинності, та очікується, що ці стандарти та зміни не матимуть істотного впливу на консолідовану фінансову звітність Групи.

Стандарти та тлумачення	Дата набрання чинності
Реформа базової процентної ставки – Етап 2 – Зміни до МСФЗ 9, МСБО 39, МСФЗ 7, МСФЗ 4 та МСФЗ 16	1 січня 2021 року
Поправки до МСФЗ (IFRS) 3 – «Посилання на концептуальні основи»	1 січня 2022 року
Поправки до МСФО (IAS) 16 – «Основні засоби: надходження до використання за призначенням»	1 січня 2022 року
Поправки до МСФО (IAS) 37 – «Обтяжливі договори – затрати на виконання договору»	1 січня 2022 року
Поправки до МСФЗ (IFRS) 1 – «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» – дочірня компанія, яка вперше застосовує Міжнародні стандарти фінансової звітності	1 січня 2022 року
Поправки до МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» – комісійна винагорода при проведенні «теста 10 %» у випадку закінчення визнання фінансового зобов'язання	1 січня 2022 року
Поправки до МСФО (IAS) 41 «Сільське господарство» – оподаткування при оцінці справедливої вартості	1 січня 2022 року
МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти»	1 січня 2023 року
Поправки до МСБО (IAS) 1 «Класифікація зобов'язань як короткострокові чи довгострокові»	1 січня 2023 року
Поправки до МСФЗ (IFRS) 10 та МСБО (IAS) 28 – «Продажі та внески активів між інвестором та його асоційованим або спільним підприємством»	Термін не визначено

8. Інформація за сегментами

У цілях управління, Група розподілена на бізнес-підрозділи, виходячи з послуг, що надаються, і складається з таких п'яти звітних операційних сегментів:

- Сегмент «Вантажні перевезення» включає послуги з вантажних перевезень, що надаються Групою.
- Сегмент «Міжміські пасажирські перевезення» включає в себе послуги з міжрегіональних пасажирських перевезень, що надаються Групою.
- Сегмент «Приміські пасажирські перевезення» включає в себе послуги з перевезень пасажирів в межах одного регіону.
- Сегмент «Допоміжна діяльність» в основному, включає в себе діяльність окремих структурних підрозділів Регіональних філій та філій Товариства, які виробляють продукцію та надають послуги для власного споживання в межах Товариства, а також для реалізації третім сторонам, що не входять до складу Групи. Сегмент «Допоміжна діяльність» виробляє промислову продукцію, та надає послуги, пов'язані з вантажними перевезеннями, приміськими пасажирськими перевезеннями, будівництвом, реконструкцією та модернізацією залізничного полотна та транспортної інфраструктури, ремонтами та технічним обслуговуванням різних видів залізничного обладнання тощо. Передача продукції (робіт, послуг) між структурними підрозділами однієї філії та між філіями в межах Товариства вважається внутрішнім оборотом і відображається як перерозподіл витрат (рядок «Витрати, перерозподілені між іншими сегментами») без відображення на рахунках обліку доходів (за винятком певних видів операцій). Сегмент, що отримує перерозподілені витрати, відображає їх у категорії «Інші операційні витрати».

Операції сегмента «Допоміжна діяльність» не потребують розкриття в якості окремих

сегментів, оскільки є індивідуально несуттєвими. У зв'язку з тим, що дані операції мають різні індивідуальні економічні характеристики, вони не можуть бути включені в перелічені вище інші операційні сегменти.

- «Всі інші сегменти» включає в себе послуги з ремонту та технічного обслуговування рухомого складу та інші послуги, що надаються дочірніми підприємствами Товариства.

Правління, як головний керівник операційних рішень, здійснює моніторинг операційних результатів діяльності кожного з підрозділів окремо для цілей прийняття рішень про розподіл ресурсів і оцінки результатів їх діяльності та не здійснює моніторинг балансів активів та зобов'язань відповідних сегментів, оскільки такі суми презентуються управлінському персоналу на нерегулярній основі. Результати діяльності сегментів оцінюються на основі їх операційного прибутку або збитків, їх оцінка здійснюється відповідно до оцінки операційного прибутку або збитків в управлінській звітності, що відрізняються від консолідованої фінансової звітності, підготовленої відповідно до МСФЗ, оскільки управлінський облік базується на управлінських показниках. Результат операційних сегментів не враховують вплив деяких МСФЗ коригувань, які можуть вважатися необхідними для приведення управлінської звітності у відповідність до консолідованої фінансової звітності за МСФЗ.

Практично всі операційні активи Групи знаходяться на території України, і більшість послуг, що надаються Групою, надаються на території України.

Доходи сегмента являють собою доходи, що безпосередньо можуть бути віднесені до сегмента, враховуючи як продаж зовнішнім покупцям, так і операції з іншими сегментами. Доходи сегмента не включають процентні доходи, доходи від курсових різниць, зміни справедливої вартості та зменшення від переоцінки активів/доходів від сторнування попередньо визнаного зменшення, доходи

від вибуття основних засобів, інші доходи.

Витрати сегмента являють собою витрати, які безпосередньо можуть бути віднесені на діяльність даного сегмента, та витрати, які можуть бути розподілені на систематичній основі, з урахуванням витрат, що пов'язані як з продажем зовнішнім покупцям, так і операціями з іншими сегментами.

Операційний результат сегмента розраховується як різниця між доходами сегмента і витратами сегмента. Ціни щодо операцій між операційними сегментами встановлюються на комерційній основі, аналогічно операціям з третіми сторонами, за винятком операцій з передачі електроенергії.

8. Інформація за сегментами (продовження)

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	Вантажні перевезення				Міжміські пасажирські перевезення		
	Разом, в т.ч.	Інфра-структурна складова	Локомотивна складова	Вагонна складова	Разом, в т.ч.	Інфра-структурна складова	Вагонна складова
Доходи від реалізації зовнішнім покупцям	65 330 079	39 724 844	20 717 801	4 887 434	3 679 552	1 352 588	2 326 964
Доходи від реалізації іншим сегментам	–	–	–	–	–	–	–
Всього доходи від реалізації	65 330 079	39 724 844	20 717 801	4 887 434	3 679 552	1 352 588	2 326 964
Витрати на персонал	(26 009 768)	(19 886 593)	(5 833 199)	(289 976)	(6 172 574)	(2 993 180)	(3 179 394)
Амортизація	(8 712 259)	(5 812 275)	(790 291)	(2 109 693)	(1 891 771)	(965 595)	(926 176)
Електроенергія	(5 776 983)	(704 562)	(5 056 637)	(15 784)	(919 369)	(848 600)	(70 769)
Пальне	(4 245 852)	(397 628)	(3 831 223)	(17 001)	(469 802)	(413 699)	(56 103)
Матеріали, ремонт та обслуговування	(4 760 841)	(3 197 147)	(1 281 138)	(282 556)	(803 902)	(476 012)	(327 890)
Інші операційні витрати	(4 712 773)	(4 196 766)	(439 999)	(76 008)	(988 005)	(409 471)	(578 534)
Витрати, перерозподілені між іншими сегментами*	–	–	–	–	–	–	–
Операційний результат сегменту	11 111 603	5 529 873	3 485 314	2 096 416	(7 565 871)	(4 753 969)	(2 811 902)

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	Приміські пасажирські перевезення	Допоміжна діяльність*	Всі інші сегменти	Сума всього по сегментам	Нерозподілені елементи	Елімінації (А)	Коригування (В)	Всього
Доходи від реалізації зовнішнім покупцям	453 467	5 457 970	843 220	75 764 288	–	–	(472 728)	75 291 560
Доходи від реалізації іншим сегментам	–	1 584 429	8 861 337	10 445 766	–	(10 445 766)	–	–
Всього доходи від реалізації	453 467	7 042 399	9 704 557	86 210 054	–	(10 445 766)	(472 728)	75 291 560
Витрати на персонал	(3 100 645)	(5 827 014)	(998 048)	(42 108 049)	(920 316)	656 226	1 255 770	(41 116 369)
Амортизація	(754 197)	(918 207)	(99 450)	(12 375 884)	(579 166)	24 171	144 096	(12 786 783)
Електроенергія	(576 177)	(1 004 028)	(6 903 487)	(15 180 044)	(44 688)	7 627 904	–	(7 596 828)
Пальне	(303 357)	(407 422)	(38 066)	(5 464 499)	(18 389)	26 998	–	(5 455 890)
Матеріали, ремонт та обслуговування	(518 667)	(310 396)	(1 242 699)	(7 636 505)	(171 540)	3 254 359	217 877	(4 335 809)
Інші операційні витрати	(576 363)	(1 383 579)	(189 626)	(7 850 346)	(7 602 055)	2 830 057	9 864 307	(2 758 037)
Витрати, перерозподілені між іншими сегментами*	–	3 973 949	–	3 973 949	–	(3 973 949)	–	–
Операційний результат сегменту	(5 375 939)	1 165 702	233 181	(431 324)	(9 336 154)	–	11 009 322	1 241 844

* Правління як головний орган прийняття рішень вважає таке подання «Міжсегментних витрат» відповідним, оскільки сегмент «Допоміжна діяльність» виробляє свою продукцію, роботи та послуги для внутрішньогрупових цілей, тому його діяльність оцінюється головним чином на основі фактичних витрат та їх структури, а не за рівнем доходів.

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року	Вантажні перевезення				Міжміські пасажирські перевезення		
	Разом, в т.ч.	Інфра- структурна складова	Локомотив- на складова	Вагонна складова	Разом, в т.ч.	Інфра- структурна складова	Вагонна складова
Доходи від реалізації зовнішнім покупцям	73 288 883	40 730 787	21 931 962	10 626 134	9 161 651	3 989 997	5 171 654
Доходи від реалізації іншим сегментам	-	-	-	-	-	-	-
Всього доходи від реалізації	73 288 883	40 730 787	21 931 962	10 626 134	9 161 651	3 989 997	5 171 654
Витрати на персонал	(24 895 049)	(18 940 739)	(5 679 111)	(275 199)	(8 266 506)	(4 422 358)	(3 844 148)
Амортизація	(8 546 094)	(6 064 464)	(672 315)	(1 809 315)	(1 653 733)	(718 166)	(935 567)
Електроенергія	(5 735 822)	(577 775)	(5 140 903)	(17 144)	(1 659 893)	(1 577 081)	(82 812)
Пальне	(5 660 264)	(445 354)	(5 193 613)	(21 297)	(1 180 273)	(1 089 893)	(90 380)
Матеріали, ремонт та обслуговування	(3 665 252)	(2 250 005)	(1 103 210)	(312 037)	(1 097 600)	(590 652)	(506 948)
Інші операційні витрати	(5 335 006)	(4 906 831)	(277 515)	(150 660)	(1 575 398)	(742 397)	(833 001)
Витрати, перерозподілені між іншими сегментами*	-	-	-	-	-	-	-
Операційний результат сегменту	19 451 396	7 545 619	3 865 295	8 040 482	(6 271 752)	(5 150 550)	(1 121 202)

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року	Приміські пасажирські перевезення	Допоміжна діяльність*	Всі інші сегменти	Сума всього по сегментам	Нероз- поділені елементи	Елімінації (А)	Коригуван- ня (В)	Всього
Доходи від реалізації зовнішнім покупцям	766 052	7 256 752	650 202	91 123 540	-	-	(771 221)	90 352 319
Доходи від реалізації іншим сегментам	-	1 123 870	9 588 466	10 712 336	-	(10 712 336)	-	-
Всього доходи від реалізації	766 052	8 380 622	10 238 668	101 835 876	-	(10 712 336)	(771 221)	90 352 319
Витрати на персонал	(3 783 470)	(6 474 699)	(858 674)	(44 278 398)	(1 074 809)	730 614	566 385	(44 056 208)
Амортизація	(688 569)	(967 590)	(60 604)	(11 916 590)	(581 867)	51 782	43 980	(12 402 695)
Електроенергія	(824 432)	(875 445)	(8 005 347)	(17 100 939)	(27 111)	8 500 784	142 495	(8 484 771)
Пальне	(678 981)	(810 837)	(38 887)	(8 369 242)	(39 062)	34 340	136 472	(8 237 492)
Матеріали, ремонт та обслуговування	(636 993)	(384 995)	(1 159 851)	(6 944 691)	(85 066)	1 495 878	3 787	(5 530 092)
Інші операційні витрати	(705 165)	(2 031 472)	(193 284)	(9 840 325)	(2 855 439)	4 864 977	4 785 166	(3 045 621)
Витрати, перерозподілені між іншими сегментами*	-	4 966 039	-	4 966 039	-	(4 966 039)	-	-
Операційний результат сегменту	(6 551 558)	1 801 623	(77 979)	8 351 730	(4 663 354)	-	4 907 064	8 595 440

*Правління як головний орган прийняття рішень вважає таке подання «Міжсегментних витрат» відповідним, оскільки сегмент «Допоміжна діяльність» виробляє свою продукцію, роботи та послуги для внутрішньогрупових цілей, тому його діяльність оцінюється головним чином на основі фактичних витрат та їх структури, а не за рівнем доходів.

8. Інформація за сегментами (продовження)

(А) Доходи та маржа по операціям між сегментами виключаються під час консолідації.

(В) Операційний результат кожного операційного сегмента не включав коригування, що являють собою різницю між основою складання управлінської звітності та обліковою політикою Групи за МСФЗ за 2020 та 2019 роки.

Оскільки Група продовжує свою операційну трансформацію, керівництво вважає, що додатковий розділ на інфраструктурну, локомотивну та вагону складову у сегменті вантажних перевезень, а також розкриття інфраструктурної та вагонної складових у сегменті міжміські пасажирські перевезення необхідне для аналізу результатів діяльності Групи та подальшої реорганізації.

Група доповнила розкриття інформації за сегментами у 2020 році, зробивши поділ доходів та витрат на локомотивну складову, де такий поділ можливо практично розмежувати. Презентація інформації за сегментами за 2019 рік була доповнена відповідно для забезпечення порівнюваності.

Узгодження прибутку/(збитку) до оподаткування:

	2020 рік	2019 рік
Всього скоригований результат за сегментами	1 241 844	8 595 440
Статті не включені до витрат сегментів		
Витрати з податків, крім податку на прибуток	(3 909 367)	(4 229 621)
Витрати на соціальне забезпечення	(381 991)	(543 395)
Зміна забезпечення	(95 348)	(104 091)
Інші операційні доходи	637 891	1 081 671
Зміна в залишках готової продукції та незавершеного виробництва	(252 026)	19 589
Інші витрати	(51)	(918 121)
Інші доходи	349 099	143 058
Фінансові доходи	190 406	259 506
Фінансові витрати	(4 237 041)	(3 844 992)
Чистий прибуток від курсових різниць	(5 485 530)	4 325 567
Частка в прибутку асоційованих підприємств	7 807	78 736
(Збиток)/прибуток до оподаткування	(11 934 307)	4 863 347

9. Основні засоби

Зміни в статті основні засоби, включаючи активи в формі права користування, були такими:

	Земельні ділянки	Будівлі, споруди та інфраструктура	Земляне полотно та верхня будова колії	Локомотиви	Вагони
Первісна вартість / переоцінена сума					
На 1 січня 2020 року	45 686 886	66 351 514	102 440 271	29 251 369	43 714 966
Надходження	–	1 065	14 164	–	–
Переміщення	2 541	704 041	1 999 297	1 854 068	2 511 017
Вибуття	–	(71 547)	(64 731)	(7 159)	(598 376)
Перекласифікація з/до активів неконтрольованих територій (Примітка 2)	–	–	–	–	470
Переведено до активів, утримуваних для продажу	–	–	–	–	–
Інші зміни	–	206	(543)	(20)	(196)
На 31 грудня 2020 року	45 689 427	66 985 279	104 388 458	31 098 258	45 627 881
Накопичена амортизація					
На 1 січня 2020 року	–	16 552 119	25 264 652	9 905 676	18 478 769
Амортизація	–	2 670 136	3 804 994	1 295 212	3 445 878
Вибуття	–	(15 891)	(29 073)	(2 173)	(419 914)
Перекласифікація з/до активів неконтрольованих територій (Примітка 2)	–	–	–	–	–
Інші зміни	–	(208)	(78)	(9)	(161)
На 31 грудня 2020 року	–	19 206 156	29 040 495	11 198 706	21 504 572
Чиста балансова вартість					
На 1 січня 2020 року	45 686 886	49 799 395	77 175 619	19 345 693	25 236 197
На 31 грудня 2020 року	45 689 427	47 779 123	75 347 963	19 899 552	24 123 309

	Машини, обладнан- ня та ін- струменти	Транспорт- ні засоби	Інші основ- ні засоби	Незаверше- не будів- ництво та не встанов- лене об- ладнання	Всього
Первісна вартість / переоцінена сума					
На 1 січня 2020 року	18 230 586	4 057 311	423 948	8 365 492	318 522 343
Надходження	8 448	–		9 248 031	9 271 708
Переміщення	1 040 732	17 300	69 380	(8 198 376)	–
Вибуття	(2 962)	(7 616)	(8 506)	(248 224)	(1 009 121)
Перекласифікація з/до активів неконтр- ольованих територій (Примітка 2)	(129)	(46)	–	–	295
Переведено до активів, утримуваних для продажу	–	–	–	(96 162)	(96 162)
Інші зміни	1 659	(5 259)	–	–	(4 153)
На 31 грудня 2020 року	19 278 334	4 061 690	484 822	9 070 761	326 684 910
Накопичена амортизація					
На 1 січня 2020 року	8 965 627	2 523 093	246 198	2 031 050	83 967 184
Амортизація	1 554 673	151 401	50 859	–	12 973 153
Вибуття	(2 596)	(7 192)	(4 443)	–	(481 282)
Перекласифікація з/до активів неконтр- ольованих територій (Примітка 2)	(73)	(44)	–	–	(117)
Інші зміни	5 352	(4 940)	–	–	(44)
На 31 грудня 2020 року	10 522 983	2 662 318	292 614	2 031 050	96 458 894
Чиста балансова вартість					
На 1 січня 2020 року	9 264 959	1 534 218	177 750	6 334 442	234 555 159
На 31 грудня 2020 року	8 755 351	1 399 372	192 208	7 039 711	230 226 016

9. Основні засоби (продовження)

Зміни в статті основні засоби, включаючи активи в формі права користування, були такими:

	Земельні ділянки	Будівлі, споруди та інфраструктура	Земляне полотно та верхня будова колії	Локомотиви	Вагони
Первісна вартість / переоцінена сума					
На 1 січня 2019 року	45 681 871	65 079 214	100 512 334	26 154 156	39 533 253
Надходження	–	–	–	–	–
Переміщення	(142)	1 056 566	1 937 737	3 477 201	2 895 687
Вибуття	–	(30 650)	(9 800)	(5 922)	(56 993)
Надходження внаслідок об'єднання (Примітка 17)	5 157	4 605	–	–	–
Перекласифікація з/до активів неконтрольованих територій (Примітка 2)	–	241 779	–	(374 066)	1 343 019
На 31 грудня 2019 року	45 686 886	66 351 514	102 440 271	29 251 369	43 714 966
Накопичена амортизація					
На 1 січня 2019 року	–	13 584 812	21 573 248	9 008 279	13 344 257
Амортизація	–	2 748 688	3 694 693	1 169 648	3 076 556
Вибуття	–	(18 423)	(4 455)	–	(3 736)
Надходження внаслідок об'єднання (Примітка 17)	–	211	–	–	–
Перекласифікація з/до активів неконтрольованих територій (Примітка 2)	–	236 831	–	(291 886)	1 361 943
Зменшення корисності	–	–	1 166	19 635	699 749
На 31 грудня 2019 року	–	16 552 119	25 264 652	9 905 676	18 478 769
Чиста балансова вартість					
На 1 січня 2019 року	45 681 871	51 494 402	78 939 086	17 145 877	26 188 996
На 31 грудня 2019 року	45 686 886	49 799 395	77 175 619	19 345 693	25 236 197

	Машини, обладнан- ня та ін- струменти	Транспорт- ні засоби	Інші основ- ні засоби	Незаверше- не будів- ництво та не встанов- лене об- ладнання	Всього
Первісна вартість / переоцінена сума					
На 1 січня 2019 року	18 118 360	2 503 690	354 918	9 152 293	307 090 089
Надходження	–	–	–	10 323 191	10 323 191
Переміщення	114 760	1 554 062	69 037	(11 104 908)	–
Вибуття	(4 260)	(869)	(320)	(4 630)	(113 444)
Надходження внаслідок об'єднання (Примітка 17)	989	474	313	–	11 538
Перекласифікація з/до активів неконтрольованих територій (Примітка 2)	737	(46)	–	(454)	1 210 969
На 31 грудня 2019 року	18 230 586	4 057 311	423 948	8 365 492	318 522 343
Накопичена амортизація					
На 1 січня 2019 року	8 706 561	941 237	199 416	2 031 050	69 388 860
Амортизація	260 675	1 582 259	47 051	–	12 579 570
Вибуття	(3 043)	(813)	(320)	–	(30 790)
Надходження внаслідок об'єднання (Примітка 17)	800	429	51	–	1 491
Перекласифікація з/до активів неконтрольованих територій (Примітка 2)	634	(19)	–	–	1 307 503
Зменшення корисності	–	–	–	–	720 550
На 31 грудня 2019 року	8 965 627	2 523 093	246 198	2 031 050	83 967 184
Чиста балансова вартість					
На 1 січня 2019 року	9 411 799	1 562 453	155 502	7 121 243	237 701 229
На 31 грудня 2019 року	9 264 959	1 534 218	177 750	6 334 442	234 555 159

9. Основні засоби (продовження)

Переоцінка основних засобів

При Реорганізації із державного підприємства у акціонерне товариство активи, зокрема основні засоби, та зобов'язання повинні бути оцінені за справедливою вартістю. Основні засоби були переоцінені незалежним оцінювачем станом на 31 липня 2014 року відповідно до нормативних вимог, які висуваються до оцінки майна при формуванні статутного капіталу. Ефект від переоцінки був відображений станом на 30 листопада 2015 року, дату завершення Реорганізації для цілей складання консолідованої фінансової звітності, з урахуванням ефекту від амортизації основних засобів до переоцінки за період з 31 липня 2014 року до 1 грудня 2015 року та руху основних засобів за зазначений період. Група вживає заходів для проведення наступної переоцінки в найближчому майбутньому.

Земельні ділянки

До складу земельних ділянок включено вартість прав постійного користування земельними ділянками у сумі 45 684 115 тис. грн (2019 рік: 45 681 574 тис. грн), яка була визначена на підставі оцінки майна для цілей формування статутного капіталу окремо від об'єктів основних засобів, які можуть бути розташовані на цих земельних ділянках. Результати такої оцінки можуть відрізнятися від оцінки, здійсненої для цілей відображення у фінансовій звітності, підготовлених відповідно до МСФЗ.

Управлінський персонал вважає, що оскільки зазначений облік прав постійного користування земельними ділянками окремо від відповідних об'єктів основних засобів регламентується законодавством з реорганізації із державного підприємства у акціо-

нерне товариство, то уникнути його не можливо під час складання цієї консолідованої фінансової звітності.

Основні засоби, закріплені на праві господарського відання

Деякі об'єкти основних засобів, а саме – магістральні залізничні лінії загального користування та розміщені на них технологічні споруди, передавальні пристрої тощо, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, були закріплені за Товариством на праві господарського відання. Право господарського відання дозволяє володіти, користуватися і розпоряджатися майном, окрім дій з розпорядження майном, які можуть призвести до відчуження такого майна.

Залишкова вартість активів, що отримані на праві господарського відання, становила 90 373 176 тис. грн станом на 31 грудня 2020 року (2019 рік: 93 065 868 тис. грн).

Об'єкти соціальної інфраструктури

Балансова вартість об'єктів соціальної інфраструктури та інших неvirобничих активів станом на 31 грудня 2020 року становила 3 407 660 тис. грн (2019 рік: 3 229 502 тис. грн). Ці активи, здебільшого, включають житлові будинки, лікарні, їдальні та інше подібне майно.

Передоплати за основні засоби

Незавершене будівництво та невстановлене обладнання на 31 грудня 2020 року включало передоплати за основні засоби у сумі 137 601 тис. грн (2019 рік: 205 543 тис. грн).

Капіталізовані витрати на амортизацію

За рік, який закінчився 31 грудня 2020 року, Група капіталізувала до статті незавершеного будівництва витрати на амортизацію задіяного обладнання в сумі 186 370 тис. грн (2019 рік: 176 875 тис. грн).

Повністю амортизовані об'єкти

Станом на 31 грудня 2020 року переоцінена вартість повністю амортизованих

об'єктів, які ще використовуються Групою, становила 24 096 690 тис. грн (2019 рік: 20 132 439 тис. грн)

Активи в формі права користування

Група включає активи в формі права користування у відповідних групах основних засобів. Активи в формі права використання розкриті в Примітці 19 до цієї консолідованої фінансової звітності.

Основні засоби в заставі

Станом на 31 грудня 2020 року певна частина рухомого складу балансовою вартістю 216 064 тис. грн була використана в якості забезпечень банківських позик Групи (2019 рік: 215 607 тис. грн) (Примітка 18).

Зменшення корисності основних засобів

Станом на 31 грудня 2019 року Група провела перевірку ознак того, що корисність окремих об'єктів основних засобів може зменшитися. За результатами перевірки, проведеної у 2019 році, визнано збитки від зменшення корисності (знецінення) у сумі 720 550 тис. грн, відображених у складі інших витрат (Примітка 27). Окремі об'єкти основних засобів, щодо яких було проведено перевірку на зменшення корисності, склалися в основному з вантажних вагонів, пасажирських вагонів, електровозів, тепловозів та інших основних засобів.

Активи, утримувані для передачі власнику

Станом на 31 грудня 2020 року Група визнала деякі об'єкти незавершеного будівництва балансовою вартістю 96 162 тис. грн у складі активів, утримуваних для продажу. 21 жовтня 2020 року була підписана відповідна постанова Кабінету Міністрів України

по відношенню до таких активів. Група очікує завершити передачу цих активів упродовж одного року.

10. Інвестиції в асоційовані підприємства

29 січня 2016 року Фонд державного майна України передав 47,67 % корпоративних прав ПрАТ «Укртранслізинг» АТ «Укрзалізниця» як внесок до статутного капіталу в рамках Реорганізації. Починаючи з цієї дати, частка Групи в ПрАТ «Укртранслізинг» обліковується в консолідованій фінансовій звітності за методом участі в капіталі інших підприємств.

ПрАТ «Укртранслізинг» разом з трьома дочірніми підприємствами утворюють групу Укртранслізинг. Група займається наданням послуг з оренди, операційного лізингу залізничного рухомого складу, транспортно-експедиційного обслуговування та виробництвом залізничних стрілок і вузлів. Ні ПрАТ «Укртранслізинг», ні його дочірні підприємства не мають біржових котирувань. Частина активів групи Укртранслізинг, які були знецінені в 2018 році, розташовані або іншим чином пов'язані з Автономною Республікою Крим та певною територією Донецької та Луганської областей, яка тимчасово не контролюється органами державної влади України (Примітка 2).

Узагальнена інформація про групу Укртранслізинг представлена нижче:

	2020 рік	2019 рік
Оборотні активи	413 271	209 450
Необоротні активи	1 713 700	1 855 097
Короткострокові зобов'язання	(546 879)	(483 547)
Довгострокові зобов'язання	(49 419)	(52 926)
Власний капітал	1 530 673	1 528 074
Балансова вартість інвестиції	729 058	727 795

	За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
Дохід від реалізації	326 526	499 462
Прибуток до оподаткування	69 053	348 492
Витрати з податку на прибуток	(33 125)	(166 072)
Прибуток за період від діяльності, що триває	35 928	182 420
Частка групи у загальному сукупному доході за рік		
Інший сукупний дохід, за вирахуванням податку	21 440	153 425
Всього сукупний прибуток за період від діяльності, що триває	57 368	335 845
Частка Групи у прибутках та збитках	17 127	86 960
Частка Групи у загальному сукупному доході за рік	27 347	160 098

Протягом 2020 року Група отримувала 26 084 тис. грн дивідендів від асоційованого підприємства (2019 рік: 37 297 тис. грн).

Іншим підприємством є ТОВ «Брайтшпур Планунгсгезельшафт мбх», створене за законодавством Австрії, що займається техніко-економічним обґрунтуванням будівництва широкої залізничної колії від кордону України до Відня, яка має значно оптимізувати транспортування вантажів між ринками Китаю та Західної Європи. Станом на 21 липня 2017 року Група сконцентрувала частку у розмірі 25 % у статутному капіталі підприємства, коли отримала у власність 12,6 % корпоративних прав підприємства

вартістю 47 643 тис. грн від Фонду державного майна України в рамках продовження процесу Реорганізації. Узагальнена інформація щодо цього асоційованого підприємства представлена нижче:

	2020 рік	2019 рік
Оборотні активи	226 285	42 967
Необоротні активи	84	112
Короткострокові зобов'язання	(251 439)	(5 498)
Довгострокові зобов'язання	(690)	(301)
Власний капітал	(25 760)	37 280
Балансова вартість інвестиції	–	9 327

	За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
Дохід від реалізації	1 315	3 986
Збиток до оподаткування	(66 216)	(32 468)
Витрати з податку на прибуток	(54)	(440)
Збиток за період від діяльності, що триває	(66 270)	(32 908)
Всього сукупний збиток за період від діяльності, що триває	(66 270)	(32 908)
Частка Групи у прибутках та збитках	(9 320)	(8 224)
Частка Групи у загальних сукупних збитках за рік	(9 320)	(8 224)

Протягом 2020 та 2019 року не були розподілені дивіденди Групі від ТОВ «Брайтшпур Планунгсгезельшафт мбх».

Прибуток асоційованого підприємства розподіляється тільки після отримання схвалення з боку Групи. Станом на звітну дату Група не має наміру давати таке схвалення.

Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років у інших асоційованих підприємств були відсутні контрактні зобов'язання щодо здійснення капітальних вкладень.

Станом на 31 грудня 2019 року Група оцінила відшкодовані суму вкладень у асоційовані компанії, які обліковуються за методом участі у капіталі відповідно до МСБО (IAS) 28, із залученням незалежного оцінювача та визнала збитки від знецінен-

ня у сумі 61 649 тис. грн у інших витратах. Ці збитки від знецінення були пов'язані з інвестицією в асоційоване підприємство ТОВ «Брайтшпур Планунгсгезельшафт мбх». Станом на 31 грудня 2020 року Група дійшла висновку, що додаткові збитки від зменшення корисності щодо асоційованих компаній не потрібні.

11. Інші фінансові активи

Інші довгострокові фінансові інвестиції

	2020 рік	2019 рік
Інструменти власного капіталу інших суб'єктів господарювання	62 326	62 319
Довгострокові позики працівникам (за вирахуванням короткострокової частини)	10 202	12 161
Інші фінансові активи	15 767	9 846
	88 295	84 326

Інструменти власного капіталу інших суб'єктів господарювання, в основному, складаються із неконтрольних часток пакетів акцій певних підприємств.

Група обліковує довгострокові безвідсоткові позики своїм працівникам із середнім договірним терміном погашення 3-8 років. Позики відображаються за амортизованою вартістю з використанням ефективної відсоткової ставки 13 %-23 % річних. Короткострокова частина позик у сумі 5 271 тис. грн (2019 рік: 6 102 тис. грн) розкривається у складі торгової та іншої дебіторської заборгованості (Примітка 13).

Інші поточні фінансові інвестиції

Станом на 31 грудня 2020 року інші поточні фінансові інвестиції включали короткострокові державні облігації придбані протягом 2020 року, які обліковуються за амортизованою собівартістю на суму 9 759 тис. грн.

Станом на 31 грудня 2019 року інші поточні фінансові інвестиції включали короткострокові депозити з терміном погашення від трьох до дванадцяти місяців на суму 2 014 715 тис. грн Група уклала відповідні депозитні угоди (з видачою ощадних (депозитних) сертифікатів) з українським державним банком, номінованих у доларах США та відсотковою ставкою 2,8 % – 3,8 % річних у листопаді 2019 року. У 2020 році Група отримала надходження від цих депозитів після закінчення термінів їх погашення.

12. Запаси

	2020 рік	2019 рік
Запасні частини, матеріали та інструменти (за собівартістю чи чистою вартістю реалізації)	5 392 328	5 184 431
Паливно-мастильні матеріали (за собівартістю чи чистою вартістю реалізації)	810 432	1 040 375
Готова продукція (за собівартістю чи чистою вартістю реалізації)	336 576	399 865
Незавершене виробництво (за собівартістю)	253 203	441 940
Інші запаси (за собівартістю чи чистою вартістю реалізації)	1 933 022	2 062 457
	8 725 561	9 129 068

Протягом 2020 року запасні частини, матеріали та інструменти, паливно-мастильні матеріали та інші запаси у сумі 9 626 852 тис. грн (2019 рік: 13 635 021 тис. грн) були визнані як витрати запасів операційної діяльності.

Станом на 31 грудня 2020 року запаси балансовою вартістю 111 251 тис. грн (2019 рік: 111 251 тис. грн) були використані в якості забезпечення банківських позик Групи (Примітка 18).

Протягом 2020 року сума нарахованого резерву на знецінення запасів склала 194 673 тис. грн (2019 рік: 33 961 тис. грн).

13. Торгова та інша дебіторська заборгованість

	2020 рік	2019 рік
Торгова дебіторська заборгованість	800 638	735 649
Короткострокова частина інших довгострокових фінансових активів (Примітка 11)	5 271	6 102
Інша дебіторська заборгованість	590 000	734 804
	1 395 909	1 476 555
За вирахуванням: резерву під очікувані кредитні збитки торгової та іншої дебіторської заборгованості	(825 363)	(820 015)
	570 546	656 540

Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років поточна частина довгострокових фінансових активів включала лише короткострокову частину позик, наданих своїм працівникам (Примітка 11).

Зміни резерву під очікувані кредитні збитки торгової та іншої дебіторської заборгованості представлені таким чином:

	2020 рік	2019 рік
Залишок на 1 січня	820 015	568 884
Створено резерву	199 995	631 868
Списано за рахунок резерву	(162 528)	(356 796)
Сума відшкодування протягом року	(32 119)	(23 941)
Залишок на 31 грудня	825 363	820 015

Нижче представлена інформація щодо схильності Групи до кредитного ризику по торговій та іншій дебіторській заборгованості з використанням матриці забезпечення

станом на 31 грудня 2020 року на основі інформації про історичну платіжну дисципліну:

Станом на 31 грудня 2020 року	Процент очікуваних кредитних збитків	Валова балансова вартість	Очікувані кредитні збитки	Балансова вартість
Не прострочена, не знецінена	0,50 %	452 312	(2 262)	450 050
Менше 2 місяців	5 %	50 930	(2 546)	48 384
2-3 місяці	25 %	14 224	(3 556)	10 668
3-12 місяців	50 %	96 190	(48 095)	48 095
Понад 1 рік	75 %-100 %	782 253	(768 904)	13 349
		1 395 909	(825 363)	570 546

Станом на 31 грудня 2019 року	Процент очікуваних кредитних збитків	Валова балансова вартість	Очікувані кредитні збитки	Балансова вартість
Не прострочена, не знецінена	0,50 %	458 660	(2 293)	456 367
Менше 2 місяців	5 %	58 858	(2 943)	55 915
2-3 місяці	25 %	20 924	(5 231)	15 693
3-12 місяців	50 %	150 888	(75 444)	75 444
Понад 1 рік	50 %-100 %	787 225	(734 104)	53 121
		1 476 555	(820 015)	656 540

14. Передоплати

Станом на 31 грудня 2020 року передоплати включали передоплати за матеріали та послуги на суму 94 714 тис. грн (2019 рік: 332 981 тис. грн). Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років не було знецінення передоплат.

15. Податки до відшкодування, крім податку на прибуток

	2020 рік	2019 рік
Податок на додану вартість до відшкодування	363 028	326 932
Передоплата з інших податків	115 059	52 949
	478 087	379 881

Станом на 31 грудня 2020 року частина податку на додану вартість до відшкодування та незначна сума інших податків у розмірі 163 972 тис. грн були класифіковані як довгострокові активи, оскільки очікуваний період їх відшкодування перевищує 12 місяців (2019 рік: 164 064 тис. грн).

16. Грошові кошти та їх еквіваленти

	2020 рік	2019 рік
Грошові кошти на банківських рахунках	2 460 124	5 905 088
Інші еквіваленти грошових коштів	14 883	83 801
Короткострокові депозити	22 539	992 347
	2 497 546	6 981 236

Станом на 31 грудня 2020 року депозити, розміщені на терміни від одного до трьох місяців в сумі 22 539 тис. грн (31 грудня 2019 року: 992 347 тис. грн), були включені до статті Короткострокові депозити.

17. Власний капітал

Статутний капітал

Протягом 2020 та 2019 років статутний капітал Товариства становив 229 879 115 тис. грн та поділявся на 229 879 115 простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 грн кожна.

Реорганізація Групи та додатковий капітал

Акціонерне товариство «Українська залізниця» було створене 21 жовтня 2015 року, коли було проведено державну реєстрацію Товариства відповідно по Постанови Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 року № 735 «Питання публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».

Згідно з Законом України від 23 лютого 2012 № 4442-VI «Про особливості утворення публічного товариства залізничного транспорту загального користування» АТ «Укрзалізниця» є правонаступником Державної адміністрації залізничного транспорту України та підприємств і установ залізничного транспорту загального користування, що були реорганізовані шляхом злиття відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 року № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».

Датою закінчення Реорганізації для цілей складання консолідованої фінансової звітності є 30 листопада 2015 року. До цієї дати були отримані ліцензії, дозволи та оформлені інші документи, які дозволяли АТ «Укрзалізниця» розпочати свою фінансово-господарську діяльність з 1 грудня 2015 року.

Через об'єктивну неможливість провести усі необхідні нормативні заходи з Реорганізації (інвентаризація активів та зобов'язань, їх оцінка та офіційна передача та прийняття Товариством), чисті активи, пов'язані з територією тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим та тимчасово окупованою територією Донецької та Луганської областей не могли бути внесені до Статутного капіталу. Натомість, передача Товариству

таких чистих активів здійснювалася у кореспонденції з додатковим капіталом. Фінансова інформація щодо тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим та тимчасово окупованої території Донецької та Луганської областей подається у Примітці 2.

Крім того, додатковий капітал формувався за рахунок об'єктів державного житлового фонду і об'єктів цивільної оборони, які через законодавчі обмеження не можуть бути передані до статутного капіталу Товариства, але включені до складу активів Товариства; а також за рахунок надходжень та модернізації основних засобів, здійснених за період з дати оцінки 31 липня 2014 року по дату закінчення Реорганізації 30 листопада 2015 року.

Розподіл прибутку та дивіденди Товариства

Розподіл прибутку і виплата дивідендів підлягають затвердженню Загальними зборами Товариства, яке повинно враховувати відповідне законодавство України. Товариство виплачує дивіденди тільки грошовими коштами. Виплати дивідендів перераховуються безпосередньо до державного бюджету згідно з відповідним рішенням, затвердженим Загальними зборами акціонерів Товариства, в встановлені законодавством терміни.

Відповідно до Закону України від 21 вересня 2006 року № 185-V «Про управління об'єктами державної власності» господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, до 1 травня року, що настає за звітним, приймають рішення про відрахування не менше 30% чистого прибутку на виплату дивідендів. Станом на 31 грудня 2019 року Товариство нарахувало відповідне зобов'язання зі сплати дивідендів за 2019 рік у розмірі 749 205 тис. грн щодо майбутнього перерахування частки прибутку до Державного бюджету України. Відповідно до вимог чинного законодавства, Загальні збори Товариства, які проводять не пізніше 30 квітня, наступного за звітним роком, зобов'язані прийняти рішення щодо

розподілу чистого прибутку Товариства та розміру частини чистого прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, отриманого за результатами відповідного звітного року. На дату затвердження цієї консолідованої фінансової звітності відповідного рішення Загальних зборів акціонерів щодо цього питання не було прийнято.

Згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 30 березня 2020 року № 540 рішення про відрахування чистого прибутку на виплату дивідендів за результатами 2019 фінансового року може бути прийнято загальними зборами акціонерів не пізніше трьох місяців після дати завершення карантину.

Станом на 31 грудня 2020 року, рішення загальними зборами не прийнято та, відповідно, дивіденди не сплачувались (2019 рік: оголошені та виплачені дивіденди за результатами діяльності у 2018 році в сумі 103 101 тис. грн).

Частка прибутку, сплачена до державного бюджету дочірніми компаніями

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2020 року, дочірні компанії Товариства оголосили розподіл державі чистого прибутку на суму 8 641 тис. грн (2019: 16 150 тис. грн). Дані суми були включені до дивідендів до сплати, відображених у статті «Дивіденди» консолідованого звіту про зміни у власному капіталі. Протягом 2020 року дочірні підприємства АТ «Укрзалізниця» сплатили частку прибутку напямую до державного бюджету у розмірі 9 908 тис. грн (2019 рік: 15 283 тис. грн).

Інші зміни

У квітні 2019 року Група отримала контроль щодо ПрАТ «Страхова Компанія «Інтер-Поліс». На дату набуття контролю активи дочірнього підприємства складала 73 231 тис. грн, зобов'язання складала 21 640 тис. грн, чисті активи складала

51 591 тис. грн. Балансова вартість інвестицій у ПрАТ «Страхова Компанія «Інтер-Поліс» складала 7 552 тис. грн (30,965 %) та були представлені у «Інвестиції в асоційовані підприємства» станом на 31 грудня 2018 року. Група визнала чистий результат від об'єднання підприємства під спільним контролем в межах інших змін безпосередньо у консолідованому звіті про власний капітал з дати набуття контролю.

У 2020 році мало місце вибуття деяких основних засобів згідно відповідних постанов Кабінету Міністрів України державним установам та державним органам. Ефект від такого вибуття обліковувався у межах інших змін безпосередньо у консолідованому звіті про власний капітал.

18. Процентні кредити та запозичення

Станом на 31 грудня процентні кредити та запозичення були представлені таким чином:

	2020 рік	2019 рік
Процентні банківські кредити	13 787 145	12 596 263
Єврооблігації	20 441 824	19 550 901
Інші запозичення	505 771	501 274
	34 734 740	32 648 438

Протягом 2013-2019 років, Група розмістила Єврооблігації на Ірландській фондовій біржі. Єврооблігації Групи стосуються:

- непогашеної частини позики в розмірі 500 000 тис. дол. США, отриманої у результаті розміщення єврооблігацій Шортлайн Пі-Ел-Сі на Ірландській фондовій біржі в травні 2013 року. У березні 2016 року Група здійснила репрофілювання позики, яке включало пролонгацію терміну погашення до 15 вересня 2021 року, зростання річної процентної ставки з 9,5 % до 9,875 % з 21 листопада 2015 року та зміну графіку погашення основної суми позики – 60 % підлягало сплаті у 2019 році, 20 % – у 2020 році та 20 % – у 2021 році. Станом на 31 грудня 2020 року Група сплатила в повному обсязі 80 % єврооблігацій Шортлайн Пі-Ел-Сі.
- позики в розмірі 594 902 тис. дол. США, отриманої у результаті розміщення єврооблігацій Рейл Кепітал Маркетс Пі-Ел-Сі на Ірландській фондовій біржі в липні та вересні 2019 року з терміном погашення у липні 2024 року.

Як вказано у Примітці 2, Група відобразила зобов'язання ДП «Донецька залізниця» у своєму балансі з подальшим розподілом даних балансів на контрольовану та неконтрольовану частки. У 2016 році більшість банків кредиторів ДП «Донецька залізниця» подали позови до суду з метою визнання

АТ «Укрзалізниця» в якості правонаступника підприємства та стягнення боргу. У лютому 2017 року були внесені деякі зміни до законодавства про Реорганізацію, що передбачали мораторій на звернення стягнення на активи та зобов'язання ДП «Донецька залізниця» до припинення антитерористичної операції та завершення процедур правонаступництва (інвентаризація активів та зобов'язань, їх оцінка та офіційна передача та прийняття Товариством).

З 1 січня 2016 року Група перестала визнавати фінансові витрати та збитки від курсових різниць, пов'язаних з кредитами та позиками ДП «Донецька залізниця», а станом на 31 грудня 2017 року перекласифікувала їх до зобов'язань неконтрольованих територій (Примітка 2). Таким чином, станом на 31 грудня 2020 та 2019 років зобов'язання неконтрольованих територій включали процентні кредити та запозичення у розмірі 3 663 995 тис. грн, частина з яких деноміновані у доларах США, у розмірі 116 340 тис. дол. США з фіксованою відсотковою ставкою 10,65 %-12 % річних, та процентні кредити та запозичення, деноміновані у гривні, у розмірі 871 725 тис. грн з фіксованою відсотковою ставкою 17,4 %-18 % річних.

Проте, упродовж 2020 року, Верховний Суд України визнав Товариство правонаступником ДП «Донецька залізниця» стосовно

певних зобов'язань неконтрольованих територій. У відповідь Товариство оскаржує ці рішення (у т.ч. про представлення Товариства як боржника відповідно до виконавчого впровадження) у судах різних інстанцій. Хоча Товариство визнали правонаступником ДП «Донецька залізниця» Верховним Судом України та деякими судами першої інстанції, будь-яке стягнення активів та примусове виконання зобов'язань ДП «Донецька залізниця» можливе лише після завершення процедур правонаступництва, або протягом шести місяців після припинення операцій щодо національної безпеки та оборони, та відновлення суверенітету України над тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей, відповідно до режиму мораторію описані вище. Можливі негативні наслідки для Групи, пов'язані з цими вимогами, розкриті у Примітці 30.

Ефективна відсоткова ставка та валюта кредитів та запозичень були наступними станом на 31 грудня:

	Відсоткова ставка	2020 рік	Відсоткова ставка	2019 рік
Долари США				
Фіксована ставка	8,68 %-12 %	32 048 341	8,68 %-12 %	29 279 558
Плаваюча ставка	LIBOR 6m + 1 %-6 %	256 742	LIBOR 6m + 1 %-6 %	1 213 524
		32 305 083		30 493 082
Євро				
Плаваюча ставка	EURIBOR 6m + 0,3 %	1 902 769	EURIBOR 6m + 0,3 %	1 447 188
		1 902 769		1 447 188
Гривні				
Фіксована ставка	10,46 %-16,4 %	506 357	10,46 %-20,75 %	708 168
Плаваюча ставка	UIRD 6m + 3 %	20 531	–	–
		526 888		708 168
Всього процентних кредитів та запозичень		34 734 740		32 648 438
За вирахуванням: короткострокової частини		(16 398 153)		(14 498 640)
Всього довгострокова частина процентних кредитів та запозичень		18 336 587		18 149 798

Деякі кредитні угоди містять фінансові та нефінансові обмеження щодо певних операцій та фінансових коефіцієнтів, включаючи обмеження стосовно рівня заборгованості та прибутковості Групи.

Внаслідок погіршення економічних умов в Україні, обумовленого спалахом Covid-19, як описано у Примітці 2, станом на 31 грудня 2020 року Група не дотрималася фінансових коефіцієнтів за одним з довгострокових кредитів балансовою вартістю 1 902 514 тис. грн. У листопаді 2020 року Група ініціювала переговори з відповідним банком з метою отримання листа-відмови від претензій, щоб уникнути наслідків цього порушення до 31 грудня 2020 року. Однак, через внутрішні адміністративні процедури банку, цей лист не був отриманий Групою до звітної дати. Процес внутрішнього погодження був завершений банком після звітної дати, та в березні 2021 року Група отримала письмовий лист-відмову від права вимоги дострокового погашення цього боргу. Відповідно до вимог МСБО 1 «Подання фінансової звітності» довгострокова частина договору, зазначеного вище, на суму 1 893 829 тис. грн станом на 31 грудня 2020 року була представлена у цій

консолідованій фінансовій звітності у складі короткострокових зобов'язань.

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року тривало порушення за кредитними угодами перед одним з кредиторів в іноземній валюті, які Група не мала змоги вчасно реструктурувати, на непогашену суму 5 956 799 тис. грн та 4 591 533 тис. грн, відповідно. Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років перехресний дефолт було усунуто, оскільки до звітної дати від кредиторів отримано письмові відмови, в тому числі шляхом укладання додаткових угод за Єврооблігаціями, від права на прискорене повернення позик та застосування будь-яких штрафних санкцій у зв'язку з таким порушенням. Управлінський персонал здійснює заходи для врегулювання зазначеного порушення.

Станом на 31 грудня 2020 року невикористана частина кредитів, доступна для Групи, становила 5 216 238 тис. грн (2019 рік: 5 532 863 тис. грн).

Станом на 31 грудня процентні кредити та запозичення були забезпечені наступним чином:

Тип забезпечення	2020 рік	2019 рік
Основні засоби (Примітка 9)	216 064	215 607
Запаси (Примітка 12)	111 251	111 251
Майбутні грошові надходження за доходами від реалізації	21 609 618	19 091 351
Гарантії, надані Урядом України (Примітка 31)	2 088 986	2 482 475

19. Зобов'язання за договорами оренди

Зобов'язання за договорами оренди в основному являють собою суми до сплати за договорами оренди дизельних локомотивів, електропоїздів, обладнання та автомобілів. Деякі орендні платежі прив'язані до обмінного курсу гривні до долара США, середній період оренди становить 7 років. Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років припустимі ставки відсотка в оренді знаходились у межах від 14 % до 19 % річних.

Група перекласифікувала до зобов'язань неконтрольованих територій, зобов'язання за договорами оренди, які пов'язані з неконтрольованими територіями (Примітка 2). Таким чином, станом на 31 грудня 2020 року зобов'язання неконтрольованих територій включали зобов'язання за договорами оренди у розмірі 807 487 тис. грн з фіксованою відсотковою ставкою 17 % річних (2019 рік: 802 158 тис. грн).

Балансова вартість активів у формі права користування і зобов'язань по оренді, наявна у Групи та її зміни протягом періодів були представлені наступним чином:

Активи в формі права користування						
	Будівлі, споруди та інфраструктура	Локомотиви	Транспортні засоби	Машини обладнання, інструменти та інші основні засоби	Всього	Зобов'язання за договорами оренди
Залишок станом на 1 січня 2020 року	596	3 570 645	811	727	3 572 779	2 366 244
Надходження/(трансфер), нетто	729	–	–	(727)	2	1
Амортизація	(695)	(91 249)	(107)	–	(92 051)	–
Витрати за договорами оренди	–	–	–	–	–	404 543
Збиток від курсових різниць	–	–	–	–	–	4 723
Рух грошових коштів	–	–	–	–	–	(805 247)
Перенесено до активів неконтрольованих територій	–	–	–	–	–	(5 329)
Залишок станом на 31 грудня 2020 року	630	3 479 396	704	–	3 480 730	1 964 935

Активи в формі права користування						
	Будівлі, споруди та інфраструктура	Локомотиви	Транспортні засоби	Машини обладнання, інструменти та інші основні засоби	Всього	Зобов'язання за договорами оренди
Залишок станом на 1 січня 2019 року	–	2 198 458	5 948	–	2 204 406	1 445 305
Надходження/(трансфер), нетто	1 093	1 460 248	(4 807)	1 002	1 457 536	1 319 314
Амортизація	(497)	(88 061)	(330)	(275)	(89 163)	–
Витрати за договорами оренди	–	–	–	–	–	421 383
Прибуток від курсових різниць	–	–	–	–	–	(5 877)
Рух грошових коштів	–	–	–	–	–	(813 881)
Залишок станом на 31 грудня 2019 року	596	3 570 645	811	727	3 572 779	2 366 244

Група презентує активи в формі права користування у складі основних засобів (Примітка 9).

20. Зобов'язання за виплатами працівникам

Група зобов'язана компенсувати Державному пенсійному фонду суми додаткових пенсій певним категоріям її теперішніх та колишніх працівників, які мають право раннього виходу на пенсію, внаслідок роботи в шкідливих та/або небезпечних умовах пра-

ці. У відповідності до колективного договору, Група також має контрактне зобов'язання здійснювати разові виплати при виході на пенсію працівникам з тривалим стажем, певні виплати пенсіонерам та по завершенню трудової діяльності, а також інші довгострокові виплати, такі як ювілейні виплати. Зазначені програми відповідають визначенню програм з визначеними виплатами.

Зобов'язання за виплатами працівникам Групи стосувалися наступного:

	2020 рік	2019 рік
Виплати по закінченню трудової діяльності та виходу на пенсію за колективним договором	2 569 913	2 312 364
Державна програма з додаткових пенсій для працівників зі шкідливими і небезпечними умовами праці	631 876	506 821
Інші довгострокові зобов'язання за колективним договором	387 140	367 707
	3 588 929	3 186 892

Нижче наведені зміни чистої приведеної вартості зобов'язань за виплатами працівникам:

	Виплати по закінченню трудової діяльності та виходу на пенсію за колективним договором	Державна програма з додаткових пенсій для працівників зі шкідливими і небезпечними умовами праці	Інші довгострокові зобов'язання за колективним договором	Всього
На 1 січня 2019 року	1 876 070	424 852	353 183	2 654 105
Процентні витрати за планом	240 038	57 539	43 575	341 152
Вартість поточних послуг	47 740	15 541	33 896	97 177
Сплачені винагороди	(388 131)	(68 035)	(83 628)	(539 794)
Прибутки/(збитки) від перерахунку у сукупному доході від:				
- змін у фінансових припущеннях	593 398	85 521	-	678 919
- змін у демографічних припущеннях	(328 764)	5 087	-	(323 677)
- змінами на основі досвіду	272 013	(13 684)	-	258 329
Перерахунок інших довгострокових зобов'язань перед працівниками	-	-	20 681	20 681
На 31 грудня 2019 року	2 312 364	506 821	367 707	3 186 892
Процентні витрати за планом	242 104	55 127	35 802	333 033
Вартість поточних послуг	57 890	21 874	40 509	120 273
Сплачені винагороди	(410 172)	(72 527)	(87 435)	(570 134)
Прибутки/(збитки) від перерахунку у сукупному доході від:				
- змін у фінансових припущеннях	360 632	68 662	-	429 294
- змін у демографічних припущеннях	47 872	1 437	-	49 309
- змінами на основі досвіду	(40 777)	50 482	-	9 705
Перерахунок інших довгострокових зобов'язань перед працівниками	-	-	30 557	30 557
На 31 грудня 2020 року	2 569 913	631 876	387 140	3 588 929

Суми визнані у консолідованому звіті про сукупний дохід становили:

	2020 рік	2019 рік
Вартість поточних послуг	120 273	97 177
Процентні витрати за зобов'язаннями за виплатами працівникам (Примітка 28)	333 033	341 152
Перерахунок інших довгострокових зобов'язань перед працівниками	30 557	20 681
	483 863	459 010

Вартість поточних послуг, визнана вартість раніше наданих послуг минулих періодів включаються у витрати на персонал у звіті про сукупний дохід. Процентні витрати за планом включаються у фінансові витрати.

На кінець звітного періоду середній термін до погашення зобов'язання за виплатами працівникам становив 15,9 років (2019 рік: 16,7 років).

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року, загальні витрати з участі в програмі загаль-

нообов'язкового державного пенсійного страхування склали 7 485 638 тис. грн (2019 рік: 7 974 982 тис. грн). За рік, що закінчиться 31 грудня 2021 року, Група очікує здійснити відрахування на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування у сумі 7 827 785 тис. грн.

Суттєві актуарні припущення, використані при розрахунках зобов'язань за визначеними виплатами, представлені наступним чином:

	2020 рік	2019 рік
Ставка дисконтування	11,0 %	12,70 %
Очікуваний заробітної плати	6-9 %	6-10 %
Плинність кадрів	5-16 %	5-16 %

Аналіз чутливості зобов'язання за визначеними виплатами наведено в таблиці нижче:

2020 рік	Збільшення/зменшення ставки	Збільшення/зменшення зобов'язання
Ставка дисконтування	+1 %	(233 181)
Ставка дисконтування	-1 %	259 888
Очікуваний приріст заробітної плати	+1 %	227 169
Очікуваний приріст заробітної плати	-1 %	(207 354)
Плинність кадрів	+1 %	(119 099)
Плинність кадрів	-1 %	146 728

2019 рік	Зміна припущень	Збільшення/зменшення зобов'язання
Ставка дисконтування	+1 %	(191 704)
Ставка дисконтування	-1 %	214 606
Очікуваний приріст заробітної плати	+1 %	193 009
Очікуваний приріст заробітної плати	-1 %	(174 983)
Плинність кадрів	+1 %	(103 000)
Плинність кадрів	-1 %	128 050

21. Податок на прибуток

Основні складові витрат з податку на прибуток у консолідованому звіті про сукупний дохід були представлені таким чином:

	2020 рік	2019 рік
Поточні витрати з податку на прибуток	9 328	1 587 502
Списання передоплати з податку на прибуток	–	391 196
Нарахування відстроченого податку	(43 948)	(103 598)
(Дохід)/ витрати з податку на прибуток	(34 620)	1 875 100

Протягом 2020 та 2019 років, ставка податку на прибуток для підприємств в Україні становила 18 %.

Узгодження (збитку)/прибутку до оподаткування, помножених на вказану ставку податку та витрат з податку на прибуток за рік, що закінчився 31 грудня:

	2020 рік	2019 рік
(Збиток)/прибуток до оподаткування	(11 934 307)	4 863 347
За встановленою ставкою податку (18 %)	(2 148 175)	875 403
Податковий вплив		
Зміна невизнаної частини відстрочених податкових активів	1 846 410	–
Постійні різниці для цілей оподаткування	267 145	999 697
(Дохід)/витрати з податку на прибуток	(34 620)	1 875 100

Відстрочені податкові активи та зобов'язання були представлені таким чином:

	Консолідований звіт про фінансовий стан		Консолідований звіт про сукупний дохід	
	2020 рік	2019 рік	2020 рік	2019 рік
Основні засоби (I)	(45 709)	(22 085)	23 624	(112 058)
Основні засоби (I)	61 968	15 728	(46 240)	(15 728)
Запаси (II)	27 126	18 507	(8 619)	(6 840)
Торгова та інша дебіторська заборгованість (III)	109 051	98 033	(11 018)	11 502
Забезпечення (IV)	1 695	–	(1 695)	19 526
Податкові збитки доступні для компенсації майбутніх оподатковуваних доходів (V)	1 846 410	–	(1 846 410)	–
	2 000 541	110 183	(1 890 358)	(103 598)
За вирахуванням: невизнані відстрочені податкові активи	(1 846 410)	–	1 846 410	–
Дохід з відстроченого податку на прибуток, визнаний в прибутках та збитках			(43 948)	(103 598)
Вплив актуарного прибутку, визнаного в звіті про сукупний дохід, на відстрочені податки	–	–	–	18 055
Чисті відстрочені податкові активи	154 131	110 183		
Відображено у консолідованих звітах про фінансовий стан				
Всього відстрочені податкові активи	199 840	132 268		
За вирахуванням відстрочених податкових зобов'язань	(2 993)	(2 455)		
Визнано відстрочені податкові активи	196 847	129 813		
Всього відстрочені податкові зобов'язання	(45 709)	(22 085)		
За вирахуванням відстрочених податкових активів	2 993	2 455		
Визнано відстрочені податкові зобов'язання	(42 716)	(19 630)		
Чисті відстрочені податкові активи	154 131	110 183		

Узгодження чистого відстроченого податкового активу:

	2020 рік	2019 рік
Залишок на 1 січня	110 183	24 640
Зобов'язання з відстроченого податку, визнаного в складі прибутків та збитків	43 948	103 598
Витрата з відстроченого податку, визнаного в сукупному доході	–	(18 055)
Залишок на кінець року	154 131	110 183

Природа тимчасових податкових різниць є наступною:

(I) основні засоби – різниці між методами амортизації, строками корисного використання, різниці в принципі визнання ремонтів та модернізацій, різні бази оцінки вартості;

(II) запаси – різниці в оцінці та періоді визнання запасів;

(III) торгова та інша дебіторська заборгованість – різниці в оцінці, включаючи резерв очікуваних кредитних збитків, різниці в періоді визнання;

(IV) забезпечення – різниці в принципах визнання;

(V) відстрочені податкові активи не визнаються щодо збитків, понесених у 2020 році, оскільки не очікується використання для утилізації майбутнього оподатковуваного прибутку Групи.

Відстрочені податкові зобов'язання не визнаються щодо неоплаченого прибутку українських дочірніх підприємств, оскільки прибуток може бути звільнений від оподаткування в даний час та в наступні роки, відповідно до чинного законодавства.

Виплата дивідендів Групою своїм акціонерам не впливає на розрахунок податку на прибуток.

22. Торгова та інша кредиторська заборгованість

Торгова кредиторська заборгованість є безвідсотковою та має середній термін розрахунків 50 днів.

	2020 рік	2019 рік
Торгова кредиторська заборгованість	3 190 759	3 679 664
Заборгованість по заробітній платі та відповідних нарахуваннях	2 105 041	2 748 727
Резерв на невикористані відпустки	1 471 892	1 165 226
Заборгованість за придбання основних засобів	770 280	985 234
Заборгованість по сплаті дивідендів (Примітка 31)	755 434	756 695
Інша кредиторська заборгованість	388 461	378 531
	8 681 867	9 714 077

23. Інші податкові зобов'язання, крім податку на прибуток

	2020 рік	2019 рік
Податок з доходів фізичних осіб до сплати	357 310	375 336
Податок на землю	312 204	325 377
Зобов'язання з ПДВ	379 096	115 066
Інші податки до сплати	79 968	73 000
	1 128 578	888 779

24. Забезпечення

Зміни в забезпеченнях були представлені наступним чином:

	2020 рік	2019 рік
На 1 січня	1 217 103	1 732 270
Нараховано протягом періоду	95 348	104 091
Вплив зміни валютних курсів	137 378	(136 500)
Використані суми	(166 996)	(482 758)
На 31 грудня	1 282 833	1 217 103

У ході звичайної операційної діяльності, Група бере участь у низці судових процесів як позивач або відповідач. Забезпечення під судові позови є оцінкою управлінським персоналом вірогідного відтоку ресурсів Групи, який виникає у разі негативного (несприятливого) рішення суду та арбітражних процедур з іноземними та вітчизняними контрагентами та органами державної влади.

Забезпечення Групи, в основному, складаються із забезпечень під судові справи. Група визнала забезпечення в іноземній валюті стосовно судового рішення щодо порушення будівельного контракту з іноземним підрядником у розмірі 793 818 тис. грн станом на 31 грудня 2020 року (2019 рік: 658 895 тис. грн).

25. Витрати з податків, крім податку на прибуток

	2020 рік	2019 рік
Податок на землю	3 630 101	4 020 556
Інші податки	168 520	175 647
ПДВ від транзитних перевезень, що не відшкодовується	95 567	3 701
Знецінення поточних залишків з ПДВ до відшкодування	15 179	29 717
	3 909 367	4 229 621

26. Дохід від реалізації

Доходи від реалізації по договорах з клієнтами за період, що закінчився 31 грудня 2020 року, були представлені таким чином:

Сегменти	Вантажні перевезення	Міжміські пасажирські перевезення	Приміські пасажирські перевезення	Допоміжна діяльність	Всі інші сегменти	Всього
Доходи від вантажних перевезень	65 018 753	–	–	–	–	65 018 753
Доходи від перевезення пасажирів та багажу	–	3 679 552	453 467	–	–	4 133 019
Інші доходи	–	–	–	5 296 568	843 220	6 139 788
Всього доходів від реалізації по договорах з клієнтами	65 018 753	3 679 552	453 467	5 296 568	843 220	75 291 560
Час передачі товарів або послуг						
У певний момент часу	–	–	–	1 674 140	12 244	1 686 384
З плином часу	65 018 753	3 679 552	453 467	3 622 428	830 976	73 605 176
Всього доходів від реалізації по договорах з клієнтами	65 018 753	3 679 552	453 467	5 296 568	843 220	75 291 560

Доходи від реалізації по договорах з клієнтами за період, що закінчився 31 грудня 2019 року, були представлені таким чином:

Сегменти	Вантажні перевезення	Міжміські пасажирські перевезення	Приміські пасажирські перевезення	Допоміжна діяльність	Всі інші сегменти	Всього
Доходи від вантажних перевезень	72 488 806	–	–	–	–	72 488 806
Доходи від перевезення пасажирів та багажу	–	9 139 743	766 052	–	–	9 905 795
Інші доходи	–	–	–	7 307 516	650 202	7 957 718
Всього доходів від реалізації по договорах з клієнтами	72 488 806	9 139 743	766 052	7 307 516	650 202	90 352 319
Час передачі товарів або послуг						
У певний момент часу	–	–	–	3 381 423	362 592	3 744 015
З плином часу	72 488 806	9 139 743	766 052	3 926 093	287 610	86 608 304
Всього доходів від реалізації по договорах з клієнтами	72 488 806	9 139 743	766 052	7 307 516	650 202	90 352 319

Станом на 31 грудня 2020 та 2019 років залишки за договорами, пов'язаними з договорами з клієнтами, були представлені таким чином:

	2020 рік	2019 рік
Торгова дебіторська заборгованість	800 638	735 649
Контрактні зобов'язання	1 680 392	1 936 973

Контрактні зобов'язання включають короткострокові отримані аванси. Аванси, отримані від клієнтів станом на 31 грудня 2019 року, у сумі 1 852 070 тис. грн, були визнані доходом протягом року, що закінчився 31 грудня 2020 року (2019 рік: 2 294 712 тис. грн з авансів, отриманих від клієнтів станом на 31 грудня 2018 року, було визнано доходом).

27. Інші операційні доходи, інші операційні витрати та інші витрати

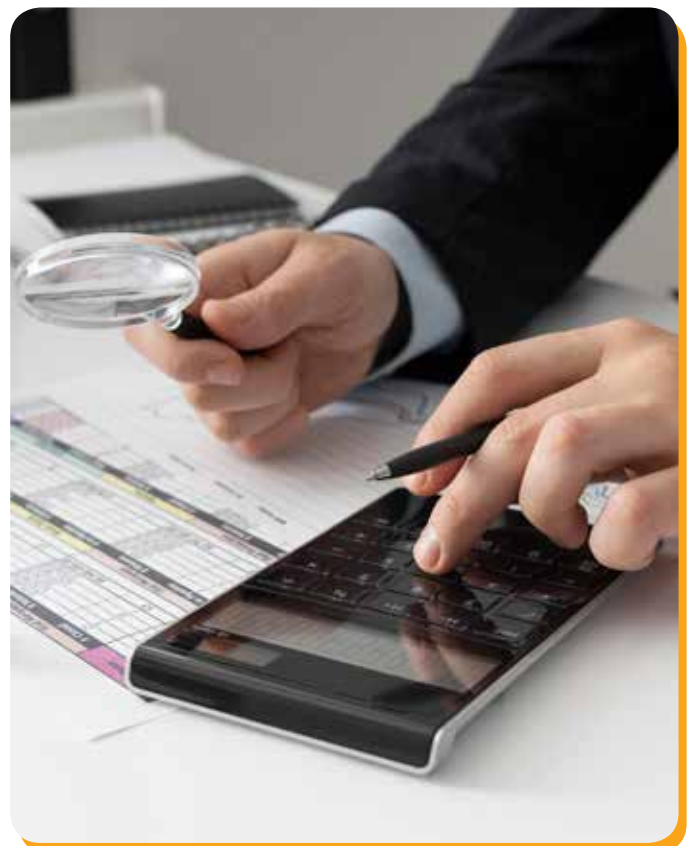
Інші операційні доходи включали доходи від коригування забезпечення на матеріальне заохочення, що склали 13 791 тис. грн у 2020 році та 63 103 тис. грн у 2019 році. Коригування стосувалося частини забезпечення на матеріальне заохочення, створеного станом на кінець попереднього періоду, яке не було реалізоване у звітному періоді внаслідок зміни в оцінках щодо фактичного розміру виплати заохочення.

У 2020 році, інші операційні доходи включали доходи від операційної оренди на суму 104 733 тис. грн (2019 рік: 159 828 тис. грн), які виникали від операційної оренди виробничих та адміністративних будівель.

Інші операційні доходи також включали прибуток від реалізації металобрухту у розмірі 17 330 тис. грн та 55 181 тис. грн за 2020 та 2019 роки, відповідно.

Інші операційні витрати включають нарахування резерву під очікувані кредитні збитки торгової та іншої дебіторської заборгованості у розмірі 167 876 тис. грн та 607 927 тис. грн (Примітка 13) за 2020 та 2019 роки, резерв до чистої вартості реалізації запасів в розмірі 194 673 тис. грн (2019 рік: 33 961 тис. грн), нарахування резерву на Податки до відшкодування, крім податку на прибуток не здійснювалось (2019 рік: 683 521 тис. грн в основному ПДВ).

У 2019 році інші витрати в основному складаються із знецінення основних засобів на суму 720 550 тис. грн (Примітка 9)

28. Фінансові витрати та доходи

	2020 рік	2019 рік
Витрати з відсотків за процентними кредитами та запозиченнями	(3 498 327)	(3 082 457)
Витрати з відсотків за договорами оренди	(404 543)	(421 383)
Процентні витрати за зобов'язаннями за виплатами працівникам (Примітка 20)	(333 033)	(341 152)
Інші фінансові витрати	(1 138)	–
Разом фінансових витрат	(4 237 041)	(3 844 992)
Відсоткові доходи	186 441	253 821
Інші фінансові доходи	3 965	5 685
Разом фінансових доходів	190 406	259 506
Чисті фінансові витрати	(4 046 635)	(3 585 486)

29. Чистий (збиток)/прибуток від курсових різниць

Чистий (збиток)/прибуток від курсових різниць виник на наступних статтях:

	2020 рік	2019 рік
Процентні кредити та запозичення	(6 118 402)	4 861 654
Забезпечення	(137 378)	136 500
Торгова та інша кредиторська заборгованість	(26 217)	29 673
Зобов'язання за договорами оренди	(4 723)	5 877
Торгова та інша дебіторська заборгованість	4 257	–
Інші поточні фінансові активи	190 485	(29 717)
Грошові кошти та їх еквіваленти	606 448	(678 420)
Чистий (збиток)/прибуток від курсових різниць	(5 485 530)	4 325 567
Який включає:		
Збиток від курсових різниць	(6 286 720)	(708 137)
Прибуток від курсових різниць	801 190	5 033 704

30. Умовні та контрактні зобов'язання

Оподаткування

Група здійснює більшу частину операцій в Україні і тому має відповідати вимогам українського податкового законодавства. Українське податкове законодавство та регулятивна база, а також нормативна база з інших питань, зокрема, валютного контролю та митного законодавства, продовжують розвиватися. Законодавчі та нормативні акти не завжди чітко сформульовані, а їх тлумачення залежить від точки зору місцевих і центральних органів державної влади та інших державних органів. Випадки непослідовного тлумачення не є поодинокими. Управлінський персонал вважає, що тлумачення ним положень законодавства, що регулюють діяльність Групи є вірними. Група дотримувалась усіх нормативних положень, а всі передбачені законодавством податки були сплачені або нараховані.

Управлінський персонал сподівається, що має істотні аргументи для успішного уникнення можливих ускладнень і не вважає, що ризик більш значний, ніж ризики подібних підприємств в Україні. Якщо не вважається ймовірним, що виникнуть суттєві вимоги, забезпечення не нараховуються в цій консолідованій фінансовій звітності.

Судові справи

У ході звичайної діяльності Група виступає відповідачем у різних судових та арбітражних процесах. Станом на 31 грудня 2020 року Група приймала участь у судових справах з українськими фіскальними органами щодо нарахування додаткових зобов'язань з податку на прибуток у розмірі 648 105 тис. грн (2019 рік: 660 723 тис. грн), ПДВ та інших податків у розмірі 798 202 тис. грн (2019 рік: 924 676 тис. грн).

Станом на 31 грудня 2020 року потенційний можливий збиток Групи за позовами

третіх осіб у інших судових та арбітражних процесах становив 2 011 822 тис. грн (2019 рік: 2 950 348 тис. грн).

Станом на 31 грудня 2020 року потенційний можливий збиток Групи за позовами щодо процентних позик та запозичень не-контрольованих територій (на які поширюється дія мораторію на виплату), описаних у Примітці 18, становив 3 196 484 тис. грн.

На думку управлінського персоналу, позиція Групи щодо зазначених судових розглядів є юридично обґрунтованою в достатній мірі, і тому остаточні рішення щодо таких питань не матимуть негативного впливу на фінансовий стан або результати діяльності Групи, та ймовірність їх настання не є вірогідною, тому в цій консолідованій фінансовій звітності не було створено забезпечень. Забезпечення були створені щодо потенційних зобов'язань, для яких вибуття ресурсів є ймовірним (Примітка 24).

Контрактні зобов'язання інвестиційного характеру

Станом на 31 грудня 2020 року Група мала контрактне зобов'язання щодо придбання основних засобів у сумі 235 748 тис. грн (2019 рік: 328 270 тис. грн) та інших контрактних зобов'язань у сумі 1 777 809 тис. грн (2019 рік: 2 083 661 тис. грн).

Інші питання

У 2019 році Товариство своєчасно виконало свої зобов'язання щодо виплати дивідендів за фінансовий результат 2018 року (Примітка 17) відповідно во Рішення Загальних зборів акціонерів. Проте, починаючи з грудня 2019 року та до дати цієї консолідованої фінансової звітності, державні органи України вирішили визнати додаткові зобов'язання щодо виплати дивідендів за 2018 рік на суму 206 203 тис. грн. На дату затвердження цієї консолідованої фінансової звітності не було прийняте відповідне рішення Загальних зборів акціонерів щодо цього питання. Товариство приймає заходи щодо вирішення цього питання.

31. Операції зі зв'язаними сторонами

Залишки та операції з підприємствами під спільним контролем держави, складають:

	2020 рік	2019 рік
Залишки на 31 грудня		
Передоплати за основні засоби	6 396	171
Торгова та інша дебіторська заборгованість	324 339	195 540
Передоплати, крім дивідендів	18 204	83 202
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 362 176	6 684 694
Торгова та інша кредиторська заборгованість, крім дивідендів	194 105	78 750
Аванси одержані від клієнтів	53 106	2 167
Процентні кредити та запозичення та Зобов'язання за договорами оренди	2 479 580	2 864 429
Інші поточні фінансові активи	9 759	2 014 715
Операції протягом року		
Доходи від вантажних перевезень	1 370 817	1 378 358
Доходи від пасажирських перевезень	94 226	128 154
Інші доходи та додаткові послуги	437 521	125 380
Електроенергія	(2 331 194)	(6 403 096)
Матеріали, ремонт та обслуговування	(317 381)	(138 045)
Фінансові доходи	145 936	232 196
Фінансові витрати	(557 025)	(625 628)
Інші операційні доходи	-	131 564

Залишки та операції з асоційованими підприємствами, складають:

	2020 рік	2019 рік
Залишки на 31 грудня		
Аванси одержані від клієнтів	3 214	4 662
Операції протягом року		
Інші доходи та додаткові послуги	78 636	121 273

Строки і умови операцій зі зв'язаними сторонами

Операції купівлі-продажу зі зв'язаними сторонами здійснюються за звичайними цінами, переважно такими ж, як і з непов'язаними постачальниками та покупцями. Непогашені залишки на кінець звітного періоду є незабезпеченими, безвідсотковими, з розрахунком грошовими коштами. Не було надано чи отримано жодних гарантій відносно дебіторської чи кредиторської заборгованості з пов'язаними сторонами.

Гарантії, надані Урядом України

Станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість кредитів, забезпечених Урядом України, становить 2 088 986 тис. грн (2019 рік: 2 482 475 тис. грн).

Компенсації провідному управлінському персоналу

Провідним управлінським персоналом вважається правління АТ «Укрзалізниця» у складі 6 осіб та наглядова рада у складі 5 осіб станом на 31 грудня 2020 року.

У 2020 та 2019 роках, винагороди правлінню АТ «Укрзалізниця» склалися, в основному, із заробітної плати, відповідних нарахувань та премій та становили 53 018 тис. грн та 71 417 тис. грн, відповідно. У 2020 році винагороди членам наглядової ради становили 20 676 тис. грн (2019 рік: 43 425 тис. грн).

Дивіденди

Дивіденди до сплати державі, що включені в статтю торгова та інша кредиторська заборгованість, станом на 31 грудня 2020 року становили 753 748 тис. грн (2019 рік: 755 015 тис. грн) (Примітка 22). За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року, сума нарахованих дивідендів склала 8 641 тис. грн (2019 рік: 765 355 тис. грн).

Відшкодування за перевезення пільгових категорій громадян

Перевезення Групою певних пільгових категорій пасажирів підлягає відшкодуванню з державного та місцевих бюджетів. Такі відшкодування у сумі 85 643 тис. грн та 113 418 тис. грн за 2020 та 2019 роки, відповідно, були включені у доходи від перевезення пасажирів.

32. Справедлива вартість фінансових інструментів

Нижче наведено порівняння балансової та справедливої вартості всіх фінансових інструментів, що належать Групі, і які відображаються у консолідованому Звіті про фінансовий стан:

	Справедлива вартість		Балансова вартість	
	2020 рік	2019 рік	2020 рік	2019 рік
Фінансові активи				
Торгова та інша дебіторська заборгованість	570 546	656 540	570 546	656 540
Інструменти капіталу інших підприємств	62 326	62 319	62 326	62 319
Інші довгострокові фінансові активи	25 969	22 007	25 969	22 007
Інші поточні фінансові активи	9 759	2 014 715	9 759	2 014 715
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 497 546	6 981 236	2 497 546	6 981 236
Фінансові зобов'язання				
Процентні кредити та запозичення	35 312 824	32 804 165	34 734 740	32 648 438
Торгова та інша кредиторська заборгованість	8 681 867	9 714 077	8 681 867	9 714 077

При оцінці справедливої вартості фінансових інструментів, Група використовує різноманітні методи та робить припущення на основі ринкових умов, що існують на кінець звітного періоду. Ринкові котирування або котирування дилерів для специфічних або подібних інструментів або дисконтована вартість майбутніх грошових потоків використовуються для фінансових активів. Номінальна вартість фінансових активів та зобов'язань зі строком погашення до одного року, за вирахуванням коригувань, вважаються їх справедливою вартістю.

Ієрархія джерел справедливої вартості

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у фінансовій звітності, класифікується за ієрархією джерел справедливої вартості, що подана нижче, на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є значущими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- рівень 1: ринкові котирування (без коригувань) ідентичних активів або зобов'язань на активних ринках;
- рівень 2: моделі оцінки, для яких всі вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначену справедливую вартість відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та базуються прямо або опосередковано на ринкових даних;
- рівень 3: моделі оцінки, які використовують вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та відсутні у відкритому доступі.

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань станом на 31 грудня 2020 року та 2019 року наведена в таблицях нижче:

31 грудня 2020 року	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Всього
Активи, що оцінюються за амортизованою вартістю				
Торгова та інша дебіторська заборгованість	–	–	570 546	570 546
Інші довгострокові фінансові інвестиції	–	–	25 969	25 969
Інші поточні фінансові інвестиції (внутрішні державні облігації)	9 759	–	–	9 759
Фінансові активи, відображені за справедливою вартістю				
Інструменти капіталу у інших підприємствах (i)	–	–	62 326	62 326
Зобов'язання, що оцінюються за амортизованою вартістю				
Процентні кредити та запозичення	21 019 910	–	14 292 914	35 312 824
Торгова та інша кредиторська заборгованість	–	–	8 681 867	8 681 867

31 грудня 2019 року	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Всього
Фінансові активи				
Активи, що оцінюються за амортизованою вартістю				
Торгова та інша дебіторська заборгованість	–	–	656 540	656 540
Інші довгострокові фінансові інвестиції	–	–	22 007	22 007
Інші поточні фінансові інвестиції (внутрішні державні облігації)	–	2 014 715	–	2 014 715
Фінансові активи, відображені за справедливою вартістю				
Інструменти капіталу у інших підприємствах (i)	–	–	62 319	62 319
Фінансові зобов'язання				
Зобов'язання, що оцінюються за амортизованою вартістю				
Процентні кредити та запозичення	19 706 627	–	13 097 538	32 804 165
Торгова та інша кредиторська заборгованість	–	–	9 714 077	9 714 077

Протягом 2020 та 2019 років переміщень між Рівнем 1 та Рівнем 2 не відбувалось, а також не відбувалось жодних переміщень пов'язаних з Рівнем 3.

(І) Інструменти капіталу інших підприємств класифікуються як оцінювані по справедливій вартості через прибутки або збитки. Справедлива вартість таких підприємств, що не мають біржових котирувань, визначаються Групою за допомогою застосування

ринкових мультиплікаторів з використанням відповідної фінансової інформації об'єктів інвестування.

Нижче представлені суттєві закриті вхідні дані, які використовуються для оцінок справедливої вартості, віднесених до Рівня 3 ієрархії справедливої вартості, разом з кількісним аналізом чутливості станом на 31 грудня 2020 і 2019 років:

Значні закриті вхідні дані	Діапазон	Чутливість справедливої вартості до вхідних даних
Ціна/балансова вартість	2020 рік: 0,97 2019 рік: 0,97	5 % збільшення/зменшення мультиплікатора призведе до збільшення/ зменшення справедливої вартості на 1 296 тис. грн (2019 рік: 1 320 тис. грн)
Вартість компанії / інвестований капітал	2020 рік: 0,99 2019 рік: 0,99	5 % збільшення/зменшення мультиплікатора призведе до збільшення/ зменшення справедливої вартості на 3 920 тис. грн (2019 рік: 5 306 тис. грн)

Нижче представлено узгодження справедливої вартості інструментів капіталу інших підприємств:

1 січня 2019 року	73 546
Прибутки або збитки від перерахунку	(11 227)
31 грудня 2019 року	62,319
Прибутки або збитки від перерахунку	7
31 грудня 2020 року	62,326

Зміни в зобов'язаннях, спричинені фінансовою діяльністю

Зміни в зобов'язаннях, спричинені фінансовою діяльністю станом на 31 грудня 2020 та 2019 року наведена в таблицях нижче:

	1 січня 2020 року	Рух грошових коштів	Курсових різниць	Нові лізингові зобов'язання	Зміни викликані виділенням неконтрольованої території (Примітка 2)	Інше	31 грудня 2020 року
Короткострокові процентні кредити та запозичення	14 498 640	(7 530 388)	2 416 347	–	–	7 013 554	16 398 153
Короткострокові зобов'язання за договорами оренди	434 396	(805 247)	3 655	–	(5 329)	792 025	419 500
Довгострокові процентні кредити та запозичення	18 149 798	–	3 702 055	–	–	(3 515 266)	18 336 587
Довгострокові зобов'язання за договорами оренди	1 931 848	–	1 068	1	–	(387 482)	1 545 435
Дивіденди	756 695	(10 052)	–	–	–	8 791	755 434
Всього зобов'язань від фінансової діяльності	35 771 377	(8 345 687)	6 123 125	1	(5 329)	3 911 622	37 455 109

	1 січня 2019 року	Рух грошових коштів	Курсових різниць	Нові лізингові зобов'язання	Інше	31 грудня 2019 року
Короткострокові процентні кредити та запозичення	17 086 982	(10 688 365)	(1 949 287)	–	10 049 310	14 498 640
Короткострокові зобов'язання за договорами оренди	286 775	(422 358)	(3 344)	–	573 323	434 396
Довгострокові процентні кредити та запозичення	14 918 287	15 584 786	(2 912 367)	–	(9 440 908)	18 149 798
Довгострокові зобов'язання за договорами оренди	1 158 530	–	(2 533)	1 319 314	(543 463)	1 931 848
Дивіденди	108 195	(118 520)	–	–	767 020	756 695
Всього зобов'язань від фінансової діяльності	33 558 769	4 355 543	(4 867 531)	1 319 314	1 405 282	35 771 377

У колонці «Інше» представлені суми, отримані в результаті перекласифікації частини довгострокових процентних кредитів та запозичень, включаючи зобов'язання за договорами оренди, в категорію короткострокові зобов'язання з плином часу. В колонку

«Інше» також включена сума нарахованих, але не виплачених відсотків за процентними кредитами та запозиченнями.

33. Цілі та політика управління фінансовими ризиками

Цілі та політика управління фінансовими ризиками

Основні фінансові інструменти Групи включають банківські кредити, грошові кошти та їх еквіваленти та інші фінансові активи. Група має інші різні фінансові інструменти, такі як дебіторська та кредиторська заборгованість, що виникають безпосередньо у ході операційної діяльності.

Група не бере участі в суттєвих операціях з використанням похідних фінансових інструментів, оскільки політика Групи не передбачає здійснення таких операцій. Загальна програма управління ризиками Групи сфокусована на згладжуванні ефекту непередбачуваності та неефективності фінансового ринку України і спрямована на зменшення його потенційного негативного впливу на фінансові результати Групи.

Управління ризиками здійснюється фінансовими відділами Групи. Основні ризики, притаманні фінансовим інструментам

Групи, включають валютний ризик, ризик ліквідності, кредитний ризик та процентний ризик. Підходи до управління кожним із цих ризиків представлені нижче.

Ризик ліквідності

Задачею Групи є підтримання балансу між безперервним фінансуванням та гнучкістю у використанні грошових коштів, отриманих від операційної діяльності Групи, та умов кредитування, що надаються постачальниками, банками та кредиторами. Суттєві аспекти управління оборотним капіталом Групи розкриті у Примітці 2.

Окрім зазначеного вище, Група вважає, що на схильність до ризику ліквідності впливають також фактори, обумовлені діючим державним регулюванням, зокрема:

- Витрати на податки. Група є платником прямих та непрямих податків, як визначено Податковим кодексом України. Так, протягом 2020-2019 років Група здійснила нарахування та сплату поточних витрат з податку на прибуток, як наведено у таблиці нижче:

	2020 рік	2019 рік
Заборгованість з податку на прибуток/(передоплата з податку на прибуток) станом на 1 січня, чиста вартість	(105 415)	56 493
Поточні витрати з податку на прибуток (Примітка 21)	9 328	1 587 502
Сплачено податку на прибуток	(17 942)	(1 755 587)
Інші зміни	4 168	6 177
Заборгованість з податку на прибуток/(передоплата з податку на прибуток) станом на 31 грудня, чиста вартість	(109 861)	(105 415)

Окрім інших податків, Група є платником податку на землю, інформацію про нарахування та сплату за яким наведено нижче:

	2020 рік	2019 рік
Зобов'язання з податку на землю станом на 1 січня, чиста вартість	278 890	59 967
Витрати з податку на землю (Примітка 25)	3 630 101	4 020 556
Сплачено податку на землю	(3 710 312)	(3 808 786)
Інші зміни	4 305	7 153
Зобов'язання з податку на землю станом на 31 грудня, чиста вартість	202 984	278 890

- Виплата дивідендів. Як зазначено у Примітці 17, станом на 31 грудня 2020 року Товариство нарахувало зобов'язання за дивідендами у розмірі 755 434 тис. грн, які підлягатимуть сплаті у 2021 році після відповідного затвердження Загальними зборами (2019 рік: 749 205 тис. грн, які були сплачені напямку до Державного бюджету України у 2020 році).

Група аналізує свої активи та можливість отримання грошових коштів, а також зобов'язання за строками погашення та планує грошові потоки залежно від очікуваних строків виконання зобов'язань за відповідними інструментами, а також платежів за податками та виплати дивідендів, як зазначено вище.

У таблиці нижче наведена інформація про недисконтовані платежі за фінансовими зобов'язаннями Групи станом на 31 грудня 2020 та 2019 років:

За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	До 3-х місяців	3-12 місяців	1-5 років	Понад 5 років	Всього платежів за договорами	Мінус: ефект амортизації	Балансова вартість
Процентні кредити та запозичення	7 067 323	8 775 469	23 152 495	1 827 023	40 822 310	(6 087 570)	34 734 740
Зобов'язання за договорами оренди	128 278	596 437	2 130 413	41 268	2 896 396	(931 461)	1 964 935
Торгова та інша кредиторська заборгованість	7 036 689	1 645 178	–	–	8 681 867	–	8 681 867

За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року	До 3-х місяців	3-12 місяців	1-5 років	Понад 5 років	Всього платежів за договорами	Мінус: ефект амортизації	Балансова вартість
Процентні кредити та запозичення	5 449 659	10 529 989	21 222 482	1 472 007	38 674 137	(6 025 699)	32 648 438
Зобов'язання за договорами оренди	140 092	666 008	2 426 459	465 257	3 697 816	(1 331 572)	2 366 244
Торгова та інша кредиторська заборгованість	9 570 964	143 113	–	–	9 714 077	–	9 714 077

Валютний ризик

Подібно як і в багатьох інших сферах комерційної діяльності підприємств в Україні, іноземна валюта, а саме долар США, Євро, швейцарський франк, відіграють важливу роль в комерційних операціях Групи.

Обмінні курси іноземних валют, в яких виражені фінансові активи та зобов'язання Групи, по відношенню до української гривні, встановлені НБУ на вказані дати, були наступними:

	Долар США	Євро	Швейцарський франк
31 грудня 2019 року	23,6862	26,4220	24,2711
Середній курс за 2019 рік	25,6471	28,6866	25,8404
31 грудня 2020 року	28,2746	34,7396	32,0156
Середній курс за 2020 рік	26,9639	30,8013	28,7676
31 березня 2021 року	27,8852	32,7233	29,7658

Ризик операційної курсової різниці стосується монетарних активів та зобов'язань Групи, виражених в іноземній валюті, та виникає внаслідок коливань курсів на валюту. Такий ризик виникає при операціях купівлі/продажу Групою в валютах інших, ніж функціональна валюта. Група не проводить опе-

рацій з метою хеджування валютних ризиків.

У таблиці нижче представлена інформація щодо чутливості (збитку)/прибутку до оподаткування Групи до вірогідної зміни обмінного курсу, при постійному значенні всіх інших змінних.

31 грудня 2020 року	Послаблення «+» / зміцнення «-» обмін- ного курсу	Збільшення/ (змен- шення) прибутку до оподаткування	Збільшення/ (змен- шення) власного капіталу
Долар США / гривня	+15,00 %	(5 206 252)	(5 206 252)
Долар США / гривня	-12,00 %	4 165 001	4 165 001
Швейцарський франк / гривня	+15,00 %	(26 173)	(26 173)
Швейцарський франк / гривня	-12,00 %	20 938	20 938
Євро / гривня	+16,00 %	(312 521)	(312 521)
Євро / гривня	-14,00 %	273 456	273 456

31 грудня 2019 року	Послаблення «+» / зміцнення «-» обмін- ного курсу	Збільшення/ (змен- шення) прибутку до оподаткування	Збільшення/ (змен- шення) власного капіталу
Долар США / гривня	+14,00 %	(3 799 634)	(3 799 634)
Долар США / гривня	-11,00 %	2 985 427	2 985 427
Швейцарський франк / гривня	+14,00 %	(12 998)	(12 998)
Швейцарський франк / гривня	-14,00 %	12 998	12 998
Євро / гривня	+15,00 %	(216 296)	(216 296)
Євро / гривня	-13,00 %	187 456	187 456

Кредитний ризик

Фінансові інструменти, які потенційно наражають Групу на значні кредитні ризики, включають в основному: грошові кошти та їх еквіваленти, депозити, торгіву та іншу дебіторську заборгованість, надані позики. Кредитний ризик Групи відслідковується та аналізується в кожному конкретному випадку. Управлінський персонал Групи вважає, що кредитний ризик належним чином відобра-

жено в резервах очікуваних кредитних збитків активів. Максимальний кредитний ризик, присутній на 31 грудня 2020 та 2019 років, дорівнює балансовій вартості фінансових інструментів.

Грошові кошти Групи переважно розміщуються в великих надійних банках України. Банків, у яких розміщені грошові кошти та їх еквіваленти, депозити, мали наступні кредитні рейтинги:

	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 рік
Банки, які мають зовнішній кредитний рейтинг		
B2	709 202	1 049 160
B3	1 762 256	5 916 561
Saa1	20	99
Банки, які не мають зовнішнього кредитного рейтингу	25 843	15 037
Готівка	225	379
	2 497 546	6 981 236

Управління кредитним ризиком виконується у відповідності до політик, процедур та систем контролю, встановлених Групою по відношенню до управління кредитним ризиком покупців. Група не вимагає застави за своїми фінансовими активами. Управлінський персонал розробив кредитну політику і потенційні кредитні ризики постійно відстежуються. Кредитні ризики оцінюються для всіх клієнтів, які потребують кредиту, відстрочки платежу, що перевищує певний ліміт. Станом на 31 грудня 2020 року 207 покупців Групи (31 грудня 2019 року: 203) мали заборгованість яка перевищувала 100 тис. грн для кожного, їх частка у торговій та іншій дебіторській заборгованості склала 54 % (31 грудня 2019 року: 51 %). Станом на 31 грудня 2020 року десять (31 грудня 2019 року: дев'ять) покупців мали заборгованість, яка перевищувала 6 000 тис. грн, що становило 33 % від загальної суми торгової та іншої дебіторської заборгованості (31 грудня 2019 року: 31 %). Подальша інфор-

мація про кредитний ризик щодо торгової та іншої дебіторської заборгованості Групи з використанням матриці забезпечення розкрита в Примітці 13.

Процентний ризик

Ризик зміни ринкових процентних ставок пов'язаний в основному з процентними кредитами та запозиченнями Групи з плаваючими процентними ставками.

У 2020 та 2019 роках Група брала кредити з фіксованою та плаваючою процентною ставкою, прив'язаною до Лондонської міжбанківської ставки кредитування (далі – «LIBOR») та Європейської міжбанківської ставки кредитування (далі – «EURIBOR»).

У таблиці нижче представлена інформація щодо чутливості (збитку)/прибутку Групи до оподаткування до вірогідної зміни у процентних ставках (внаслідок впливу на кредити з плаваючою процентною ставкою) при постійному значенні всіх інших змінних.

31 грудня 2020 року	Послаблення «+» / зміцнення «-» базис- них пунктів	Збільшення/ (змен- шення) прибутку до оподаткування	Збільшення/ (змен- шення) власного капіталу
LIBOR	+1,00 %	(2 533)	(2 533)
LIBOR	-0,25 %	638	638
EURIBOR	+0,20 %	(3 805)	(3 805)
EURIBOR	-0,20 %	3 805	3 805

31 грудня 2019 року	Послаблення «+» / зміцнення «-» базис- них пунктів	Збільшення/ (змен- шення) прибутку до оподаткування	Збільшення/ (змен- шення) власного капіталу
LIBOR	+0,35 %	(4 247)	(4 247)
LIBOR	-0,35 %	4 247	4 247
EURIBOR	+0,15 %	(2 171)	(2 171)
EURIBOR	-0,15 %	2 171	2 171

Згідно із законодавством України, можливості Групи щодо хеджування валютного ризику є обмеженими, тому Група не хеджує свій валютний ризик.

Управління капіталом

Група розглядає позиковий капітал та власний капітал як відповідні компоненти фінансування капіталу, а отже – частину управління її капіталом. Задачею Групи при управлінні капіталом є забезпечення спроможності Групи продовжувати функціонувати на постійній основі з метою забезпечення

прибутків для держави та вигод для інших зацікавлених осіб, а також для забезпечення фінансування своїх операційних потреб, капіталовкладень та стратегії розвитку Групи. Політика Групи з управління капіталом спрямована на забезпечення та підтримку оптимальної структури капіталу з метою зменшення сукупних витрат на залучення капіталу і забезпечення гнучкості доступу Групи до ринків капіталу.

Структура капіталу наведена нижче:

	2020 року	2019 рік
Процентні кредити та запозичення	34 734 740	32 648 438
Зобов'язання за договорами оренди	1 964 935	2 366 244
Торгова та інша кредиторська заборгованість	8 681 867	9 714 077
	45 381 542	44 728 759
Грошові кошти та їх еквіваленти	(2 497 546)	(6 981 236)
Чиста заборгованість	42 883 996	37 747 523
Всього власний капітал	199 388 922	211 816 203
Всього капітал	242 272 918	249 563 726
Коефіцієнт фінансового левериджу	22 %	18 %

Управлінський персонал постійно контролює структуру капіталу Групи та може коригувати свою політику та цілі управління капіталом з урахуванням змін в операційному середовищі, ринкових тенденціях та стратегії розвитку Групи. У Примітці 2 розкрито суттєві аспекти невизначеності, що також стосуються управління капіталом.

Для виконання цілей управління капіталом, серед іншого, повинно забезпечуватись умови по процентним кредитам та займам, які висувають умови щодо структури капіталу. Невиконання договірних умов дає банкам право невідкладно вимагати повернення кредитів та займів. У звітному періоді договірні умови по кредитах та займах не порушувалися.

Цілі, політика та процедури управління капіталом упродовж періодів, що закінчилися 31 грудня 2020 та 2019 років, не змінювалися.

34. Події після звітного періоду

Управління процентними кредитами та запозиченнями після звітної дати

В березні 2021 року Група погодилася відновлювальну відкличну кредитну лінію в одному з державних українських банків з загальним лімітом в сумі 38 млн дол. США під 3,5 % річних з терміном погашення у грудні 2021 року.

У березні 2021 року Товариство здійснило чергове погашення частини єврооблігацій Шортлайн Пі-Ел-Сі у розмірі 50 млн дол. США або еквівалент 1 386 млн грн (за офіційним курсом Національного банку України на дату оплати) та виплатила черговий купонний дохід за ними відповідно до встановленого графіку.

ДОДАТКИ

Про Звіт

Річний інтегрований звіт АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік (далі за текстом – Звіт) є четвертим Звітом, підготовленим Товариством на добровільній основі та адресованим широкому колу зацікавлених сторін: інвесторам, органам державної влади, партнерам, співробітникам, населенню, представникам громадських організацій, засобам масової інформації та іншим.

Товариство прагне забезпечити максимальну відкритість та прозорість своєї діяльності, надає суттєві й достовірні дані для всіх зацікавлених сторін, що дозволяє сформулювати комплексне уявлення про Компанію: її стратегію, стійкість бізнесу, фінансово-економічні результати, діяльність у сфері залізничних перевезень, екологічної безпеки, внесок у розвиток регіонів присутності та інші значимі напрями діяльності. Звіт відображає як позитивні, так і негативні аспекти результативності Товариства для того, щоб дати можливість обґрунтованої оцінки результатів діяльності АТ «Укрзалізниця», а також містить теми, що можуть вплинути на рішення зацікавлених сторін.

Відкрита звітність дозволяє Товариству продемонструвати прихильність принципам корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку, а також розкрити важливу для суспільства інформацію про економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності Компанії. АТ «Укрзалізниця» постійно аналізує як вітчизняні, так і міжнародні тенденції та нові вимоги у сфері нефінансової звітності. Починаючи з 2017 року Товариство включає у Звіт інформацію про свій внесок у досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

Для позначення акціонерного товариства «Укрзалізниця» та його дочірніх підприємств у тексті Звіту, крім назв АТ «Укрзалізниця» і «Товариство», також використовуються назви «Укрзалізниця», «Компанія» та «Група».

Стандарти та нормативні вимоги

Звіт підготовлено з урахуванням:

- Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS International Financial Reporting Standard);
- Міжнародного стандарту інтегрованої звітності (<IR> International Framework);
- Міжнародного Стандарту зі звітності у сфері сталого розвитку Global Reporting Initiative (GRI SRS, основний варіант відповідності (Core));
- Цілей сталого розвитку ООН, що релевантні для діяльності залізничного транспорту.

Межі Звіту

У звіті за 2020 рік більш широко представлена інформація щодо результатів діяльності АТ «Укрзалізниця», із прагненням привести межі Звіту у відповідність до консолідованої фінансової звітності АТ «Укрзалізниця» (детальніше – у розділі «Наші фінансові результати», примітка 1). В межі Звіту за 2020 рік включені дані про найбільш істотний вплив АТ «Укрзалізниця» та його дочірніх підприємств, які своєю чергою здійснюють значимий вплив на економічний, екологічний та соціальний результат діяльності АТ «Укрзалізниця».

Звіт розкриває найбільш суттєві підсумки та показники діяльності Компанії, охоплюючи період з 01.01.2020 до 31.12.2020. У тексті Звіту також може міститись інформація щодо подій, які відбулись раніше або пізніше зазначеного періоду, якщо це потрібно для повнішого розкриття суті питань, що розглядаються у Звіті.

Взаємодія із зацікавленими сторонами

Для підвищення прозорості, підзвітності та визначення ключових питань для відображення у Звіті, підготовка Звіту здійснювалась у взаємодії із зацікавленими сторонами. У документі враховані основні рекоменда-

ції та запити представників зацікавлених сторін. Для цього Товариство застосовувало механізми взаємодії та канали обміну інформацією, використовуючи найбільш зручні методи комунікації для кожної групи стейкхолдерів. Представники зацікавлених сторін були залучені в процес визначення змісту Звіту шляхом опитувань, особистих зустрічей, де могли ставити запитання представникам Товариства та отримати відповіді на них, а також висловити свою думку щодо важливості тих чи інших напрямів діяльності АТ «Укрзалізниця». Крім того, при визначенні змісту Звіту враховувались результати регулярного моніторингу ЗМІ.

Визначення суттєвості тем

Ступінь уваги, яка приділяється у Звіті різним темам, пропорційна їх суттєвості. Уточнення переліку суттєвих питань та визначення пріоритетних тем проводилось з позиції стратегічних пріоритетів та цінностей АТ «Укрзалізниця» та пріоритетів зацікавлених сторін.

Бізнесовий вимір:

- оновлення основних фондів Товариства (придбання нового та модернізація наявного рухомого складу);
- прозоре та ефективне управління, застосування сучасних моделей управління;
- збільшення кількості та покращення якості послуг, що надаються;
- скорочення часу перебування в дорозі вантажів та пасажирів;
- оптимізація неприбуткових активів та напрямів;
- вплив на суспільство та навколишнє середовище;
- прозора система відшкодування витрат з державного та місцевих бюджетів;
- захищеність інвестицій та висока дохідність;
- надійність і своєчасність виконання зобов'язань Товариством.

Економічний вимір:

- запровадження прозорої системи управління Компанією і відкритої системи закупівель робіт, товарів та послуг, які унеможливають корупційні правопорушення та зловживання;
- економічна діяльність (збільшення рівня доходів);
- широке впровадження сучасних технологій, діджиталізація Компанії.

Соціальний вимір:

- оплата праці та мотивація співробітників;
- підвищення ступеня соціальної захищеності співробітників;
- оптимізація та розвиток персоналу;
- створення безпечних та комфортних умов праці.

Екологічний вимір:

- енергоощадність та енергоефективність;
- покращення екологічних результатів (вода, повітря, земля).

Зазначені теми мають пріоритетне значення для Товариства та зацікавлених сторін, тому вони знайшли своє відображення на сторінках Звіту. Інші питання, які не було включено до Звіту, але які також вважаються важливими, можуть бути опрацьовані в робочому порядку.

Принципи визначення якості Звіту

Якість Звіту забезпечується за рахунок застосування наступних підходів:

Суттєвість. Інформація, включена до Звіту, охоплює теми та показники, які відображають суттєвий вплив Товариства на економіку, довкілля та суспільство або можуть суттєво вплинути на оцінки та рішення зацікавлених сторін.

Співставність. Інформація у Звіті представлена таким чином, щоб дозволити зацікавленим сторонам аналізувати зміни у результативності Компанії та дати можливість співставити з іншими організаціями.

Точність. Дані у Звіті досить детальні та точні для того, щоб зацікавлені сторони могли оцінити результати діяльності АТ «Укрзалізниця».

Своєчасність. Звітність здійснюється відповідно до регулярного графіка. Інформація доступна своєчасно, таким чином зацікавлені сторони можуть приймати інформовані рішення.

Ясність. Інформація подається у формі, зрозумілій і доступній для зацікавлених сторін, які користуються Звітом.

Надійність. Інформація, яка використовується при підготовці Звіту, зібрана, задокументована, проаналізована та розкрита в такий спосіб, що допускає вивчення та забезпечує якість та суттєвість інформації.

Охоплення зацікавлених сторін. Товариство виявило сторони, зацікавлені в його діяльності, та показало, яким чином їх розумні очікування були враховані при підготовці Звіту. Розумні очікування та інтереси зацікавлених сторін є ключовим аспектом для багатьох рішень, які приймалися при підготовці Звіту.

Контекст сталого розвитку. Звіт розкриває результати діяльності Товариства у широкому контексті сталого розвитку.

Повнота. Охоплення суттєвих тем та показників, а також межі Звіту, достатні для того, щоб відобразити суттєвий вплив Компанії на економіку, довкілля та суспільство і дати зацікавленим сторонам можливість оцінити результати діяльності Товариства за звітний період.

Збалансованість. Звіт відображає як позитивні, так і негативні аспекти результативності АТ «Укрзалізниця» для того, щоб дати можливість обґрунтованої оцінки загальної результативності.

Обмеження відповідальності

Інформація, наведена у Звіті, може містити заяви прогностного характеру. Вони можуть бути зроблені щодо будь-яких фактів, за винятком віднесених до минулих періодів, а також включати заяви щодо намірів та очікувань Товариства стосовно результатів його діяльності, фінансового становища, середньо- та довгострокових перспектив тощо.

Заяви прогностного характеру пов'язані з ризиками та невизначеністю, оскільки вони залежать від обставин, які можуть відбутись або не відбутись у майбутньому, їх здійсненість залежить, серед іншого, від ряду економічних, політичних або правових факторів, що перебувають поза межею впливу АТ «Укрзалізниця» (світова фінансово-економічна та політична ситуація, ситуація на ключових ринках, зміни податкового, митного та екологічного законодавства тощо). Відтак фактичні показники результативності майбутніх років можуть відрізнятись від прогностичних заяв, опублікованих у Звіті.

Таблиця показників звітності GRI Standards

Загальні стандартні елементи звітності	Опис показника	Розділ звіту
	GRI 102: Загальні елементи звітності	
	Профіль компанії	
GRI 102-1	Назва компанії	Акціонерне товариство «Українська залізниця» (АТ «Укрзалізниця»)
GRI 102-2	Головні бренди, види продукції, а також послуги	АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» СЬОГОДНІ Огляд транспортного ринку НАШ БІЗНЕС Ключові операційні результати
GRI 102-3	Розташування штаб-квартири компанії	ГОЛОВНИЙ ОФІС АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» Адреса: 03150, м. Київ, вул. Єжи Ґедройця, 5
GRI 102-4	Країни, в яких компанія здійснює свою діяльність	НАШ БІЗНЕС Ключові операційні результати
GRI 102-5	Характер власності та організаційно-правова форма	АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» СЬОГОДНІ Огляд транспортного ринку
GRI 102-6	Ринки, на яких працює організація	АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» СЬОГОДНІ Огляд транспортного ринку НАШ БІЗНЕС Ключові операційні результати
GRI 102-7	Масштаб організації	НАШ БІЗНЕС
GRI 102-8	Інформація про персонал та інших працівників	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА
GRI 102-9	Ланцюжок поставок компанії	НАШ БІЗНЕС Управління системою закупівель
GRI 102-10	Істотні зміни масштабів, структури або власності, що відбулися протягом звітного періоду	НАШ БІЗНЕС Реалізація Стратегії АТ «Укрзалізниця» Корпоративне управління
GRI 102-11	Застосування принципу обережності	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 102-12	Розроблені зовнішніми сторонами ініціативи, до яких компанія приєдналася або підтримує	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління Міжнародне співробітництво НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-13	Членство в асоціаціях (наприклад, галузевих) і/або національних і міжнародних організаціях по захисту інтересів	НАШ БІЗНЕС Міжнародне співробітництво
	Стратегія	
GRI 102-14	Звернення керівника найвищого рівня	ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»
	Етика та доброчесність	
GRI 102-16	Цінності, принципи, стандарти і норми поведінки компанії	НАШ БІЗНЕС НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК
GRI 102-17	Внутрішні та зовнішні механізми повідомлення про неетичну або незаконну поведінку/несумлінність	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління

	Корпоративне управління	
GRI 102-18	Структура управління компанії	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 102-22	Склад вищого корпоративного органу і його комітетів	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 102-23	Голова вищого органу корпоративного управління	Голова наглядової ради не є також виконавчим директором
GRI 102-24	Порядок висування та відбору кандидатів у члени вищого органу корпоративного управління і його комітетів	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
	Взаємодія із зацікавленими сторонами	
GRI 102-40	Список груп зацікавлених сторін, з якими взаємодіяла організація	НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК Взаємодія із зацікавленими сторонами ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-41	Охоплення співробітників колективними договорами	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Соціальний захист та підтримка співробітників
GRI 102-42	Принципи виявлення та відбору зацікавлених сторін для взаємодії	НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК Взаємодія із зацікавленими сторонами ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-43	Підхід компанії до взаємодії із зацікавленими сторонами	НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК Взаємодія із зацікавленими сторонами ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-44	Ключові теми та питання, які було порушено зацікавленими сторонами	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК Взаємодія із зацікавленими сторонами ДОДАТКИ Про Звіт
	Процедура звітності	
GRI 102-45	Юридичні особи, включені в звітність	ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-46	Визначення змісту звіту і меж тем	ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-47	Перелік істотних тем	ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-48	Переформулювання показників	Значних переформулювань за звітний період не відбулось
GRI 102-49	Зміни у звітності	Змін серед істотних тем та меж тем за звітний період не відбулось
GRI 102-50	Звітний період	ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-51	Дата публікації останнього звіту	Листопад 2020 року
GRI 102-52	Цикл звітності	Річний
GRI 102-53	Контактна особа, до якої можна звернутися з питаннями щодо даного звіту	Департамент сталого розвитку та внутрішніх комунікацій тел.: +38 (044) 309 70 74; EMAIL: sustainability@uz.gov.ua
GRI 102-54	Заява про варіант підготовки звітності відповідно до Стандартів GRI	ДОДАТКИ Про Звіт
GRI 102-55	Таблиця показників Стандартів GRI	ДОДАТКИ Таблиця показників звітності GRI Standards
GRI 102-56	Зовнішнє завірення звітності	Інтегрований звіт не проходив незалежної перевірки. Консолідована фінансова звітність проходила незалежний аудит, звіт за результатами наведено у розділі «НАШІ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ»

	GRI 200: Економічні	
	GRI 201: Економічна результативність	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАШІ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАШ БІЗНЕС НАШІ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
GRI 201-1	Створена і розподілена пряма економічна вартість	НАШ БІЗНЕС НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА НАШ СТАЛИЙ РОЗВИТОК Внесок АТ «Укрзалізниця» у подолання впливу пандемії COVID-19
GRI 201-4	Фінансова допомога, отримана від держави	За звітний період компанія не отримувала фінансової допомоги від держави
	GRI 202: Присутність на ринку	
GRI 202-1	Відношення стандартної заробітної плати початкового рівня співробітників до встановленої мінімальної заробітної плати	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Управління персоналом
	GRI 203: Непрямий економічний вплив	
GRI 203-1	Інвестиції в інфраструктуру і безоплатні послуги	НАШ БІЗНЕС Ключові операційні результати НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Соціальний захист та підтримка співробітників
	GRI 205: Протидія корупції	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 205-1	Загальна кількість і відсоток підрозділів, стосовно яких проводилися оцінки ризиків, пов'язаних з корупцією, та виявлені істотні ризики	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 205-2	Інформування про політику і методи протидії корупції та навчання їм	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
GRI 205-3	Підтверджені випадки корупції та вжиті заходи	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління
	GRI 300: Екологічні	
	GRI 302: Енергія	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Енергоефективність та ресурсозбереження
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Енергоефективність та ресурсозбереження
GRI 302-1	Пряме використання енергії з вказанням розбивки на первинні джерела	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Енергоефективність та ресурсозбереження
GRI 302-3	Енергоемність	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Енергоефективність та ресурсозбереження
GRI 302-4	Зниження енергоспоживання	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Енергоефективність та ресурсозбереження

	GRI 303: Вода	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Вплив на довкілля
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Вплив на довкілля
GRI 303-3	Водозабір	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Вплив на довкілля
GRI 303-4	Скидання води	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Вплив на довкілля
GRI 303-5	Споживання води	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Вплив на довкілля
	GRI 305: Викиди	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Вплив на довкілля
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Вплив на довкілля
GRI 305-1	Прямі викиди парникових газів	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Внесок Укрзалізниці у боротьбу зі зміною клімату
GRI 305-5	Скорочення викидів парникових газів	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Внесок Укрзалізниці у боротьбу зі зміною клімату
GRI 305-7	Викиди в атмосферу NOx, SOx та інших значущих забруднюючих речовин	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Внесок Укрзалізниці у боротьбу зі зміною клімату
	GRI 306: Скиди та відходи	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Вплив на довкілля
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика Вплив на довкілля
GRI 306-1	Генерація відходів та пов'язані суттєві впливи	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Вплив на довкілля
GRI 306-2	Управління суттєвими впливами, що пов'язані з генерацією відходів	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Вплив на довкілля
GRI 306-3	Обсяги утворених відходів	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Вплив на довкілля
	GRI 307: Відповідність екологічним нормам	
GRI 307-1	Недотримання екологічних законів та правил	НАША ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ Екологічна політика
	GRI 400: Соціальні	
	GRI 401: Зайнятість	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА
GRI 401-1	Загальна кількість і відсоток найнятих працівників, а також плинність кадрів	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Управління персоналом

GRI 401-2	Пільги, що надаються співробітникам, які працюють на умовах повної зайнятості, та не надаються співробітникам, які працюють на умовах тимчасової або неповної зайнятості	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Соціальний захист та підтримка співробітників
	GRI 403: Здоров'я та безпека на робочому місці	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Безпека руху та охорона праці
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Безпека руху та охорона праці
GRI 403-5	Навчання працівників з питань охорони праці та безпеки	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Безпека руху та охорона праці
GRI 403-6	Сприяння здоров'ю працівників	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Соціальний захист та підтримка співробітників Безпека руху та охорона праці
GRI 403-9	Види та рівень виробничого травматизму	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Безпека руху та охорона праці
	GRI 404: Підготовка та освіта	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Розвиток та навчання працівників Взаємодія з навчальними закладами
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Розвиток та навчання працівників Взаємодія з навчальними закладами
GRI 404-2	Програми розвитку навичок і освіти протягом життя, покликані підтримувати здатність співробітників до зайнятості, а також надати їм підтримку при завершенні кар'єри	НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Розвиток та навчання працівників Взаємодія з навчальними закладами
	GRI 406: Недопущення дискримінації	
GRI 406-1	Кількість випадків дискримінації в розбивці за категоріями вжитих заходів	У 2020 році не було зафіксовано випадків порушення прав осіб, що належать до національних, релігійних або мовних меншин, за віковою чи гендерною ознакою, а також випадків примусової праці.
	GRI 409: Примусова праця	
GRI 409-1	Підрозділи і постачальники, у яких є істотний ризик використання примусової чи обов'язкової праці	У 2020 році не було зафіксовано випадків порушення прав осіб, що належать до національних, релігійних або мовних меншин, за віковою чи гендерною ознакою, а також випадків примусової праці.
	GRI 412: Права людини	
GRI 103-1	Пояснення матеріальної теми та її межі	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА
GRI 103-2	Управлінський підхід та його компоненти	НАШ БІЗНЕС Корпоративне управління НАШІ ПРАЦІВНИКИ ТА КРАЇНА Управління персоналом
	GRI 415: Соціальна оцінка постачальника	
GRI 415-1	Загальний грошовий вираз благодійних внесків на політичні цілі по країнах і одержувачах / бенефіціарах	АТ «Укрзалізниця» не підтримує фінансово жодних політиків або політичні партії

Анкета зворотного зв'язку

Шановний читачу!

Щойно Ви ознайомилися з Інтегрованим звітом АТ «Укрзалізниця» за 2020 рік.

Ми прагнемо до максимально прозорого і чесного діалогу з усіма зацікавленими сторонами і будемо вдячні, якщо Ви допоможете покращити якість звітності Товариства, відповівши на кілька простих запитань.

До якої групи зацікавлених сторін Ви належите?

- Менеджмент та Персонал
- Акціонери
- Державні органи
- Партнери в області перевезень
- Користувачі послуг вантажних перевезень
- Пасажири
- Інвестори
- Фінансово-кредитні інститути
- Підрядники та постачальники
- Населення
- Громадські організації
- Засоби масової інформації
- Сім'ї працівників
- Міжнародні організації
- Інша група: _____

1. Чи знайшли Ви у Звіті істотну інформацію щодо питань, які Вас хвилюють?

- Повністю
- Частково
- Ні
- Переглянув Звіт

3. Яка інформація, представлена у Звіті, зацікавила Вас найбільше?

4. Яка була для Вас найменш цікавою?

5. Вкажіть теми, які цікавлять Вас, проте не були зазначені у Звіті:

6. Оцініть, будь ласка, цей Звіт за наступними критеріями:

	відмінно	добре	задовільно	погано	важко відповісти
Загальне враження					
Повнота розкриття інформації, що Вас цікавить					
Достовірність і об'єктивність інформації					
Ясність і доступність викладу інформації					
Структура і зручність пошуку інформації					
Оформлення та дизайн					

7. Які рекомендації щодо поліпшення діяльності Товариства Ви хотіли б дати?

8. Інші коментарі та рекомендації щодо Звіту:

9. Якщо Ви хочете отримати відповідь на свої коментарі, будь ласка, залиште Ваші контактні дані:ПІБ:

Організація:

Посада:

Телефон / e-mail:

ДЯКУЄМО ЗА ВАШ ВІДГУК!

Електронну версію заповненої анкети
просимо направити на адресу: sustainability@uz.gov.ua

Контактна інформація

Головний офіс АТ «Укрзалізниця»

Адреса: 03150, м. Київ, вул. Єжи Ґедройця, 5.

Загальні питання:

Пресцентр: тел.: +38 (044) 465 24 28, +38 (044) 465 39 90.

E-mail: uz@uz.gov.ua.

E-mail для запитів ЗМІ: infopress@uz.gov.ua.

E-mail для звернень представників громадських організацій:
pr@uz.gov.ua.

З інформаційних матеріалів, що містяться у Звіті:

Департамент сталого розвитку та внутрішніх комунікацій,
тел.: +38 (044) 309 70 74;

E-mail: sustainability@uz.gov.ua